

SVEIN HAISE
HØNEN ALLE lc.
3500 HØNEFOSS.

MED NORSKE FRONTKJEMPERE P^o ØSTFRONTEN.
I kamp på liv og død - uten ære.

Denne gangen har jeg ikke tidde å lese igjennom manuset etter å ha gjort meg ferdig med det så jeg garanterer ikke 100% flyt i det. Er det noe, så er det bare en bagatell som du kan fikse uten større vansker. Ds

Hønefoss 21. februar 1981.

Konrad alle ic.

Kjære Bjørn; (ØSTRINE)

Sender deg manuskriptet noe tidligere enn beregnet. Manuset som jeg har benyttet meg av er et gjennomslag som du sikkert kan se av det. Originale/som er langt mere uklar, befinner seg antakelig hos Dreyer hvis de ikke alt har kvittet seg med den.

Av de gamle sidene med en del forandringer i side-tallet er som du vil se, merket i margin og enkelte avsnitt er understreket med blyant. Dette må en eller annen konsulent ha gjort. Alle de sidene jeg har skrevet om er merket på denne måten.

Jeg har ingen sammenhengende gjenpart av manuset jeg sender deg. Hvis det ikke kan benyttes, ber jeg deg returnere det. Portoen betaler jeg - selvfølgelig.

Så til manuset. Oppholdet på feltlassarettet på Finnen-schule i K. Slelo er autentisk. Alle mann manipulerte med termometrene for å sikre seg permisjon. Alt i Mitau er også autentisk bortsett fra senen med den uheldige Dierks og generalen. Det skjedde opprinnelig i T. heim hvor Regf. Ole Strømmen med flere avtalte og drikke Reichskom. repr. under bordet i en festlig sammenkomst med bla. General Wolf som egentlig var den uheldige Ridderkorsbereren. Tolken på Feldgendarmeriet var Dyre som også, jeg hadde nær sagt, selvfølgelig var taleren på universitetet som høstet slik bifall fra våre lettiske brødre. Bertil Mirano fra 1ste komp. i F.B. deltok også her.

Foreløbig har jeg ikke noe å bemerke ang. manuset men venter å høre fra deg hvis du ønsker nærmere forklaring på et eller annet.

Den nye titelen kan du bare betrakte som en foreløpig arbeidstitel. Ellers er jeg lita lei hele manuset. Jeg vet ikke hvor mange ganger jeg har rettet, lest igjennom og forkastet noe av stoffet. Lagt til og lest igjennom igjen. Det surrer i hodet og slipper ikke taket engang i søvne. Gamle minner som en tror en har fått fred for dukker opp igjen forstyrrende opp igjen.

Ha det bra. Håper du finner manuset brukbart.

TØRSTE DEL.

KRASNOJE SIELO.

Engang den keiserlige adels sommerparadis.

Krasnoje Sielo, en av perlene i det gamle tsarriket, var den gang en meget vakker og idyllisk by.

De gamle bydelene Duderhof West og Øst bærer framdeles, tiltross for krigen, preg av det.

Her, langs strendene av den idylliske innsjøen som deler Duderhof i to adskilte bydeler, ligger framdeles de gamle praktfulle sommerboligene, riktignok mer eller mindre krigsskadet, lunt til i det kupperte terrenget omgitt av imponerende haver og parkanlegg som strekker seg helt ned til strendene med de små båthusene og for-
tøyningsbryggene som delvis er skjult i det høye sivet.

For det meste store toetasjes eneboliger preget av forrige århundredes arkitektur med utskjæringer og annen krimskrams som hørte datiden til.

Det forteller med tydelig språk at de som den gang utgjorde overklassen her lå på et høyt nivå.

I sommerhalvåret var tsarens livgarde stasjonert her i Duderhof. Følgelig trakk rikets høyeste adel hit ut i de varme sommermånedene hvor de blandt annet fordrev tiden med småturer på i robåt ute på innsjøen mellom vannliljeøiene som framdeles flyter i vannskorpen.

Ellers var det nok av annen selskapelighet også. Livgardens offiserskorps ble rekruttert fra rikets høyeste adel som ikke hadde spart på noe for å gjøre Duderhof til det mest modene strøk i Krasnoje Sielo. Det sies at Russlands siste tsar var i ferd med å innspisere livgarden her i Duderhof da han ble overrakt budskapet om at verdenskrigen 1914 - 18 var brutt ut.

Vår tids Krasnoje Sielo bærer preg av proletariatets arkitektur med store treetasjes leiegårder oppført av grovt fargeløst tømmer og av triste firkantete tegelstensbygninger som vitner om mangel på fantasi men ellers viser trang til det helt enkle.

Krigspreget som byen er gjør sitt til at den, særlig i vinterhalvåret, virker ekstra trist og fargeløs.

+++++

Krasnoje Sielo ligger snaue tyve kilometer sørvest av Lenin-grad og følgelig godt innenfor rekkevidden av Kronstadts og stor-

byens artilleri. Ettersom både rollbanen og jernbanen fra Randstatene passerer gjennom byen på veg til Leningrad, er Krasnoje Sielo blitt ikke så lite av et oppmarsjområde og siste utpost når det gjelder alle tilførsler til Leningradfrontens avsnitt. Hit kommer det ene jernbanetog etter det annet fullastet med ammunisjon som i all hast blir losset og spredt ut i alle stillinger på avsnittene.

Byen er således et yndet mål for det russiske artilleriet. Rett som det er stopper civilbefolkningen opp og lytter med spørrende blikk mot de tunge drønnene fra storbyens innestente artilleri.

Et minutt senere får de svaret. Tunge granater slår ned med svært lynglimt og dundrende brak. Som forskremte høns flakkser de avsted i alle retninger i håp om å finne dekkning for for glødende granat splinter, slår inn i treverk og murbygninger så støvskyene gyver om ørene på de arme stakkarene som ufoøskylt er dumpet mitt opp i en krig de ikke ønsket å delta i.

Særlig stasjonsområdet er gjenstand for Ivans årvåkenhet.

Togenes ankomst varsles av et effektivt etterrettingsvesen eller de blir oppservert fra de små lettvindte Rataen² (små-fly av tyskern kalt rottene) som daglig, når været tillater det eller de to messerschmittene er opptatte på annet hold, kretser over byen.

Da varer det ikke lenge før Ivan lar høre fra seg.

Togene ankommer helst etter mørkets frembrudd og ret~~turner~~er i all hast tilbake til Kras^owardeisk, et par mil lengere sør.

I den lyse sommertiden kan lossene bare håpe på at alle gode makter står dem bi eller at Ivans dagsform ikke er på topp.

Tidlig på sommeren 42 mens Lars og laget hans ~~ix~~ satt i solveggen utenfor bunkeren oppe på Gongosihøyden ivrig~~o~~ opptatte med lusejakt i skjortene, lød det et tungt drønn ut til dem fra Leningrad.

- Abschuss, lød det tørt fra Dagfinn.

Karene glante oppfra skjorta mens de lyttet til surklet fra en enslig ~~ix~~ koffert på veg mot Krasnoje Sielo. Tause ble de sittende og stirre mot byen de kunne skimte helt i enden av den store blomsterenga som strakte seg nesten endeløst foran dem. De ventet på nedslaget.

En dampsky som de tidligere ikke hadde lakt ~~mefke~~ til, steg opp fra stasjonsområdet i byen og meldte ondskapsfullt fra til Ivan at et ammunisjonstog var kommet inn for lossing.

Plutselig, med lynets hastighet skjøt en diger stikkflamme opp fra stasjonsområdet etterfulgt av et kolosalt tungt drønn.

Næ dæventa ka va det? Dagfinn lot lus være lus og glante storøyd
~~ix~~

på røyksoppen som hvelvet seg over området.

- Fulltreffer ,kom det likegyldig og proffesjonelt fra Lars.
- Åsså på første skudde! Det var beundring i Pers stemme.
- Åihælvete .Dæm har skutt sæ inn for længsia, kvitterte Gunnar og flirte.

De ble sittende å glane storøyd på infernoet som utviklet seg der bak.

- Bare et skudd å aill ammunisjonen vårres for te himmels. Dagfinn rystet sørgmodig på hodet men så la han kjappt til: No må vi bættre spar på krute kara, Han tenkte vel på all ammunisjonsbæringen han ble spart for takket være denne kofferten.

Langt der ute kunne de se blomsterengen legge seg flat/ ettervært som lufttrykket nærmet seg. Så før det over Gongosihøyden som et varmt og behagelig vindkast. Feide over grava og før videre på sin ferd mot Leningrad hvor det forsvandt inn mellom murkolossene, hvor kara egentlig selv skulle ha vært nå, med bud om en vellykket fulltreffer.

Senere fikk de høre at hele ammunisjonstoget ble blåst opp sammen med halve stasjonsbyggingen som i størrelse best kunne sammenlignes med Vestbanestasjonen i Oslo.

Jernbanevognene etterlot seg et digert krater som røykla området i flere døgn.

Den nærmeste trebebyggelsen ble knust til pinneved som senere kom godt med da feldtovnene igjen skulle mates.

Skiltene med sine paradokse advarsler: "Das Abreissen von Häusern ist verboten", skremte ingen lengere ~~for~~fra å ~~skaffes~~ organisere med alt det brennslet de kunne til de ^{nr}slukne feldtovnene rundt om i de forskjellige enhetene.

Det var altså lov til å skyte husene sønder og sammen. Men rive dem? Nei ~~xxx~~ det var helligbrøde. Men avdelingene som lå her syntes slett ikke det var noe komisk over skiltene. De hadde opplevd vinteren 41-42 og da var husene gode å ha, og krigen kom nok til å være neste vinter, også.

Nesten alle de gjenverende vinduene i byen ble blåst inn og det forårsaket igjen at en del blod gikk til spille på de mest utsatte skrivestuenene.

Både innvånerne og garnisonen i byen, som ellers var vændt til litt av vært, ble skaket grundig opp av det veldige fyrverkeriet. I de påfølgende dagene løp "fjernkampkjemperne" i byen dørstokkene ned i de forskjellige "Diensstellen" med krav om Verwundetabzeichen som følge av alle de glass-splintene som hadde tappet dem for deres edle germanske blod. Ikke alle var like heldige. De som ikke kunne påvise blødende sår, men som bare haltet omkring med kul i hue eller en forstuet arm,

kunne bare beklage seg over denne verdens urettferdighet som ikke hadde funnet dem verdige til å bære dette stolte tegnet på ufri-
villig årelating for Fører folk og land.

De gratulerte sine bandasjerte kamerater uten synlig misunnelse
men i sitt stille sinn forbandet de nok den "harde skjebnen" som
rammet dem.

De heldige, med "blødende sår" kunne bare ønske hverandre tillykke
og sammen glede seg over det uventede svinehellet som hadde kvali-
fisert dem til det ettertraktede såretmerke som de senere kunne
bære i kretsen av beundrende. Det er å anta at de av og til i stille
stunder sendte den enslige granaten en venlig tanke eller to.

Men på stasjonsområdet lå de digre kraterne på rekke
nøyaktig der jernbanevognene før, likesom Elias, til himmels i røk
og ild.

Og hva skal man si om granaten? Tja. Aldri så galt at det ikke er
godt for noe må vel være på sin plass her.

+++++

Vinteren 42 -43 svirret det i mange slags tungemål på
soldatheimen i Krasnoje Sielo.

De fleste avdelingene var fra de frivillige legionene i grava
rundt Leningrad.

Det var tyskere, spanjoler, estlendere, lettere, nederlandere, flam-
lendere, nordmenn og en og annen gravalvorlig finne.

Den spanske Blå divisjon hadde ca. 50.000 mann på frontavsnittet
mens Legion Estland stillte med ca. 35.000 mann. Legionene Niederlande og
Lettland stilte med ca. 3.000 mann hver. Legion Flandern besto av
ca. 2.000 mann.

Freiwilligen Legion Norwegen stillte ~~med~~ i dette selskapet med
snaue 1.000 mann men det skulle en ikke tro etter den nord~~øste~~
aktiviteten å bedømme. Avdelingen stillte langt ifra sitt lys under
en skjeppe noe dagsbefalingene vitnet om.

Disse ble slått opp på de mest strategiske steder i byen for å min-
ne avdelingene om at felddantrekket, til enhver tid, skulle være
forskriftsmessig noe som de fleste nordmann ikke tok særlig
~~XXXXXXX~~ høytidelig men tvert imot betraktet som, noe for dem, aldeles
helt uvedkommende.

Følgelig kunne de mest nidkjære tyskerne fremdeles oppservere Ola
Nordmann slentrende likegyldig rundt i Krasnoje Sielo's gater med
dagens harde valuta- den velkjendte brødskalke n - i armkroken og med
nevne dypt begravet i bukselommene opptatt av en eneste tanke:
Hurtigst mulig å få tilfredstillet sitt naturlige behov.

Ingen var i tvil om vesle-Olas mål og hensikter der han uten å verdige omgivelsene et eneste blikk forsvant inn i civilbefolkningens kvarter.

Kommandanten som for lengst hadde stiftet bekjentskap med Olas noe udisiplinerte holdning og oppførsel, fant det derfor mest hensiktsmessig og føye til med fete typer nederst på dagsbefalingene:

Dette gjelder "euch die Norweger!"

Forøvrig hadde ~~de~~ tyskerne forlengst oppgitt å omforme de norske legionærene til veldisiplinerte soldater. Den norske legionæren var en altfor stor individualist og dertil var han slett ikke villig til å gi avkall på sin nedarvede egenart som han tviholdt på i alle tenkelige eller utenkelige situasjoner han dumpet oppi.

Dagsbefalingene vakte munterhet blandt de store gutta i de andre avdelingene som betraktet den norske legionen som en slags attpåklatt i den store familien.

Dette gjaldt selvfølgelig bare her hvor man relativt følte seg i sikkerhet. Men ute i grava hadde Ola Nordmann en gang for alle slått fast at han slett ikke var noen "attpåklatt" men tvært imot var god å ty til da det knep som ~~verst~~.

En av de mange årsaker til at dagsbefalingene endte ^{med} på denne særegne henstillingen til nordmennene var, ^{ifølge} følgende episode:

14 kp. som da var oppsatt på nytt og denne gangen med 7,5cm. skytts, plasserte skyttsene så godt kamuflert inne i et skogholdt at vakta ga fanden i hele krigen og forlot dem i hellig overbevisning om at ingen uvedkommende hadde iaktatt dem. Og forøvrig. Hvem fa'n ville frivillig finne på å dra avsted med de tunge skyttsene?

Nå falt det seg slik at nestkommanderende i kompaniet, under påvirkning av alkohol i et jubellag med et par tyske wehrmacht-offiserer, ble litt for stortalende. Innimellom begersvingningen fortalte han tyskerne like opp i synet hva han mente om dem og deres ~~XXXXXX~~ krigsstrategi. Nei, de gamle norrøne vikingene det var krigere det. Visste ikke de to måpende tyskerne at hele "leggionen" var direkte etterkommere og det i rett oppadstigende linje av disse berserkene og at den gamle vikingeånden fremdeles preger "leggionen"? Synd at vi er så få ellers skulle vi fanden ta ha vist dere hvor David kjøpte ølet, la han til, hikket og så kvasst på de to flirende tyskerne som klappet ham beroligende på aksla og sa at de i grunnen var enige med ham.

Hva nestkommanderende ikke visste var at de to tyskerne allerede hadde merket seg at skyttsene sto ene og forlatt inne i skogholdet.

Under inspeksjonen neste dag savnet man to av skyttsene. I helvete, hvilken skraphandler hadde stukket av med dem?

Ingen kunne redgjøre for dem. De var og ble borte. Søkk borte. Det trakk opp til en diger flause. I kompaniet tasset man rundt, hvasket og tisket. Hvem ~~Ma'n~~ hadde vært så jævlige å gjemt skyttsene? Mistanken gikk i flere retninger, ^{til} at problemet ble løst av den grunn.

Men nede i bunkeren satt nestkommanderende plaget av tømmermenn og dårlig samvittighet og forbannet de to tyskerne, hellig overbevist om at de hadde spillt ham dette pusset som takk for sist.

Motvillig og bedagelig ruslet han bort til den tyske forlegningen.

I samtalens løp kom han rent tilfeldig til å nevne skyttsene og benyttet samtidig anledningen til å etterlyse dem.

De to beklaget dypt hans uhell samtidig som de stakk ~~XXXXXXX~~ en ny dagsbefaling i neven hans. Den duftet av fersk trykksverte. Og nederst sto det som vanlig og fremdeles med fete typer:

"DIE NORWEGER EUCH!"

Samme dag kom skyttsene til rette igjen. På det ene kanonløpet hang en plakat og dinglet i takt med vinden: "Rüchsendung 14 kp. Freiw. Leg. Norwegen!" Med venlig hilsen fra "die verdamten Ersatzgermanern".

+++++

SS-FELDLASARETT FINNENSCHULE I DUDERHOF ØST.

Et par uker etter kampene oppe ved Mga ruslet Sverre trøtt og sliten på veg til Duderhof øst. Grensen for hans motstandsevne var i ferd med å bli overskredet. Gulsoten herjet i kroppen hans og den hadde kvalifisert ham til en køye på feldlassarettet.

Han tar det bare med ro der han rusler fordypt i egne tanker. Det er liten trafikk på vegen i øieblikket men de få som passerer ham tilbyr skyss. De glør rart på ham da han rister på hodet og tilkjennegir at han helst vil gå. Han har god tid. Hva slags raring var dette som foretrakk å labbe frivillig på denne gudsforlatte og trøtte vegen når han ble tilbudt gratis skyss? Men Sverre har gode grunner. Han foretrekker for en gangs skyld å være alene med sine tanker noe han skjeldent har hatt anledning til i den siste tiden. Dessuten er det for engangs skyld stille og fredlig og den friske luften gjør ham godt. Ingen opp-pakkning tynger.

Alt sitt jordiske gods utenom pistolen og kokekaret som han bærer i bandolæret sammen med brødposen samt det han står og går i, ligger vel forvart i jakkelommen. Idette tilfelle er det spisebestikket, kombinertgaffel og skje som nesten er like viktig som våpnet.

Derfor har bestikket ligget konstant i jakkelommen hans helt fra den aller første dagen i Legionen. Erfaringene tilsier at en vet aldri når en kan få bruk for det. Det ville nesten ha vært katastrofalt om han hadde vært nødt til å avslå et måltid enten det var Wehermachtssuppe eller Sauerkraut bare på grunn av mangel på spisebestikk nå som den knurrende magen nesten aldri lar ham i fred. Nåja. Han skulle nå likevel ha fått i seg suppa på et eller annet vis.

Nå når han gikk slik for seg selv var det ikke fritt for at ~~han~~ tankene hans dreide seg om kameratene som enten lå igjen på æreslunden i Krasnoje Sielo eller de som den triste skjebnen lot ligge igjen oppe ved Mga uten annen form for grav enn det tynne snølaget som dekker dem.

Han savnet dem så det rent gjorde vondt. Særlig når han var alene dukket minnene opp. Da hendte det at han ble rent oppglødd når han tenkte på de komiske opplevelsene han hadde sammen med dem. Ikke minst det gode kameratskapet hvor de blindt kunne stole på hverandre i alle situasjoner som det gjennomdrillete laget de var.

~~XXXXXXXXXX~~

Båndene som bandt ham til dem var ennå ikke revet over. De hadde vært gode uselviske kamerater som hadde delt ondt og godt men de hadde aldri åpnet seg helt for hverandre. Spøkt med hverandre, ledd og vittset og hatt det morro ved vær given anledning.

Men når samtalen nærmet seg det rent personlige, de indre plagene hver enkelt gikk og bar på, da ble det full stopp. De ville de ikke dele med hverandre. På den måten hadde de vært ukjent med hverandre helt til siste slutt.

Respekten for det gode kameratskapet tilsa at man ikke, tunge stunder, skulle hale noe ut av en kamerat viss forhold til familien der hjemme var så ulykksalig at all kontakt var opphørt å fungere. Den fortvilelse beholdt de helst for seg selv. Det var ikke noe å plage de andre med.

Den eneste han hadde fått snakket noenlunde orntlig ut med var Harald men det hadde vært i den aller siste timen da han var iferd med å dø ute på sletta bak grava.

tanke på de andre kameratenes endelig gjorde ham mørk til sinns igjen. Han som ble igjen skulle ha snakket ut med demmens det ennå hadde vært tid. De ble revet altfor brått bort. Nå var det forsent.

Han hadde mest lyst til å grine og gi fa'n i alt. Men kunne han det? Var ikke det det samme som å svikte dem? Nei, han hadde ikke lov til å gi opp ennå. Hadde han kunne ha spurt dem om deres mening der de nå var ville de sikkert - alle fem - ha nikked og bedt ham fortsette mulig å ha seg hjem - kjente han dem rett.

Men det ville ha vært meningsløst. Først se kameratene dø og deretter berge sitt eget skinn. Riktignok var de døde men fremdeles følte han seg svært forpliktet som den gang da de klyppte i grava og på den forblåste sletta oppe ved Mga.

Nå skulle han hvile ut på felddtlassarettet så foreløpig kunne han slappe av med hensyn til hva fremtiden ville bringe.

Men det bemerkelsesverdige er: At ~~no~~ mennesker av samme kjønn, fra helt forskjellige ~~KXXXXXX~~ miljø og kanter av landet skulle bli så nært knyttet til hverandre. Og et slikt forhold måtte det en krig til for å skape!

Han ristet oppgitt på hodet der han ruslet for seg selv.

Han hadde ikke lagt merke til at han alt var inne i tettbebyggelsen i Krasnoje Sielo.

Først da hælerna begynte å gi lyd fra seg idet de møtte broleggingen, kvakk han til og tok seg sammen.

Han har ennå et par kilometer å gå før han er fremme. Klokken er ikke mer enn halv tolv på dagen.

En panseravdeling er iferd med å parkere stridsvognene inne på en gårds plass omgitt av toetasjes tegelsteinsbygninger. Sverre stanser og tenner seg en røyk mens han tar en titt på stålkolossene. Her skulle en tro de sto trygt, tenkte han og kastet seg helt instingtmessig inn mot murveggen idet de første granatene slo ned med et infernalsk brak som sendte ekkoene veggimellom i målområdet.

Reaksjonen hans var som så ofte før preget av: Jeg hadde det på følelsen!

Klapprende hælern forsvant i alle retninger.

Sverre hadde forlengst tatt peiling på den nærmeste kjellerhalsen.

I full fart skled han trappa ned og havnet anpustent og lettet i en flokk svartkledde panserkarer som alt hadde kommet seg i dekkning.

En sverm av "kofferter" slo ned et kvartal borte og skremte vettet av en flokk små fillefranser som lekte fredelig og ubekymret

i nærheten. Selv proletariatets avkomm ble ikke spart når det smalt som verst.

Disse smårollingene med fargeløse vatterte kofter og filtstøvler, mer eller mindre utstyrt med filler eller klesplagg etter elder søsken, leker ubekymret i selve kampområdet uten å skjenke de morderiske granatene en eneste tanke.

Rett som det er avbrytes leken av illsinte granater eller skranglende trenkolonner som larmer gjennom gatene og skremmer ungene ned grøfta hvor de blir stående tafatte å vinke til soldatene uten å kunne forestille seg om det var venn eller fiende som passerer. Fattigfolks avkom. Magre grå menneskespirer merket av mangeltfullt stell, underernæring, sykdom og lidelser som de knapt kan forstå alvor av. De tror kanskje det skal være slik?

De slåss og tretter. Leker, hoier og ler akurat som ungene hjemme i Norge, disse små-spurvene i tranedans.

Skytingen innstilles like brått som den begynte.

Røyklaget ligger tjukk og grå over plassen da de første karene dukker frem fra dekkningen. Den stinkende skyen drar seg langsomt vekk og etterlater seg en mengde rykende krater på den opprotete plassen.

Ivan oppnådde ikke noe særlig med dette ildoverfallet men han greide å kutte et par av beltene på de mest utsatte stridsvognene. Samtidig fikk Ivan overbevist tyskerne om at de hadde sine opservasjonsposter i byen.

Like ved kirken med løkkupplene deler gaten seg.

Til venstre mot Duderhof øst og Pusjkin og til høyre mot Duderhof vest hvor divisjonsstaben holder til og videre mot Krasnowardeisk.

Den vesle innsjøen som i sommer var full av duvende vannliljeøyer er islagt og slett ikke idyllisk lengere der den ligger omgitt av digre løvtrær med svarte bladløse greiner som spriker med lange knokkelfingre opp mot den mørke vinterhimmelen. Knokkelfingre som fra bunnen av selve helvete krafser etter halmstrået som rekkes dem fra de salige i det høye.

SS-Feldlasarett Finnenschule er en toetasjes hvitkalket tegelstensbyggning som i fredstid hadde tjenestegjort som småskole for det finske innslaget i befolkningen i landsbyene her oppe. De kom opprinnelig fra Ingermanland da det ble innlemmet i Russland. Derav navnet på lasarettet.

Fremdeles kan man tydelig registrere det finske innslaget selv om de for lengst er blitt oppslukt av proletariatet.

Inne på skrivestua blir han mottatt av et par underoffiserer som rutinemessig gjennomgår pappirene og soldboka

før de plasserer ham på den store salen i første etasje hvor det ligger ti -tolv mann fra de forskjellige legionene. Blandt dem et par tyskere men ingen nordmenn for øyeblikket.

Alle er på hans egen alder bortsett fra ¹⁷17 - 18 åringer. De nikker bare til ham men de glaner som vanlig ~~XXXXXXXXXXXX~~ interessert på "xxx " Armelstreifen" nederst på venstre jakkearmen hans for ved hjelp av inskripsjonens sølvtråder å fastslå hvor han kom fra.

Det ble en enkel "velkomstsermoni" som fort ~~xxx~~ var overstått, og dermed er han opptatt i rekkene av gulfjesete gulsotpassienter og andre fornøyde sjuklinger.

Et par av karene er oppegående og ettersom all uvirksomhet i militæret bare er av det onde er de beordret til å gå Sdg'ene til ^{event. annet}hånde som matutdelere og forefallende ~~xxxxxxx~~ "arbeide". Feltsengene er plassert parvis langs begge langveggene og ser lite appetittelig ut med de møkkete ullteppene som bar merker av størkne blod.

Sverre blir plassert i den ledige køya ved siden av en flamlender på hans egen alder. Kontakten er rask og spontan. I alle situasjoner gjelder det å finne seg så fort som mulig til rette og bare godta omgivelsene slik de er.

Han konstaterer, fort og av gammel vane at døra er på den motsatte langveggen og følgelig har han full oversikt over hvem som kommer og går. Det pleier å komme godt med i alle situasjoner som brått kunne oppstå. Det hadde han for lengst vendt seg til i bunkerne ute i grava.

Med et raskt overblikk konstaterer han at dette må vel være det mest primitive feltlasarettet som finnes.

Han vender seg mot naboen og peker på ullteppene:

- Jeg lurer på hvor mange det er som har ligget i disse. De står jo nesten av seg selv. Han begynner av gammel vane å granske teppene om det skulle være småkryp i dem.
- Keine Ahnung, flirer flamen og trekker oppgitt på akslene.
- Ja var det ikke det jeg tenkte, mumlet Sverre. Han kniper ei lus og holder den triumferende opp mot flamen. - Jernkorset har den fordømte jæveln også. Det forundrer meg ikke at den også er innlgt for gulsot, legger han til og får flamen i godt humør.

De presenterer seg ikke for hverandre. Det har ingen hensikt. De bare anroper hverandre med "hei Norweger eller hei du Niederlender osv!" Dette er jo bare et kort møte på et lasarett og snart skal ~~des~~ ^{de} de veier skilles igjen. Så større krav på identitet har ingen på salen. Vinden har jo rent tilfeldig blåst dem sammen her ^{ty}

snart skal de blåses videre, hit eller dit.

Sverre vrenger av seg uniformen og henger den på knaggen bak køya. Ennå en gang gransker han ullteppene før han slår seg til ro.

De fleste ligger og leser i gamle velbrukte magasiner og gjør tilværelsen i køya så bra som mulig. Andre ligger rett og slett og dormer med åpen kjeft og lette rykkvise snork.

Av og til kvekker de til av sine egne snork og glaner brydd på de andre.

Et par mann sitter musestille over et sjakkbrett. Nå og da kommer det et kremt fra en av dem hver gang en brikke blir plassert med et triumferende flir.

De oppegående tasser rundt ~~x XXXXXXXXXXXXXXX~~ på luftige strøpelester klare til aksjon på sjuklingenes minste lille vink.

Etter som dagene går blir han fort klar over at det eneste målet karene foreløpig har, er å klore seg fast til køya i de foreskrevne tredivetredve dagene som i følge reglementet gjør de heldige kvalifisert til minst tre ukers "genesienurlaub" i venlige omgivelser. Så lenge de befinner seg på feldlasarettet føler ingen seg trygge på å nå dette himelske målet. Derfor manipuleres det med termometrene, i det skjulte, både sent og tidlig.

Dette gjelder alle som, på et altfor tidlig tidspunkt, føler seg sviktet av den lunefulle feberen.

De med ekte feber, et par stykker, kan bare kose seg så lenge det varer. Før eller siden må de også ty til skjulte hjelpemidler for å holde sitt sykelige utseende ved like.

Bortsett fra de fjorten dagene i Reval sommeren 42, har ikke Sverre hatt permisjon siden han meldte seg i 41. Følgelig skulle han ha hatt perm for lenge siden. Han var klar over at det var forholdene som var årsak til det men nå ser det ut som om tiden er inne til et aldri så lite forsøk til å rette på det.

Temperaturen måles i armhulen. Antakelig for å spare Sdg'ene for utidig rengjøring av termometrene og det er i allfall mere hygienisk enn å plassere dem i baken.

Straks Sdg'ene deler ut termometrene morgen eller kveld, dukker karene inn under ullteppene og en hektisk virksomhet avslører alle som den svikfulle feberen har ~~fXXXXXX~~ forlatt.

Selv den tyske standartenjunker fra Legion Flandern tar del i reguleringen av det gjenstridige kvikksølv.

Unneroffiserer og menige i skjønn forening.

Noen av de mest uforsiktige knipser lett på termometerspissen mens de stadig holder det ene øye med kvikksølv søylen. Det andre er rettet døra. Et par av de mest uvørne nederlenderne med lite utvikket fantasi viser liten vilje til oppfinnsomhet, der de tyr til fyrstikker

eller fyrstøy få kvikksølvet raskest mulig opp. Men det samme gjen-
tar seg hver gang. Sølv et farer til topps og så begynner nedbankingen
under lavmelte besvergelses med blikket skiftevis rettet mot ter-
mometret og døra. Resultat: Ujevn feber og mistenksomme øyekast fra
Sdg'ene under avlesningen.

De aller fleste nøyer seg med å riste kvikksølvet opp mot den ønskede
temperaturen under stadig kontroll. Det tar sin tid men det anses å
være den tryggeste måten å få feber på uten å skade termometret
nevneverdig.

Hva Sverre angikk så fant han fort og lett ut at den enkleste ~~måten~~
og sikreste måten ~~XXX~~ å få en jevn og fin feber på var å gni ter-
mometerspissen mellom ullteppeflikene så ville ulla besørge resten
Etter et par eksprementer regnet han ut at fire- fem raske tak om
kvellen skaffet ham omkring 38° og tre - fire raske tak pm morgenen
ca.37,5° men da startet han alltid fra nullpunktet.

Dette slo aldri klikk og foregikk så fort under ullteppene at inge,
selv flamen, la merke til hans noe lettvindte bestrepelser på å virke
syk. Tilslutt behøvde han ikke engang å kontrollere "feberen"
før han med et uskyldig blikk avleverte ~~XXXXXXXXX~~ termometret til
de mistenksomme Sdg'ene. Etter en tid da feberen etter alle solemerker
å dømme skulle ha forlatt ham for lengst, hevet de øyenbrynene og glodde mis-
tenksomt og dvelende på ham. De holdt nok øye med ham men etter ikke
å ha merket noe mistenkelig, trakk de på skuldrene og behandlet ham
deretter ~~XXXXXXXXX~~ med en ærbødighet som et merkelig og uforklarlig
kasus ~~XXXXXXXXX~~ hadde krav på.

Ettervært fannt han også ut at om han holdt pusten et øyeblikk like
før han avleverte "glassmålet", ville han få den rette hektiske
feberfargen som trengtes i fjeset. Et sikkert tegn på feber og dårlig
helse.

Dermed fikk han en jevn og særdeles flott og troverdig feberkurve
vise til hver gang noen, på grunn av plassmangel, måtte utskrives
som passe friske (til å fortsette kampanjen ute i grava igjen).
Og slik fortsatte det for Sverres vekommende. Feberen tiltok passende
om kvellen og avtok like passende ved morgenstellet.
Avtok eller tiltok litt forskjellig fra dag til dag.

Permisjonen vinket i det fjerne. .. For ikke å ødelegge
hele opplegget tok han ingen sjanse på å innvie de andre på salen i
denne noe særegne teknikken dessuten var han den eneste "ekte germane
her, tenkte han med god samvittighet.

Oppe i annen etasje på dysenteriavdelingen lå det visnok
et par nordmenn. En ~~XXXXXXXXX~~ isolert avdeling som ingen følte seg til-
trukket av. Dørene er behørig merket med store truende oppslag med

svarte kjempebokstever: Achtung Ruhr!! Ikke mye å bli frisk av.

Ellers er dagene for det meste langdryge uten noen form for overraskelser. De fleste ligger ~~å~~ dormer det meste av dagen mens de spekulerer på hva de blir servert til middag i dag?

Alle håper på greie de 30 dagen. Regnskap blir ~~XXXX~~ ført og nøye vurdert. I det ene øyeblikket er man optimist i det neste lider man usikkerhetens helvedes kvaler. Glaner lenge på det gjenstridige glassmålet og rister fortvilet på hodet. Dette bærer lukt i "grava".

Nettene er de værste.

Så og si hver eneste natt får en eller annen mareritt og farer opp med høye vræl. Det resulterer i full uro på salen og resten av nattesøvnen er spolert og må derfor flyttes til dagen. Da føler man seg noenlunde trygg for marerittene som ikke liker dagslys.

Sverre gruer seg alltid for natten. Han er selv plaget av nattlige mareritt. Panserne kommer farende ut av mørket og truer med å valse ham ned. De vokser der de kommer farende imot ham. Han ruller seg sidelengs unna de digre beltene og havner som regel på gulvet med et vræl. Så er det slukøret opp i køya igjen for å bli liggende våken resten av natta.

Ellers, når marerittene tillater det, sover de fleste av dem tungt med lyder som ikke er helt ukjente for ham etter mange måneder på fellessaler i kasernene og en gang i blandt i trangbodde bunkere når ~~vargudene~~ tillot det.

Rett som det er vender en på seg med et kort snork og legger seg bedre tilrette.

Det blinker i øynene på de nærmeste. Han kan skimte dem i mørket der de ligger med armene under hodet og stirrer i takt.

Store kraftige karer som er redde for at søvnen skal overmanne dem og lede dem inn i de fortvilte marerittene.

Omsider blir øyelokkene for tunge. Naturen krever sin rett.

Han faller i en urolig søvn. Atter er han oppe ved Mga. Russerne trenger på. Det vrimler av brunkledde russere rundt ham. Han må for all del ikke la seg ta til fange. Hjelpeløst søker han mot Dagfinn og Lars men de enser ham ikke. De stirrer bare stivt fremfor seg uten å bevege seg. De er døde. Han prøver å rope men får ikke frem en lyd. Han er iferd med å kveles av en isnende snøstorm som står rett på ham.

Fortsett å skyt! Det er stemmen til Lars.

Endelig får han støtt ut: Vi e omringa! Han farer ut av senga og glaner forskremt både til høyre og venstre. Stemmen til Lars skjærer ham i ørene: Hold kjeft! Ser du ikke at de alt er forbi oss? Det e forseint! Fortsett å skyt!

Hele salen er i fyr og flamme.

-Verdamt, lyder det fra flere køyer. Nå er det en som er ute å kriger igjen. Andre farer opp i halvsøvn, ville i blikket. I den tro at de

Alle er lys våkne men ingen klandrer den arme jævelen som har forårsaket ståheien. De forstår hverandres vanskeligheter og årsaken til dem. Inatt ham, neste gang er det meg.

Omsider faller salen til ro igjen og den vanlige lyden fra trøtte kropper overtar igjen.

Sverre må ha sovnet igjen.

- Søk dekkning! Søk dekkning! ,gjæller det ^{gjennom} ut ~~i~~ salen. De farer opp igjen helt oppgitte.

Det er nederlenderen med granatsjokket som har satt fart i dem denne gangen. Det har begynt å lysne.

Han ligger på maven under køya med begge armene rundt hodet og brøler ustanselig: Søk dekkning! Søk Dekkning! Han klamrer seg til gulvet uten å få tak med de kraffsende fingrene.

Et par av de sprekeste karene er alt oppe. De beroliger ~~xxx~~ den skjelvende 17-åringen som spreller med armer åg bein mens han svett og stønnende huler: "Voller Deckung!"

Noen sitter oppe i køyene og på intermessooet mens andre ^{Arro} forlengst er blitt vandt ~~xxx~~ til de nattlige avbrytelser alt har lagt seg til ro igjen under ullteppene.

Endelig faller den arme nederlenderen til ro igjen men han blir liggende ~~A~~ hikkste sårt under teppene.

De fleste sov som steiner da Sdg'en larmer inn og slår på lyset. Misfornøyd mumling lyder fra køyene. En etter en slår øynene opp og myser mot lyset men ingen lar seg merke med nattens mareritt.

Flamen ved Sverre klager ^{over} smerter i ryggen og har vondt for å puste. Han har gått rundt med granatsplinter som har kapslet seg inn i den ene lungen.

Alle ligger med termometrene i armhulen og følger Sdg'en utålmodig med øynene. I det han på sin runde forlater salen, blir det atter livlig under teppene.

Sverre glaner likegyldig ut i rommet mens han ~~xxx~~ varsomt tar de nødvendige takene som skal til.

Men så ~~XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX~~ vekkes karene av den skrapende lyden fra en fyrstkk som helt åpenlyst tennes. Alle vender seg som på komando mot den gjerne nederlenderen ved døra.

Med tunga i munnviken og hodet på skakke holder han den vesle flammen opp mot spissen på termometret.

Rene amatører, tenker Sverre og følger spendt med i eksprementet.

Her deles ikke ut gode råd. Man forventer ^{livlig} av hver mann at de er i besittelse av såpass ^{meget} fantasi at de greier seg sjøl.

Alle jukser men hvem innrømmer det? Selv de mest håpløse forsøk

Sverre gløtter på termometret. 37,4° på mårrakvisten er passende. Det gjelder ikke å overdrive.-

- Verdamt! Det er nederlenderen med fyrstikkene.

Hva nå? De andre vender seg mot ham igjen og frykter det værste. Ja, det måtte før eller siden skje. Det de alle som en hadde ligget og ventet på.

-Det sprakk! Verdamt! Han holder restene opp og glaner storøyd som om han ikke tror sine egne øyne.

Latteren gjaller gjennom salen. Den uheldige feberprodusenten blir sittende tafatt og stirre på det ulykksalige termometret som hadde skrumpet inn ganske betydelig. ~~og~~ det var ikke til å benekte, selv nederlenderen måtte innse det.

Det var ingen ondskapsfull latter han ble overdyngnet med dertil var saken altfor alvorlig for ^{hans} fremtidige nærvær på lasarettet. At noen av kara var i besittelse av et reservetermometer kunne han ikke gjøre regning med heller.

-En ond ånd svever over oss, mumlet en tysker og glodde opp i taket.

Alle mann ligger spendte og venter på hva som nå vil skje. Sverre kniper ei lus som er på vandring ~~xxxxxxx~~ ~~kxx~~ fra naboen og over til ham. Men der tok lusa feil. Vel var ~~vel~~ det norske blodet best men det kostet lusa livet mellom to negler som var som skapt til formålet.

Kara ser som på kommando da ^{de} dra går opp. På geledd kunne de ikke ha gjort det mere presist. (See til høøyre!) Saniteteren stusset men fortsatte å nynne på den siste slagermelodien.

Saniteteren fant det på sin plass å bemerke at karene ~~kara~~ ^{brå} må være så friske og kjekke at de snart burde utskrives.

Det satte en ~~stopp~~ ^{brå} stopp på den livlige utfoldelsen de hadde hengitt seg til i et øyeblikks uoppmerksomhet.

Saniteteren noterer nøisommelig resultatene på feberkurvene der han går fra køye til køye.

Karene følger ham med øynene. Han samler inn termometrene i et glass han bærer med seg. Vandalisme, tenkte Sverre. Glass bruker en bare til vodka - ja til og med Degvin også.

Borte ved nederlenderne setter han fra seg glasset et øyeblikk men nok til at en av dem snapper et termometer og slenger det bort på køya til den uheldige landsmannen.

Men Sdg'en er på vakt. Lynrappt hugger han tak i det før mottakeren rekker å reagere på forsendelsen.

- Aha, mein lieber Freund. Wieder Streichholzchen?

- Ein technisch Unglück, kom det spakt fra den uheldige nederlenderen da han rakte frem restene av glassmålet ~~mål~~ den forbløffete saniteteren.

Igjen runget latteren gjennom salen.

- Eier du ikke fantasi? Det er andre gangen du svir av termometeret. Han vender seg mot de andre som om han vil understreke at salens øvrige belegg slett ikke mangler den fantasi som må til for å virke troverdig. Han blir møtt av uskyldige, nesten sjokkerte blikk og hode-rysten over slik galskap ^å å ødelegge militære effekter. Nei vi er da ikke vandaler heller.

Saniteteren blir stående å glo på det medtatte termometeret.

- Lærer du aldri? Dette må jeg rapportere. Hvordan skal jeg ellers redgjøre for antallet som ikke stemmer lengere? Du kan kanskje si meg det? Han ser spørrende på nederlenderen.

- Du kan vel bare si at det datt i gulvet og at noen kom til å trå på det.

- Hvem? Saniteteren så overbærende på ham. Her ligger jo alle tilkøys. Skal jeg kanskje si at jeg tråkket på det? Du bist Verrückt Mensch! Den er for tjukk og dessuten vil ikke jeg ha ord på meg for å være slepphendt. Nei jeg har det så bra som jeg kan ha det her, ^{ja} han undskyldende til og rystet på hodet.

Nederlenderen resignerer med et sukk. Det gikk skeis denne gang også. Ingen Urlaub kunne en lese i blikket hans.

Nå var det bare å vente på "dommen".

- Hm. Litt feber idag også. Saniteteren noterer langsomt og sirlig ned på kurven samtidig som han kaster et fort og vurderende blikk på Sverre.

Fa'n! Har han lukta lunta? Sverre blir usikker et øyeblikk men så stålsetter han seg og glør saniteteren i øynene. - Hvor høy er den idag?

Den andre ser forbauset på ham. - 37,6. Du har litt feber.

Sverre holdt på å si takk men grep seg idet.

- Også var det oss Sdg'en hendvendte seg til flamen.

Her var det ekte feber. Sdg'en rykket til. - Å døven du har 39,5!

- Jeg skal melde av til legen - har du mye ondt?

Flamen ~~trækker~~ bare til svar. Man kan se han har tungt ^{hå} for å puste og snakke.

Kjeften går på alle det er ikke måte på hvilke fremtidsutsikter den uheldige hollenderen kan vente seg. Spekteret strekker seg fra krigsrett til bare returnering til grava. Hauptscharführeren i like ved trekker på skuldrene og ønsker ham lykke på ferden videre. Hva mer kan de gjøre? De sprekeste begynner så smått å re opp køyene sine. Ulltepper granskes og lus knekkes. Vask er det bare så som så med. Bare de som syns at de alt har sikket ~~se~~ de tredve dagene, det er jo bare spørsmål om noen dager, drister seg, med fare for å se altfor frisk ut, på gangen hvor de tar seg en kald avrivning.

Ut på formiddagen flyr døra opp og legen, en obersturmführer i tredveårene med flaggende legekittel, stormer inn med Sdg'n i hæla.

-Morgen Kinder! Wie gehts? Han venter ikke på svar men setter kursen mot flamen med granatsplintene mens han haler opp stetoskopet fra kappelomma.

- Nå skal vi se lille venn. Han flirer oppmuntrende.

- Sitt opp og av med skjorta.

Flamen vrenger av seg ei møkkete, eller skal vi si, velbrukt brunskjorte men som slettes ikke er værre enn Sverres. Riktig et paradiset for gesjeftige småkryp og deres egg.

Legen lytter og kremter mens hele belegget følger spendte med i åndeløs taushet.

Deretter legger han to fingre på ryggen hans. Med høyre håndspeke- og langfinger banker han lett på de to andre mens han søker seg frem til veskeansamlingen i lungene.

Karene strekker hals.

Legen retter seg opp og ser seg omkring, og beordrer passienten ut ~~XXXXXXMEN~~ på gulvet overskrevspå en stol med hodet hvilende på armene over stolryggen.

- Følg med her karer. Han banker igjen lett på ryggen foran seg.

- Hører dere? Kan dere høre hvordan lyden forandrer seg fra dette punktet til dette?

Joda. De nærmeste kunne tydelig høre forskjell.

- Her er det en veskeansamling, fortsetter han og banker videre.

- Kan dere høre? Han banker fortsatt.

Sverre kan tydelig høre forskjell.

Vel, legen retter seg opp og beordrer to av de sprekeste kara til å holde på flamen sammen med Sdg'n.

Han ser til å få den rette krommingen på den arme ryggen og så haler han frem den største sprøyta med den lengste og groveste nål de noen sinne hadde sett.

Tilskuerne grøsser med tanke på det som nå skal til å skje .
Legen skrur nåla i og holder sprøyta opp foran seg .Femten par øyne
stirrer på den lange nåla.Bare flamen med ryggen til er uvitende om
nålas magiske kraft og lengde.Han aner fred og ingen fare.

Legen finner det rette punktet og setter nåla langsomt og forsiktig
inn i ryggen på offret.

Flamen farer sammen men karene tviholder på ham mens legen godsnakker
med ham.Endelig er nåla dypt nok.Legen drar stemplet langsomt opp og
alle kan se at sprøyta fylles med tykk gul veske.

Da dåner Sdg'en og siger langsomt og tungt ned på gulvet lik-
bleik i fjeset.

Legen glaner bare fort ned på ham mens han skrur sprøyta av nåla som
blir stående igjen i ryggen på flamen.

- Se å få kadaveret bort.Han vipper med foten bort på bylten ved bena
sine. -De to andre drar ham tilsøde .

Legen pumper materien ut i et bekken han har tryllet frem,glaner
bort på Sdg'en som så smått har begynt å lee på øra. - Og sånt har
lagt sin elsk på legevitenskapen,mumler han med et skjeift flir.
Herre Gott hvordan skal det gå med oss?

Han skrur sprøyta på igjen og Sdg'en manner seg opp igjen og tar
likesom tak i armen på flamen han syns han ~~XXXXXXXXXX~~ ennå har
noe å utrette her.

Sprøyta tømmes et par ganger til. Flamen har ikke gitt fra seg et eneste
pipp.

-xåx - Så lille venn,nå er det over.Jeg kan ikke gjøre noe mer her.
- jeg sender deg med neste transport bakover til lasarettet i Riga
for videre behandling.

Det gikk et sukk gjennom salen. Her lå det iallfall en som var sikkert
Urlaub.

Flamen føler seg tydeligvis bedere etter denne opplysningen.

Legen vender seg mot de øvrige. - Dere andre har det bare bra ser jeg.
Motvillig mumling.

Ser på Sverres feberkurve, studerer den. Sverres hjerte er iferd med å
stanse. Nå eller aldri,tenkte han å belage seg på å se langt etter
permen.

Tja. Dette ser ikke helt bra ut.Gir seg tid til å se litt nøyere på
ham.Kremter og rister lett på hodet før han fortsetter videre.

-Ja så er det deg da. Han stiller seg ved køya til han med
fyrstikkene.

- Jeg hører du har brukt fyrstikker igjen. Han fortsetter
uten å vente på svar. - Vel, da er det ikke annet xåx å gjøre enn å
erklære deg fullt ut kampffähig.Så slipper vi å rapportere deg eller
tilsmusse rullebladet ditt,la han til med et spydig flir.

Jo nederlenderen forsto da det og virket tilsynelatende lettet. Han blir beordret ut av køya med ordre om uten opphold å melde seg ved avdelingen igjen.

Ut på ettermiddagen blir Duderhof ost bombardert med ganske grove koffertter. Noen faller mistenkelig nær lasarettet. De har ingen steder å søke dekkning annet enn under køyene så de blir liggende og glane opp i taket mens de venter på fulltreffere'n. Sverre tenker som så: Først må den gjennom taket der vil den antakelig eksplodere. Hvis ikke ville den ganske sikkert eksplodere oppe på dysenteriavdelingen og da kunne han risikere å få dysenteri og det var ikke å spøke med. Den kunne også være dødelig. Hvis den skulle finne på å eksplodere her nede så gikk jo hele lasarettet til helvete og det kunne ikke være meningen. Det var det heller ikke. Det skjedde intet. Ivan ville antakelig bare gjøre dem oppmerksomme på at ~~de~~ ikke hadde glemt dem selv om de for en tid hadde forlatt grava for å nyte livet her i Duderhof. Det hele ~~skjedde~~ var over på snaue halvtimen. Sverre som lå ved vindusveggen merket bare duften fra Ivans hilsner til dem, gjennom de trekkfulle vinduene.

Ved åttetiden om kvelden fikk de besøk av legen. Dette var et tegn på at et eller annet kom til å skje. Legen hadde tidligere aldri vist seg om kvelden her på salen. Han gikk løs på hver eneste mann og Sdg'en noterte.

Det var med bange anelser Sverre ventet på tur. Da turen kom gjorde legen kort prosess. Han rekvirerte en medbragt sprøyte på størrelse som den han hadde traktert flamen med tidligere på dagen.

Fylte den med en slags grumset veske, holdt spissen opp mot lyset mens han klemte ut noen dråper klar til å kjøre den i ham. Sverre stirret stivt på den mystiske vesken som han nødig ville ha i seg. Han var på nippet til å protestere, men som den veldisiplinerte soldat han var resignerte han og håpet bare på å overleve.

Uten motstand lot han legen pumpe substansen inn i høre underarms mest kjøttfylte del mens han ventet på å sovne for godt.

Så dette var straffen for at han hadde fikksa feber'n. Det værste var at han ikke fikk vite hvorfor ~~han fikk~~ de ga ham denne dosen. Spørre? Nei - fri å bevare meg vel. I militæret spør man ikke - man adlyder bare ordre der.

Hva kom til å skje med ham nå? Han funderte sterkt der han lå og ventet på resultatet. Kom han til å sovne. Kanskje for godt.

Hadde legen noen garanti for at han tålte sprøyta? Han selv skulle gjerne hatt garanti for at det ikke var et vitenskapelig eksperiment han var utsatt for. Bedøvelse var det iværtfall ikke for da skulle han forlengst ha vært henfaren. Var han rett og slett som følge av den langvarige feberen blitt til et ukjent medisinsk tilfelle? Jo mer han funderte jdmr våken og usikker ble han.

Tilslutt oppga han å fundere mere over saken og ble bare liggende å vente på at noe skulle skje. Han krøp under teppene og håpet på et mirakel.

Det var da merkelig hvor lang tid det tok før fandskapet virket?

Omkring klokka 2200 fikk han svaret. Ikke på sprøyta men på hva som skulle skje.

Sverre følte seg lettet. Sprøyta hadde prellet av på ham. Det var han forvissset om nå etter to stive ventetimer. Atter en gang hadde han berget livet.

Sammen med flamen, nederlenderen med granatsjøkket, haupt-scharfuhreren og seks-syv andre av blandet herkomst, fikk han ordre om å gjøre seg klar for transport.

Flakksen fulgte ham fremdeles. Det var det ingen tvil om. Ute var det stjerneklart og sprettkalt. Ialfall virket det temmelig kalt etter åtte dager i ei varm køye.

Et par busser står klare til å frakte dem til Krasnowardeisk hvor lasarett-toget ventet på å frakte dem videre vestover.

Sdg'ene fester de nye identitetslappene på jakkebrystet til karene og tar farvel med dem.

Sverre studerer lappen. SS-lasarett Rothenburg Riga står som mottaker av ham. Han har følelse av å bli et stykke reisegods.

De sprekeste av dem, blandt dem Sverre, ble plassert i kuvognene som er innrettet med brukbare dobbelkøyer. De andre vognene er reservert de schwerverwundete i spesialvogner. En broket forsamling fra hele Nordfronten.

Karene er i godt humør. Skråler og synger "Heimatlieder" av lutter glede. De tredve dagene er sikkert og dermed urlaub i hjemlandet. De fordriver tiden med "Skat" (tysk kortspill - også om penger) poker og sjakk. Ved middagstider neste dag passerer de Narva. Sverre stiller seg i den åpne kuvogndøra. Fra brystlomma tar han frem et gamelt sammenbrettet brev. En russisk kule følger med. Den ~~XXXXX~~ kula som hadde felddt Hans. Han stirrer lenge og tankefullt på den før han legger den i lomma igjen. Han veier brevet lenge og omstendelig i neven før han endelig bestemmer seg. ~~xxx~~ Han river det langsomt i småbiter og lar det flaggre ut i det svake solskinnet

Tyskeren trekker oppgitt på skuldrene. - Vi ble bare beordret inn i bussen og her er vi. Han slår oppgitt ut med armene.

Sjåføren kommer anstigende med en forurettet minne og blir pr. omgående avkrevd en plausibel forklaring på hvordan det har seg at han har fått med seg "ugras på lasset".

Noen yngre nonner som var kommet til ryster betenkte på hodet mens de hviskende seg i mellom gir uttrykk for at de tre, om ikke fysisk, så er de iværtfall åndelig fortapte og følgelig burde de få bli slik at de kanskje kunne reddes fra den evige fortapelse.

Oversøster så strengt på dem. Det var nok til at de flakkset avsted med flaggrende gevanter og tilbaketrengte fnis.

Sjåføren, en obergefreiter med Gott mit uns på kopplet, stirret vantro på dem og klødde seg i øret med en butt finger. - Nå! ? Kom det ulålmodig fra oversøster.

- Keine ahnung. Dessuten var det så stor transport at det var uråd å skille klinten fra hveten i det Verd.. han grep seg i det - mørket. Dermed anså han seg som ferdig med saken.

En myndig lege ble brakt til veie. Han gransket karene med et forbauset blick som virket ekstra digert gjennom de tykke brilleglassene. - Det kommer ikke på tale å sende karene på ss-lasarettet på det nåværende tidspunktet. Det får vi vente med til imorgen, sa han med myndig stemme og forsvant.

Det derre var nok far sjøl i stua det, tenkte Sverre og slappet av igjen.

Oversøster nikkete mutt. - Men jeg syns nå alikevell at dere ser spreke nok ~~xxx~~ ut til å tåle transporten allerede i kveld, jeg da. Hun stirret godmodig på dem. - Men vi finner nok en seng til dere. - Følg meg, befalte hun lik en lagfører på sær oppdrag og la iveri bortover korridoren med de tre diltende i helene.

Det klirret i gjenstridige hæljern. De glante usikkert på hverandre og fant ut at det var best å fortsette marsjen på tå hev.

Tidlig neste morgen, før fanden hadde fått skoa på beina, ble de skyssset til ss-lasarettet med ønske om at alle gode makter måtte stå dem bi under resten av denne forferdelige krigen

~~XX~~ som snart måtte få en ende. - Bare utslag av ond samvittighet, kom det surt fra tyskeren. - Legg merke til at de sa ikke "en lykkelig ende". - De var nok glad for å bli kvitt oss, nicht wahr?

De to andre nikkete bare og tilkjennegav at de var aldeles enige med ham.

Etter å ha gjort sin entre på ss-lasarettet bar det rett i badet og derfra til legeundersøkelse iført hvit- og blåstripet lasarettuniform. De slapp Sverre inn som førstemann til stor ergrelse

for uschaen som i ly av sin tjenestegrad mente at han ~~XXXXXXXXXXXX~~ var den selvkrevne førstemann .

-Hvordan faen skal jeg vite at det var du som er uschaen, i den habitten Han flirte skadefro og smelte igjen døra rett for nesa på ham.

Sdy Han innbiller seg vist at han er noe han der. Sett sån drittsekk, -H Han innbiller seg vist at han er noe han der. Sett sån drittsekk, mumlet Sdg'en henvent til Sverre. Hvis han er så nøye så ~~XXXXXX~~ får'n sette på seg skulderklaffa. Her er det ikke noen hilseplikt. Vi er alle like her. Basillene gjør ingen forskjell- he he - her.

-Jeg trodde det var du som var uscha og ikke den apa der ute, flirte Sdg'en og satte seg.

En ung legespirkevip stakk hodet ut fra et av de tilstøtende rummene.

- Se til å få inn de to andre også. Vi har ikke tid til å gi noen særbehandling her.

Sdg'en spratt opp som om han hadde satt seg på på sin egen bestemor. Med strake armer og fingrene samlet langs buksesømmene brølte han helt forskriftsmessig: - Jawohl untersturmführer! Dermed før han ut av døra som et lysspor med grønn hale etter seg.

Uschaen glante på Sdg'en med en blanding av triumf og forakt da han skred inn med nederlenderen i hæla.

Legen undersøkte dem greit og overfladisk - de var jo ilive da de ankom så egentlig var det ingen fare om han fór over dem med harelabben.

Tilslutt beordret han dem til å stille seg opp foran Ham, fremoverbøyd og det i bare massingen.

Han begynte med Sverre . - Er De sjenert også? Skal jeg få noe innblikk i dette herre må De se til å holde rumpeballene mere fra hverandre. Har DE FORSTÅTT? Bruk nevene!

-Jawohl, kom det spakt fra Sverre. Han visste ikke om han skulle le eller gråte. Hva faen glodde han etter? Han gjorde seg flid så legen kunne få et dypest mulig innblikk i forholdene.

- Slik ja. Det var bedre. De kan, bare De ~~xxx~~ legger godviljen til.

-Nestemann!.

Unterscharführeren tok et usikkert steg frem, etter ~~å~~ først å ha tittet brydd bort på nederlenderen som sto og flirte åpenlyst.

Han mente nok tydelig at det var under hans verdighet å blotte baken i nærvær av schutze Arsch.

-Hva faen flirer De av? Legen glodde bistert på nederlenderen. Dette er ikke noe å le av. Det er en rutinesak - Verstanden? - Jawohl, fikk nederlenderen trykt ut av seg mens han kjempet med latteren.

Unterscharführeren var flinkere enn Sverre. Legen gryntet tilfreds.

Sverre holdt på å få latterkrampe. ~~XXXXXX~~ En unerscharführer med rumpa

i anlegg var ikke til stor hjelp der han kjempet ~~med~~ mot latterriene som truet med å overmanne ham og den stakkars nederlenderen som ventet på tur, og som allerede så ut til å være fortapt der han sto tvekroket og holdt seg for kjeften.

Han hadde ikke tenkt tanken ut der han sto og vrei på seg før det lød en spjærende lyd fra unneroffiserens akterspeil.

Legen fór tilbake med en ed. - Hva faen tillater De Dem, fordømte drittsekk der De står.

Sdg'en som satt stiv og strunk og fulgte med i optrinnet med ansiktet i alvorlige folder som etterhvert ble avløst av en blanding av skrekk og fryd, sprakk totalt og fikk Sverre og nederlenderen med seg.

- Ber underdanigst om unøskylldning, kom det spakt fra tyskeren. Kvikk la han forklarende til: Jeg lider desverre av slapp lukkemekanisme. Han rettet seg opp og veivet beklagende ut med den ene armen i retning av den ennå utforskete kroppsdelen sin.

- Slapp lukkemuskel? Legespirevippen så ut som om han hadde falt ned fra månen.

De andre tre lo ^{de} hmningsløst og ubehersket i en befriende gap-skratt som fullstendig overdøvet all videre konversasjon mellom lege og pasient.

- Dette er faen ta ikke noe å le av, skrek spirevippen i fistel mellom latterriene.

Før doktoren ennå var kommet seg etter denne ufine behandlingen, smaldt det like plutselig fra nederlenderen der han sto tvekroket i latterkrampe. Det han ikke fikk sluppet ut oventil slapp han dessverre ut nedentil og det gjorde ikke saken bedre. Riktignok ikke så høyt som unneroffiseren men høyt nok til at de tilstedeværende oppfattet det.

Doktoren tverrvendte. De øvrige kastet seg villt og hemningsløst ut i en latterorgie som ikke levnet ~~spirevippen~~ den stakkars spirevippen en sjanse.

- Fy faen her stinker! Han farer bort til vinduet og slenger det opp på vidt gap. - Helvetes Schweinhunde -holder dere meg for narr? Dette gjorde dere med vilje fordømte slasker der dere står. - Hold opp å le!

Han vendte seg mot den stakkars Sdg'en som fór ~~opp~~ forskrekket opp igjen. - Sitt ikke der å flir dein iddiot. Disse karene har oppført seg motbydelig og er henfallen til straff. Verstanden!? Dette må rapporteres. Dermed flaggret han ut av døra.

Karene fikk roet seg sån noen lunde og rettet på antrekket. Sdg'en ved skrivebordet ristet oppgitt på hodet og lot til å få det fryktelig travelt. Rett som det var kom det et klukk fra ham. Dagen for

var startet på en litt mere uvanlig måte enn hva han var vant ~~med~~ til i sin triste grå hverdag.

Omsider vendte legen opphisset tilbake ifølge med overlegen.
- Der, legen pekte oppbrakt med en dirrende finger. - de to fordømte karene gjorde det med vilje og nesten samtidig, brølte han og vendte seg mot overlegen med en forurettet mine.

- Samtidig og? Overlegen stirret vedvarende på de to som skyldbeviste studerte støveltuppene med stor interesse.

Han vendt seg til den yngre kollegaen igjen og sa: ~~Daxxxxxx~~ mildt og beroligende: Da er de to sannelig litt av noen kunstnere.

- Kunstnere? Sa De kunstnere? Han der påstår at han lider av slapp lukkemuskel - men jeg skal si Dem en ting jeg. Han tok et steg frem mot de lattermilde karene og pekte fremdeles med en dirrende pekefinger på unneroffiseren: - Det er ikke De som lider av Deres slitte lukkemuskel men Deres omgivelser, forstår De det?
Nå begynte situasjonen å utvikle seg til det helt makabre og overlegen fant tiden inne til å stoppe den tiltagende morroa ~~funn~~ mens leken var god.

- Så så. Ta det med ro Krause. Overlegen klapper ham gemytlig på ryggen. - Naturen krever sin rett både titt og ofte. Det er ikke noe å gjøre ved det. Dessuten skjer det ofte i vår bransje det vet De da godt, Krause, og det må vi respektere.

- Weitermachen!

Sdg'en iler mot døra og holder den opp for ham.

- Ja da er dere ferdige her fordømte mökkagriser. Ut! Se til å ha dere ut!

Og karene lot seg ikke be to ganger, nei, der de fór lattermilde på dør.

+++++

I ERSATZBATALJONEN I MITAU (JELGAVA).

Dagene på SS-lasarettet var ikke langdryge selv om Sverre tilbrakte størsteparten av tiden til køys.

Kveldene tilbrakte han i Riga på tjuvperm sammen med kameratene på salen. Nå var de en flokk på syv, åtte nordmenn som holdt sammen enten føyk eller røyk.

De passet bare på at toalettvinduet i første

etasje alltid sto på gløtt. Det var ingen vaktstue i mils omkrets som var interesert i dem.

Etter en måneds tid ble han sammen med de andre utskrevet og beordret til Legionens reserveenhet i Mitau ca. tre mil sør for Riga, for videre tjenestegjøring.

Reservebataljonen lå innkasernert i et forhenværende gods like i utkanten av byen. Bataljonen besto foreløpig av vel 200 ~~mekk~~ rekrutter fra Norge med tysk befal. Samtlige legionærer som ble utskrevet fra lasarettet ble automatisk overført til denne avdelingen hvor de ble samlet før de gruppevis ble sendt ut til grava igjen. Anhengige av tilførselene fra lasarettet kunne det ta tid før de igjen ble sendt ut.

Ersatzbataljonen sto under kommando av obersturmführer ~~D~~ Dahm, en grei kar i midten av trettiårene, fra nord-Tyskland. Hverken Dahm eller de tyske underoffiserene som utdannet rekruttene hadde vært ved fronten. ~~XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX~~ Det var en stort belstning for dem ettervert som et ganske stort antall drevne frontsoldater med forakt for alt som hette disiplin og kasernedrift innfant seg ~~XXXXXXXXXXXX~~ i Romakasernen.

Men Dahm hadde meget over snippen. Han satte seg raskt inn i det norske lynnet og merket seg nordmennenes "særegne" egenart.

Ettersom gammelkara ikke var noe eksempel han kunne henvise til under rekruttene utdanning, sørget Dahm for å skille de, fremdeles, veldisiplinerte rekruttene fra gammelkara under tjenesten.

For de norske underoffiserene, som ettervert også tiltok i antall, artet livet i Romakaserna seg som den reneste ferietilbringen der de lå ~~dydro~~ seg mesteparten av dagen mens de samlet krefter til kveldens og nattens støttropp i Jelgavas fornøyesliv på Nürenberger Hof eller i privat regi.

De nektet konsekvent og enstemmig da de ble beordret til å drille gammelkara som fortsatt burde holdes ~~X~~ noenlunde i fysisk god form, før de skulle sendes ut igjen.

Følgelig ble et par tyske underoffiserer satt til å sørge for at de menige gammelkara ble holdt i den foreskrevne aktivitet som forlangtes fra høyere hold.

Det å skulle drilles av lagførere uten fronterfaring var mere enn kara kunne fordøye. Det var rett og slett en uforskammet fornærmelse rettet mot et tappert lite folk i krig.

Til og begynne med ble de, "stabeisene", drillet i nærvær av rekruttene men under sterke protester fra krigerne som påsto at de for lengst anså seg ferdige med den slags barnesykdommer. Desuten. Hva kunne disse underoffiserene lære bort som ikke engang hadde sett ~~XXXXXXXXXX~~ HKL (hvedkamplinjen) fra lufta!

For ikke å gjøre det altfor vanskelig for Dahm, gikk kara, dog ikke lite motvillige med på ordningen.

Straks tjenesten var i gang fra morgenen av, dro tyskerne avsted med sine rekrutter for at disse ikke skulle bli smittet av gamelkaras ånd og noe eiendommelige episoder som oppsto under deres trege og uvillige bevegelser.

Til å begynne med brølte tyskerne av gammel vane men etter vært innså de at den slags ~~XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX~~ selvsikker tiltale burde endres en smule til en mere beskjeden henstilling.

Her dukket for alvor opp uttrykket "nix verstanden" opp. Det ble flittig benyttet ved passende anledninger og følgelig ble dette uttrykket den reddningsplanken Ola klammret seg til når noe gikk ham imot. *Men da en av våre menn, sjømann Lars, så på en gruppe av tyskere som gikk forbi, sa han: "Nix verstanden" og gikk videre.*

De tyske underoffiserene klødde seg i hue og forbannet tilværelsen.

Men alikevel. Både de og Dahm kunne ikke vente å tilbringe krigen på en fornuftigere måte. Følgelig forble alle disiplinærbrudd vel forvart innenfor husets fire vegger, noe som Ola slett ikke hadde noe imot og som han ellers forsto meget vel å utnytte.

En klage til høyere makter ville bare ha til følge at det tyske befalet, fra topp til bunn, ville bli skiftet ut med en hardere og mere krigsvant stab som trengte å avkjøle seg litt og de udugelig sendt til et eller annet frontavsnitt hvor de i nærvær av russerne kunne få meditere over sine svakheter.

Selv da et par av de ellers uvirkosomme norske underoffiserene, under en rangel i Mitau med Degvin som drivstoff, stjal byens brannbil og kjørte ~~gjennom~~ ^{gjennom} byen med halve brannkorpset kakklende i kjølvannet, og forfulle strøker, greide Dahm å roe gemyttene. Med rytmiske slag på hornet inntok de leiren og satte den fullstendig på hodet midt på svarte natta.

Dahm godsnakket med brannsjefen både på tysk og stottrend lettisk og reddet situasjonen med å forklare det dypt fornærmede brannkorpset at dette bare var et utslag av den norske humoren som ofte var vanskelig å forstå og som de ikke måtte la gå innpå seg.

Gamelkara tok seg av de to underoffiserene men de holdt et slikt helvetes spetakkel med flaskeknusing og høyrøstet skråll at selv Dahm ikke hadde annet å gjøre enn å plasere dem trygt, for avkjøling, i kakebua i de tre døgnene han regnet med de måtte ha for å ta seg igjen.

De tyske underoffiserene anså kveldsorientering med kart og kompass som et sær viktig bidrag til ~~seieren~~ den endelige seieren. Dette hadde gamelkara ikke noe imot når de først skulle

Med Dahms velsignelse begynte selv de norske underoffiserene så smått å legge for dagen en gryende interesse for utetjenesten.

De tilbød seg sogar å ta del i tjenesten. Med andre ord. De hadde begynt å føle seg litt stiv og støl, særlig om dagen, og hadde derfor intet imot å overta drillen av gamelkara.

Tilbudet ble mottatt med lettelse og behørig rosende omtale. Særlig de tyske kollegaene følte en viss lettelse over endelig å bli kvitt "språkvanskelighetene" som stadig hadde vært ~~et~~ et infamt hinder i deres forsøk på å overtale Ola til å vise, iværtfall litt, mere interesse for at samveret ute i naturen skulle ~~foregå~~ ~~XXXX~~ mest mulig knirkefritt.

Gamelkara hadde slett ikke noe imot forandringen. De været store muligheter og lot seg villige overta igjen av de gamle kjenningene fra Fallingbostel ~~XXX~~ Lüneburger Heide.

Dette resulterte i en aktivitet viss make aldri hadde forekommet i reservebataljonens korte historie.

Det de norske lagførerne fort fant ut var at skulle de ^{PÅ} virkelig ~~gi~~ nytte av øvelsene måtte de ut på landet med lagene hvor de ganske usjenert kunne drille lagene.

Interessen for landbruket og bøndenes kamp for tilværelsen ble ettervert ganske stor ~~XXXXXXXXXXXX~~ etter at lagførerne begynte å streife om med lagene sine på landsbygda.

De drev lagene mot en imaginær fiende som stadig var på retttrett mot en eller annen bondegård hvor bonden var mere innstilt på forhandlinger ~~XXXXXXXXXX~~ i hyggelig atmosfære enn "kamp".

Forberedelsene til slike streiftog artet seg som rene oppbrudd. Stormpakkningen besto av ulltepper rullet omsorgsfullt inn i teltplanen likeså støvler og annen passende valuta. Ola som tidligere ikke hadde laqt for dagen noen særlig elsk på opp-pakkningen under øvelsene la stor vekt på at kampanntrekket nå skulle være forskriftsmessig. Godt påkledd med ekstra pullover og strømper etc., rykket Ola syngende og glad ut i feldden.

Tyskerne var glad over forandringen og lot stort sett Ola "seile i sin egen sjø". Endelig forsto "die Norweger" hvor viktig det var, til enhver tid, å holde seg i aktivitet også på dagtid.

Øvelsene ble uten unntakelse lagt i nærheten av en eller annen bondegård i passende avstand fra leiren. Lange utmarsjer var ikke av det gode. At karene ut på ettermiddagen vendte tilbake noe "oppglødd", var det ingen som brød seg om. Tyskerne så bare en annen vei selv om de nok la merke til at enkelte av kara måtte støttes litt opp under innmarsjen i "sluttet tropp".

Første fase av fremrykkingen foregikk i enkeltvis frem-sprang i spredt orden inntil laget var ute av leirens synsvidde.

Neste fase artet seg som en slags samling ute i Guds natur der lagene slentrende nærmet seg målområdet. Mens resten av troppen går i stilling blir et par ~~XXXX~~ parlamentærer sendt over til "fienden" for å forhandle med ham. Resten av troppen fordriver ventetiden dampende på "paperossi" eller hvis forholdene tillater det - liggende på ryggen med armene under hodet og glaner opp i det blå.

Og det slår aldri feil. På signal fortsettes fremrykkingen mot de gjestfrie bondegårdene hvor atmosfæren ganske snart minner om et "persisk marked". De militære effektene bæres inn og smult, som smaker fortreffelig, og egg blir påret ut sammen med den harde valutaen, Stukasen.

Eggene blir med en gang kokt ute på feltdmessig maner, og fordøyd med brød og passe slurker Stukas mens vertskapet ~~XXXXXX~~
~~XX~~ sømmfarer de nyervervede manufakturvarene.

Etter disse toktene er det derfor ikke oppsiktsvekkende at karene vender tilbake på ustøe bein syngende så det ljomer gjennom byens gater. Og da er det ikke de vanlige "lieder" som synges.

En gang ble de sannelig stanset av en sivilist som syntes det gikk altfor villt og livlig for seg: Jeg vil bare gjøre dere oppmerksomme på at det er ganske mange i denne byen som behersker det norske språket meget godt. Han la særlig trykk på meget. Dermed lettet han på hatten og vendte ryggen til den måpende troppen.

Det var ikke til å unngå at tyskerne og rekruttene la merke til at det hadde skjedd ennå en forandring i gammelkaras leveste. Rett som det var vakklet et eller annet lag inn i leiren snøvlende og lallende eller de skrålte fullt åpenlyst uten å ta hensyn til de tilstedeværende tyskerne som fandt det klokest og snu ryggen til elendigheita som åpenbarte seg rett i gangsynet på dem. De rystet oppgitte på hodet og forlot åstedet hellig overbeviste om at når de ikke hadde greid å få skikk på "die Norweger", så kunne ingen makt i verden greie det. Hva annet kunne de da gjøre?

Jo en ting kunne de gjøre. De foretok optelling av effekter blandt gammelkara og på klesdepoet og fandt ut at på begge steder at det manglet det forskjellige effekter for tilsammen ca. 30.000 RM som var søkk borte. Et mere fullgodt bevis på Olas vel utvikklede forettnings-sans trengtes ikke. Legionærene ble pålagt å betale for seg - - noe de aldri gjorde.

Men effektene var ikke søkk borte.

De kunne som sagt beskues hver dag enten på hodet til smilende kusker eller når en eller annen sivilist kastet jakka under et friskt slagsmål på Radiokaféen som tilslutt ble ryddet på norrønt maner av legionærene under påvirkning av Degvin, Stukas og stinkende papperosi.

Under dette oppgjøret gikk det temmelig hardt for seg.

Kampen oppstod spontant da en letter fra sikkerhetspolitiet som satt sammen med en del legionærer, trakk pistolen og sendte et skudd ~~via~~ via øret på en legionær og rett i veggen bak ham.

Dette forsøket på å kjekke seg faldt Ola tungt for brystet.

Med en ed spratt han opp grep et fat med potetstappe og kylte det, med alt tilbehør, rett i fleisen på den krigerske letteren samtidig som de andre legionærene veltet bordet med et vræl.

Dermed var det hele i full gang.

Salte eder på norsk og lettisk oppspedd med svake og nølende protester på tysk smaldt veggimellom.

Bord med flasker og glass veltet under utdelingen av killevinker til høyre og venstre.

Kvinnfolk huiet og skrek og flyktet i vill panikk mens de hylte på "Polizei".

Et par legionærer som i slagets første fase var blitt avskåret fra hovedstyrken, trakk seg av taktiske grunner tilbake mot etablimentets kjøkkenregion hvor de opprettet et brohode, litt svakt kanskje, mellom kasseroller og steikepanner.

Under forskremte hyl fra kjøkkenpersonalet gikk fienden ~~kjæppåkjæppå~~ optimistisk løs på dem men ble møtt av den ene legionæren som grep ei gloheit steikepanne fett fra komfyren og klasket den med et vræl i skolten på den nærmeste letteren som gikk i dørken med et sukk. Med veivende steikepanne, spark og slag kjempet de to kamphanene seg frem mot hovedstyrken da kjøkkenet ikke hadde noen strategisk betydning lengere.

Letterne fløy til alle sider for å unngå den fremdeles gloheite steikepanna. Dermed var forbindelsen med hovedstyrken gjenopprettet og kampen gikk inn i den avgjørende fasen.

Deler av bord og stoler føyk ut gjennom de smaddrede vinduene så meste- parten av vindusfagene fulgte med og havnet en etasje lengere ned på fortauet midt blandt forskrekkede sivilister og andre som promenererte der nede.

På et øyeblikk var fortauet blåst rent for levende vesner.

Tilskuerne samlet seg på det motsatte fortauet hvorfra de bivånte slagets videre utvikling mens de græssende nõt synet av etablimentets inventar stykkevis og delt tok til å hope seg opp på den andre siden. Hvis de i sitt stille sinn hadde håpet på at et eller annet levende vesen skulle følge med på vegen ut, ble de nok skuffet.

Av en eller annen ~~grunn~~ merkelig grunn var det bare døde ting som fandt vegen ut av vinduene. De levende nøyde seg med trappa. Men den var i det trangeste laget. Hittil var det ikke meldt om noe dødsfall blandt de kjempende.

Nye uthvilte legionærer stormet opp fra gata og kastet seg med fandenivoldsk glød inn i kampen. Nasjonens ære sto på spill. Seire eller dø! Letterne og en og annen forskremt tysker var nå totalt omringet. "Kesselen" kokte men angriperne som nå var blitt forsvarere kjempet fremdeles tapper men ikke så målbeviste som lengere.

Kampen bølget frem og tilbake hvilket ~~ikkexxxax~~ slett ikke var noe ukjent fenomen for legionæren.

Kampen forflyttet seg nå til trappeavsattsens ute på gangen og letterne kom i en fortvilet forsvarsposisjon som truet dem med å bli sendt like lugt ned i fordervelsen - i første etasje.

Oppe var det trangt om plassen - alle ville være i første linje - og ettervært som kamphanene mistet fotfestet, bar det utfor med et salla rabalder og voldsomt kjeftbruk samtidig som de i desperasjon rev med seg rekkverket i fallet.

Tilslutt sto det igjen en liten flokk blodige og forpju-skete legionærer der oppe med nevene knytet og skrevende bein og glodde olmt ~~na~~ ned på sine uheldige landsmenn og lettere som lå i en eneste mølje av sprellende armer og bein ved foten av trappa.

Nå var det likegyldig hvem det var som forsøkte å forsere trappa. Berserkene der oppe så ikke lengere forskjell på venn og fiende. De hadde erobret Radiokafeen og aktet ikke å gi fra seg en tomme gulv uansett hvem som forsøkte seg, nå da de for alvor var blitt varme i trøya.

Et par LKW'er ~~XXXXXXX~~ bråbremset nede på gata.

-Feldgendarmeriet! Lød det opp til seierherrene fra tililende legionærer - Se te å kom dere unna. Stikk ut bakveien, for faen!

Men Ola som ikke uten videre var innstilt på å oppgi sin surt ervervede posisjon oppe på trappeavsattsens, ble overmodig stående klar til å slå tilbake etvært nytt angrep.

På et øyeblikk hadde gendarmene med tilvant myndighet og selvsikkerhet ryddet første etasje men det var bare en etappe på vegen opp.

De kastet et hurtig og vurderende blick på den lille flokken som fremdeles sto med knytete never der oppe og glodde bistert på den nye hjelmkledde angriperen. De så seg om etter andre våpen som sto bedre i stil med den nye vendingen kampen så ut til å ta.

Nå trakk de hjelmkledde hodene godt ned mot skulderpartiet, krummet ryggen og forserte trappa i et par lange optimistiske byks oppglødd av den nær forestående kampen som ventet dem der oppe.

I et annfall av fandenivoldsk ubesindighet satte flokken seg på platået seg til motværge med det de hadde av stolbein og kjøkkenutstyr.

Før gendarmene riktig hadde summet seg, lå de på alle fire ved foten av trappa. Dette var et uventet - for ikke å si et lite ærefuldt, nederlag

før en ordensmakt som hadde tatt mål av seg til å mestre alle slags situasjoner som måtte oppstå når krigserfarne avdelinger ble trukket til bake ~~XXXXXXXXXXXX~~ til sivilisasjonens utposter for å bli avkjølt før de ble ~~XXXXX~~ erklært siviliserte nok til å bli sendt videre bakover.

Et nytt angrep var i emming. Riktignok ikke fullt så selvsikkert som den første bølgen men æren bød dem ~~til~~ å gå på igjen.

Nå ble det tilløp til virkelige nærkamper "med påsatt bajonett" men før det kom så langt fikk gendarmene trykket hjelmen ned på neserota hvor de etterlot seg friske røde merker. Vaktskiltene som hang og dinglet skinnende blanke i like blanke lenker rundt nakken på dem, ble knekket i to. Og før de visste ordet av det lå de igjen i en haug nede i første etasje.

Nå ble det ropt på assistanse.

Nye gendarmer ilte kamplystne til og selv om det var trangt om plassen, fikk de såpass armsving at de presset legionærene langsomt tilbake og omringet dem oppe i det syklonherjede lokalet hvor karene forskanset seg rygg mot rygg bak restene av det tilgjengelige møblementet, klare til en siste innsatts.

Feldwebelen som ledet gendarmene oppfordret kara til å legge ned stol- og bordbeina som de truende viftet med i håp om at de alikevel skulle greie å slå seg ut av "Kesselen" og dermed forsvinne så anonymt som mulig ut i den svarte vinterkvelden.

Etter en del munnhuggeri frem og tilbake fant kara tilslutt ut at det var klokest å kapitulere mens det ennå var liv i alle mann -- på begge sider av forskansningen.

Slukøret med et tappert glis til de omkringstående tilskuerne og heiende legionærer som ettervært hadde samlet seg, gikk kara inn i "fangenskapet".

Det klødde nok fremdeles i fingrene på til de tjenesteivrige gendarmene men det hadde samlet seg litt formange nye legionærer til at de turte stille sine ^{ønskninger} lyster, akkurat nå.

Men på feldgendarmeriet ble karene i tur og orden, med tysk grundighet, banket opp etter alle kunstens regler.

Men det måtte fremdeles et anselig antall gendarmer til for å få tatt den enkelte under behandling. Det var trang om plassen så de sto i kø for å få slippe til.

Dette var jo deres ~~XXXX~~ form for krig så når det bød seg en anledning var det bare å la det stå til og utnytte sjansen i fullt monn.

Ettervært samlet det seg en ganske mørbanket og blodig flokk legionærer seg på benken ute i korridoren hvor de ~~XXXX~~ høylydt underholdt hverandre om de siste minutters opplevelser før ^{det endelige} utfallet av

Når en ser bort fra den skytegale letteren som ingen kunne redgjøre for på det nåværende tidspunktet, var det nok legionæren med potetstappa som var den egentlige opphavsmannen til slaget om Radio-kafeen. Hadde ikke han tatt saken alvorlig ville det hele ha glidd over som et hendelig uhell under ~~XXXXXXXXXX~~ demonstrasjon-en av et skytevåpen og dets uheldige virkninger på usikre elementer i fredlige omgivelser.

Nå falt det seg slik at nettopp denne legionæren med sitt noe hissige temperament var den eneste i den slagne troppen som behersket det tyske språket fullt ut og derfor sporenstreks, ~~ble~~ av tyskerne utnevnt til tolk og dermed gikk han klar den særbehandling som også var tiltenkt ham.

Selv feldgendarmeriet innså at de ikke kunne stille med en skammsslått "Dolmetscher" når saken skulle etterforskes og bringes til domms. ^{unn}

Dermed gikk han til sin store lettelse, hårfint, å passere gjennom feldgendarmeriets ~~XXXXXXXXXX~~ effektive kjøttkværn.

Dette burde anspore hans kamerater til ^{med} forbedre sine tyskkunnskaper betraktelig ~~XXXXXXXXXX~~ større iver enn tidligere. Det kunne jo bli en neste gang også.

Ettersom tolken hadde sluppet relativt lett fra slaget var det en lett sak for feldgendarmeriet å presentere ham i noenlunde brukbar forfattning da saken tok til ut på morgenvisten.

Tolken la sin egen ~~xxx~~ og sine landsmenns sak så glatt og snedig frem for feldgendarmeriets sjef så denne ble betatt og et øyeblikk trodde at han forhandlet med en fullblods tysker.

Sakte men sikkert endret saken karakter. Fra å være en offentlig sak, endret den seg til ~~xxx~~ en rent privat samtale mellom tolken og gendarmeriets sjef.

Oppglødd av felles interesser glemte de [!] detilstedeværende mens de pratet om løst og fast både fra Norge og Tyskland hvor legionæren hadde studert ved krigsutbruddet.

Det endte med at feldgendarmeriet takket karene for at de hadde ryddet byens svartebørssentral så effektivt at de endelig kunne stenge den for godt. Deretter beklaget de at de hadde påført legionærene ytterligere blodtap og molester som ved en misforståelse kunne gi utenforstående et feilaktig bilde av slagets utfall.

(Selv om ingen Oslogutter hadde deltatt i dette slaget fikk Oslo by v/ ordføreren et erstatningskrav fra Jelgava (Mitau) Handelsstand som følge av hærverk på "restaurantens" inventar.)

Senere, når feldgendarmeriet etter denne minneverdige opplevelsen, på sin streifing i folketommegater midt på svarte natta, nåtraff en sovende legionær eller to som stukket

for full telling på en eller annen trappeavsats i byen, ringte de bare bataljonen og ba Dahm om å sende et par edrue karer og hente dem før de ble stukket ned av en eller annen hevngjerrig letter.

Som oftest endte det med at de to sammarittene selv trengte assistanse da de troppet opp i leiren syngende og lallende med pasientene på slep.

Ellers gikk livet sin vandte gang i bataljonen. Nye legionærer ankom fra lasarettene hvilket slett ikke gjorde det lettere for den tyske staben.

Unterscharführer Dietrich var den som fant seg best tilrette i selskap med Ola. Her lærte han å spille Poker og banne på ekte norsk maner.

Han var relativt en lærevillig elev som ettervert ervervet seg et ganske assortert utvalg av norske kraftsatser som han benyttet seg av i tide og i utide. Mest i utide.

Hans landsmenn syntes at det lød meget overbevisende og klangfullt og begynte derfor så smått å vise større forståelse for det norske språket. Desuten kunne det komme til nytte når de slo an på jentene i byen som avgjort foretrakk Olas selskap.

Men så en dag slo lynet ned i form av et lite tordenvær i form av en liten nyutklekket untersturmführer.

Dierks en spebygd feminin liten type i tjueårene meldte seg pluttselig tilbake fra permisjon og dermed var det slutt på idyllen for en tid. Som Dahms nestkommanderende trodde han at det fremdeles bare var noen få gammelkarar i leiren da han nythvilt og opplakt tok fatt der hvor han slapp. Men akk for en feilvurdering.

Med sitt skjeggløse og glatte englefjes inntok han en særlig vemmelig holdning hver gang han påtraff en av gammelkara enten det var i byen eller i leirområdet. Dette førte til stadige sammenstøt hvor hovedtemaet dreide seg om hilseplikten, mangelfullt anntrekk og disiplin som ikke hørte hjemme noen steder.

Ola på sin side trakk bare på aksla og påsto at han slett ikke hadde sett noe det var vært å hilse på.

Det varte ikke lenge før Dierks bestemte seg for å få slutt på denne form for omgåelse av hilseplikten og den slappe disiplinen som til og med lot til å være smittsom. Nyoppdukkende tilfeller i rekruttkompaniene tydet på det.

Dahm trakk på skuldrene vel vitene hvordan det kom til å ende. Han hadde tilsynelatende intet i mot at Dierks fikk seg en real dukkert.

Dierks hadde tidligere hatt en gjesterolle på et par ukers tid et steds i Finnland hvor han hadde ervervet seg en minnemedalje som han bar med synlig stolthet. Ettersom han var den eneste tyskeren i leiren som bar et ordensbånd i "Kronballet" falt han som

kallet som gammel"frontsoldat" til å rette på de forferdelige forholdene som hersket i leiren.

Dietrich fikk ordre om å holde seg borte fra gammelkara i fritiden og de andre underoffiserene fikk ordre om å skjerpe disiplinen og slutte med den kameratslige tonen de hittil hadde benyttet overfor gammelkara.

Selv den strikse tyske Spiesen flirte lurt og ble temmelig omgjengelig etter hvert som det "vesle uværet" turet frem. Spiesen så nok frem til at den snørhovne løytnantspirevippen skulle gå fempå, han og.

Dierks beordret at alle kompaniene fra nå av skulle drives samlet under øvelsene - under hans kommando.

Dette førte til åpen krig mellom ham og de norske underoffiserene og resultatet av den skulle alt vise seg i den aller første fasen av en utmarsj som Dierks hadde planlagt i lengere tid.

Han beordret hele bataljonen oppstilt på appellplassen i fullt feltmessig antrekk. Selv poserte han foran avdelingen som en slags hærfører av skjeldent format

Sverre tittet mot kontorvinduene hvor han fikk et lite glimt av Dahm som flirende fulgte dem med øynene da de gjorde seg klare til avmarsj.

-Stillgestanden! pep det i fiste] fra Dierks.

Rekruttene slo håla sammen i et smell.

Fra gammelkara lød det klikk - klakk.

Dierks ble sprut rød og kommanderte på stedet hvil.

Deretter lirte han av seg den gamle lekse - for døve ører og advarte mot gjentakelser.

De tyske underoffiserene flirte åpenlyst og ristet megetsigende på sine hjelmkledde hoder hvilket ikke gjorde ~~dem~~ ^{saken} bedre for Dierks.

Endelig satte bataljonen seg i marsj. Det fikk da være grenser for ut-haling også.

Først Dierks som en enslig svale i teten. Ti meter bak fulgte de tyske underoffiserene i spissen for de taktfaste rekrutt-kompaniene.

Helt på tampen ca. tyve meter bak "marsjerte" gammelkara med sine underoffiserer i fronten.

Vel ute av leiren slo gammlingene om takten og dermed bølget avdelingen ~~XXXXXXXXXX~~ i utakt gjennom byen helt til uscha. Røpcke ante uråd og meldte av til Dierks.

Dierks gikk til side og lot halve bataljonen passere før han kommanderte: Halt!! Illsint nærmet han seg det opprørske kompaniet.

Stemmen steg til fiste da han lirte av seg lekse som slett ikke gjorde noe inntrykk på den tilsynelatende forbausete avd-

elingen. Sivilistene samlet seg ettervært og ble stående og glane med stive ører og øynene på stilk. Dette hadde de aldri opplevd før. Atter ble det komandert rett giv akt og i takt marsj. Bataljonen var atter på marsj og denne gangen i takt som det sømnet seg en SS-avdeling.

Sverre la merke til at et par av tyskerne der fremme både titt og ofte kastet et fort blikk over skulderen for å konstatere om de på tampen fortsatt holdt takten.

Men det varte ikke lenge før gamelkara slo om takten igjen med et skadefro flir til hverandre. Den fordømte drittsekken Dierks skulle faen ta ikke få viljen sin, nei.

Atter gikk det ilmelding til majesteteten i teten.

Med et vræl komanderte han holdt.

Sivilbefolkningen glante forferdet på ham og undret seg på hva slags øvelser dette var.

Motsettningsforhold i en tysk avdeling midt i byen og til og med midt på blanke formiddagen? Det var uhørt. Kanskje krigen alt var slutt?

Dierks som øyensynlig og omsider skjønnte at han kom til å dumme seg orntlig ut hvis dette skulle fortsette, komanderte holdt og helt om marsj.

-Se til å dra dere tilbake til kasernene fordømte rævhøl dere er.

-Å hold kjæften din di fordømmade banræv, kom det kontant fra et av geleddene.

-Var det deg?

-Meg? Hva faen beskylder du meg for?

-Jo det var deg!

-Det var det faen ikke og foresten så kan du bare "Leck mich am Arsch!"

Dierks mistet fattningen og ble sprut rød i fjeset. Han pustet tungt.

-Dette skal rapporteres! Se til å ha dere tilbake til leiren fordømte - fordømte. Han lette etter ordet som skulle til for å få uttrykt seg i stil med de uttrykk han hittil hadde benyttet seg av.

-Rasshøl, skrek han i fistel i det avdelingen satte seg - denne gangen - taktfast i marsj. Det hadde samlet seg et anselig antall sivilister som bivånet opptrinnet.

Rekruttkompaniene ble satt i marsj igjen mens gamelkara under ledelse av sitt befall tok fatt på tilbaketrekningen, planmessig, med alt under kontroll.

Det var en sprek og spenstig avdeling som vendte synkende tilbake til Hindenburgkasernen.

I det avdelingen marsjerte inn på appellplassen dukket Dahm og Spiesen opp på trappa til skrivestua. De virket slett ikke

forbåyset - snarere tvert imot.

Neste dag ble bataljonen beordret til oppstilling på appelplassen. Den slags gjorde man ikke uten videre i Ersatzbataljonen. Altså var det noe i ~~KYKXXX~~ gjære.

Dahm og Dierks inntok sine plasser foran avdelingen mens Spiesen gjorde seg klar til avmeldingen.

-Gestanden! brølte Spiesen i det han formelig krøllet sammen fjeset og sløyfet ~~kakxx~~ første stavelse i komando-ordet.

Den formastelige som hadde bedt Dierks om å kysse seg bak ble beordret frem og tok oppstilling foran fronten. Kompaniene sto oppstillt i en passe stor firkant så ingen skulle gå glipp ~~av~~ av det som ble sagt.

Atmosfæren var spendt ~~da~~ en uvant stillhet ~~XXXXXXXXXXXXXXXX~~ listet seg sjenert inn og tok plass i rekkene.

Dahm krentet.- Er det så at De ba understurmführer Dierks om å kysse Dem bak?

- Jawohl, obersturmführer, brølte hovedpersonen og fortsatte: Men no e det forseint.Æ har ombétæmt mæ.

Et øyeblikk var det tyst som i graven. Så braket latteren villt og hemningsløst ut. Gamelkara sto tvekroket å slo seg på lårene. De brølte villt og ubehersket. Rekruttene stemte i og et øyeblikk var det fullt kaos i rekkene.

Dahm ble helt paff over det kontante svaret og holdt på å miste fattningen men tok seg sammen og beordret fullstendig ro i geleddene.

Bak ham sto en mælløs Dierks og vrei på seg illrød i toppen.

Om~~s~~ider ble det såpass ro på rekkene at man kunne fortsett Dierks ble av eldste norske underoffiser rapportert som den som først hadde benyttet seg av upassende uttrykk og følgelig hadde seg selv å takke for det passerte.

Men den formastelige fikk fem døgn i "Bua" og latteren på sin side.

Etter dette ble det for alvor full krig mellom gammelkara og Dierks.

Fra nå av ble gammelkara fullstendig overlatt til seg selv. Ingen tysker satte foten sin innenfor kasernedøra med mindre det var pokka nødt.

Følgelig kom og gikk karene som de ville uten å ta den ringeste notis av vakta i porten som rekruttene nå hadde overtatt. Nordmenn var å se ~~ixbxm~~ over alt i byen og til alle døgnets tider opptatte med et eller annet høyst privat foretakende.

De studerte foret^rningslivet i byen og lurte på hvorfor herrene Juuksur (barber) og Frizetava (frisør) dominerte hele foret^rningslivet i byen. Deres navnesk^rldt sto over annen hver forretning i byen.

En av underoffiserene slo seg sammen med en ferm enke som var innehaver av en leketøysfabrikk som led svært under mangel på råstoffer.

Underoffiseren løste problemet på følgende måte:

Når han trodde seg alene gikk han en runde på salen og knabba en del bord fra de løse køybunnene, buntet dem sammen og før på dør. Salget på trehester og lignende leketøy steg voldsomt og dermed også etterspørselen.

I fritiden lekte underoffiseren seg med innehaversken i sengehalmene hvor sengebunnen sto for en trøkk.

I arbeidstiden måtte køybunnene tilpers igjen. Han knabbet aldri mer e enn ei fjøl fra hver bønn på rundene.

Etter noen runder varte det ikke lenge før det oppsto klabb og babb på salen. Når kara vendte tilbake ut på natta både slitne og trøtte og i tillegg noe ustøe var det ikke det minste rart at de fikk av seg grådressen i en fart og jumpet opp i køya. Dermed før de gjennom restene av køybunnen og i hue på naboen i underetasjen eller med et brak på gulvet hvis de hørte til i underetasjen. Dette forårsaket et helvetes bråk og ødelagt nattero for de mere nøkterne bærserkene.

Stygge beskyldninger og mistenksomme blikk ble rettet mot naboene som heldigvis kunne henvise til sin egen mangelfulle ~~xxx~~ køyebønn.

En eller annen skarpling nevnte noe om leketøy og enka og dermed var mistanken vakt. Resolutt løp tre fire mann inn på underoffisersrommet i den hensikt å lempe trelashandleren ut av køya og foreta opptelling av løsbord i det selvsamme leiet. Underoffiseren var dessverre ~~ikxx~~ fraværende opptatt på annet hold. Køyeklerne ble slengt ut over gulvet under de tilstedeværende underoffiserers protester, de var ikke mange, ble det konstatert at samtlige bønnborda var på plass.

Da karene forlot rommet var derimot ikke bønnborda på plass men de kom på plass i de køyene på mannskapsrommet som var hardest ~~xxxxxxx~~ gjennsøkt.

Hvor trelashandleren hennla sine jaktmarker etter dette vites ikke. Men fabrikkens hadde han fått sving på og som takk for strevet stilte enka en hestedrosje med kusk til hans rådighet (grådighet). samtidig som han som den gesjeftige leverandøren fikk nyte hennes ~~XXX~~ ~~XXXXXXXXXXXXX~~ sengehalm under langt mere betryggende forhold enn

stiftet i nord i oktober 1914
I sengelhalmen under langt tryggere forhold enn han undte
kompisene i Hindenburgkaserna.

+++++++

TRE UKER PERMISJON I NORGE.

Kald skulder.

I slutten av februar ble Sverre sammen med tre ander gamelkarer beordret til øyeblikkelig å melde seg på skrivestua for Dahm.

Karene glante forundret på hverandre og lurte på hva de nå hadde gjort. Det fikk da være grenser for hastverk også. I farten kom de ikke på noe ~~xxx~~ spesielt som kunne kvalifisere dem til denne sammenkomsten på høyere plan. Istedet for å ressignere stålsatte de seg og møtte kampvillig opp i samlet tropp.

Dahm tok flirende imot dem. Deres litt usikre holdning røpet vel ond samvittighet. Fortsatt flirende beordret han dem øyeblikkelig å gjøre seg klare til tre ukers permisjon i Norge. Karene hadde opplevet litt av vært men dette kom som et sjokk på dem. Skulle de virkelig få se igjen hjemlandet? Nei det var ikke til å tro. Men så dukket noen gamle minner ~~xxx~~ ^{fra} ~~xxx~~ grava opp. Karene fikk visse anfektelser hvordan en slik permisjon ville forløpe. En av dem hadde ingen å reise hjem til og mente at de heller skulle dra til Tyskland og finne på noe der. Det var ingen som savnet ham i Norge - de var vel bare glade til at han holdt seg unna.

Etter mange om og men ble fristelsen for stor og de bestemte seg for Norge "samma faen hva som kom te å skje". Skuffelser var de vandt til. Så det var bare å la det stå til.

Hver mann fikk sitt "Marschbefehl" tur retur Norge med reisedager ~~1~~ til ~~XXXX~~ hjemstedet i tillegg.

I Tauroggen på grensen mellom Litauen og Østprøysen avleverte de lusa på avlusigstasjonen. Ingen kom inn i Tyskland uten ~~XXXXXX~~ "Entlausungsschein" så ~~visse~~ man ville videre hadde man vær så god å kvitte seg med kjæledyra som hadde holdt dem med selskap i ledige stunder ute i grava. Et tidsfordriv de nok ville savne. Selv flere uker etter at de var kvitt lusa hadde de for vane når de vrent av seg skjorta å saumfare den om det fremdeles fandtes småkryp eller egg der. De kunne likesom ikke skjønne at de var kvitt den for godt. De hadde jo trass i alt alet den opp selv -det er rart med det.

Etter avlusingen fikk de utlevert "Führerpacketen" som inneholdt en halv kilo ekte ~~XXXX~~ "Friedenskaffe", en halv kilo smør, sukker, hvetemel, en salamipølse, bacon og forskjellig annet. Dette var en personlig gave fra Der Führer til Urlaubern som hadde deltatt i vintergrigen 41-42 på østfronten. En personlig hilsen fra Føreren til den lykkelige innehaver av pakken fulgte også med.

Etter en lang og slitsom reise gjennom nord-Tyskland, ankom karene ^{til} Århus hvor troppetransportskipet SS Monte Rosa lå klar til å skipe dem videre.

Her møtte de flere landsmenn ~~fra~~ på perm fra frontavsnitt lengere sør i Russland. Under ledelse av en norsk understurmführer fra divisjon Wiking fortsatte de reisen.

Etter to år i fullstendig uvisshet var det med en viss spenning de så frem til det førte møte med Norges værharde kyst. Det var også et overveldende syn som møtte dem der de sto forut og stirret tause mot de værharde holmene og skjærene som hilste dem velkommen med sjørøkk og skumsprøyt.

Langsamt steg fedrelandet ~~opp~~ frem fra tåkehavet der fremme. Sverre svelget og svelget. Han kastet et fort blikk på kameraene. Han følte blodet bruse gjennom årene mens hjertet dunket hardt i brystet. Nå visste han at dette blodet og det landet som steg frem der inne hørte sammen.

Ingen sa noe. Tause sto de der og stirret -- bare stirret. Hver eneste mann var opptatt av sine egne tanker og følte ingen trang til å bryte stillheten.

Stille og rolig russlet karene ~~XXXX~~ for ~~seg~~ seg selv. Påkjenningen ble for stor for noen av dem. Øyeblikket nærmet seg da de skulle gjenforenes med hjemlandet.

Dette øyeblikket ville de alltid minnes om og om igjen når de atter var i innsatts. Det var dette minne de skulle leve på i ettertiden.

Og det var det værdi å ta med seg i stormpakkningen ute på de russiske steppene.

Hver for seg sto de omgitt av skravlende tyske ~~xxx~~ soldater som var på veg tilbake fra permisjon i sitt hjemland. Karene stirret ~~xxx~~ fullstendig trollbundet mot det landet som de hele tiden hadde håpet på å få se igjen men som de døde kameratene ~~hans~~ fra grava ikke skulle bli forundt å få se igjen.

Aldri hadde Sverre følt seg så nært knyttet til fedrelandet. Han ble rent høytidsstemt der han stirret på Ferders hvite fyrtårn som langsomt steg frem skumsprøyt forut om babord.

Men det dukket opp et skår i gleden. Om bare tre uker skulle han atter forlate Norge. Det kom til å bli hardt. Langt hardere enn i 1941 da han dro ut temmelig grønn og uerfaren. Den gangen var han ikke helt klar over hva han gikk til. Det visste han så altfor godt nå. Men han angret ikke. Han visste at han gjorde en innsatts for sitt land og det var han sannelig glad for. Kanskje ville livet hans også bli kort men hva betydde hans liv satt opp mot Norges frihet? I grunnen så sloss han ikke for dem som nå levde men de som kommer etter dem. De hadde krav på et fritt og selvstendig Norge. Han rev seg løs fra de triste tankene. Sannelig sto han ikke her å drømte seg bort.

Karene dukket opp igjen og samlet seg lengst foryt. Skravlende og gestikulerende pekte de og la ut om at der og der hadde de feriert da og da. Opprømt og utålmodige som unger på julekvelden ble de stående og skravle i munnen på hverandre.

~~Et~~ S/S Monte Rosa seg opp Oslofjorden med rekkene bemannet av lettede og skuelystne soldater som lente seg over hverandre mens praten gikk livlig.

Da de nærmet seg Oscarsborg saknet farten og skipet lå nærmest og drev. Men det var fortsatt i sig.

Rett under ~~XXX~~ S/S Monte Rosas kjøl lå krysseren Blücher.

En hauptmann på fordekket tok fatt på en minnetale over krysseren og mannskapet.

Han pekte mot Oscarsborg.- Der fra dette stedet ble Blücher intetanende og uten noe som helst varselsenket ~~XXX~~ av to torpedoer fra et snik-skytterrede av et torpedobatteri. En nederektig og skammelig handling.

- Uh uh, kom det spontant fra den lille flokken ved rekka. Hauptmannen ble taus og snudde seg brått mot lyden og fikk øye på karene som trassige gjengjeldte blikket.

Et øyeblikk ~~var~~ det stille. Alle glante på alle. Hauptmannen fortsatte som om intet hadde hendt men nå i langt mere moderate former.

S/S Monte Rosa sendte tra lange støt i fløyta som en siste hilsen til de der nede.

Etter minnehøytydeligheten henvendte hauptmannen seg

disse harde minedene hadde stått for ham som en fjern og uopnåelig lykke.

Karene samlet seg nede på kaia og dro sporenstreks opp til Frontkjemperkontoret i Stortingsgata hvor de fikk sin rekvisisjon på en fladke brennevin og 200 sigaretter. Deretter ønsket de hverandre en hyggelig permisjon og dro hver til sitt.

Nede på Østbanen sto Trondheimstoget med dampen oppe klar til avgang. Sverre fant seg en ledig plass i en av de bakerste vognene som var reservert Wehrmacht. Kupeen var full av Wehrmacht-soldater. Som vanlig hadde de funnet seg fort til rette og stemningen var straks på topp.

Fra Lillehammer ble det så romslig i kuppeen at han endelig kunne slappe av og så smått begynne å forberede seg til gjen-synet med foreldrene. Han strakte seg så lang han var på benken og snart slumret han inn i en urolig søvn.

Ut på natta våknet han. Han frøs og hakket tenner. Tok et par slag ute i gangen. Faen også. Varmen var slått av. Sparen, immer Sparen, tenkte han og slengte seg ned på benken igjen.

Han svelget. De tiltagende halssmertene han hadde merket i Berlin hadde alt forverret seg. Også dette forbannede somletoget. Han slet seg gjennom natta mens halsondet tiltok.

Endelig kunne han jumpe av toget og sette beina på hjem-byens grunn. I ventehallen løp han rett på en av sine tidligere klasse-kamerater.

Full av optimisme hoiet han:- Hei Kåre! Hvordan står det til med deg?

Kåre stoppet opp og stirret forundret på ham.

- Kjenner du meg ikke igjen, Kåre? Er det ikke Kåre Halvor-sen?

-De tar feil. Jeg aner ikke hvem De er.

Sverre ble stående og stirre forbauset på ryggen til Kåre der han hastet avsted.

Ja selvfølgelig. Man trakk på skuldrene. Ryktene i grava hadde nok talt sant. Vel, han skulle såvist ikke dumme seg ut mere. Ville noen av de gamle vennene snakke til ham skulle de jaggu få snakke først til ham.

Han fortsatte mot utgangen og står plutselig ansikt til ansikt med en amper Luftwaffemajor.

- Nå, har DE ikke lært å hilse?

Det var da faen til begynnelse også, tenkte Sverre.

-Unnskyld herr major jeg så Dem ikke. Sverre slår hela sammen og hilser noenlunde forskriftsmessig.

Han blir "angescheist" i alles påhør.

Sverre biter tennene sammen det er like før han mister besinnelsen.
- For fremtiden har De å holde Dem våken og ikke løpe omkring som en søvngjenger, Verstanden!

Sverre gad ikke svare. Av gammel vane lot han hele lekse gå inn i det ene øret og ut gjennom det andre.

- Har De forstått? Hvilken avdeling tilhører De? Og hvor holder den til?

-Jawohl. Freiwilligen Legion Norwegen - 14. kompani. Avdelingen holder til ved Leningrad hvor de for det meste driver og kriger litt.

Majoren ble paff.- Javel men derfor er det ingen grunn til og slappe av på disiplinen. Eller har DE tenkt å innføre frontdisiplinen Deres her? Majoren stirret spydig på ham.

Sverre holdt på å svare frekkt at det ville ha vært bedre om majoren hadde offret litt mere på selve krigsinnsatsen enn på den fordømte hilseplikten.

Majoren på sin side yttet noe om at her hersket det gudskjelov fremdeles disiplin og orden.

- Fem skritt tilbake og vis at De kan hilse som det sømmer seg en veldisiplinert soldat. Verstanden!

7 Nix verstanden, glapp det ut av Sverre.

-Forstår DE ikke hva jeg sier? Majoren ble for alvor høyrøstet. Det pløste ansiktet hans vitnet om at det var en skrivebordsmajor som ~~xxx~~ løp løpsk, antok en truende farge.

~~XXXXXXXXXXXX~~ Festelige dager her bak hadde satt sitt tydelige preg på den arrige majoren.

-Nekter DE å lystre ordre?

-Nix verstanden. Sverre gjorde seg klar til en hastig retttrett. Han begynte så smått å lure på om fyren var riktig edru.

- Jeg er på permisjon og har annet å gjøre enn å løpe frem og tilbake og hilse på Dem. Dermed gjorde han helomvending og galopperte med bråkende hæljern mot trikken og slengte seg på den før døren ble lukket.

Vel inne på trikken snudde han seg og glante hånlige på majoren som løp med fektende armer etter trikken.

- Kjør på for faen. Ikke stopp. Han snudde seg anpuštont mot trikkeføreren.

- Nei vær trygg. Konduktøren flirte.- Å sjer ingen som ska på, æ.

-Takk ska du ha. Sverre trakk et lettelsens sukk. Nå var han svineheldig. Han gløttet bort på konduktøren, som så spørrend

-Faen e du norsk da? Ø

-Ja som du hørre.

De rakk å slå av en prat før første stopp.

Sverre fortalte at han så og si kom direkte fra fronten og konduktøren ble ganske pratsom inntil nye passasjerer ~~XXXXXX~~ steg på. Da ble det slutt på pasieren.

Passasjerenes blikk talte langt mere enn ord.

Sverre glante ut både til høyre og venstre. Her i disse gatene hadde han fartet omkring i barneårene. Han kjenner hvert eneste hus og forretning. Ja for den saks skyld, hver eneste brostein.

På Kjeldsberghjørnet skifter han over til "Lamotrikken" hvor mottakelse er like hjertelig som på Sindsakertrikken.

Han jumper av trikken på Buran og tar strake vegen hjem uten å treffe på kjendte ansikter.

Gulvplankene i den yttre gangen knirker under de digre skaftestøvlene da han nærmer seg entredøren.

Kansje han burde ha varslet sin ankomst på forhånd? Usikker tanker for gjennom hodet på ham da han satte fingeren på ringeknappen. Et øyeblikk senere sto han ansikt til ansikt med faren.

Sverre stirret overraskende på ham. Jammen var han blitt gammel siden sist. Denne tiden hadde nok tatt hardt på ham også.

Sverre leaner seg mot veggen. Han prøver å si noe men får ikke frem et eneste ord. Han smiler bare krampeaktig.

-Er det virkelig deg? Hadde faktisk ikke ventet å få se deg igjen.

Sverre trakk på skuldrene.

- Vi lesrer jo hver dag i avisene om de harde kampene på Østfronten, legger faren forklarende til.

Sverre kan se at han tar seg kraftig sammen for ikke å miste ansikt.

Sverre blir flau. Sett sån dumhet. Han burde ha varslet sin ankomst da han var i Oslo og gitt faren bedere tid på seg.

Endelig er det første møtet over. Noe sentimentalt sludder var ingen av dem interresert i.

De ble sittende å prate sammen til faren måtte bryte opp og gå på kontoret.

Det første Sverre gjorde da faren var gått var å ta seg et bad og få av seg flere dagers møkk. Uniformen luktet heller ikke godt. Det skal bli deilig å få den av seg og trekke i sivilt.

Inne i kleskapet hang klærne hans og ventet på ham nøyaktig slik han hadde forlatt dem.

Han fant frem både undertøy, skjorte og en passende dress - trodde han. Men den gleden ble han fort spart for. Jakka var for trang og buksene

for korte. Undertøyet kunne han til nød bruke. Likeså skjortene ~~XXXXXX~~ hvis han brettet opp armene og tok risken med å gå åpen i halsen noe som ikke var å anbefale nå da halsondet tiltok for hver time.

Det eneste som fremdeles var brukbart var strømper og sko. Beina var altså de samme tiltross for at de hadde gjennomgått de største prøvelser i denne tiden. Ja, de hadde flere ganger følt helt utslitte. Oppsvulmet av flere ukers "fuktighet" frost og hete.

Han var ikke særlig blid da han igjen måtte trekke i den sure uniformen. Hjemme kunne han sagtens russle rundt i ei halvlång bukse og trang skjorte. Men ville han ut, var han pent nødt til å trekke i uniformen igjen med alt ubehag det førte med seg.

+++++

DEN KALDE SKULDER.

Det første Sverre gjorde var å oppsøke Wehrmachtlegen ved det Kommunale Karbadet i Dronningens gate som Wehrmacht hadde overtatt.

Halsen var nå blitt så øm og smertefull at han nesten ikke kunne snakke. Humøret var langt under null. Det skulle ta seg nydelig ut om han måtte tilbringe permen til køys.

Legen konstaterte halsbyll og beordret ham tilkøys med et gurglepulver som sprakte i alle regnbuens farger. Antagelig for ~~og~~ overbevise den ulykkelige om dets "strålende" egenskaper i en gjengrodd hals.

Ymt om forlengelse av permisjonen på grunn av den illegale halsen ble avfeid med ønske om en snarlig bedring og pliktoppfylende gurgling av halsen. - Heil Hitler! Og det var det.

Inderlig forbandet satte han kursen mot Vinmonopolet i Fjordgata for å bytte rekvisisjonen i ei flaske einebergin som de høye herrer trolig hadde funnet ut var en passende kvalitet for slike som ham.

På strekkningen Dronningensgate - Fjordgata måtte han hilse på minst femti offiserer og underoffiserer fra alle våpenarter untaken Waffen SS som hadde annet å foreta seg enn å sprade her. ~~Menner som~~ Mennesker som han i sitt liv hadde sett før og langt mindre visste eksisterte. Han kunne likegodt ha ruslet avsted med strak arm helevegen. Vel det måtte vel til for å holde noen-

lunde orden på sakene. Etter "noen" måneder i innsatts annså han hilseplikt som svært ubetydelig i kampen for tilværelsen. Selv om han så disse ukjente rett inn i øynene hver gang han løftet armen var det bare stjerner og sølvtrusser som intereserte ham. Derfor kunne han ~~XXXX~~ aldri vite om han hadde hilst fire eller fem ganger på en og samme mann i løpet av dagen. En gang i Riga i 42 hadde han, mens han drev gate- langs ~~XXXXX~~ i byen ~~XXXXXX~~ sammen med Lars og Dagfinn, hilst minst fire ganger ~~XXXXX~~ i løpet av en halv time på en generalløytnant som heller ikke så ut til å ha noe å bestille i øyeblikket - og det foregikk i et og samme kvartal i byen. Men hva skulle en gjøre? Generalen besvarte honøren hver gang som om han aldri hadde sett kara før og kara på sin side betraktet generalen, under slike forhold, som et svært skjeldent tilfelle at det var all grunn å skjerpe litt på hilseplikten selv om Generalløytnanten skulle komme til å mistenke dem for å holde ham for narr. Han kunne jo tro, og med rette, at han aldri ble kvitt dem.

Her bak gjaldt det bætterde å hoill sæ våken. Årvåken med en øye på hver finger. Hvis de annså hilseplikten som et særst viktig bidrag til seieren, måtte de tro om igjen. Selv hadde han erfart noe ganske annet.

Humøret var langt under null. Tørr i halsen var han og jævlig var det når han svelget. Og det måtte han ~~XXXXX~~ stadig gjøre. I det folketomme joddlevannutsalget ble han møtt av en skittviktig og mistenksom ekspeditør.

- Hm. Ekspeditøren tok seg god tid. Snudde og vendte på rekvisisjonen.

- E du einogtyve år, du da?

- Næ mæen det herre e et ækstraordinært tilfeille som e bestæmt ta styresmaktan. Sverre veret ubehageligheter og var øyeblikkelig på vakt.

- Næ dein herre her kain æ itj ækspeder. Ekspeditøren glante spydig på ham.

- Ka faen e det som e gali om æ tørr spørr?

- Her ækkspedere vi bare folk som e voksen. - Dæm som e fyillt einogtyve år, schjø - iværtfaill når det gjell breinnvin, ja.

- Hør her din forbainna tomsækk. - Æ e voksen nok te å kâm bakom disken te dæ å betjen mæ sjøl, om det trængs. - Sjå te å sætt fræm flaska eillers sjyt æ flaskan ner fra hyllan din, din hælvetes kræmmer. Sverre var tørr i halsen og smertene tiltok. Nå var han blitt temmelig tjukk i røsten.

Ekspeditøren trakk på skuldrene og hentet en overordnet.

Den nye fyren glante på Sverre og deretter på den fordømte rekvisisjonen.

- Ja Olsen, dein herre e det bare å ækspeder. - Det e ein ny forordning utstett av Fører'n. Han nikket nedlatende til Sverre og tasset tilbake til de indre gemakker.

Sverre fikk ~~six~~ omsider sin flaske men det var verdens sureste ekspedit

som nærmest slengte den bort til ham. Sverre grep flaska med et nedlaten flir og gikk rolig og sindig mot døra. Her vendte han seg om, lette i lommene etter korketrekkeren, og trakk korka opp av flaska.

- Næ næ det e itj lov, ekspeditøren så forferdet på ham.

- Å hoill kjæften på dæ din fordømte drittsækk. - Det e ber du gjør no mer posetivt for lainne ditt einn å stå her å sæll breinnvin te oss "nassista og te tyskeran. Sverre løftet flaska til munnen. - Skål din krømmer. Han tok seg en diger slurk. Det gjorde godt i halsen.

Dermed klasska han døra igjen og ga fanden i hva fyren mente eller sa.

På vegen hjem stakk han innom NS-kafeen i Thomas Angells gate. Her var det som i alle andre restauranter faste brennevinskvoter å få utenom rasjoneringen. Klokka var snart tre og hvis han var rask kunne han sikkert seget par ekstra drammer.

Det var fullt hus. Det nærmeste selskapet ryddet straks plass ved bordet og ba ham sette seg.

Han følte seg litt ille tilmote. Sverre hadde lagt merke til at Kåre Lunds far var med i selskapet. Kåre hadde falt sommeren 42 og nå følte Sverre det ~~XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX~~ som litt av en anklage at at han satt her like ~~XXXXXXX~~ frisk og sprek mens Lunds hadde mistet sin eneste sønn. Han håpet inderlig at de ikke kom inn på Kåres død.

Samtalen dreide seg for det meste om trivielle ting. ~~XXXXXXXXXXXX~~ I det heletatt kan vente seg av en grå og trist hverdag.

Men tilslutt kom det uungjelige: - Du var jo sammen med Kåre da han falt, du?

- Ja for såvidt, Sverre la fort til: - Men jeg var ikke på samme avsnittet. Samtalen ved bordet gikk i stå. De øvrige ble sittende brydd å lytte til de to.

- Ja vi fikk brev fra kompanisjefen hans. - Han fikk en rask og smertefri død, heldighvis.

Sverre nikked bare. Han visste bedere hva som virkelig hadde skjedd. Han følte seg mere lettet ~~XXXXXXXXXX~~ etter at Lund hadde slått seg til ro med denne opplysningen.

Det oppsto en del uro ved bordene og flere fór på dør. Sverre så spørrende på sin sidemann.

- Å de skal bare gå runden. Nye kvoter venter dem på de andre restaurantene. Det gjelder å handle mens det er tid.

Det ble ettervert temmelig tomt i lokalet.

Sverre kjedet seg. Og denne permen hadde han sett frem til og drømt om i månedsvi. Nei han kunne likegodt ha tatt permen et eller annet sted i "Blåserland" hvor de alltid gjorde umake med å gjøre det mest mulig hyggelig for "Urlaubern". Han var ikke vant til å være alene lengere. Når de var flere var det allids noen som fant på et eller annet som kunne sette spiss på tilværelsen. Det hjalp ikke om fantasien var livlig heller.

Hittil var alt ~~blakk~~ bare blitt tilfeldigheter.

Han var nå så sår i halsen samtidig som han merket at feberen seg inn over ham at hans eneste tanke var å komme seg hjem og i seng.

Jasså, Lunds hadde fått brev om at Kåre hadde dødd fort og smertefritt. Ja ja. Det var vel det vanlige standardbrevet. Hvorfor skal man uroe de pårørende mer enn nødvendig?

Han døde fort og smertefritt.

En sannhet med modifikasjoner. Hvilken Kp-sjef vil holde seg til den rene skjære sannhet? Han løp to - tre skritt mens en fontene av blod sto ut der hvor hodet hadde sittet for et sekund siden. Javel hurtig og smertefritt.

Eller: Han kom iveien for en gloheit MG-serie som perforerte magen hans og at han endelig døde etter å ha ligget utenforstillingen og brølt i to stive timer mens MG-seriene bestrøk ham så det var plent umulig å få ham inn i sikkerhet. Brølt og brølt mens smertene jog som gnagende rotter gjennom innvollene inntil en forbarmet seg over ham og krøp ut med fare for sitt eget liv for å gi ham nådeskuddet. Oppskakete kamerater kunne dra et lettelsens sukk over at det endelig var overstått.

Alikevel døde han smertefritt! Ja hvorfor ikke? Stakkars foreldre. Selv om de i et uønsket øyeblikk hadde bedt ham dra til helvete og aldri vise seg mer for deres øyne. Ville de ha tålt sannheten? Jeg bare spør? Du jøssingfar som mistet din sønn på Østfronten. Ville du ha tålt å høre sannheten? Sannheten om ditt kjøtt og blod som ble oppspist av gdiske likrotter under en sønderskutt panserværnkanon i isødet oppe ved Mga!

Sverre er glovarm der han trasker avsted mens ~~MANXXXX~~ de feberhete tankene farer gjennom hans forpinte hode.

Eller han med hodeskuddet som lå skrikende og kastet seg frem og tilbake på båren så de tilslutt måtte surre ham fast for i det heletatt å kunne holde ham på plass. Skrek og skrek til stemmen var helt utslitt og endte i hes gurgling. Nei, da var det lettere med ham de måtte, etter en fulltreffer, skrape ned av bunkerveggen og samle opp i en teltplass så han kunne få en anstendig begravelse og enda var han heldig. Han døde uten smerter. Han merket bare et lynglimt så ble alt svart. Eksplosjonen som fulgte rakk ikke engang å fortelle ham hva som hadde skjedd.

Sverre kom til å tenke på Finn og hans skjebne. Sommeren 42 vendte han desillusjonert tilbake til "Grava" fra perm i Norge. Optimistisk som han var hadde han gledet seg til denne permen.

Han var også et av disse svarte fårene som familien helst ikke ville vedkjenne seg. Etter mange om og men bestemte han seg for å oppsøke foreldrene. Dragingen mot barndomshjemmet til porten - men også bare dit. Han ble stående og stirre opp mot hjemmet i håp om å få et glimt av

foreldrene. Motet hadde sviktet ham. Da det kom til stykket våget han ikke å ta sjansen på at de ikke ville vedkjenne seg ham og be ham om å forsvinne. Med en blanning av stålthet og trass vendte han i porten. Det var nok best slik. Han fikk aldri sjansen igjen. Tre uker senere sa han takk for seg på feldlasarettet i Krasnoje Sielo.

De tre påfølgende dagene holdt Sverre senga mens han med øjevne mellomrom gurglet halsen og beundret det fargesprakende gurglepulveret.

Men permen måtte benyttes og det varte ikke lenge før han var på beina igjen.

+++++++

ET NATTLIG MØTE.

En dag havnet han sammen med en flokk Wehermachtsoldater på Bierstuben i Frimurerlosjens kjelleretasje hvor de holdt et helvetes hus. De inviterte ham til å delta i en kamerataften i forleggningen i Elvegata. Det hadde han slett ikke noe i mot.

Da han langt på natt ruslet gjennom den blenede og folketomme byen, støtte han plutselig, midt på Nordre, på en tidligere skolekamerat. De ble stående å stirre overraskende på hverandre i mørket.

-Mor'n Arne .- E du åsså ut å rusle så seint på natta?

-Hei Sverre, ækjent dæ næsten itj ijæn i mørkre.-Kordan står det te me dæ? E du på perm?

-Itj så ailler værst.Æ har tre ukas perm, ja. Har schett dæ et par gang i byen. Tenkt at æ skoil slå ta ein prat me dæ mæn det så itj ut te a du kjeint mæ ijæn. Det va væl ailtfor lyst antakelig.

- Ja du veit at tia har forandra sæ sia sist.

-Sist vi prata sammem va da æ hadd meilt mæ frivillig og du ønska mæ te-lykke dein gangen - husse du det?

- Ja mæn det va dein gangen det- tia har forandra sæ.

- Æ syns du virke urolig, æ, Arne.

-Æ? Langt ifra. Han lo usikkert og slo avvergende ut med hånden.

-Ja du schjønne væl at æ har troffi på fler ta kammeratan vårres fra før krigen mæn dæm late som om dæm itj kjeinne mæ no.

-Du veit væl ka det kjæmm æv, Sverre?

- Ja æ ~~XXXXX~~ byinne så smått å forstå det no.

-Ka vill dokker gjør om dokker plusseli sto overfor ein norsk avdeling på fronten?

-Det kjæmm aildri te å schje. På Østfronten har itj russeran non norsk avydeling og itj kjæm dæm te å få det heiller. Men skoill det oppstå ein slik situasjon vill ivertfaill itj vi løssen det først skudde. Men vess dæm prøve på å avvæpen oss eiller kjæm te å skjyt på oss, kjæm vi te å nekjæmp dæm uten parrdong.

- Trur dokker at dokker greie det da?

- Javest faen trur æ det. Huss på at vi har over et års fronterfaring fra harde kampa, Arne og viveit kordan vi ska ta motstainder'n og særli dæm som e ~~XXXXX~~ e foillsteindi uten fronterfaring. Dæm e lætt å ta knækken på. Det kom te å bli reine slaktinga vess ingen ga sæ.

-Det for'n si va reine ord for pænga Sverre.

- Bare ta det me ro du Arne. Tyskeran har garantert oss at no slekt itj ska forekom. Skoill et slikt tilfeille oppstå vil dæm øyeblikkeli trækk oss ut ~~og~~ sein oss te et ainna avsnitt. Hverken dæm eiller vi e intressert i nån norsk tragedie.

-Men vess krigen skoill utvikkel sæ slik at det itj kain forhindres, ka da?

- ~~Å~~ håpe at ein slik situasjon itj kjæmm te å oppstå. Æ tørres itj å tænk på det, Ble vi præssa te væggs så vi ble nødt te å kjæmp for live, ja da e det bare ein teng å gjør og det e å slåss så leng ein kain stå på beina. Skoill æ bli stillt fritt trur æ itj at æ kom te å løssen skudd mot dokker - men det vill bero på dokker.

Arne nikket bare til svar. Om litt kom det:- Si mæ Sverre e du medlæm ta ~~NØ EN ES?~~

-Næ me in det spelle ingen rolle værken fra eiller te. Æ har itj hatt ti te å meill mæ inn heiller men æ får væll ta mæ sammen å schje te å få gjort det.

-Fra det eine te det ainner. Kordan går det me'n Dagfinn? Dokker meilt jo dokker samtidi, gjør dokker itj?

- Dagfinn? Sverre drog på det. -Veit du itj at hain faillt i januar opp ve Schlüsselburg?

- Nei faen har hain faillt. Nei nei. Arne rister deltakende på hodet.

-Husse du kor arti hain va på skolen, Sverre. Æ glæmme itj da vi skulka skolen å gikk ner på brattøra for å schje på båtan og Dagfinn datt uti kannalen ve Slakterhuskafeen og at'n vart feska opp på ~~KXX~~ slæperbåten ta ein mainn me ei båtshakk.

Sverre nikket flirende. Tonen ble straks en annen da de dvelte ved ~~den~~ minnene fra en lykkelig barndom.

- Vær gang hain Dagfinn dokka opp fra sjitvaine sto mainnen der å famla me båtshaka etter'n heilt te hain fekk huka tie'n før hain fors int for tredje gangen. -Æ glæmme itj syne ~~XXXXXX~~ ta'n da hain sprang

røtt hjem gjennom heile byen meins vainne dreiv av'en og vi sprang fliran etter for å sjå korran det gikk me'n da hain kom hjem. De lo høyt ved tanken på det synet. Folk stanset og glodde forbauset på opptoget og den stinkende Dagfinn som løp med sorklende ~~stegg~~ sko det forteste han hadde lært mens han stadig bråstoppet og brakk seg så kloakkvannet sto som en en liten foss ut av kjeften hans.

Han hadde tatt riktig godt for seg av det stinkende vannet. Han ble gjengens midtpunkt lenge etter dette. Stadig la han ut for dem hva han hadde sett og opplevd på bunnen av kanalen. Når han nevte "skjitreinnan" med dasspapir som fløyt ut på bunnen, grøsset han og brakk seg. Jo det var tider.

- Ja og husse du Arne da vi kom på skolen daen etterda hadd frøkna ailt fått rede på at'n hadd ramla i kannalen og for det fikk vi ein dag ugyldi i karrakterboka.

De kunne ikke annet enn å le ved minnet om Dagfinn og hans mange viderverdigheter fra den gang. De følte seg nesten som i gamle dager og en stund glemte de faktisk at tiden hadde forandret seg.

Sverre ble alvorlig. -Æ va sammen me'n da hain faillt. -Nei va du det? det mått værre jævlig. Æ meine å sjå ein kammerat som du har kjeint heile live bli drøpt. Og så langt bort fra hjem-lainne.

Sverre fortalte hvordan det foregikk.

-Jaggu va'n tapper å.

De ble stående tause et øyeblikk.

-Korran har du hatt det på permisjonen hitte da ,Sverre?

-Bare trøtt. Først fekk æ halsbyill og mått ligg i tre dagga å hoill varmen og sia har æ gått mest for me sjøl, Sjett et trøtt støkke på kino eiller hoillt te for det meste på Bierstua i kjeller'n nå i frimurerlosjen.

-E det ingen ta kammeratan din som har perm her da?

-Nei det sjer itj ut som det e nån ainner som e hjem for øyeblikke.

-Ka sei slæktningan din? Æ veit at dæm itj e ÆN ÆS.

-Æ har hilst på dæm -ja dæm på morsia. Dæm har iværtfaill itj slått hainna ta me.

-Nei, bloe e væl tjukkar einn vainn, kain æ tænk me.

- Ja det sjer heildigvis slik ut, ja. Dæm respektere me iværtfaill. Dæm meine at når æ først har valgt deinne ~~veien~~ herre veien så syns dæm at det e rigti at meillt me frivillig te det herre einn å gå hjem å sprad.

-Ja, det kainn æ vær oni imen vi håpe no at tyskeran tape krigen ,vi da.

-Sei me ein ting Arne. Har du ailldri tænk på følgen vess vi tape krigen? Kamm ska da forhinder russeran i å ta heile Norgénar vi e

nekjempa? Tänk dokker om meins det einno e ti. Det e fræmdeles ti te å vælg; Russeran eller tyskeran som iværtfaill har låva oss friheita vess dæm vinn.

-Vi ønske ingen ta dæm. Vi kain væll snakk fritt sammen, Sverre? Æ stole på dæ.

-Bare snakk ut du Arne æ har ainna å ta mæ te einn å anmeill folk for meningan dæmnes. Desuten e det arti å hør meininga dokkers åsså.

-Du må væll vær klar over at tyskeran itj kjæmm te å gi fra sæ Norge eiller nokka ta dei ainner lainna vess dæm vinn. Du kjæm ailldri te å få fre i samvittigheita di vess tyskeran vinn.

- Æ har dessverre itj ainna å gjør einn å stol på at dæm gir oss friheita te bake når krigen e slutt. Vi ha ~~æ~~ mesta mang mainn på Østfronten ska æ sei dæ, Arne. Mæn æ trur itj at sammvittigheita di blir nå ber einn mi om russeran bli ståan i Norge etter krigen. Kæm ska stopp dæm? æ bare spør.

-Vi stole på ammrikaneran å ængelskmeinner'n. Dæm greie nok å forhinnder at russeran tar lainne vårres. Det greie dæm og da får vi te bake lainne slik det va før krigen- Det e det vi slåss - æ, Arne tok seg for.

Sverre lot som om han ikke hørte forsnakkelsen. Men det undret ham ikke hva de drev på med bak rullegardinene.

- Mæn vess dokker vinn, fortsatte Arne og lot som intet, vil vi få diktatur me ÆN ÆS-styre.

-Om så var så foretrekker ~~æ~~ det fræmfor russeran.

-~~XXXXXX~~ -Ja æ stole på dæ Sverre. No snakke vi rætt ut som i gamle daga.

De gikk et slag nedover fortauet.

-Ja selvfølgeligi. Du har rætt te å si meninga di liksåvæl som mæ. Vess itj så har itj ~~æ~~ rætt te å ha nån meining heiller, la Sverre til og flirte. Æ e itj nån angiver heiller.

Han tok et langt steg frem og stirret på den lille hvite lappen som var klistret på speilglassruta til Erichsens Konditori.

"Schei!ye" sto det med sorte bokstaver.

Sverre kunne ikke annet enn å flire. Her hadde en eller annen hatt hastverk. Lappen hang på skrå. Han skrapte den vekk med lommekniven.

-Jasså get. Det e nån som har vært ut å leika sæ, sjer det ut te.

Han stirret stivt på Arne som tydelighvis ble usikker.

-Næ har du sjett på maken. Arne lot som om han var overrasket.

Vel tenkte Sverre. Et ord er et ord og ein mainn e ein mainn.

-Æ får væl sjå te å ha mæ hjem igjen, æ, kom det brydd fra Arne.

Næi du har det væll itj så travelt. Kom vi tar et slag nedover. Bare ta det me ro du, Arne.

Et par sene natteranglere passerte stillferdig på det

motsatte fortauet, samtidig som en flokk høyrøstede u-båtgaster nærmet seg de to.

Arne stoppet opp og ville snu.

-Bare ta det me ro, Arne. Du e trøgg når du e sammen me mæ. Itj si nokka bare lat som ittnå.

Et par av gastene gikk helt opp til de to, stoppet opp og ga seg til å granske dem. De andre gikk vidare, stoppet og snudde seg mot de to andre.

-Kom Ernst - los los Mensch!

Det duftet dårlig schnapps av ham de kalte Ernst.

Sverre nikket til dem og lot som intet.

De andre kom langsomt tilbake. -Wass ist los, Ernst?

-Alles in ordnung, Hans. Jeg bare prater med to kamerater. - Her Kamerad, han haler opp en flaske fra lomma og rekker den flirende mot Sverre.

-Bare ta deg en diger slurk og send den vidare til kameraten din.

-Aha en kollega. En av gastene griper Sverre i armen og gransker det lyse sølvbåndet på jakkeermet.

-Freiwilligen Legion Norwegen? - Bist Du norweger?

Sverre nikker, mumler prosit og stter flaska for kjeften.

Høyrøstet lar de flaska gå på rundgang før de hastig tar avskjed.

-Wiedersehen!

-Wiedershen!

Igjen er de alene, De gjeiper til hverandre og flirer.

-Fy fa'an for ein sempel schnapps. De hoster og harker.

De rusler langsomt ~~MYEM~~ vidare uten å si noe.

Sverres blikk glir undersøkende langs fasaderekkene.

-Næi bættere e det itj ein lapp te her, å. Han stopper og begynner å skrape av lappen på murveggen. Denne lappen var klistret opp på veggen til Flora blomsterforetning. Han snudde seg mot Arne.

-Si mæ ein ting .Har du lomman foill?

Arne ble paff. Denne gangen greide han ikke å skjule hvor nærvøs han var.

-Ka fa'en meine du?

-Næi ta itj dein da Arne æ e itj heilt tætt i haue æ heiller. Du veit like godt som mæ këm det e som har klistra opp lappan. Sjer du itj at dæm e nættop klistra opp?

-Ka akte du å gjør no? Arne har resignert. -Har du tænkt å angi mæ?

-Slapp ta mainn. -Æ har itj tænkt å labb ræsten ta live mitt roint me dårli samvittigheit bare for ein sån baggatæll. Dokker kain itj vinn krigen på dein herre måten alikevæl. Men hør her, Arne. Æ rår dæ te å vær forsiti- å det tæmmelig forsikti å. Æ veit itj ka tyskeran gjør med dæ vess dæm får tak i dæ. Et e iværtfaill sekkort. Du gagne itj Norges sak vess dæm huke dæ. Det e i levandes live og i friheit vi

gavne Norges sak mest. Itj glæmm det.

Dæm som e dau ~~xxxx~~ eiller fanga kain itj gjør mer, dæm.

- Gi mæ hainna di på at du itj anngir mæ Sverre.

Sverre blir stående lenge og stirre på ham og den fremstrakte neven.

-Du veit lik godt som mæ at det itj e nødveindig, Arne. Itj saint?

Før i tia stolt vi på kværainner uten garantia. Har virkeli krigen forandra oss så jævelig?

-Æ stole på dæ Sverre.

≡ Her, Arne. Her har du hainna mi.

-Når drar du igjen Sverre?

-Æ reise tebacke på torsdaen og da "ist alles vorbei".

-Ailt i overmorra? Ja skoill vi itj træffes igjen før du ha det og takk for no, Sverre.

-Ja ha det bra Arne og huss å høill øyan og øran opp for ættertia.

-Pass dæ sjøl du Sverre. Æ håpe at du overleve krigen. Når dein e slutt vil ailt bli som i gamle daga igjen. Vess det går som vi håpe på da.

Arne nikket i det han vendte seg om og fortsatte oppover Nordre mens Sverre ruslet langsomt og bedagelig nedover mot Olav Tryggvasons gate. Han hadde god tid. Halsen var blitt mye bedere også. Brennevinet var nok den eneste medisinen for halsbyll lot det til.

Da han krysset gata ved Old Englandhjørnet, fikk han øye på nok en oppklistret lapp.

Han flirte for seg selv men gadd ikke fjerne den. Skulle han gi seg til å fjerne alle lappa kom han seg ikke til køys i natt iværtfall.

De små lappene hang på annenhver ~~XXXXX~~ speilglassrute og på veggene i hele Olav Tryggvasons gate og fortalte hvor Arne hadde tatt vegen før han dreide inn i Nordre gate.

Like før Bakke bro gikk han på "Streifen", en patrulje fra Feldgendarmeriet som sto og skrapte vekk en lapp som var klistret opp på en av sporveiens ledningemaster.

De stoppet ham og kontrolerte papirene hans. De var i orden.

-Hadde han sett noe mistenkelig på veien hit?

- Nei men det satt flere lapper på vegger og vinduer i hele gatas lengde. Selv hadde han prøvet å fjerne dem men det var så mange at han måtte gi opp.

De nikket bare og ruslet bedagelig videre på sin vandring gjennom de mørklakte gatene.

Lenge kunne han høre den langsomme og sikke gangen til patruljen der den fjernet seg. Hæljerne smaldt i takkt mot det harde fortauet.

Rett som det var stoppet skrittene.

De dreiv vel og skrapa av ein lapp, tenkte Sverre og flirte. Skulle de fortsette med det fikk de nok å gjøre. Han håpet bare at Arne slutta med

det før hain begynt på hjemveien eillers vildet itj vær leng før dæm sto utafør entredøra hains.

Det va jaggu mang måta å før krig på. Trass i alt var han mer fornøyd med ~~XXXXX~~ den måten han selv hadde valgt. Fikk likesom utretta mer og følelsen av å ta det tyngste løftet tilfredstillet ham selv om det var et helvetes slit og beinhard påkjenning.

Klistre lapper? He, Bam, streker som kom de små grå sjølene i sine tryg hull kan ha glede ~~de~~.

Den siste kvellen holdt han seg hjemme. Stemningen var trykket og lite å ta seg til innen fire vegger. Situasjonen var temmelig uvant for begge.

Faren kremtet. Ja ja Sverre jeg skulle ha snakket ut med deg om livets problemer allerede da du meldte deg frivillig men jeg forstår at du har mestret situasjonen som det sømmer seg en mann.

Sverre syntes samtalen tok en pinlig venning og avbrøt ham.

- Ja jeg har jo fått den erfaring som trengs for å overleve. Det hører med til dette livet å blik/begunstiget med litt flakks i ny og ne så det går vel bra den her gangen også.

-Ja vi får bare håpe på det. Du har nok tøyet helleleng nå. Du kan ikke regne med at det følger deg lengere.

-Hvorfor skal det svikte nå? Jeg har opplevd mange merkelige varsler der ute. Jeg er utvalgt til å leve! Skjønner du det? Skjebnen har alt bestemt det. Jeg skal overleve. Neste gang vi møtes er krigen slutt.

-Neste gang? Tror du det blir noen neste gang, Sverre?

- Det blir alltid en neste gang.

-Ja lov meg iværtfall at du holder øynene oppe og alle sanser spendte når det braker løs igjen. Skulle uhellet være ute så vet vi iværtfall at det ikke var til å unngå.

Det oppsto en pause. Sverre ble sittende brydd å studere fingrene.

-Det må være forferdelig å se sine beste kamerater dø - og i en så ung alder. Sannelig har dere gjennomgått meget.

De ble sittende lenge oppe og snakke samen om fremtiden. Ved felles hjelp ble de tilslutt styrket i troen på et lykkelig utfall av krigen.

Da de endelig gikk tilkøys ble Sverre liggende fullt påkledd og fundere over hva fremtiden ville bringe av sorg eller gleder.

For engangs skyld fikk han ikke sove. Han som var vant til å sove på komando når som helst og hvor som helst når det ga seg en sjanse.

Stadig holdt han øye med klokka. Det var ikke vært å melde seg forsent i Oslo.

Sverre sto tidlig opp og gjorde seg raskt klar til "avmarsj!" Deretter gikk han inn på kjøkkenet hvor han ble sittende men han greide ikke å få i seg noen frokost.

Om litt kom faren også. Han hadde heller ikke hatt blund på øynene og så noe grå ut.

Samtalen gikk trått. Begge virket fraværende og pratet mest om været og andre ubetydelige ting.

Endelig reiste Sverre seg. -Best å dra. Toget går om en halv time. Han rakte frem handa. - Ja takk for no og ha det bra. Jeg skriver så ofte jeg kan, vet du.

Faren sa ikke et ord. Det var adskillig tyngere for ham å ta avskjed med Sverre denne gangen enn da han dro første gang.

Den gangen trodde ikke faren at han rakk å komme ut før det hele var slutt. Nå visste de bedre.

Faren fulgte ham til døra. Begge ville ha det fort overstått. Det var ingen vei tilbake, det visste de, begge.

Sverre snudde seg i porten og vinket. Han fikk vondt av faren der han sto tafatt og vinket ham vel avgårde.

Han ranket seg opp og fortsatte med raske skritt uten å se seg tilbake. Det siste synet av faren ville han aldri bli kvitt så lenge krigen varte. Det var tyngere for de som ble igjen i det uvisse. De gikk hver dag og ventet på "budskapet". Vi som er der fremme vet jo hva som skjer hele tiden - helt til alt blir svart og når budskapet kommer til de der hjemme, ^{hør} ^{det} ^{skjedde}. ~~Nå~~ Det hele er over. De går ikke i angst lengere men er blitt frigjort, Nå er det bare sorgen igjen å overvinne og greier de det kan de bare leve videre på minnene. Tiden leger alle sår.

Det var mange morgenfugler som ventet på trikken på holdeplassen på Buran. De stirret undersøkende på ham der han sto for seg selv. I grålysningen kunne han fornemme den fiendtlige holdningen de møtte ham med. Det var nok noen som dro kjensel på ham.

Det var trangt om plassen på bakerste plattform. Han dro også kjensel på et par karer men de ~~XXXX~~ stirret bare stivt og uttrykksløst på ham før de vendte ryggen, ^{til} ^{ham}. De nærmeste trakk seg ubemerket bort ~~fra ham~~ og snart var det ganske romslig rundt ham.

-Billetter takk!

Han vendte seg mot konduktøren som bante seg veg mot ham.

-Morn Tor, slapp det ut av ham ^{de} ^{hør} og rakte frem pengene.

Konduktøren stirret forbauset på ham, nikket svakt da han ~~rakte~~ ^{gav} ham billetter. Blunket til Sverre i det han vendte seg mot de kalde ryggene og fortsatte å løse billetter.

De hadde vært klassekamerater sammen med Dagfinn og Arne på Kalvskinnet i alle syv årene. Tilhørte samme gjengen og spillt klassekampene i fotball på Kongsgården og på Vargbanen ved "trikkstaillan". Det ble bare et kort gjensyn og ikke noen mulighet til å oppfriske gamle minner om en sorgløs tilværelse langt fra krig og annen dævelskap.

Nye passasjerer strømmet inn. Han dro kjensel på flere men de lot som om de ikke kjente ham. For dem var han bare en ~~XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX~~ ~~XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX~~ ganske almindelig tysk soldat som snakket norsk.

De gikk villig tilside da han banet seg veg ut på holdeplassen i Olav Tryggvasons gate.

I det han satte foten på stigtrinnet, kjente han et lett klapp på aksla. Han snudde seg og møtte blikket til Tor. De nikket umerkelig til hverandre. Nede på fortauet snudde han seg igjen. ~~Tor~~ Trikken hadde alt satt seg i bevegelse igjen. Tor sto fremdeles i den åpne døra og så etter ham. Sverre kunne banne på at Tor løftet den ene armen til et lite merkbart avskjedsvink, før døra lukket seg.

++++++

LEGIONEN BLIR OPPLØST.

Det var en dessillusjonert Sverre som meldte seg på SS-Dienststelle i Stortingsgata 30.

Hele permen hadde vært en gedigen fjasko - fullstendig bortkastet. Meningen med permen hadde vært at han skulle starte ~~med~~ uthvilt med nye krefter. Hvile og avslapping for ~~XXXXXX~~ slitte nerver og ditto kropp.

forsto

Nå først ~~XXXXXX~~ han hva karene i Grava mente med sine instendige advarsler om ikke å dra på perm til Norge da de vendte tilbake. Situasjonen var totalt endret siden sist han var hjemme. Hva var det som hadde skjedd med de der hjemme?

Alt var bortkastet. Var det ideheletatt noe å slåss for lengere? Propagandaen og folkeopunjonen hadde drept dem. Disiplinære bagateller ble blåst opp av mennesker som kom fra sin mors varme kjøkken og som stemplet dem som ramp og bøller for tid og evighet.

Men en ting forsto de ikke og det var at de sveiset karene sammen, rygg mot rygg i et ubrytelig kameratskap. Karer som grov seg ned på de stivtåla steppene i Russland for 2 - to ~~XXXXXX~~ Reichsmark pr. dag var ikke kravfulle. Det eneste de kunne tenke seg å be om var litt forståelse i den fortvilte situasjon de var kommet i.

Nå når han sto her og ventet på "Marschbefehlet" som ble ut-

skrevet følte han seg som en splittet person. Den ene gråt da han skulle forlate fedrelandet - kanskje uten å få se det igjen. Den andre dro et lettelsens sukk. En mislykket permisjon var over og nå skulle han hjem til sine egne. Han ville advare kameratene på det innstendigste. De måtte ikke nære noen som helst illusjoner om en "trivelig" permisjon i hjemlandet.

-Her!

Sverre kvakk.

-Hei står du og sover? Underoffiseren rakte ham marsjordren. -Meld deg på Loenga klokka 1130 - verstanden?

-Jawohl.

Nede på Loenga traff han en flokk kamerater fra forskjellige kanter av landet. Alle like skuffet og nedtrykte. Men de kvikknet snart til og ble seg selv.

Det var lettere å reise i flokk. Flere å dele bekymringene med samtidig som det var lettere å bli kvitt dem. Kameratflokken var det alltid en eller to spilloppmakere som sørget for den rette stemningen.

Like før svenskegrensen fikk de ordre om å trekke ned gardinene når transporten passerte tettbebyggelsen. Ellers kunne kupevinduene være utildekket. Våpen måtte stues vekk eller være tildekket. Vi er i nøytralt land!!

Ved ankomsten til Helsingborg ble alle mann beordret ut for oppstilling, mens vognene ble kjørt inn på ferja.

Utrykksløse svenske soldater med våpnene i annlegg på begge sider av transporten, glante bare tomt ~~XXXXXXXXXXXX~~ og upersonlig fremfor seg.

Før avmarsjen til ferjeleiet ble det nedlagt strengt forbud mot å innlate seg på enhver form for fraternisering med de svenske soldatene eller å benytte seg av tegn eller fakter som kunne henlede til noen slags form for demonstrasjoner mot vaktstyrken. Utenfor jernbaneområdet hadde det samlet en mengde civilister som nyfiktent fulgte begivenheten. Sverre merket seg at et stort flertall av dem vinket til de tyske soldatene som var avskåret fra å gjengjelde hilsnene.

Den svenske vaktstyrken som besto av unge gutter på karas egen alder, dannet en smal passasje i hele rutens lengde. De sto tett bare par meter fra de masjerende avdelingene. Eventuelle avhoppere hadde ingen sjanse. Nordmennene kunne som vanlig ikke dy seg da de passerte de mumielignende svenskene.

- Go vakt kjære bror, hvisket de mest respektløse og takk for hjelpa i 1940.

Svenskene på sin side reagerte over hodet ikke. De bare sto der uten å bli det minste forbauset over å bli tilsnakket på norsk av nordmenn i tyske uniformer.

De var sikkert blitt advart på forhånd ellers ville de ikke ha stått der bare å glodd ut i været.

Tyskerne glante forundret på nordmennene men lot ellers som intet.

-Skal hils fra'n general Dietel. Dere husker vel ham?

Overhodet ingen reaksjon.

++

I Berlin leide karene et ~~XXXX~~ rom i et lite "hotell" i en av bakgatene ved ~~XXXXXXXXXXXXXXXXXX~~ Anhalter Bahnhof. De tok sjansen på å oppholde seg i byen fire fem dager for å ta igjen det tapte. Etter å ha benyttet de første dagene til å se seg om i byen, havnet de nede i undergrunnsbanen hvor de, som unger, fordrev tiden med å farte fra bydel til bydel. Det kostet dem ikke fem flate ører å drive på slik.

Av ved Friedrichstrasse, inn på neste tog og ut igjen i Tiergarten. På igjen og tilbake til Potsdamer Platz. Derfra til Charlottenburg og så tilbake til Friedrichstrasse og Unter den Linden hvor de ruslet rundt i regjeringskvartalene.

På trappa utenfor Reichskanseliets sto SS-vakta urørlig og stirret rett frem for seg uten å lee på øra da karene stoppet opp og ga seg til å glo på dem.

Kvelden tilbrakte de på Haus Vaterland hvor de hver eneste kveld ble innvitert til bordet av forskjellige selskaper, både civile og militære.

"Die Blondes norweger" skulle ikke betale, nei.

Karene rakk å tråle igjenom samtlige avdelinger i den seksetasjes bygningen før de fant ut at det var på tide å slutte mens leken var god. Stadige kontroller fra hjelmkledde gendarmen kunne få katastrofale følger for dem.

Den siste natta på Haus Vaterland kom Sverre til seg selv sittende i trappa med armen om aksla på en enarmet Luftwaffeløytnant, som schnappsens hadde gjort meget nedtrykt. I et anfalt av depresjon flerret løytnanten av seg alle utmerkelsene så deler av jakka fulgte med og slengte hele stasen bortover gulvet. Ingen av de tilstedeværende reagerte på utbruddet. Kravlen på alle fire ga Sverre seg til å samle opp isenkrammet og stappet det i lommen på den fortvilte kameraten.

Den påfølgende dag fant de det tryggest å dra ut til Charlottenburg hvor de kunne hente marsjforpleining for ~~XXXXXXXXXX~~ de tre dagene som transporten til Mitau varte.

X X X

I Mitau var alt ved det gamle. Ikke noe særlig var hendt mens Sverre var borte. Det eneste som var verd å merke var "han med potetstappen" som igjen hadde vært ute på vift, selvsikker som han var etter sitt gode rykte fra slaget om Radiokafeen og for ikke å snakke om hans gode forhold til Feldgendarmeriet hvor han nærmest ble "innlemmet" som "Dolmetscher" med norske saker som spesialitet. Etersom Feldgendarmeriet mer og mer ble avhengig av oversettelser og utsiktene til å gjøre ham overflødig var ytterst små, ble forholdet til Feldgendarmeriets sjef stadig bedre jo lengere de private samtalene mellom de to utviklet seg.

Denne gangen var han ute med et par kamerater og mens de rent tilfeldig varmet opp i byen avnet de i et selskap bestående av lettiske akademikere som pr. omgående inviterte dem på jubileumsfest inne på byens universitet. De lot seg selvfølgelig ikke nøde. Et par representanter fra Reichskomiseriatet var også særlig innbudt. De siste var visst ikke til å komme forbi. De lett beduggede akademikere hadde ingen vanskeligheter da de presenterte sine protesjer for det øvrige selskapets som tvert imot syntes det var en glimrende ide - noe de ikke skulle komme til å angre på.

Tiltross for de to ovenfornevnte ble stemningen temmelig høy etter vært som de greide å svelge unna. Taler og skåler for Det storgermanske Riket strømmet på jevne og raske mellomrom ut i salen. Tyskerne la særlig stor vekt på Storgermania da de utbrakte sine "Prosit" for fellesskapet noe letterne, ettervært som Schnappsene gled ned, fikk mer og mer vanskeligheter med å fordøye da de forlengst var blitt kjent med at alle tre Randstatene ville ble beskyttet og for alle frentidige farer og innlemmet i det Stortyske Riket etter krigen. For dem betød det at alle de krigførende sloss om å få beskytte dem. Det var frihet til å beskytte seg selv de ville ha. Det forsto Ola Normann - selv uten Schnapps - han var jo igrunnen i samme båt. Men letterne hadde bare to alternativer å velge mellom. Tyskerne eller russerne. Valget var ikke vanskelig. Man trengte ikke å være akademiker for å finne ut at av to onder velger man det minste. Ola var heldigere stillet. Her var valget mere assortert.

Slik var stillingen da den taletrengte norvegieren slo på glasset sitt og reiste seg noe ustøtt. Reichskomisars utsendinger satt rett overfor ham og lot til å være riktig begeistret for et "norwegisch" innslag i festlighetene.

Legionæren hadde som vanlig ingen vanskeligheter med å uttrykke seg. Dertil var han for stø i tysk noe som æresgjestene var synlig stolte av. De to andre gjestene nikket og smilte og understreket på denne måten at "der Junge norwegger" hadde så evig rett i det han sa.

fugel synger med sitt nebb - når den ikke taler.

Dermed skilltes de i den beste forståelse. Begge parter understreket at episoden på Radiokafeen og lignende uoverensstemmelser bare var rene bagateller som var forårsaket av sivilisasjonens ensformighet som ofte var vanskelig og overkomme uten visse gnissninger.

Ryktene om det vellykede akademikerjubileet spredte seg fort i byen. Tyskerne lot som vanlig ikke høre fra seg. De var som alltid ualmindelig overbærende når det gjaldt nordmennene noe som styrket legionærene i troen på at de ville gi Norge friheten igjen når krigen var over. At Norge var i en særstilling var Ola helt overbevist om. Tyskerne slo seg til ro med at alt det gær'ne legionærene fant på bare var et utslag av "Norwegisch" humor som ofte var vanskelig å forstå.

+++++

I begynnelsen av april 43 ble restene av Legionen trukket tilbake fra Leningradfronten og beordret til Mitau for avreagering. Erfaringene tilsa at det var lite klokt å sende avdelingene direkte fra kampene til moderlandet før avreagering løke bak HKL (hovedkamplinjen) hadde funnet sted. En flokk villmenn kunne finne på litt av hvert som ikke passet inn i de siviliserte formene der bak.

Denne begivenheten hadde til følge at Spiesen i 14. kompani, etter oppfordring fra sine underoffisersvenner i Ersatzbataljonen, klappet til Dierks midt på gata ^{allike} den første kvelden han ble annvist den rette personasjen.

Dierks som gikk arm i arm med sitt faste følge, hva slags kvinnfolk kunne det være?, visste ikke ordet av det før han satt på fortauet med en diger gryende blåveis mens stjernene sprakte i alle regnbuens farger for hans indre blikk. Han for opp og brølte til de omkringstående:
-Hvem var det?

Klapprende hæljern fortalte at gjerningsmannen forlengst var i ferd med å forsvinne i mørket.

Ingen hadde sett noe og følgelig kunne de heller ikke fortelle Dierks hvilket kaliber granaten hadde. Men en "uberschwer koffert" hadde det sikkert vært ettersom den slo ned her, så langt bak.

Om natten er alle katter grå og når SS-mannen også er det og det midt på lyse dagen, var signalimentet temmelig misvisende.

Gjerningsmannens tjenestegrad varierte fra "schütze Ars" til general.

Men Dierks hadde i stjernevrimlen oppfattet et par skulderklaffer med

Obersturmführer'n svor og bannet på at antallet hadde stemt men kassa var og ble borte og skulle festen få en god begynnelse, måtte han enten han ville eller ei utlevere den kassa som manglet.

Dermed mistenkte de åpenlyst obersturmführer'n for å ha unnerslått kassa - for ikke å si beskyldte ham for det - selvfølgelig på en "fin" måte uten at det skulle utvikle seg til en katastrofe for begge parter. Obersturmführer'n tullet og tullet. Jo mer han tullet jo mere usikker ble han. Det endte med at han utleverte under tvil nok en kasse av den edle druesaft til stor lettelse for de foretaksomme karene.

Selve festen utartet seg til et sjøslag av dimensjoner. Verst gikk det utover ~~XXXXXX~~ den alltid uheldige Dierks som ble plassert rett overfor generalen hvilket han slett ikke hadde noe imot-- på dette tidspunktet. Det kunne komme godt med siden, tenkte vel han, den lille karrierejegeren.

Etter at festen var kommet godt igang begynte skålingen for alvor. Og Dierks ble midtpunktet, offer for et skummelt komplott. Kara skålte jevnt og trutt med ham. Rett som det var lød det: Untersturmführer Dierks! Tillater De? Og Dierks tillot det uten å ane ugler i "måssan" og generalen undret seg over hvor populær den vesle løytnanten var hvilket han også gav tilkjenne da han nedlot seg til å besvare en skål fra Dierks som fremdeles skjein som en nyoppstått sol.

Etterhvert begynte det å gå tregere med Dierks. De stadige: Untersturmführer! Tillater De? begynte å få en tragisk virkning på ham. Han var ikke så rask til å heve glasset lengere. Han dabbet tydeligvis av. Han svelget og svelget og skjulte nå og da et hikk bak sin bleke handbak. Tyngere og tyngere gikk det med å få drammene ned. Han begynte å bli hjelpeløs i blikket og før sammen hver gang han ble tilsnakket med en skål om godt kameratskap.

Karene fortsatte ~~XXXXXXXXXX~~ ubønnhørlig (Dierks blikk) uten å ta hensyn til generalens nærvær. Dessuten var han ^{for} opptatt i samtale med bataljonssjefen til å legge merke til hva som foregikk rundt ham.

Dierks svelget, gulpet og svelget igjen med stort besvær. Tilslutt gulpet han konstant og nektet å løfte glasset til skål nå en eller annen fant tiden inne til ån aldri så liten skål med ham. Drammene nektet tydeligvis å slå seg til ro i "magan" hans. Stadig dukket de opp igjen i munnhulen hans hvor de møysommelig og med stor kraftutfoldelse ble tvunget ned igjen for like etter å dukke opp igjen. Nå antok ansiktet hans en ukjent og ubeskrivelig rødfarge som varslet at en eksplosjon var nær forestående. Kinnene bulet ut som sprengte tromme-

Det hjalp ikke hvor meget Dierks svelget og svelget. Fludiumet kom, ~~xxx~~
~~XXXXXXXXXX~~ opp og det ville opp, antagelig for enhver pris.
 Kampen var hard og svetten drev av ham. Det var blitt varmt. Han vred på
 hodet og stakk fingeren ned i snippen og luftet seg litt.
 Så eksploderte han uten en lyd. En syltynn stråle fra en sprengt munn-
 hule, en blanning av konjakk, sekt og øl trengte seg ut gjennom de sam-
~~XXXXXXXXXXXX~~ knepte leppene som han krampeaktig prøvde å holde tett
 og fór i en elegant bue over bordet og landet presist på ridderkorset
 i ~~XXXXXXXXXXXX~~ generalens halsgrop.
 Generalen fór opp med en innbitt ed. Tililende, lattermilde karer kom
 generalen til undsetting.

-Sett slikt Schweinerei! Han løftet blikket og rettet det mot fontenens
 utspring men Dierks hadde alt lagt seg til hvile under bordet og ~~ad~~ den
 grunn var han ikke istand til å gjengjelde generalens bistre blikk.

-En skam for offiserstanden.- Se til å få kadaveret ut, buldret ridder-
 korstrågeren og bøyde seg ned og tittet under bordet.

Karene kjempet ~~xxxx~~ en hard kamp med latteren og flere holdt på å dele
 skjebne med Dierks under bordet. Men som alltid hadde de på forhånd
~~str~~ trukket ut retningen for en eventuell tilbaketrekking. I tur og orden
 forsvandt de ut i kulissene hvor de eksploderte i en virkelig befriende
 latter. Bataljonssjefen beklaget at noe slikt, ja han hadde ikke ord
 for det, kunne finne sted i generalens nærvær.

Man burde kunne forlange av en offiser at han behersket seg selv om til-
 gangen på alkohol var så og si ubegrenset. Pliktskyldig la han til:- Og
 desuten, herr general, fyren ~~xx~~ er tysker og ikke nordmann - desverre.
 Han slo beklagende ut med armen.

Generalen pusset monokkelen og gjorde seg klar til å forlate festen.

Karene slepte Dierks til vaskerommet og la ham under
 dusjen.

-Schnapps ist schnapps og dienst ist dienst, snøvlet han og gliste
 fåret mellom hver brekkning.

Nå fikk konjakk-kassa i hagan bein å gå på. Den gode
 nyheten hadde lekket ut og skattejakten var i full gang da opphavet
 meldte sin ankomst og påviste stedet.

Hemningsløst ~~XXXXXXXXXX~~ forstjente de seg av kassens
 innhold uten å ta hensyn til ~~xxx~~ de gode manerene de var oppdratt med.

Forvalteren som stadig hadde prøvd å holde øye med
 "kelnerne" oppdaget forsent - altfor forsent- at han var tatt ved
 nesen av profesjonelle "orgere" med lang erfaring i gamet.

Det var bare å avskrive kassen - iværtfall flaskene- kassen sto jo
 igjen til hans disposisjon så den fikk han vel alltid bruk for igjen.

Et par dager senere var det klart for oppbrudd. Farvel gamle gode Mitau og takk for et særdeles trivelig opphold. Måtte vi leve lenge med de gode minnene du ga oss. Måtte alle gode makter stå deg og befolkningen bi; disse trengselstider. Vi er ikke så ~~XXXXXX~~ gjerne som det ser ut til. Bare litt opphisset over å være i live. Takk og atter takk.

Da bataljonen marsjerte taktfast og syngende gjennom byen på veg til jernbanestasjonen var hele byen på beina og tok avskjed med Legionen. Fortauene var tett besatt av vinkende civilister som ønsket avdelingen tillykke på den videre ~~ferden~~. Enkelte sto virkelig og gråt mens de flittig brukte lommetørklene. Kvinner og menn. Helt utrolig. Enkelte av karene som hadde vært hjemme på permisjon og fått føle sine landsmenns hån på kroppen var synlig ~~for~~ og kjempet med å holde tårene tilbake. Til tross ^{ideres} ~~for~~ ville og ubetenksomme opptreden viste befolkningen i byen ~~XXXXXXXXXXXXXX~~ dem en ekte og enestående medfølelse ^{Legionen} da de nå forlot byen for nye oppdrag. -- En minnerik ~~epoke~~ ^{forbi}.

Takk og farvel Jelgava! (Letternes navn på byen).

Din tålmodighet og ~~over~~ bærenhet var stor.

PS Takk for all Stukaen og Degvinen også.

I.

+++++

DS.

I kuvogner bar det videre gjennom Østprøysen og Polen til Grafenwöhr i Bayern.

Kuvognene er ikke de aller verste særlig ikke når transporten går over flere døgn med mer eller mindre langvarige stans for viktigere transporter. Erfaringene tilsier at her er det bare å innrette seg som en vil. Orgerne rykker ut og skaffer det som trengs for å gjøre "picnicen" så behagelig som mulig. Man vet aldri hvor lenge ~~XXXXXXXXXXXXXX~~ "reisen" varer. Skulle en bli beåret med vanlige kupévogner ville en ikke være istand til å bevege seg noe særlig ledig ved transportens mål. Noe som slett ikke passet inn i det livet de førte.

Ved blir orget til den lille sultne feldtovnen som også skal ha ~~XXXX~~ sin forpleining. Man møblerer så godt man kan. I mangel av annet orges det høy, halm eller rett og slett treull som blir fordelt ut over dørke

Kuvognene blir med andre ord omskapt til rullende hjem. Offiserene har det ikke bedre enn mannskapene. De er avhengige av hvor heldig de har vært med "orgeren" de har satt på jobben. Selv kan de ikke godt fly rundt å samle inn alt skrotet.

Om oppholdet i kuvognene varer lenge er man nå stort sett berget.

Toalett gjøres ved lengere opphold. Avtrede ved hvert eneste opphold da er det folksomt rundt vognene

Jo, kara var enige i det men det som ~~XXXX~~ forundret ~~XXX~~ mest var hvordan i helvete tyskerne kunne greie å få de to transportene fra hver sin flanke på den lange østfronten til å ~~møtes~~ ^{sammehis} ~~akkurat~~ her i Grafenwöhr hvor de to enhetene var bestemt til å danne grunnstammen i det nyoppsatte Panzergrenaderregiment Norge.

Et nytt eksempel på tysk nøyaktighet og grunddighet.

Etter en uke i Grafenwöhr ble bataljonen satt i marsj mot Auerbach ca. tre mil lengere opp i dalen.

De syke og krigsskadde ble fraktet i de få LKW'ene som var til disposisjon mens resten ble beordret ~~til~~ å bruke beina. De kunne starte når de ville og gjerne i små flokker bare de kom frem i noenlunde rett tid. De sårbeinte ville bli fisket opp etterhvert som LKW'ene ble ledige. Karene tok seg god tid vel vitende at hastverk er lastverk. Energien ~~ø~~ ~~XXXXXX~~ måtte spares, mest mulig, til private sysler. Her på denne utmarsjen ~~XXXXXX~~ fant de ingen grunn til å øde unødige ~~med~~ kreftene.

Langs hele ruten streifet små ~~fløkk~~ og spredte grupper som svalte seg ved de små "Bierstubene" som lå som ^{Kjeller} perler langs vegen. Noen lå henslengt i veikanten og nød det vakre vårværet ~~som~~ de var begunstiget med.

Andre stakk innom de små bondegårdene som lå i klynger langs ruten og slo an på jentene. I disse dagene gikk det hett for seg i "Dorfene". En kjærkommen atspredelse for begge parter.

Hele området var katolsk. og Krusifikser var satt opp ved hver eneste gårdsvei og til og med langt inn i svarteste skauen. Her var det nok å velge i mellom. Kjærlighet eller ^{Privat} gudstjeneste. Det siste var ikke så populært.

Jentene herjet med kara (ikke omvendt) som på sin side påsto at de, for å være sikker på napp (nyp?), ~~XXXXXX~~ var omvendt til katolisismen av praktiske grunner.

På lørdagene oppsøkte jentene skriftefaren og tilsto sin brøde og dro deretter hjem for å fremsi det antall paternoster de var pålagt som botsmiddel. Dermed var de klare til neste ukes hyrdetimer oppe i skauen hvor karene ventet på dem.

-Går slikt an da? ville kara vite. Joda, fniste jentene og var med på morroa.

I Auerbach forlangte kara å få utlevert den siste brennevinflaska de mente å ha krav på.

Den fikk de og dermed gikk Dahm og hans drabanter i dekkning og overløt slagmarken til ^{de} ger'ne nordmennene.

Her oppe i skagbrynet kunne kara herje av hjertens lyst- fullstendig usjenert.

Og det gjorde de. Sang og skrål lød gjeinom dalen i den lyse vårnatta. Noen dro på streiftog til de nærmeste dorfene. Andre fant det mest naturlig å kose seg ute i det fri.

Bertil som hadde italienske aner i slekta si fant seg en passelig stor stein som han besteg. Med flaska i den ene neven slo han ut med armene og sang arier av full hals ut i den ellers fredlige vårnatta som ennå var forholdsvis uplettet^{4/} norrøne brøl. Stemmen hans var det slett ikke noe å si på - ennå.

Da han tok til med: ~~m~~ ser eg atter slike fjell og daler, tok han i så mangt et øye ble vått og sløret mellom drammene.

Etter en drikkepause eller to klemte han ivei med: Å eg veit meg et lar⁴ langt der oppe mot nord. Ja da ble den nasjonale kontakten mellom kara, fra Finmark i nord til den bløde kyststripen i sør og de fra Stadt i vest til Finnskogen i øst etablert ~~for~~ en gang for alle.

Midt under Gamle Norig øfst i Grendom begynte han å bli ustø noe som forårsaket hakk i plata. Men ennå holdt han koken uten at det var noe særlig å utsette på fremførelsen av de nasjonale kvadene.

Men da han syntes at tiden var inne til: O sole mio, ~~da~~ sviktet beina midt under fremførelsen og han seig ned fra steinen og ble liggende som død.

Kara flokket seg rundt ham og beklaget seg over at han, som hadde greid seg så lenge ved Leningrad, skulle finne på å krepere her i slike fredlige omgivelser. Det var sørgelig.

I all hast sendte de bud på en SDG som var såpass edru at han var til å lite på når han skulle bedømme om det fremdeles var liv i ham.

En som hadde øynene med seg avgjorde saken uten å ty til legevitenskapelige hjelpemidler.

-Fyren e faen ta itte dau. Sjer dokk itt at'en itte hi/sloppi flaska? Det ble liv i kara. Håpets lys var tenkt.

SDG'en prøvde å ta flaska ut av neven på "liket" men da ble det liv i trubaduren. Han tviholdt på buteljen, åpnet øya og stirret rasende på "likrøver'n" ute av stand til annen form for protest.

SDG'en fastslo snøvlende at det bare dreide seg om et lite jernteppe forårsaket av tvilsom einebergin ~~som var~~ produsert av simpleste vedsort.

-En liten omgang under dusjen ville rette på det. Kulen i hue vil forsvinne etter et par dager, lovte pilletrilleren og trakk seg tilbake til avbrutte sysler.

Bertil ble båret til dusjen av sine bysbarn - verdens gladeste "likfølge". -Pass på så dokker itj knuse flaska, var alt han fikk trykkt ut av seg. Etter en times rekreasjon var han nå ute av beina

og fortsatte der han slapp. Utholdenhet er en dyd som man skal ta vare på. Man vet aldri hvor det ellers vil~~x~~ ende.

+++++

Den 8ⁱ ~~ma~~ ¹ 1943 ble legionen oppløst ~~XXXXXX~~ (dro tyskerne et lettelsens sukk, tro?) og de som ville fortsette gikk inn i Panzergrenaderegimentet mens de øvrige ble dimitert og sendt hjem til Norge.

Dermed gikk Friwilligen Legion Norwegen over i historien. Og det var ikke noe lite bidrag med stort og smått den dro med seg over i evigheten.

Men legionen hadde også sin alvørlige side.

Følgende særordrer som fulgte legionen inn i historien vitner om det:

I felden, den 27.12-42.

FØRERE OG MENN AV LEGIONEN!

Året 1942 går til ende. Bak oss ligger 10 måneders frontinnsats. Navnene og ordene Stettin, flytransport, stillingene ved Finnskoje Kojerewo, Uritzki, Wennerjasi, Gongosi, Werch Kojerowo, vinteren 1942/42, vårløsningen er blitt et begrep for oss som vi gjemmer dypt i våre hjerter. I denne tiden har dere ytet en innsats som fullt ut innfrir de forventninger som folk og fedreland stiller til Legionen.

Stille og beskjedent har dere oppfylt den plikt som dere frivillig har påtatt dere, fordi dere er overbevist om at det norske folket har en misjon å oppfylle i det nye Europa. Skulder ved skulder med deres kamerater fra Waffen SS, Wehrmacht og politi har dere slåss og blødd.

Med sorg minnes vi våre kamerater som gav sitt liv i denne kampen.

Deres minne vil alltid leve blandt oss, den ånd de var oppfylt av, vil også fylle Legionen og følge den i året 1943 og inn i framtidens Europa. Vår takk for deres offer er det hellige løftet at vi

I alle tre avsnitt i denne ringen om Leningrad har dere utmerket dere ved mønstergyldig tapperhet. Aldri har det lykkes russerne å trenge inn i de norske stillingene. Seigt og viljefast har dere forsvart dere. Heimlandet kan være like stolt over sine gråklede sønner som vi er det over å være deres kamerater.

I de harde forsvarskampene syd for Ladogasjøen har norske panserjegere kjempet med eksemplarisk tapperhet. Hvor det sto nordmenn har motstanderen alltid måtte bringe store ofre.

Det er tungt å skilles fra dere.

Som prøvde stridsmenn vil dere innen kort tid atter kjempe for fedrelandet i striden som vil bli avgjørende for Europas framtid.

Jeg ønsker dere fortsatt soldaterlykke og våpenry.

Måtte de huller som tapre kameraters heltedød har revet i rekkene, fylles ved flerfoldig tilslutning fra nye frivillige legionærer, som så vender tilbake til dere.

Det blir germanerne som gir bolsjevisemen dødsstøtet.

2. SS Inf. Brigade (mot) vil alltid med stolthet minnes våpenbrorskapet med Den norske Legion.

Jeg takter Kommandøren, førere og menn.

VON SCHOLZ,
SS Brigadeführer og
Generalmajor der Waffen SS.

+++++++

Quisen Del.

PANSEREGRENADER-REGIMENT NORGE.

alias "PANSERSKIPET".

Samtidig som Legionen og legionerene i mai 43 gikk over i historien ble en ny divisjon opprettet: Panzergrenaderdivisjon "Nordland".

Den nye divisjonens grunnstamme var restene av det gode gamle Regiment "Nordland, et av regimentene fra den legendariske Divisjon "Wiking" som under ~~XXXXXX~~ føring av Steiner dannet spissen i den store frammarsjen mot Kaukasus 41-42.

De to regimentene "Danmark" og "Norge" ble divisjonens to infanteriregimenter. Stammen i de to regimentene var ~~erfarne~~ var erfarne karer fra legionene "Danmark" og "Norge". De øvrige var frivillige folketyskere fra Ungarn og Romania.

Regimentenes offiserskorps besto av krigens aller yngste førere. Reg.sjefer i Brettårene med bataljons- og kp.sjefer i 25 - 30 årsalderen. Blandt dem var mange nordmenn utdannet fra krigsskolen i Tölz. Harde og garvede karer som deltok som menige i marsjen mot Kaukasus og som nå var endt som førere som betraktet det som en selvfølge å dele ~~op~~ og godt med sine menn. 10-12 av dem førte kompani mens ca. 50 var troppsjefer. Halvparten av dem falt i de kampene som nå ~~XXXX~~ ventet dem.

For de ca. 600 nordmenn som ble fordelt på alle kompaniene i regimentet, ble nå komandospråket som rimelig var, Tysk. Ola Noádmann dømte straks om regimentet til "Panserskipet Norge". Populært ~~XPANNEKIKIYKX~~ kalt ~~st~~ "Panserskipet!"

Til tross for sammordningen av språket, ble det til tider, iallfall i begynnelsen en ren babelsk forvirring. Folketyskerne talte en merkelig dialekt, en slags høytysk som i nordmennenes ører virket svært komisk. De ~~te~~ langsomme noe sørgmodige tonefallet vakte munterhet over hele regimentet ikke minst blandt nordmennene som ved enhver anledning, ubarmhjertig etterlignet dem.

Vitsen om folketyskeren som var artilleriets observasjonspost gikk stadig igjen blandt kara. Onde tunger påsto at

Volksdeutscheren fra Siebenbürgen rekvirerte tre raske skudd mot et bestemt mål men kommunikasjonen gikk heller tregt med de der bak. For raskt å uttrykke seg tydeligere og dermed unngå ytterligere missforståelser, skrek han ut i eteren: Æ dreie schosse trommelfoyer, bittø. Om målet fremdeles var der vites ikke. Men det uttrykket ble de arme folketyskerne hengende ved til Olas store fornøyelse. Det var ikke så ondt ment som det høstes ut til. Enten Ola var på Bierstuben eller i andre omgivelser hvor det var noe å hale, forlangte han alltid: Æ dreie schosse trommelfoyer - bittø.

Juni og juli 43 gikk med til beinhard utdanning i Grafenwöhr. Etter en kort tilleggsutdanning ble Sverre lagfører. Karene i laget var på hans egen alder, i begynnelsen av tyveårene. Han hadde tre nordmenn i laget resten var folketyskere. De tre nordmennene var alle fra Legionen.

Zakariassen fra Bergen, den lille mannen med det lange navnet, ~~VAK~~ ble for lettvnts skyld benevnt med "Zakkarias", var nestlagfører med "Portepø" som han selv yndet å kalle det. Han var som bergensere flest rappkjefet og full av humor. Er det noen som forstår hverandres ~~VAK~~ humor så er det trøndere og "bergensere". Zakkarias' es endelige avslutning på etthvert tema med brødd av tvil var alltid: Ka sa eg? Einar var ikke fra Bodø men ettertrykkelig fra: Bo-dø med solid trykk på siste stavelse. Når man så bort fra gramatikken var han ganske stø i tysk og da han la særlig vekt på uttalelsen hvor han etterlignet tyskerne med stor suffisane lot de ham føre ordet der hvor det ble aktuelt med ham som tolk. Han meddelte da ~~VAK~~ i samtalsløp at han var fra Bo-dø noe som forårsaket at tyskere som ikke var noe særlig stø i geografien misforsto ham og trodde, han var Volksdeutscher fra Siebenbürgen eller der omkring, til stor ~~VAK~~ jubel fra hans landsmenn i laget.

-Der sjer du, skrek Zakkarias. -Hadde du enda sagt atte du va fra Bergen eller Trånjem så hadde di forstått ~~VAK~~. Men Einar hadde en trumf. Han var forlovet med ei jente i Karlsbad. Da han lå på lasarett der i 42, vært kvikk med "labben". De skrev jevnt og trutt til hverandre selv om det var meget tvilsomt at det ville utvikle seg videre. Men som Einar sa. -Det kain vær godt å ha i bakhainna om æ skull ~~VAK~~ få orlaub i jæn. Hain spare my ti veit du, la han triumferende til. Mikkel var fra Finmark av samisk herkomst som slett ikke var å forakte. I Mitau var han ikke av de som spyttet i ~~VAK~~ "preinvinsgasse", nei. Hans humor var tørr og dypsindig, fåmælt som han var. Derfor ble det lagt særlig merke til hva han sa og mente.

Særlig når han ble forbandet. Da slengte han ut av seg en lang rekke eder og besvergelseser noe som fikk en og hver til å lytte med en viss

mennene var alle fra Legionen.

Stiftelsen for Otkupasjonshistoria, 2014

Bergen, den lille mannen med det lange navnet, ~~XXX~~ ble for lett tvunns skyld benevnt med "Zakkarias", var nestlagfører med "Portepē" som han selv yndet å kalle det. Han var som bergensere flest rappkjefitet og full av humor. Er det noen som forstår hverandres ~~XXXX~~ humor så er det trøndere og "bergensere". Zakkarias' es endelige avslutning på etthvert tema med brådd av tvil var alltid: Ka sa eg? Einar var ikke fra Bodø men ettertrykkelig fra: Bo- dø med solid trykk på siste stavelse. Når man så bort fra gramatikken var han ganske stø i tysk og da han la særlig vekt på uttalelsen hvor han etterlignet tyskerne med stor suffisanse lot de ham føre ordet der hvor det ble aktuelt med ham som tolk. Han meddelte da ~~XXXXXX~~ i samtalens løp at han var fra Bo-dø noe som forårsaket at tyskere som ikke var noe særlig stø i geografien misforsto ham og trodde han var Volksdeutscher fra Siebenbürgen eller der omkring, til stor ~~XXXXXXXXXXXXXX~~ jubel fra hans landsmenn i laget.

-Der sjer du, skrek Zakkarias. -Hadde du enda sagt atte du va fra Bergen eller Trånjem så hadde di forstått ~~det~~. Men Einar hadde en trumf. Han var forlovet med ei jente i Karlsbad. Da han lå på lasarette der i 42, ¹⁹⁴² ^{11.11.42} vært kvikk med "labben". De skrev jevnt og trutt til hverandre selv om det var meget tvilsomt at det ville utvikkle seg videre. Men som Einar sa. -Det kain vær godt å ha i bakhainna om æ skull ~~KK~~ få orlaub igjen. Hain spare my ti veit du, la han triumferende til. Mikkel var fra Finmark av samisk herkomst som slett ikke var å forakte. I Mitau var han ~~ikke~~ av de som spyttet i ~~XXXXXXX~~ "preinvinsgasse", nei. Hans humor var tørr og dypsindig, fåmælt som han var. Derfor ble det lagt særlig merke til hva han sa og mente.

Særlig når han ble forbandet. Da slengte han ut av seg en lang rekke eder og besvergelser noe som fikk en og hver til å lytte med en viss ærbødighet. Da kunne det hende at han fant tiden inne til å dra opp den lange fryktingivende samekniven som han alltid bar i felten og lot tommelen gli kjælent over den sylskarpe eggen for likesom å understreke at nå var det nok. Den forferdelige kniven minnet mer om en kort sabel enn en skarve kniv. Hadde det ikke vært tyst før så ble det da tyst etter denne utspekulerte demonstrasjonen.

Forøvrig var han i likhet med de øvrige finmarkingene de eneste som talte et rent og nydelig riksmål -uten noen form for dialekt. I finmarkingenes melodiose uttale forekom det ingen æ'er eller andre vulgære vokaler. ^{eller. uov. i. v. t. e. r.} Alt fra første dag på skolen måtte han lære seg skikkelig norsk, som han sa. Samisk talte de bare hjemme.

At han hadde tatt språkstudiene alvorlig var tydelig. Han kunne banne å sverge på begge språk, ~~om det trengtes~~. Ja til og med på tysk ^{om det trengtes}.

Stakkars den nordmann som i sin uvitenhet antydet at han var lapp eller kven. Da famælet Mikkel, med lynende øyne etter "Svolken".

Som det naturmenneske han var rullet han formelig frem på sine korte
lille runde bein der han tok seg frem uten synlige besvær uansett lendes
beskaffenhet. Det var ikke grenser for hans utholdenhet. ~~XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX~~
~~XXXXXXX~~ Med sin profesjonelle kjennskap til naturen og dens luner,
skulle han komme til å bli lagets viktigste person - så lenge det varte.
De øvrige, ~~XXX~~ folketykkerne var det ikke stort å si om. Den eneste måtte
~~XXXX~~ i så fall være han med det ualmindelige vanskelige navnet de slett
ikke hadde tid til å uttale - ikke under noen omstendighet, fant de ut.
Et navn omtrent som "Schnorschoband" passet ikke i krig. "-Pass deg
Schnorschoband! Det står en russer bak deg! Hvem som helst kunne tenke
seg hva som ville skje ~~KVISEYXXXXXXXXXXXX~~ når en slik advarsel ble på-
begynt. Den ville nok aldri nå frem hverken for "Schnorschoband" eller
resten av laget.

Han innså straks at her var det muligheter for en rask og
uønsket død. Et navnebytte ville - normalt ivertfall - bidra til å for-
lenge livet hans og kanskje lagets ågså, det forsto han.
For å vise ~~XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX~~ ham og hans landsmenn litt takt og
ærbødighet, foreslo de å oppkalle ham etter den avdøde keiser Frans Jo f
av Østerrike-Ungarn noe han øyeblikkelig godtok. Det dreide seg jo bare
om bytte av fornavn. Konstantin var jo også milelangt og tungt å uttale
når det ble hastverk. Frans Josef i rolige omgivelser og Fransl når det
hastet. Dermed var det opprettet en ganske god kontakt i laget. Selv om
det fremdeles oppstod en og annen misforståelse under treningen, ble disse
raskt løst ved hjelp av fingerspråk og tålmodighet i forståelse med sam-
kjøring i et slags felles språk.

I august 1943 ble hele divisjonen beordret til Kroatia.
I Kroatia fortsatte utdannelsen påøvnte av tidligere mest egoistiske
oppgave.

I midten av november tok bytteet til å svirre.
De gikk ut på at divisjonen skulle settes inn på nordfronten og av alle
stiler - Oranienbaum.
Selv Zedkharas var stilles. "Hva sa eg?", så, nei. Selv han annså
at han hadde sett Leningrad for siste gang.
Gammelkara ristet på hodet. - Iva faen mente de var det? Skal vi virkelig
igang med "Arme Leutekrieg" (fattigfolks krig) igjen? Tilbake til de
forhatte gravene og deres ensformighet?? Var det en slik oppgave de var
tilsiktet? En veritabel praserdivisjon bestående av karer i slipeskjorte
med erfaringer fra Nordfronten? Alt ned til det yndelige av Kroatia.
Var det meningen at den forsvunne prøva aldri skulle bli tilgjengelig?
Nei dette var bare rykter satt ut av karer med en ganske håndstilt
sans for det rene jævlige. Aftent. Divisjonen var alle til noe ganske
annet. "Vormarsch! Ja Vormarsch!" var det dette som de som skulle
offensiven begynne? De var det store spørsmålet, og det var de

motorisert for? For å slippe å seasere?.Også det dødskjedelige Leningradavsnittet da -hvor alt sto i stampe. Skinnmanøvre påsto noen. Bare for å avlede spioner. Wahnsinn.Gamle rever rystet ~~xxxxxxx~~ oppgitte på hodet men innerst inne visste de at et eller annet var i gjære der oppe. Man satte ikke inn en elitedivisjon med høy kampmoral hvor som helst man kjente duften av russisk kålsuppe,og Mahorka. Og dermed slo de seg til ro med det.

De slapp å vente lenge. I slutten av november kom ordren: Til Nordfronten! Målet var Oranienbaum-kesselen helt ute ved Finskebukta hvor russerne sto innringet med en divisjon siden 1941 som følge av det umulige terrenget som besto av sumpig urskog som lå innen rekkevidde av Kronstadts grove skytts.Bruhodet ble liggende passivt under beleiringen av storbyen.

I midten av desember gikk Nordland inn i stillingene under svært rolige forhold.

I begynnelsen av desember hadde SS-Obergruppenführer Steiner med III.SS-Panzerkorps overtatt komandoen på Kesselfronten. På venstre flanke hadde han Panzerkorpset die Kampfgruppe der SS-Pol. div. ført av SS-Standartenführer Bock. I midten sto die 10.Luftw. Feld-div. ~~xxx~~ med Generalmajor v.Wedel. Høyre flanke var besatt av die 9.Luftw. Feld-div. med Oberst Michael.

Slik var stillingen da "Nordland" rykket inn under føring av SS-Brigadeführer Scholz. 4.SS-Frw. - Panzergrenadier-Brigade "Nederland" under SS-Brigadeführer Wagner kom også til for å tette igjen ringen.

Meldinger hadde løpt inn ~~xx~~ om at russerne overførte slagkraftige enheter over isen i Finskebukta fra Leningrad til Oranienbaum i den hensikt å starte en offensiv herfra samtidig som Leningradarmeen brøt ut. Lyktes gjennombruddene var hele Nordfronten i fare. Særlig de tyske styrkene sydøst for Leningrad sto utsatt til om angrepet ikke ble stanset. Ellers var Rollbanen fra de Baltiske stater og jernbanelinjene ~~xxx~~ fra Pskov og Narva særlig utsatte. Ble disse tilførselinjene avskåret ville hele Leningradavsnittet henge i en syltynn tråd.

Bortsett fra Nordfronten var russerne nå på offensiv over hele Østfronten og divisjonen var forlengst klar over at at de alikevel var tildelt en meget viktig oppgave.

Et utbrudd fra Oranienbaum skulle stoppes til og holdes så divisjonene østenfor kunne slippe ut ved en eventuell tilbakepress med rettrettmulighet langs veien ~~xxx~~ Gatsjina - Narva,hvor frontlinjene skulle rettes ut .

Det var tydelig at det var stille før stormen.

Til forsterkning fikk Panzerkorpset tildelt die SS-Werfer-Apt.103 og en SS-Panzer-Apt.med "Tigerpanzer".

Overfor disse styrkene sto russernes 2.Støtarme under Generaløytnant Fedjuninskij ~~XXXXXXXXXXXX~~ i Oranienbaum-bruhodet, klar til å rykke sydøstover mot Leningrad for å møte 42. Sovjetarme under Generaloberst Masslennikov som sto klar inne i Leningrad. Denne armeen skulle støte vestover ~~XXXX~~ fra Pulkowohøyden mot Duderhof hvor de skulle forene seg med 2. Støtarme. Pulkowo og Duderhof var gamle kjente navn fra Legionens dager.

Den russiske oppmarsjen var allerede fullført. Nå var det bare å vente. Og her kom man nok ikke til å vente for-gjeves. Det var brennsikkert.

dager.

De følgende dagene gikk med til utbedringer av stillingene og rutinemessig vakthold.

Skogene i Oranienbaumområdet var fulle av russere med støttepunkter og oppsvarsjonsposter. De fremskutte linjene gikk gjennom sumpig tett skog, hvor det ble ryddet 50 meter brede "gater". Nedgraving var det ikke snakk om i det sumpige hølet de befandt seg i. Palisader var satt opp til beskyttelse mot "Feindeinsicht". I området bak ble avdelingene "innlosjert" i tømmerhytter eller i de "hjemlagde" bunkerne som ikke tålte store trøkker om lynet slo ned.

Julen ble feiret uten forstyrrelser av noen art. For de flestes vedkommende var det den tredje julen de feiret i felten. Den første julen feiret Sverre som rekrutt i Fallingbostel på Lüneburgerheden. Den andre i 42 sammen med krigstrette kamerater i et jordhull ikke langt herifra mens de sang julesalmer i ~~XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX~~ i det flakkende skinnnet fra Hindenburg kerzen og lyttet til troppførerens reiseradio. Plutselig ble riksprogrammet avbrutt.

-Achtung Achtung!, Hier ist die Deutsche Reichsrundfunk mit samtliche Sendern in Europa. Wir rufen an unsere Soldaten alle Fronten. Der Heimat grüsst Euch ! Hallo Soldaten an der Eismeerfront! Hören Sie Uns? Antwort, bitte.

Etter hvert løp svarene inn med julehilsner og gode nyttårsønsker til de i hjemlandet og på alle andre frontavsnitt på Øst- og Vestfronten og til Afrikakorpset som feiret julen i gloheit ørkensand. På Østfronten: Fra Ishavsfronten i nord til Kaukasus i sør. Fra Vestfronten: Fra Norge i nord til Biskaya i sør.

Da Norge kom inn ble det tyst i bunkeren.

Til avslutning oppfordret senderen på Krim alle til å være med på å syng "Stille Nacht". Et mektig kor - enstemmig fra alle frontavsnitt,

brunhodet, klar til å rykke sydøstover mot Leningrad for å møte 42. Sovjetarme under Generaloberst Masslennikov som sto klar inne i Leningrad. Denne armeen skulle støte vestover ~~XXXX~~ fra Pulkowohøyden mot Duderhof hvor de skulle forene seg med 2. Støtarme. Pulkowo og Duderhof var gamle kjente navn fra Legionens dager.

Den russiske oppmarsjen var allerede fullført. Nå var det bare å vente. Og her kom man nok ikke til å vente for-gjeves. Det var brennsikkert.

~~dager.~~

De følgende dagene gikk med til utbedringer av stillingene og rutinemessig vakthold.

Skogene i Oranienbaumområdet var fulle av russere med støttepunkter og oppsvarsjonsposter. De fremskutte linjene gikk gjennom sumpig tett skog hvor det ble ryddet 50 meter brede "gater". Nedgraving var det ikke snakk om i det sumpige hølet de befandt seg i. Palisader var satt opp til beskyttelse mot "Feindeinsicht". I området bak ble avdelingene "innlosjert" i tømmerhytter eller i de "hjemlagde" bunkerne som ikke tålte store trøkker om lynet slo ned.

Julen ble feiret uten forstyrrelser av noen art. For de flestes vedkommende var det den tredje julen de feiret i felten. Den første julen feiret Sverre som rekrutt i Fallingbostel på Luneburg-heden. Den andre i 42 sammen med krigstrette kamerater i et jordhull ikke langt herifra mens de sang julesalmer i ~~XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX~~ i det flakkende skinnnet fra Hindenburg kerzen, og lyttet til tropp-førerens reiseradio. Plutselig ble riksprogrammet avbrudt.

-Achtung Achtung!, Hier ist die Deutsche Reichsrundfunk mit samtliche Sendern in Europa. Wir rufen an unsere Soldaten alle Fronten. Der Heimat grüsst Euch ! Hallo Soldaten an der Eismeerfront! Hören Sie Uns? Antwort, bitte.

Etter hvert løp svarene inn med julehilsner og gode nyttårsønsker til de i hjemlandet og på alle andre frontavsnitt på Øst- og Vestfronten og til Afrikakorpset som feiret julen i gloheit ørkensand. På Østfronten: Fra Ishavsfronten i nord til Kaukasus i sør. Fra Vestfronten: Fra Norge i nord til Biskaya i sør.

Da Norge kom inn ble det tyst i bunkeren.

Til avsluttning oppfordret senderen på Krim alle til å være med på å synge "Stille Nacht". Et mektig kor - enstemmig fra alle frontavsnitt, som gjorde et mektig inntrykk på selv den mest hardbalne frontsoldat. Rart å tenke på at dette skjedde ifjor bare et par mil herfra og nå var de her igjen.

Nå var det juletre i hver eneste bunker og særforpleining utlevert med en kjærkommen schnappsrasjon til hver mann.

Kompanisjefene tilbrakte julen som vanlig med sine menn. Sammen med de respektive troppførerne gikk de fra bunker til bunker ~~XXXXXXXXXXXXXXXX~~ hvor de slo seg ned en stakket stund. Skulle de rekke over alle ~~XXXXXXXXXX~~ ~~XXXXXX~~ måtte det bare bli et kort opphold i hver bunker eller stilling.

Denne julen lå det et fuktig tåke og et tynt snølag over stillingen. Et ufyselig ~~xxx~~ julevær sett med norske øyne men trass i alt var det tynne snølaget en fordel fremfor å måtte vasse i dypsnø med de strabaser det førte til. Ski var lite hensiktsmessig under disse forhold. Derfor var det heller ikke ski å oppdrive her. Men Akjaene (skikjelkene) var til stor nytte. Her hadde karene alt sitt utstyr ~~XXXXXXXXXX~~ ~~XXXXXXXXXX~~ når de rykket ut i stillingene. I dette terrenget gjaldt det å ha nevene fri til enhver tid.

Tunge mørke skyer samlet seg i nordøst.
++++++

UVÆRET BRYTER LØS.

I grålysningen 14 januar 1944 revnet himelen i nord og i øst i et eneste digert hav av flaggende lynglimt og dundrende brak.

Samtlige batterier i 2. Støtarme, de tunge kystbatteriene tilhørende "Baltiske Røde Bannerflåte", skyttsene på slagskipet "Oktjabraskaja Revoluzija", fra det delvis sunkne slagskipet "Marat" og den forhenværende tyske krysser "Lützov" falt inn i trommeilden fra Kronstadt og det øvrige artilleriet.

Ca. 104.000 granater slo ned i gravene, stillingene og bunkrene til begge SS- og til de to Luftwaffen-Feltdivisjonene og pløyet opp hele terrenget til det ukjennelige i løpet av 65 minutter.

Vanlige rakettbatterier og Stalinorgler dundret løs og overdengte stillingene i tette skurer av eksplosjoner fra gloheite granater som slo ned som "perler" på en snor. Kastet opp fontener av jord og snø mens de glødene splintene slo inn ~~xxxx~~ alt som sto i veien.

Dette var uvante saker.

Det russiske artilleriet hømmret som avsindig mot stillingene.

Trommeilden opphørte like brått som den begynte.

Da gikk 2. Støtarme ~~XXXXXXXXXX~~ i Oranienbaumkjelen til storm. Fra venstre mot høyre drev russerne frem 11., 131., 98., 90. og 48. Schutz. Divi. Tyngdepunktet lå nøyaktig (godt beregnet) der 9. og 10 Luftw. Feld-Divi lå i stilling mellom Peterhf og Wolossowo. Da fronten sydvest fra Korowino brøt sammen rykket 152. Sowj. Pz. Brig.

-Hadde Legionen ligget der ennu så hadde det bare vært pølser igjen av oss, kom det stille og saktmodig fra ~~Makkeis~~.

De tre andre kvakk til.

-Ja fy faen. Å tørr ikke tenk tanken ut. Einar så fælent på de andre.

-Tusen norveinn villa vært drept på ti minutta te glæde for jøssing-an i Norge, kom det forbittret fra Sverre.

-Bemann LKW, ene!

Hvert kompani var tildelt sin del av den oppsatte kolonnen.

-Bare vi no' ikke går på feil tåg, flirte Zakkarias og jumpet opp.

Kolonnen åt seg frem langsomt men sikkert østover mot "jaktmarkene", i snøfokk. Trafikken gikk i begge retninger så det var trangt om plassen på veien. Lengere fremme tok kolonnen av på en sidevei som så ut til å ende i en landsby. Her ble det opphold mens alle kompanisjefene var til Besprechung hos Divisjonssjefen. Det var ingen sammenhengende front lengere. Rett forut for bataljonen hadde russerne brutt igjennom. Bataljonen skulle rykke frem og opprette en ny linje. Støter dere på russerne - så kast dem tilbake.

Bataljonen benyttet natten til å komme seg så langt frem som mulig. Veien var smal og snødrevet sto som en rokk ~~rykk~~ der kolonnen sneglet, ~~XXXXXXXXXX~~ rykkvis frem. Vognene ble forlatt i en landsby lengere fremme.

Rundt landsbyen hadde divisjonen plassert en del av artilleriet sammen med et rakettbatteri.

Fra alle rør ble det avgitt ild! "Abschussenes" lynblaff og drønn ~~XXXXXXXXXX~~ i mørket skar en i øynene og ørene. Det "sang" i ørene etter ~~at~~ hver salve. Før "sangen" opphørte smaldt en ny ut i mørket. Russiske granater falt spredt rundt uten å gjøre større skade. Strømmen av sårede passerte gjennom landsbyen både tilfots og i ambulansene.

Atter ble det et opphold. De fleste benyttet tiden til en siste røyk mens andre gikk løs på marsjforpleiningen til tross for advarsler om mageskudd i full "vom". Atter andre benyttet pausen til en "avslappende" blund der det falt seg i øyeblikket. En stadig strøm av lett sårede passerte hinkende til fots mens de vinket oppmuntrende til karene som skulle overta etter dem.

I-gjen var Kp.sjefene og troppførerne samlet til "Besprechung" denne gangen hos Bataljonssjefen.

Endelig.

Et skogområde i øst skulle finkjemmes og renskes for fiendtlige patruljer som var oppservert der inne.

1ste kp. gikk frem mot høyre med 2. kp. til venstre. Målet var

en landsby ved et veikryss som skulle besettes. Nå regnet man med russiske bakhold så avdelingene fikk streng ordre om å holde god kontakt med hverandre.

Inne i skogen var snøen dypere og det var slitsomt å ta seg frem. En måtte økonomisere med kreftene ~~XXXXXXXXXX~~ og kondisjonen. De var gode å ha når de tørnet opp med russerne som også hadde sitt å stri med. ~~Makkil~~ "tasset" ~~XXXXX~~ ti tolv meter foran de andre i laget mens han av og til stanset og været ut i luften før han tok seg frem igjen. Einar fulgte bak og iaktok ~~XXXXXXXXXXXX~~ spendt hver eneste bevegelse og tegn fra ~~Makkil~~ ~~der fremme~~. Stanset ~~Makkil~~ så stanset hele laget og stirret spendt mot ham. Frans Josef og en av hans landsmenn dro skikjelken med utstyret mens Sverre var stadig fremme hos ~~Makkil~~ hver gang, oppfanget mistenkelige lyder eller spor i snøen. Lengere bak ~~XXXXX~~ fulgte Zakkarias med ~~XXXXXXXXXX~~ resten av laget som sikring.

Sverre holdt stadig øye med ~~Makkil~~ der fremme og Zakkarias på tampen, samtidig som han også passet på å holde kontakten med resten av troppen som gikk frem på begge sider av dem.

Der går ~~Makkil~~ ned på kne samtidig som han sender en MPi-salve inn buskaset rett fremfor seg.

Laget stopper momentant og går ned på kne med våpnene i annlegg mens de stirrer fremfor seg. Den russiske patruljen forsvant som ånder i en fillehaug inne i skogskryggene med spredt MPi-ild i hæla.

Et par MG-42, av russerne benevnt som "Hitlers sirener", kom til og feide noen serier til skrakk og advarsel innimellom stammene. En piskesnert av syngende rekosjetter jog inn i hardtåla granstammer så så bark og fliser føyk om ørene på de retrerende russerne.

Troppføreren kommer til og ~~Makkil~~ melder: - Rett foran meg, omtrent ~~ks~~ på femten meters hold fikk jeg teften av en russer. Jeg så ikke hvor mange det var. Fyrte av bare inn i buskene. Jeg hørte at det var flere med de forsvant i den retningen, Han pekte med MPi'en.

Troppføreren, Sverre og Mattis går forsiktig frem mot krattet med våpnene klare til ild.

Inne i krattet ligger det en steindau russer. ~~Makkil~~ MPi-salve hadde gått rett inn i halsgropen på ham. De undersøker ham men finner intet av interesse. Mellom ²⁹ og ^{tredve} år, fastslår troppføreren og lar ~~Makkil~~ beholde russerens MPi som han alt hadde sikret seg. - Denne her er bedre enn min, mumler han lakonisk og flirer mot de to andre.

Men nå har russerne fått peiling på dem. Den korte skuddserien hadde gjort det klart for dem at de ~~xxx~~ nå sto overfor hverandre.

Plutselig har de full kontakt med russerne. Karene går i dekkning der de finner den og gjør seg klar til å rykke frem igjen.

De regner ikke med eget artilleri men tunge granatkastere og MG er også gode å ty til i kinkige situasjoner.

Russerne prøver seg men blir drevet tilbake.

Det ser ut for at de er lite lystne på å inngi seg i kamp med en styrke de ikke vet størrelsen på. Hittil har de nok følt seg frem og er mer enn fornøyd med å kunne fastslå hvor fienden står i øyeblikket.

I ly av mørket og det småkupperte skogområdet arbeider troppen seg fremover igjen i helene på fienden som har trukket seg tilbake i skyggene under grantrærenes tunge greiner. Det er surt og rått. Hvit skodde ligger langs de åpne markene mellom skogteigene. De benytter seg av tåkedisen vel vitende om at også russerne trives best i ly av tåken og utnytter tåkedottene så godt de kan.

Langs skogranden som er synlig kan de skimte mørke skygger som varsomt arbeider seg krumbøyd fremover med våpnene i annlegg klare til å fyre løs på korteste varsel. Det er kara i 2. tropp som føler seg frem der borte.

Langt til venstre utkjemper to MG en hissig duell. De grønne og røde sporlysene farer mot hverandre og tilkjenner hvor MG'ene befinner seg. Russerne sender opp lysraketter som farer opp med jevne mellomrom og markerer linjen *der borte*.

-Å trur russeran begynne å bli nærvøs, hvisker Einar henvendt til Sverre. - Døm seinne opp for mange lystula, syns æ. - Kanskje døm ai har rastifra sæ?

Hver gang ilden blæffer opp ~~blå~~ skinner det matt i stålhjelmer uten overtrekk eller annen kamouflasje. De fleste karene foretrekker luer ~~XX~~ Selv om de ikke beskytter hodet slik som stålhjelmen er de mere hendig og fremfor alt lettere å bære. og selvfølgelig varmere.

Sverre har inntrykk av at karene bølger frem på tåkehavet rundt seg.

Det er mistenkelig stille. Bare spredte karabinskudd oppspedd med korte MPI-serier langt til venstre for dem bryter stillheten. Han får følelsen av at russerne har dem på kornet og bare venter på det mest fordelaktige tidspunktet til å brenne løs på dem. Han stirrer anstrengt ut i mørket og lytter åndeløst. Hjertet dunker tungt og regelmessig i brystet og han er ganske tørr i munnen.

Det begynte langsomt å lysne.

Nå fikk de øye på ildskjæret fra den brennende landsbyen.

Ordre til stans og troppførereren ~~ble~~^{ble} ordre om å melde seg for Kp.-sjefen like bak dem.

Karene ble liggende å stirre mot siluetten av den brennende landsbyen. Troppførereren dukket opp like plutselig som han forlot dem, og ga tegn til at Sverre og Kristian, ~~lagfører~~^{lagfører} i tredje lag, skulle melde seg for ham.

-Gå frem over ~~å~~^å åpne feltet, han pekte ut retningen, mot landsbyen og finn ut av russernes bevegelser hva som er forestående der-over. Vi mistenker dem for å samle seg til et større angrep. Gå frem parallelt ~~XXXX~~ og hold avstanden med øyekontakt. Det er lett å tulle seg bort. ~~XXXXXX~~. Innlat dere ikke på kamp uten at det står om liv. Når dere har fått rede på hva hvordan stillingen er, trekk ~~XX~~ dere stille og rolig tilbake. Lykke til.

Karene glaner spørrende på Sverre da han vender tilbake. Sverre forklarer dem situasjonen og gir dem ordre til å gjøre seg klar.

Vi rykker øyeblikkelig frem med tredje lag til venstre for oss. Avstand - øyekontakt.

Mikkel spratt opp. = Jeg går først, ikke sant? Han visste at Sverre stolte på hans evner til å oppfatte farer som de øvrige ikke oppfattet før de var midt oppe i det. Under ~~de~~^{de} ~~forhold~~^{forhold} som hersker her hadde Mikkel ingen grunn til å stole på sine mere "siviliserte" kamerater.

De rykket varsomt frem på skytterrekke med den vanlige avstanden. Mikkel stoppet og lyflet, likesom været ut i luften. Ga tegn og fortsatte. Ikke en russer å se. Larmen fra landsbyen ~~tok~~ til etter hvert som de arbeidet seg fremover.

Lagene holdt stadig øye med hverandre samtidig som de gransket hver meter de tilbake-~~la~~^{la}.

Midt ute på ~~det~~ småvokste feltet fant Sverre det ikke tilrådelig å fortsette. Han ~~ga~~^{ga} ~~XXXXXX~~ Mikkel tegn til stopp og laget gikk ned på kne.

Det vrimmellet av russere rundt landsbyen. Maskiner ruset opp og larmen av kjøretøyer tydet på at noe ~~var~~ i gjære.

Kristian hadde også stanset og gått ned med laget.

Karene ble liggende & stirre i grålysningen mot landsbyen og aktiviteten som russerne la for dagen.

Sverre merket seg det som var verd å melde. Til høyere for dem strakte skogen seg ganske nær landsbyen. Derfra kunne de ha kommet seg nærme landsbyen, tenkte han, hvis ikke skogtarmen der borte er full av russere, da.

Han ga tegn til Kristian at han trakk seg tilbake og fikk svar at det

var Ok. De trakk seg stille og rolig tilbake samme vei som de kom. Troppføreren ventet på dem der de forlot ham.

-Russere overalt -både i og omkring landsbyen. Mye larm av tunge kjøretøy og rusende panser. Til høre for det åpne feltet strekker en skogtarm seg inn på et par hundrede meter nærmere landsbyen. Så ingen russere der. De er kanskje lengere inn i skogen.

-Ja vi er oppmerksom på at skogen strekker seg lengere frem der borte.

-Fint at dere fikk såpass meget ut av dette. Troppføreren nikket og bega seg til kp.-gefechtstand.

Troppførerne vendte tilbake og samlet lagførerne.

-Vi skal angripe. Vårt kompani skal gå foran med to lag som sikring. Kara så på hverandre. Ingen sa noe -bare tenkte ~~XXXX~~ i sitt stille sinn : Hvem?

Denne gangen slapp Sverre og laget hans lettere fra det. De skulle gå frem som det siste laget i troppen.

Bak seg hørte de de tunge stormkanonene gå i stilling sammen med artilleriet.

Kompaniet rykket langsomt frem uten å få kontakt med russerne, vel vitende at det kunne ikke vare lenge.

Plutselig skar to MG-serier inn mellom trestammene så flisene føyk. Full stopp og i dekkning. MG-troppen frem og i stilling.

Bombekasterne bak Sverre går i stilling i all hast.

To tropper går i stilling ~~XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX~~ på kompaniets høyre og venstre flanke klare til å angripe.

Da braker det plutselig løs. Russerne angriper rett over lysningen foran kompaniet.

Troppen på flankene møter den voldsomme ilden med alt de har og angrepet får ilden inn fra de to flankene og blir like brått stanset som det tok til.

Kompaniet rykket nå frem under voldsom ild og ble innviklet i en forbittet nærkamp mann mot mann.

Sinte MG-serier farer inn i skogtykningen og blander seg med knittringen fra rasende MP'ere. Banning og sverging fra sårede varsler at det går ikke smertefritt for seg .

Granatkasterne sender et regn ~~XXXX~~ av granater over Ivan som svarer med samme mynt. Fontener av ild og gloheit stål slynges ut med skremmende kvin og slår inn i granstammene med tørre smell.

Russerne prøver med sperreild og har hellet med seg.

Skrål og kommandobrøl blander seg med banning og sverging fra sårede på begge sider, eksploderende granater og knittrende MP'ere.

PANTERSTILLINGEN VED PEIPUSSJØEN.

Til motangrep.

Russerne presset på og lot seg ikke stanse der de myldret frem støttet av kraftig artilleri-ild. ^{Tross} Alle naturlige hindringer lot ~~ikke~~ til å stanse dem. Ivans krav var enkle. ^{It} og sov der det passet seg helt uavhengig av sivilisasjonens goder som var helt ukjent for ham. Noen timers leirild var nok for å være på topp igjen. Han var en mester i å improvisere og dermed angrep han under de mest håpeløse forhold men så hadde han også et menneske-materiell som så ut til å være utømmelig. Stadig tryllet han frem nye avdelinger når en minst ventet det.

Overmakten var enorm. 10- femten mann mot en var ingen skjeldenhet. Alikevel tok det ham 10 -12 dager å presse seg frem skarve 20 kilometer. Men de oppnådde uten større vansker å forene de to armeene, 2. Støtarme og Leningradarmeen som hadde brutt seg ut etter 890 dagers beleiring.

Fremrykkingen fortsatte langs veien Gatsjina-Narwa. Meldinger lød på at det ikke var noen sammenhengende frontlinje lengere på dette avsnittet.

Omkring 24. januar begynte divisjonen å trekke seg ~~xxx~~ langsomt tilbake til Panterstillingen ved Peipussjøen. Og russerne fulgte etter overalt.

Tilbaketrekkingen ble et blodslit uten like. Dødstrette menn segneferdige av mangel på skikkelig søvn trakk seg meter for meter tilbake mens de hardnakket forsvarte hver fotsbred jord.

Alt funksjonerte som det skulle. Forpleiningen ved feltkjøkkene kunne hentes nesten hver dag. Det viktigste var at sanitets-tjenesten funksj^onte likeså ammunisjonsfrembringelsen som ble skaffet fra depotene. I gode gamle dager fulgte ammunisjonsfrembringelsen i hæla på de fremstormende troppene. Nå lå de der bak og ventet på forsvarerne etterhvert som de nærmet seg.

Det var værst med de sårede. De var ikke mange Mark verd der de lå uten mulighet for at saniteterne kunne nå frem til dem, selv om det

de myldret frem støttet av kraftig artilleri-ild. Alle naturlige hindringer lot disse til å stense dem. Ivans krav var enkle. Det og sov der det passet seg helt uavhengig av sivilisasjonens goder som var helt ukjent for ham. Noen timers leirilid var nok for å være på topp igjen. Han var en mester i å improvisere og dermed antre han under de mest håpelose forhold men så hadde han også et menneske-materiell som så ut til å være uutmattelig.

Stadig tryllet han frem nye avdelinger når en minst ventet det.

Overmakten var enorm. 10- fenten mann mot en var ingen skjeldenhet. Alikevel tok det ham 10 -12 dager å presse seg frem skarve 20 kilometer. Men de oppnådde uten større vansker å forene de to armeene, 2. Støtarme og Leningradarmeen som hadde brutt seg ut etter 890 dagers beleiring.

Fremrykkingen fortsatte langs veien Gatsjina-Marwa. Meldinger led på at det ikke var noen sammenhengende frontlinje lengere på dette avsnittet.

Omkring 24. januar begynte divisjonen å trekke seg ~~xxx~~ langsomt tilbake til Panterstillingen ved Peipussjøen. Og russerne fulgte etter overalt.

Tilbaketrekkningen ble et blodslit uten like. Dødstrette menn segneferdige av mangel på skikkelig søvn trakk seg meter for meter tilbake mens de hardnakket forsvarte hver fotsbred jord.

Alt funksjonerte som det skulle. Forpleiningen ved felt-kjøkkene kunne hentes nesten hver dag. Det viktigste var at sanitets-tjenesten funksjerte likeså ammunisjonsfrembringelsen som ble skaffet fra depotene . I gode gamle dager fulgte ammunisjonsfrembringelsen i hæla på de fremstormende troppene. Nå lå de der bak og ventet på forsvarerne etterhvert som de nærmet seg.

Det var værst med de sårede. De var ikke mange Mark verd der de lå uten mulighet for at saniteterne kunne nå frem til dem, selv om det skjeldent forekom.

Det russiske infanteriet myldret frem med kraftig støtte fra artilleriet og fra Stalinorglene med sine jævlige sirenehyl. De lave strømlinjede T-34 panserne farer frem over de åpne markene i svermer. Her er det meget panser og lite hjørne. Møter de jevnbyrdig motstand

som truer med å ta brodden av angrepet, setter de inn mere artilleri og Stalinorgler og ellers alt de har i forsøket på å valse ned all motstand.

Stillingene holdes i det lengste av hensynet til de sårede som før en-

hver pris ikke måtte etterlates til en hensynsløs fiende.

Hvilken mann kunne kaldt og rolig forlate en såret kamerat som ba om hjelp til å karre seg tilbake? Hva de sårede måtte gjennomgå er ganske enkelt helt ubeskrivelig. Det fikk de erfare i nærkampen der fremme hvor hver mann hadde mer enn nok med seg selv. Det skar i hjertet på en og hver da de kom i sikkerhet og grøsset ved tanken at det kunne ha vært en selv, som lå igjen etter bataljen.

Faren sto ikke bare i å bli drept. Men å bli langsomt drept. Liggende hjelpeløs igjen med den største mulighet for å fryse langsomt men sikkert ihjel ~~for~~ de jævligste smerter i 20 minusgrader.

En slik mann ga stort sett den fremrykkende fienden faen i. De overlot ham til jævlene som kom etter. De skulle også ha sitt.

Divisjonen kjempet dag og natt - natt og dag. De mest utsatte uten vått eller tørt i dagevis og praktisk talt uten noen for søvn når en ser bort fra muligheten til å døse av i en iskald grøft eller skyttergrop som sugde energien langsomt men sikkert ut av de arme kroppene. Kamper i 20 minusgrader er ingen spøk - selv for nordmenn.

Innimellom begrov de sine døde kamerater. ~~XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX~~
~~XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX~~ Synet av døde kamerater embalert i møkkete og blodige teltduker gjør inntrykk på selv den mest forherdede frontsoldat. Når kommer min tur? Ja, den som bare visste. Hovedsaken var at ~~en~~ en døde vel fornøyd med sin innsatts og etterlot seg i det minste et brukbart rykte som de pårørende muligens kunne ha glede av selv om enkelte pårørende helst så dem dit pepperen gror.

"Wo des Wolchow Wollen rauschen Tag und Nacht
und die "Stalinorgel" die Musike macht,
wo Granaten heulen über Wald und Feld -
da ist meine Heimat - ist der Arsch der Welt!"

++++++

Russerne raste nå forbi Luftwaffes høyre fløy og satte opp farten for å avskjære bataljonen. Trenet som lå i landsbyen lengere bak ble overrent til tross for at de kjempet så og si til siste mann.

Bataljonen gikk til angrep på russerne som ikke hadde hadde kommet seg i orden igjen etter bataljen med trenet.

Under ville hyl stormet karene frem i avsendig raseri for å hevne sine kamerater. Handgranater slunges inn i stillingene og ilden

håndvåpnene spyr ildmølja inn i mørket der fienden gir seg tilkjenne med høye komandobrøl og skrik fra de sårede.

~~MPI~~ de igjenlevende trenkara lyder bataljonens ildkraft som den liffligste musikk. Ilden konsentreres direkte på landsbyen og dens nærmeste omegn. MG-seriene farer inn gjennom vindusåpninger og glugger. Skjelvende lyskuler henger over landsbyen og bader den i sitt grelle lys.

Spissen har funnet dekkning i skogkanten klat til storm på byen. De arbeider seg fremover mot de første husene i enkeltvis fremsprang fra stein og stubber mot nye dekkninger under inntens ild fra Ivan. I det dekkningsilden opphører stormer spissen frem med handgranatene klare. De blir møtt med kraftig MPI-ild. Ildmørja står ut av de nærmeste vindusåpningene. Knallene lyder som lange piskesmell. Et par av kara brøler ut eder og forbandelser i det de tumler omkull og blir liggende.

-Fremover, brøler troppføreren og løper mot husveggen med et par mann i hæla. De stiller seg ~~må~~ ryggen til veggen like tilside for den nærmeste vindusåpningen med handgranatene klare til kast.

Sverre og Mikkel løp mot nærmeste dør åpning. Sverre fornemmet at Mikkel løp rett inn i en MPI-salve og gikk hodestups i bakken uten en lyd. Selv måtte han fortsette og nådde døråpningen slengte handgranat inn og stilte seg med ryggen mot veggen klar til å storme inn med en ny ~~ild~~ eksplosjonen fra den første hadde rast i fra seg.

De andre sender en skur av MPI-serier inn i de svarte dør- og vindusåpningene. Et par mann smetter rundt hjørnet og stiller seg ved veggen så de dekker døra mens resten av laget sikrer dem mot Ivans ild. En voldsom eksplosjon lyder der innefra. Hele huset rister og skaker på seg. Troppføreren har slengt inn et "knippe" handgranater.

De sparker opp dørene og stormer inn i hæla på ilter MP-ild. Troppføreren og et par karer har besatt vindusåpningen og retter ~~truxer~~ MP-ene truede inn mot de forskremte russerne.

MG-skytterne skifter stilling. De galopperer mot nye stillinger med rasslende gurter som henger blanke og nyoppladet rundt nakkene deres.

Troppføreren gir tegn til Sverre. Han får med seg Einar og et par folketyskere og løper med klapprende hæljern over den åpne plassen mot neste hus hvor det alt står et par mann ~~XXXXXXXXXX~~ i dekkning med ryggen mot veggen mens de stirrer spendtø mot døråpningen.

En MG-salve stryker kvinende like foran nesa på dem og smeller inn i veggen på nabohuset så flisene fyker.

Kara stormer videre sammenkrøpet med hodet godt trukket ned

mot skulderpartiet mens de hvert øyeblikk venter å få en laddning i seg. De kaster seg hodestups ned ved hjulene på en sundskutt bondekjerre hvor de finner dekkning. Flere hus står i full fyr og et ildrødt skjær ligger over området. Det knitrer og spraker i tørt treverk.

De gjør seg klare til å ta neste hus mens et MG sender en skur av sporlys inn i de svarte vindusåpningene. To -tre karer ligger langflate like til høyre for dem og dekker døråpningen klare til å pelle ned de som ikke overgir seg.

MG-et innstiller ilden og i et sprang er de fremme ved veggen hvor de sniker seg frem med MPi-ene klare til ild.

Langsom og nølendé stikkes en geværpipe med en skitten fille ut i vinduet samtidig som det lyder forskremt der innefra: "Nicht schiessen!"

Kara ser på hverandre. En av dem griper Sverre i armen. X - Forsiktig.

- Ikke la deg bløffe!

-Herraus!! Schnell schnell!!

Tre mann kommer nølende og forskrekket ut med armene i været.

-Mehrere Russki? Sverre peker inn.

En av russerne holder to fingre opp for dem deretter drar han fingeren fort på tvers av halsen.

-~~XXXXXXXXXXXXXXXXXX~~ -Aha. Zwei mann tot? De nikker ivrige mens de glaner forskremt på kara.

Sverre dytter dem foran seg og går mot døra med MP-en klar. Russerne glaner forskremte over aksla men labber trøstige i vei.

Det er tomt der inne bortsett fra et par døde kropper som har funnet sitt siste hvilested borte i en krok.

-Zurück! De peker og prøver å gjøre det forståelig for fangene at de skal gå bakover ~~XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX~~ hvor de blir samlet opp.

Synet av de døde tronkarene gjorde et sterkt inntrykk på karene. De hadde kun kjempet med sine håndvåpen mot en overmektig fiende både i antall og ildkraft.

Lengere fremme raser det heftige kamper. De finkjemmer landsbyen som står i full fyr. Etter hvert som takene raser ned, dør ilden ut og bare de svartbrente veggene blir stående igjen.

1. ste bataljon ~~XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX~~ skal holde landsbyen besatt mens resten av regimentet fortsetter angrepet.

På begge flankene kjempes det drabelig med voldsom ildgivning.

Poster blir satt ut mens resten av bataljonen for en kjærkommen kamppause.

Sverre blir sittende trøtt og sliten støttet til tømmerveggen mens han ser seg om etter de andre kara i laget.

Rundt omkring ham sitter de andre kara fra de forskjellige kompaniene.

Han blir sittende å studere hver enkelt av de nærmeste.

Skjeggete og møkkete av kruttøyk satt de der med hodene lenet til kameratens skulder og dormet eller de lå henslengt langs veggene og "koste" seg med en røyk.

Noen skravlet lavmelt sammen og kommenterte angrepet eller la ut om flakksen de hadde hatt.

Andre satt bare og stirret ~~kk~~ rett fremfor seg med et trøtt blikk. Dette var den norske soldat i østen. To og et halvt år i stadig kamp hadde satt sitt ~~xxxxx~~ ~~sitt~~ dype preg på ham. Inngående studerte han de nærmeste. De hadde ikke vært ute av uniformen på mange uker. Knappt nok ~~å~~ fått vasket ansiktene med ukers skjeggstubber. Noen med tett kraftig skjegg andre med kaktuspigge. Andre igjen med mere medgjørilige "krøller" mens de aller yngste er lettere dunet. Nakkehåret ~~XXXXXXXXXXXX~~ kryper frem under luene og hviler på kragekanten i små taffsete krøller.

Han lurte på hvor ofte disse karene hadde streifet grensen ~~til~~ det uutholdelige eller vært på sammenbruddets rand i disse lange månedene. I mangel av kvarter, i sprakende kulde i sno fra nordøst måtte de gang på gang grave seg ned på den forblåste steppen i 30-40 minusgrader mens snøstormen pisket dem om ørene. I timevis måtte de arbeide med bajonett og feltspade i den frossne jorden hvor telen var meterdyp. Fire fem timer for å grave en avlang grop, en halvmeter dyp hvor de kunne krøke seg sammen under et tynt ullteppe til vern mot snø og iskald nordavind som ofte var oppe i orkans styrke. Intet - ikke engang en liten forhøyning kunne de dekke seg bak når det hvite infernoet fór over steppen. Snøen ~~xxxxxxxxxx~~ pakket de arme karene inn og skapte dem om til små snøfonner som lå sprett ~~xxxxxx~~ rundt omkring i stillingene.

Her lå de med våpnet i armhulen mens de benyttet ildpausen til å samle nye krefter til neste dyst.

Sakte men sikkert ble de hyllet inn i et hvitt likklode og gikk til slutt i et med naturen. Noen våknet fullstendig stive ~~og frosne~~, andre våknet ikke i det heletatt. Forfrysninger herjet i avdelingene. Fastfrossne strømper med digre ~~XXXXXXXXXX~~ blåfrossne "poteter" og blåsvarte lemmer med påfølgende amputasjoner på nærmeste feltlassarett flere dagsreiser lengere bak var resultatet av noen få timer i gropa.

Trass i det harde strabasiøse livet følte den enkelte mann at hvert minutt han fikk leve var som en kostbar gave fra forsynet.

Marsjert hadde de. Milevis i ørske i snø til knes, i leirvelling og slamm til ankene ^{er} i steikende sol i støvskyer på uendelige landeveier i Russland.

Bitt seg fast i stillinger som måtte holdes til siste mann,

ja endog til siste skudd ensom og forlatt av både Gud og satan.

Viljen til offer var av en slik grad at utenforstående ville karakterisere det som en avsindig vilje til selvpining og til selvutslettelse som grenset opp til det abnorme. Men skrittet var tatt. Det var ingen normal vei tilbake. Liv eller død. Det var det det nå dreide seg om og ingen ^{VELLYSTIG} orgasme.

Sverre beundret dem. De klaget ikke men bet i seg skuffelsen ^{over} at det bare var noen få der hjemme som fulgte dem i kampen. De gjorde bare sin plikt og det uten å mukke.

Det var ikke nok å bære førerdistinksjoner overfor slike karer. Disse karene forlangte og hadde førere med førsteklases lederegenskaper. Her nyttet det ikke å dupere noen med stjerner og sølvRESSER.

Hver dag måtte en eller annen av dem være rede til å overta føring når befalet falt ut. Og de falt tett i spissen for sine menn. Sverre sukket. Kampmoralen var iværtfall på topp, tenkte han og tente seg en røyk. Mange av hans ~~KAMERATER~~ tyske kamerater hadde heller ikke pårørende i live lengere. Hjemmene deres var bombet sønder og sammen. De var også alene med avdelingen som sitt eneste hjem.

De felles skjebner, savn og anstrengelser med søvnløse dager og netter og den alltid nærværende døden har tydelig etterlatt dype spor i disse ungguttene dratte ansikter og sveiset dem sammen i et ubrytelig kameratskap.

Som følge av deltakelser i store slag og utallige nærkamper har de utviklet et nærmest dyreaktig innstinkt mot farer som for det meste ikke har vært ^{lika} bevisste. De kan ikke selv begrunne hvorfor de bare på "følelsen", lynfort skifter stilling fra den ene gropa til den andre eller løper alt hva remmer og tøy kan holde ~~ikk~~ over åpent lende bar noen sekunder før en dropende granat slår ned netopp der de sto eller lå like før.

I alle disse månedene hadde de vært rede til å offere alt - både livet og "æren" som massene i hjemlandet hadde fradømt dem. Og alt dette for å gjenopprette Norges frihet og soldatrettet den mislykkede krigen i Norge.

Det eneste tyskerne forlangte av dem var: Vis at dere kan slåss. Det er ingen tvil, tenkte han videre. I denne krigen er det infanteriet som bærer den tyngste byrden. Han glemmer aldri vinteren 41-42 i meterdyp snø under hosterier og sviende lunger i 40 kuldegrader i sommeruniformer med de siste krefter mobilisert i stormløp for å unngå den fiendtlige spørreilden. Det samme slitet enten det var fremrykking eller tilbaketrekking hvor det særlig gjalt å

en absolutt førsteklases kondisjon for ikke å bli hengende etter til hinder for ^{VENTENLIG} kameratene noe som var den visse død ^{for alle}. For å spe på forpleiningen skar de kjøttet av drepte hester og åt det med selvlaget velbehag. Han måtte le. Første gang han åt hestekjøttet syntes han det smakte en blanning av svetteleletoy og utslitt gamp av det seige og gråblå "steika" ^{som} de hadde kokt i en gammel sinkbalje som de "orget" i en tom landsby. Det er ganske utrolig at det fremdeles er igjen kampmoral i disse utslitte skrottene som ligger langs veggene her. De hadde mistet sin ungdom disse barn av tiden men til gjengjeld var de blitt menn - desverre altfor tidlig. De var ikke engang tørre bak ørene da de dro ut ~~fra~~ ^{fra} hjemme ~~pe~~.

Med proviantvogna kom posten. Sverre fikk brev fra faren. I slutten av brevet fortalte han at Arne var blitt drept under en sabotasjeaksjon. Tor var blitt ettersøkt og måtte gå over grensen til Sverige.

Av kameratflokkene fra skoledagene var de fleste borte. Noen på den ene siden, noen på den andre. Det med Arne var synd og Sverre som hadde trodd at av de to var det Arne som hadde den største sjansen til å overleve. Ja ja slik kunne det gå. Hvem ~~kan~~ kunne ha tenkt seg det?

Zakkarias og Einar slenger seg ned hos ham.

-Ka sitter du å funderer på? Eg synes du virker litt fraverende, eg. Zakkarias tenner en røyk og prøver seg med en mislykket røking. Det er ikke vær for det idag.

-Hain tænke væll på'n Mikkel. Det va da faen te uheill, å. Hain slapp iværtfaill å pines, la Einar ~~kikk~~ lettet til med et matt flir som skulle forestille en slags trøst myntet på de andre i laget.

De ble sittende å prate om Mikkel og den uegoistiske måte ~~de~~ ^{de} ~~hadde~~ ^{hadde} ~~spoket~~ ^{spoket} på.

-Hain tænkt itj my på sæ sjøl, nei kom det lavt fra Sverre. -Kansje det va gøli av me å å la'en gå først hver gang? Å skoill ha skifta på?

-Han ba jo om det sjøl, brøt Zakkarias av.

-Det va bare for at'n visst at ije vi hadd dein tæften hain hadd, forklarte Einar og la til: - Hain stolt mer på sæ søll einn på oss når vi gikk frøm. Hain vesst at'n lokta russeran leng før oss å va itj intressert i å gå i feillan som vi itj koin oppdag før det va forseint. Det sa'n te me eingang, la Einar til.

-No e det bare å inrøttse sæ me at'n Mikkel e i Valhall å at ~~å~~

neste gang vi går spiss skjær^ø sainsan for vi kain itj gi opp forde om hain Mikkel e bort. Itj saint? Sverre ser bort på de to andre.

Frans Josef og de andre kara slenger seg ned hos dem.

-Hvor har dere vært? Sverre retter spørsmålet til Fransl.

-Vi tok ossen runde for å prøve å "org~~e~~" noe å drikke men det var "utsolgt", ~~flirtet~~ over alt, flirte Fransel og bommet Einar på en røyk. Zakkarias blir høytidsstomt: -No må vel tyskerne innrømme at vi har gjenopprettet vårres soldatere og at friheten e sikkræt? Sverre glaner bort på ham og flirer :- No scher det faen ta me ut te at dem har meir einn nok me se sell einn me friheita vårres. -Det eineste som intressere dem no e at vi kain slåss.

De blir sittende og glane fremfor seg uten å si noe. Bare slapper av for å være klar til ny dyst. Det er altids "noen" som vente på dem inne i skauene. ~~+++++~~

+++++

Russerne satte inn et voldsomt motstøt etter å ha banket stillingene grundig med grovt artilleri, Stalinorgler og "überschwere" bombekastere. Tunge "ammun~~is~~jonstog" for surklende ~~sværre~~ ~~luft~~ og slo ned både bak stillingene.

Under tilbaketrekkingen ble Einar felt av en skarpskytter. Skuddet gikk inn i høyre armkrok og ut gjennom venstre hofte. De la ham på skikjelken. -No e æ ferdig osså, Sverre, kom det matt fra ham.

-Vi ska få de bakover. På lassarøtte fikkse dem de ijen.

Sverre beordrer to mann til å dra ham tilbake til forbinningsplassen mens de øvrige sikkrer rettetten.

De tar raskt avskjed med Einar. -Hils hjem te Bodø -Bo - dø, legge han til og ser på Sverre med et matt flir. Det renner en tynn blodstrømme ut av den ene munnviken hans. -Ta det me ro, Einar, det bli du som ska hils hjem fra oss. De visste at han ikke var "transportfåhig" men alikevel sendte de to mann ~~av~~ det svokkede laget tilbake med ham. Deres ansikter var steinharde men i hjertene gråt de over en fallen kamerat - en kamerat som selv var rede til å ofre seg for dem da det røynt på som verst.

De fortsatte tilbaketrekkingen i "dicke Luft" med store tap.

Troppføreren gikk med to mann inn i en fulltreffer og falt ut dødelig såret. ~~XXXXXXXXXX~~ Sverre som var nærmest overtok føringen av troppen. Her var ingen tid å kaste bort og han visste at dette måtte skje før eller siden så han var for så hvitt forberett.

De dro troppføreren tilbake uten å vite at han alt hadde vært død minst en halvtime før de fikk ham frem til forbinningsstedet.

- 96 -

BRÜCKENKOPF NARWA.

Elven Narwa er som en vanlig russisk elv. Den østre elvebredden er flat og lett fremkommelig. Den andre, vestbredden, er steil og innpå 10-15 meter høy og følgelig vanskelig å forsere for en angriper men et bra vern i forsvarskrig.

Elva går stri og åpen gjennom byen. Øst og vestsiden er forbunnet med en feltbro som stadig blir brutt av flybomber og artilleri. Lengere nede ved Finskebukta ligger isen.

Følgelig sa det seg selv hvor russerne i første omgang ville forsøke en overgang. Enten på isen nedenfor byen mot Finskebukta eller i syd ved Peipussjøen.

Russerne omgikk Narwa 20 km. syd for byen og dannet to sekker i retning Vaivara: Østsekken og vestsekken. De var ca. 5 km. dype og et par km. brede. Mellom disse to sekkene var det en tredje hvor tyskerne sto i en bredere sekk.

Alle tre sekkene var sterkt utsatte men ingen av partene så ut til å greie å ta knekken på motstanderens sekk eller sekker. I slutten av februar gjorde russerne et mislykket forsøk på et fremstøt ved Narwas munning for å oppnå forbindelse med østsekken. De besatte den sumpige skogen men ble drevet tilbake i kamp mann mot mann hvor nærkampvåpne MPi og handgranater overtok de tyngere våpens roller.

Fronten var stadig i bevegelse. Frem igår. Idag tilbake. Uåpøst å orientere seg og sårbandet ble så som så. Her hersket kun hardforhet og seig utholdenhet. I det heletatt. Kjørene ble satt på en steinhard prøve hvor det gjalt å innrette seg best de kunne uten husly eller annen dekning i den strenge vinterkulden.

Kammoralen var trass i alt av høy standard og parolen lød: Hold ut. Ivan skal forblø foran Panterstillingen.

Mange nordmenn fant sin grav her etter å ha blitt såret flere ganger.

Det russiske artilleriet hammret løs på Narwa. Særlig elvebrinken ble lagt under en voldsom trommeild og fikk en forferdelig medfart. Igjen og igjen stormet infanteriet frem over isen i tette kolonner men ble møtt av rane uver fra hundredevis ~~av~~ MG 42 (Hitler-sirener) seriers piskesnert og sporreild fra artilleriet.

Men russerne hadde ikke til hensikt å gi seg i første omgang.

KAMPENE LIKE ~~VEST~~ FOR NARWA.

På veien øst for Narwa marsjerer en divisjon, og det er bare resten av vår tappe divisjon. Ennu kan vi Narwa nå selv om spisrot vi må gå som selveste Napoleon der oppe i det blå.

Russiske marinetropper omgikk divisjonen i flanken helt ute ved Narvamunningen og hadde alt trengt langt sør-^{over} mot jernbanelinjen fra Narwa. Nå sto hele divisjonen i fare for å bli omringet. Linjene øst for Narwa skulle oppgies og trekkes tilbake til Vaivara. Den russiske støtkilen ble stoppet i et kraftig motangrep og presset så langt tilbake at veien som hadde vært sperret igjen ble åpen. Nå hastet det å komme seg ut før det var forsent.

Nå fikk kompaniet bruk for kreftene for alvor. I ilmarsj tilfots med tung opp-pakkning i bunnløs gjørme og søle mens artilleri og slagfly sørget for at farten var noenlunde på topp tok de seg ^{selv} mot de nye linjene.

Nederlenderne dannet ettertrygd og var tildelt en norsk pionertropp for sprengning av bruer og veier. Den norske troppen kom aldri mer tilbake. Dens endelighet kunne ingen levende redgjøre for. Bare deler av det nederlandske regimentet vendte tilbake i elendig forfatning.

«*Mangel*» ~~ble~~ ble nå satt inn ved Vaivara på begge sider av veien og jernbanelinjen. Landskapet var flatt og åpent. Til høyre lå sump-skogene tette og så og si ufremkommelige for normale mennesker med mindre de ikke dro på altfor tungt utstyr.

Nord for jernbanelinjen hevet terrenget seg i tre små åsrygger: "Kinderheimhøyden, (kan vanskelig forbindes med barn nå) Grenaderhøyden og Pionerhøyden". Den som behersket disse åsene,

behersket også terrenget omkring, - og veien til himmelen.

I grålysningen er kompaniet klare til å rykke ut igjen. De er med en gang klare over et noe ekstra er på ferde.

Raskt, men nøye, går de over våren og utstyr. Det gjelder å ha alt i orden før "dansen begynner. De har iværtfall lært å engasjere før de før de stormer ut på det oppløyde "dansegulvet" hvor ~~XXXXXXXX~~ "süsse Kleine Anjusjcha" alt venter på dem.

Håndvåpnet er soldatens brud og ligger alltid i armkroken hans når han "hviler".

Etter hvert som gruppene ~~klare~~^{klare} blir de sittende og stirre trøtte men temmelig likeglade mot unéroffiserene som er samlet ved kompanigefechtstand hvor de venter på å bli kalt til "Besprechung".

Endelig er de innformert. De fordømte kollene er på russernes hender og blir benyttet som fremskutte opservasjonsposter hvorfra d leder ilden med stor sikkerhet mot avsnittet. De har alt skutt seg inn og nå er det like før de ð dunderer løs. Høydene skal taes - nærsagt koste hva det koste vil.

Som vanlig skal SMG'ene og granatkasterne understøtte dem med artilleriet i bakgrunnen, oppe på "galleriet". Karene rynker på nesa. Det høres som vanlig altfor enkelt ut men skitt la gå det er jo derfor de er her.

Det gjelder ikke å overvurdere fienden. Er jeg redd, så er iværtfall fienden reddere. Derfor må jeg aldri miste et trekk til ham. Ikke nøle. Altid handle. Tusner har overlevd som følge av disse reglene. Selvoppholdelsesdriften er ikke bare en dyd men også en forbannet plikt.

Zakkarias snur seg ergelig mot Sverre. - Kordan i helvete har det seg atte vi blir tatt ut bestandig? Trekker dere lodd der borte?

- Nei vi spille føykort. Siste stekke vinn. Vi vaint. Canške enkelt itj saint? Sverre vender seg mot den nye troppføreren, den tredje på 4-5 uker.

-Kom igjen karer - oppi vognene. Troppføreren hevet armen til samling ved vognene. Som vanlig ble de kjørt frem til kampområdet. Det gjaldt å spare på energien til de fikk bruk for den.

-Fremad Quislings hirdmenn, småsang Zakkarias - over Norge gryr det nå av dag og foran i kampen vaier solkorsflagg, fremad Quislings hirdmenn. Etterhvert stemte de andre nordmennene i og snart ljomet sangen ut i den grå morgendisen.

-Ja her kan dere bare synge, ropte troppføreren men når vi nærmer oss kampområdet får dere se til å lukk igjen brødsuffa, la han flirende til.

- - - marsierer vi marsierer vi for folk og fedreland!

Trenet forlot de i en liten landsby som ennå ikke hadde gått igjennom "Høvleriet".

-Kom igjen karer. Troppførereren hevet armen i marsjretningen.

-Følg etter!

Automatisk rykket lagene frem i skytterrekker, I ly av morgendisene som ligger tjukk og lavt over terrenget arbeider de seg fremover mot deres egne fremskutte stillinger.

Tause og mekanisk tar de seg frem. Spredte MG-serier farer som vanlig frem og tilbake over dem. MG-ene på høydene er lett kjennelige med sin stakato banking.

Stille og rolig forlater de utpostene som flirende ikke kan dy seg. - Pass dokker no så dokk itte får svidd rompa dokkers. - Viæl spass, slenger en overmodig folketysker vemodig etter dem.

- Ja dokker vet væl det dokker som some e blitt sårreva av å sitte her me hændene i fanget bak ÆMgeet dokkers, repliserte Zakkarias ~~xxx~~ kvikkt med kjuaguttens friske humor.

-Hils over te Ivan. Si vi kommer etter me riset hvis han ikke er snill gutt.

- Å ikkebry dokk. Dem skremme itte vannet ta oss, nei.

Under lav latter forlater de egne stillinger hvor postene holder tommelen opp: "Hals und Beinbruch.

Spissen går som vanlig 20-30 meter foran resten av troppen med reglementær avstand til mannen foran, og med øyekontakt til lagene på flankene. Komandorop er overflødige og heller ikke særlig hensiktsmessig på det nåværende tidspunkt. Hver mann vet hva han skal gjøre. Alt er innøvd og praktisert hundrevis av ganger med mer eller mindre vellykket resultat.

Duvende hoder tar seg frem i utakt på den gjengrodde kjerreveien de følger.

En av folketyskerne gløtter flirende bort på Sverre. - Ein Baum links und ein Baum rechts in der mitte ist es Zwischenraum".

-Halt Maul! Troppførereren kaster et advarende blikk på "fredsforstyreren".

-Jawohl, untersturmführer, kommer det spakt fra folketyskeren. Han hinker taus og skyldbeviset i vei plaget av gnagsår på den ene hælen, noe han ikke er allene om.

De fortsetter i veigrøfta som gir bedere dekkning selv om de må vasse i gjørme. Med surklonde støvler tar de seg frem i gjørma som sukker tungt hver gang en støvel møysommelig trekkes opp bare for igjen å stappes ned i den gråbrune grauten.

Fremrykningen går fortsatt etter oppskriften.

-101-

Men nå er de i farlig område. Her kan de ha lagt ut miner. De forbannede treninene til russerne er ikke lett å finne. Metallminer tar minesøkerne seg av men treverket gir ikke lyd i fra seg før de "klapper" til en og sender ham, i verste fall, over i de evige jaktmarker hvor tilgangen er stor nå for tiden.

Nå går det langsommere. Karene anstrenger seg til det ytterste for å være så lett på foten som mulig. Noen beveger seg som traner på ei blautmyr mens andre ser ut til å bevege seg på tynn is. De løfter beina varsomt opp og setter dem ennå mere varsomt ned og prøvende ned. Hver gang de plasserer en fot ned og venter å bli revet i filler av et lynglimt drar de et lettelsens sukk tiltros for at de må gjenta eksperimentet. Igjen og igjen. Nervene dirrer og hjertet banker. Pusten holdes og trekkes - og pustes lettet ut igjen. Hvor lenge går det br?

Fremdeles er det stille. Ikke en lyd røper at de er iaktatt av Ivan men de vet at han holder øye med dem.

Hoder dreies fra den ene siden til den andre mens karene stadig anstrenger seg til det ytterste for mulig å oppdage snubbeletråder eller annet fandonskap som er beregnet på dem.

Spissen går fremdeles med beina høyt løftet. Setter dem ned ~~varsomt~~ indeløst og varsomt ned med spendte muskler og skjerpene sanser forbauset over hvert steg som ikke utløser en veritabel himmelfart.

Mannen bak setter synlig lettet foten i avtrykket ~~xxx~~ "prøvekaninen" har etterlatt seg og håper på at han ikke er tyngere i vekt. Minekommandoen har ~~gjort~~ gjort jobben sin med vanlig dyktighet og med tyskernes grundighet ~~til~~ til eksempel. Her nyttet det ikke med vanlig norsk skippertak i ny og ne.

De går som vanlig i stilling ^{Ac 15 T} i skogkanten. De går ned på kne og tar et siste overblikk på stormpakkningen. Intet må skrangle og dermed avsløre hele avdelingen. Hver mann er sitt ansvar bevist og vil for alt i verden ikke være den som, på grunn av slurv, avslører hele "balletten". Gassmaskeholderen med gassplan, kokekar og feltflaske, feltspade og bajonett skal holdes på plass og være minst mulig til bry. Matpåsan, brødsalken for et par dager og "Eiserne porasjon", reserveprovianten bestående av en liten boks svinekjøtt og en pose tørre kjeks som bare skal fortæres i ytterste nødsfall og da etter ordre. I lommene enkeltmannspakning, et par eggehandgranater og ammunisjon. Til avslutning har de et par "Stielhandgranater" i bandolæret med avtrekksnorene hengende å pendle fritt i takt med bevegelsene klare til aksjon.

En følelse av likegyldighet søg inn over Sverre. Han hadde for-

lengst passert stadiet: "dødsskrek". Når tiden var inne håpet han på en rask og smertefri død, - en god død. Det som særlig plaget ham var lemlestelse med påfølgende hjelpeløshet og for ikke å snakke om fangenskap hvor han ble prisgitt føyndens forgodtbefinnende. Tanken red ham som en mare. Til og med i drømme, hvis han var istand til å sove. Alltid ei kule igjen til seg selv. Den hadde mange måtte ty til da alt håp var ute. Så hvorfor ikke ham? I tankene hadde han brukt den på seg selv utallige ganger. Han visste nøyaktig hvor han skulle plassere pistolmunningen for å få det raskest mulig overstått. Feilplassert skudd ville gjøre situasjonen enda verre enn den var.

Noen ganger - slik som nå - følte han seg som en sau som gikk til slakterbenken men kampånden holdt ham oppe så han overvant fort de tunge tankene som plaget ham i blandt. Dessuten. Vissheten om at han gjorde en innsatts som var verd bryet gjorde sitt til at han stålsatte seg mere enn en gang i disse månedene han hittil hadde holdt ut.

Ansvar for laget hvilte tungt på ham. Han hadde ikke lov til å ~~vis~~ vise svakhet overfor de andre i laget. Det var like smittsomt som den værste pest med påfølgende panikk. Mannskapet satte sin lit til førerne som alltid var i fremste linje der de selv var. Dette skapte den sikkerheten de trengte til å løse de oppgaver de var satt til. Soldater som savnet sine førere i fremste linje følte seg forlatte, overlatt til seg selv og sin skjebne, og gadd ikke slåss for de der bak.

Her så de sine førere lede dem, noe som ga dem den sikkerhet de trengte. De så sine førere stupe i spissen ~~for~~ ~~XXXXXXXXXXXX~~ for sin avdeling. Derfor var ^{de} klar til å overta og fortsette kampene like innbittsom før. Førerne var alltid i blandt dem. At de samme rasjonene. Gikk i de samme maktete utrustningen like langhåret og skjegget som sine menn. De var ~~XXXXXXXXXX~~ kort og godt en av dem.

Nå og da streifet tankene hans de der hjemme men det ble skjeldner og skjeldnere. Han hadde etterhvert fått mere enn nok med seg selv. ~~En~~ Ha et øye på hver finger. Ikke ta lite overveide avgjørelser når det var tid til det. Bommerter som unødig kunne koste ham og laget livet deres. Han måtte reagere raskt og bestemt for å opprettholde respekten i laget. Feighet hjelper ikke en døyt. Han slipper ikke unna alikovel. Mannen med Ljåen er ikke nøye i kosten. Han vil prøve å dø som en mann. Ettormelet betyr mere enn et usselt liv blant tappre kamerater. Ingen skal ha grunn til å omtale ham som en feiging når han forlater avdelingen for godt. Alt i alt er han forsynet takknølig for å ha greid seg hittil.

Han frir seg ut av tankebanen idet troppføreren slår seg ned

hos ham. -Gjør klar til å rykke frem i spreddt orden med vanlig avstand i god kontakt med hverandre.

Sverre kan tydelig fornemme lagførernes brøl fra rekruttiden på Lüneburgerheden: - Ikke klump dere sammen - spred dere for faan! Han får de siste instruksjoner klar til å rykke frem med laget på tegn fra troppføreren som fortsetter til neste lag.

Nå gjelder det å se seg for. Holde øynene og ørene oppe, spenne alle sanser og stole på seg selv. Med andre ord: Ha det på følelsen før granaten eller kula når deg. Den minste slapphet kan koste ~~xxxxxx~~ ~~xxx~~ hele troppen deres siste skjerv -- livet.

Virksomheten oppe på kollene er stor. Russerne er nok ikke ferdige med forberedelsene til angrepet, ennå, ser det ut til men de er sikkert rede til å slå igjen.

Tause og lydløse tar de seg frem ved hjelp av armbevegelser fra tropp- og lagførere som tilkjennegir ordrer og retting.

De er nå kommet i stillingen klare for storm. Det er uråd å arbeide seg lengere frem uten å bli oppdaget. Pionerene har sine flammekastere og sprengladninger klare. Nå er det bare å vente på at artilleriet skal åpne kommersen.

Med et farer en snerrende MG-serie ned i tåkehavet. Som en piskesnert slår den ned blandt karene så stein og jord fyker om ørene på de nærmeste. Og farer pipende i alle retninger. På et blunk ligger alle mann langflate og glaner usikkert opp mot kollene. Er de alt oppdaga?

De blir liggende etter at ~~xxxxx~~ den siste serien har passert dem i retting de der bak.

Atter bjeffer MG-et der oppe men nå skyter de høyt over dem.

Troppføreren gir tegn til at de blir liggende. De venter nå bare på at artilleriet skal myke opp stillingene der oppe.

Tåkedisen ligger fremdeles som et beskyttende slør her nede men kollene ligger lett synlig så artilleriets oppsvarsjonsposter har ingen vanskeligheter med å dirrigere ilden/ selv om alle rør er innskutt på forhånd med såkalte slengere som alltid er et forvarsel om at de store koffertene kommer samlet når tiden er inne.

Plutselig braker det løs bak dem. En sverm av sukklende granater farer over dem og slår ned med kraftige lynglint og brak oppe på kollen.

Salve på salve uten opphold fra alle tilgjengelige rør bak dem. Alikevel er det ikke stort mot det russerne kan mobilisere når de kaster seg ut i valsen.

Nå er det bare å vente. I det øyeblikk artilleriet innstiller går bataljonen automatisk til storm.

Merkelig nok .Det russiske artilleriet lar ikke høre fra seg. Bare spredte MG-serier ^{skv}nett dem hittil.

Artilleriilden kutter ut like brått som den tok til og hele bataljonen er nå beina i stormløp oppover mot stillingene der vi er oppe, ennå i ly av den lette disen.

MG-ene der oppe fyrer av med alt de har men dødvinkelen beskytter troppen og seriene farer over dem og havner langt bak.

SMG-ene bak dem legger en kraftig sperreild fra ~~XXXXXX~~ flankene ~~XXXXXXXXXXXXXXXXXX~~ som slår inn i bakken deroppe så stein og jord piskes opp. Hvislende bombekastergranater farer over dem og slår ned oppe på kollene med trivelige brak. Svarte fontener vokser i skarpe lynglimt og sender kaskader av stein og jord ned mot de fremste lagene.

Granatkasterne logger ilden lengere inn på høyde mens SMG-ene fremdeles bestryker toppen.

Like oppunder toppen fynder troppførereren av et grønt signallys og ilden opphører momentant.

I samme øyeblikk stormer karene frem de siste metrone under høye vræl og skrik og når platået som er forvandlet til en rykende åker. Pionerene stormer inn i stillingene med sine flammekastere og sprengladninger støttet av troppene de er avgitt til.

Stillingene sprenges i filler og brennes ut av flammekasternes støtvis ildmørje.

Små spredte russerflokker overgir seg etter heftige nærkamper og blir sendt bakover til de som følger spissen.

Et MG inne på høyden åpner ild fra en steinrøys. En av folketyskerne i Sverres lag stopper brått opp, slipper våpnet og griper seg med begge nevene til magen. Blir stående et kort øyeblikk tvekroket før han knekter sammen med et vræl og stuper nesegrus.

Frans Josej griper tak i det ene beinet hans og haler ham ned skråningen men får en ny MG-serie fra steinrøysa inn i kroppen og søkter momentant sammen og blir liggende urørlig.

Bannende og svertende undersøker de dem i ly av bakkekammen.

Frans ligger stønnende på ryggen med øynene vrent i smerte.

-Ten et lys for meg, støter han frem med korte hikket.

Katolikk, tenker Sverre og nikker til ham. Saniteterne er fremme med kan intet gjøre. De må ta seg av de andre som kan lappes sammen for senere innsatts.

Sverre gnir av de klebrige fingrene langsomt og omstendelig på bukselårene.

-Ferdig. De lar ham ligge. Hva annet kan de gjøre.

Frans ligger med åpen munn og stirrer opp i været med et tomt blikk. Den hvite transporten har drøtt avsted med han også.

og blir sendt bakover til de som følger spissen.
Stiftelsen norsk Okkupasjonshistorie, 2014

Et MG inne på høyden åpner ild fra en steinrøys. En av folketyskerne i Sverres lag stopper brått opp, slipper våpnet og griper seg med begge nevne til magen. Blir stående et kort øyeblikk tvekroket før han knekter sammen med et vrøl og stuper nesegrus.

Frans Josef griper tak i det ene beinet hans og heler ham ned stråningen men får en ny MG-serie fra steinrøysa inn i kroppen og søker momentant sammen og blir liggende urørlig.

Bannende og svertende undersøker de dem i ly av bakkekanten.

Frans ligger stønnende på ryggen med øynene vrent i smerte.

-Tenn et lys for meg, støter han frem med korte hikket.

Katolikk, tenker Sverre og nikker til ham. Saniteterne er fremme men kan intet gjøre. De må ta seg av de andre som kan la seg sammen for senere innsatts.

Sverre gnir ~~gnir~~ de klebrige fingrene langsomt og omstendelig på bukselårene.

-Ferdig. De lær ham ligge. Hva annet kan de gjøre.

Frans ligger med åpen munn og stirrer opp i været med et tomt blikk. Den hvite transporten har dratt avsted med han også.

Atter er de herre over høyden og går straks i gang med å bygge ut Stillingene de nettopp hadde ødelagt.

Zakkarias ble lettere såret med to streifskudd. Et i hodet og et lite kjøttår i armen, Ikke værre enn at de plastret ham og ga ham ei stivkrampesprøyte på ~~forbinningsstedet~~ og sendte ham tilbake til Sverre med påtegning i Soldboka om at han var kvalifisert til "Verw - detabzeichen" im schwarz.

Om natten gikk eller krøp de sårede tilbake. Flere var såret opptil tre ganger - mer eller mindre lettet.

Forpleiningen kom frem men var ikke varm som den pleide. Selv om de døde ennå lå på gravkanten langet de inn suppa med grådig skje, og dekket kokekaret med ~~XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX~~ kroppen mot nærgående jordsprut fra iltre granater.

Sverre blir stående og meditere over kokekaret. Noen kan utsettes for farer dusinvis av ganger og gå klar - andre bare en gang og da går de dukken. Han snur seg mot Zakkarias. -Trur du at live e forutbestemt? Foreksempel når du ska dau?

Zakkarias glaner rart på ham. -Quatsch. Flakks eller uflakks. Det er det som e spørsmålet.

De spiser i tauchet.

En gjeng kommer drassende med de døde. De bærer dem mellom seg i teltplanene. De legger dem side om side klare til å begraves der det faller seg.

TREDJE DEL.

1945

SLIK DODE DE TYSKE BYENE.

I begynnelsen av januar ble Sverre utskrevet fra lasarett i Stettin og beordret til Ersatzenheten i Graz.

Her på hjemmefronten fortsatte alt som normalt. Ingen måtte få inntrykk av at administrasjonen var i ferd med å bryte sammen eller at man var i ferd med å tape krigen. Følgelig fortsatte man å utdanne nye soldater av aller yngste årganger. Som følge av mangel på transportmidler og drivstoff, satt de parate i kasernene og ventet på at fienden skulle komme. I det hele tatt. Ingen lot til å tenke på at nederlaget var nær forestående selv om riksområdet skrumpet mistenkelig fort inn, dag for dag.

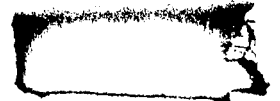
Det Tyskland Sverre nå møtte var et ganske annet ~~XXXXX~~ Tyskland enn det han forlot i 1943 på vei til ny innsatts.

Trafikken på veiene var enorm i alle retninger. Flyktningene i vest strømmet østover samtidig som flyktningestrømmene fra øst veltet inn i landet, nærmet i en panikkartet flukt.

Flyktningestrømmene korket veiene og var til enorm hinder for militære transporter som ble sinket i sin fremrykking så de kom forsent frem til kampområdene eller de rett og slett ble stående fastlist i menneskevråmelen inntil de kunne fortsette etter en hardhendt rydding av veien. Byene var overfylde av mennesker som hastet avsted i en eller annen retning kun med tanke på å komme seg hurtigst mulig frem i det virvar.

Jernbaneknutepunktene var overfylde av soldater og flyktninger som kjempet om å sikre seg en plass i vognene. Selv den simpleste plass, enten det var på toalettene i vognene eller rett og slett i flokker på stigrinnene eller de klamret seg til stigrinnene på lederen som førte opp til vogntakene mens de sto på selve buffertene, var ikke og forsøkte. Rett som det var kastet de urolige blikk opp mot den blå himelen mens de vart øyeblikk ventet at luftvarnsirenene skulle ulyt sitt varsel om at et nytt angrep var nær forestående. Det gjaldt å komme seg vekk så fort som mulig til et sted hvor de innbildte seg at det var tryggere.

Imens ankom nye skarer som overtok byen etter de som nettopp hadde forlatt den. Slik bølget flyktningestrømmen frem og tilbake i et Tyskland som forlenget var nederlag.

nederlaget.

Han glaner opp mot den blå himmelen men før han rekker og tenke tanken ut, piper det gammelkjent og truende i stasjonshøytalerne og for-
alarmen går.

Det blir helt stille. Hele stasjonsområdet ligger et øyeblikk som lammet foran ham. Soldater som skravlende har hengt ut av kapevinduene langs vognrekkene glaner opp mot de grå traktene som henger på annenve stolne langs perongene. Er det et nytt opprykingsreid i anmarsj? Alle blir stående ~~XXXXXX~~ usikre og lytte til rosten i de truende høytalerne. -Feindliche Kampfverbände auf-sinnflug von Südwest in Richtung nach Nordost ---. Resten drossler i larmen som oppstår. Men det spiller ingen rolle. Det som skal sees er allerede sagt. Beskjelet av en eneste tanke setter massen seg bevegelse igjen. Hurtigst mulig ut av stasjonsområdet med nærmeste tilfluktsrom som mål.

De som henger utenpå vognene takker i sitt stille sinn forsynet for den heldige utgangssposisjonen de hadde fått i dette gigantiske kapløpet mot tilfluktsrommene.

Sverre ble fort klar over at stasjonsområdene var selve smørøyet i det store grøtfatet som bombeflyverne skulle sukkere med det dødbringende bombedryssset.

Lokomotivene ulte og pep. Endelig fikk de klarsignal. De satte klampen i bann og for ulende ut av stasjonsområdet med de som var igjen i vognene. En sverm av kjempende soldater fikk slengt seg med ~~xxxxxxx~~ på den ville ferden ut mot skogområdene utenfor byen.

Sverre kan ikke karakterisere rømmingen av stasjonsområdet som direkte panikkartet flukt. Snarere som en følge av reglementet, en rask og planmessig tilbaketrekking mot tilfluktsrommene. Rutinemessig, som følge av langvarige øvelser og trening.

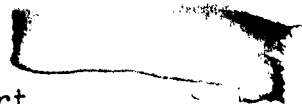
Så satte luftvernsirenene igang. Lyden bølget ut over landskapet stigende og dalende i korte stot. Det var som om hele landskapet skrek i angst. I retning sydvest fornemmer de tordnen fra de svære bombemaskinene der de ubønnhørlig nærmer seg den dødsdømte byen.

Duren tiltar. Nærmere og nærmere siger de frem i svære formasjoner.

En diger skygge farer over landskapet der armadaen farer frem og legger alt i mørke på sin veg. Et varsel om at døden nådeløst og utålmodig nærmer seg.

Hele byen er blåst ren for alt liv.

Bare flakksmannskapene sitter klare ved skyttene bleike i fjesene under stålhjelmene og stirrer med vidåpne øyne opp mot duren som raskt tiltar. De er forlenget klare til å fyre av de raske maskinkanonene som trassige peker opp, mot den truende faren med sine to centimeters rør. Sverre henger seg på en flokk Wehrmachtssoldater som med klapprende haljern, formelig svever over broleggingen mot nærmeste tilfluktsrom.

Med fanden sjøl i hola ville de ikke hatt større fart.

De visste av gammel erfaring hva som var i vente.

Flokken tumlet hesblodende ned i en overfylt kjeller med resignerte sivilister mest kvinner og en del barn som ennå ikke var evakuert eller kanskje de var på gjennomreise.

I det sparsomme skinnnet fra lysperene som hang over hodene deres kunne han iakta både sivilister og soldater trenge seg ~~SKEN~~ sammen på hver eneste kvadratmeter gulvplass og på hvert eneste ~~KRYB~~strinn i trappa.

Etter mange gangers bruk var forholdene i kjelleren ubeskrivelige.

~~Med~~ Gulvet av gulvet ble med en gang reservert eventuelle sårede.

Det fantes ikke vann så toalettene var allerede overfylt av ekskrementer og dermed ute av bruk. Stanken var ubeskrivelig men ettervart merket ikke Sverre noe til den.

Den ustanselige klynkingen ~~xxx~~ og skrikingen fra småbarn og mødre, som forgjeves prøvde å trøste de små, var nesten ikke til og holde ut.

De aller fleste som ikke selv hadde noen å tenke på, satt i en slags apatisk tilstand og ventet - bare ventet mens de stirret rett fremfor seg.

En gjeng optimistiske Luftwaffesoldater satte igang med en munter Lied. Et svakt forsøk på å bevare roen i tilfluktsrommet.

Noen eldre ektepar satt stille og holdt hverandre i hånden. Blikkene deres ropet at de ikke var ukjente med det som var i vente.

De aller fleste satt med bleike forskremte fjes langs veggene og stirret rett fremfor seg mens de tviholdt på det de hadde fått rasket med seg i farten.

Andre ~~skriker~~ skriker og skråler i munnen på hverandre uten å oppfatte ^{hva} det som blir sagt.

Atter andre tussler ~~KWKK~~ hvileløse og tause rundt der det ennå er plass til den slags promenade mens de med korte opphold stanser ~~skyttende~~

~~stirrer~~ ~~KWKKHNE~~ opp i taket.

Barnegråten tåltok. Mange av mødrene hadde brukt opp sine sparsomme rasjoner av melk og mat. Det gjorde det ikke lettere å stagge suttringen og gråten fra de saltne og forskremte barna.

Rett overfor Sverre satt en ung kvinne og bysset barnet sitt. Hun hadde viklet det inn i et faltet ullteppe. Det kommer ikke en lyd fra barnet som sover de uskyldiges trygge søvn.

De hvittkalkete veggene kaster et svakt gjenskinn til tross for de ^t matte lysene fra de svake lysperene.

Gud vet hvor mange mennesker som befinner seg her inne, tenker han og grosser. En fulltreffert her ville ~~knag~~ skape et helvete han vanskelig kunne forestille seg.

Han blir avbrutt i sine betraktninger av en sykesøster som bøyer seg over den unge kvinnen med babyen. Hun tar det varsomt ut av armene hennes. Litt senere henvender hun seg til de nærmeste: Barnet er jo

-161-

110

dødt! Hun vender seg mot moren og stirrer undersøkende på h^enne. Moren virker fullstendig sløv og lar seg ikke merke av tragedien. De nærmeste ser bare hastig opp og trekker på skuldrene uten å bli det minste opphisset.

Barnet blir båret vekk uten at moren reagerer. Også hun er forlenget død. Levende død. Litt senere kommer søsteren tilbake og fører den apatiske kvinnen bort. Her trengs ingen trøst eller overtalelser. Villig lar hun seg føre bort.

Så er de over dem.

Den grove buldrende duren fra kraftige maskiner som ruses idet de farer over byen når ned til dem og knuger dem ned.

Flakket med sin stakato høsting blander seg inn i spektakklet men drukner i larmen fra bombemaskinene og hylende bomber som eksploderer med tunge drønn i den umiddelbare nærhet.

Grunnen skaker og rister som små jordskjelv under det kraftige trykket. Barna suttret ikke eller gråt lenger. De skrek opp i avsindig roddsel. De største som ikke hadde glemt tidligere ^{itt} v^{ang}grepene på byen, falt sammen i krampegråt mens de krep sammen og holdt seg for ørene. Et fortvilt forsøk på og stenge ^{itt} øyden roddselfulle hylingen fra fallende bomber og voldsomme eksplosjoner. ^{ute}.

Bleike og herjede mødre merket av utallige netters søvnløshet trøster så godt de kan men til fånyttes.

Soldater som finner ut at den beste måten de kan avlede de dystre tankene som gjerne dukker opp når de sitter slik uvirkosomme og venter, hjelper mødrene så godt de kan. En av karene drar opp et munns spill ^{xxx} og setter igang med en munter melodi men ungene enser ham ikke.

Lysen i taket blaffrer i det et par bomber eksploderer med et forferdeli brak like i nærheten.

En underoffiser lener seg over mot Sverre og hvisker mens han glaner opp i taket: Hør hvor det durer i kjøttkverna der opp. Han flirer matt etter å ha lirt av seg vittsen.

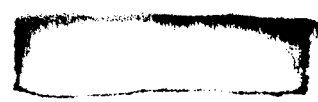
Lyden av svak salmesang når dem fra det indre av kjelleren hvor en flokk eldre sivilister av begge kjønna har slått seg ned.

Bølge på bølge av rasende bombemaskiner farer brølende gjennom den hakkende luftvernilden og etterlater seg plystringen fra ^{itt} bomberegnet som slår ned i tett rekkefølge med eksplosjoner som får jorden til og skjelve. Det føles som om hele bygningen svaier i lufttrykket. En skulle tro at en diger kjempe satt og trummet med knytnevene på ei bordplate.

Hamringen tiltar. Forferdet kryper de forskrakte menneskene sammen på benkene mens de stirrer opp i taket med vidt oppspilte øyne.

Salmeanglen slutter brått. Alle glaner opp mot dundringen over dem.

Tause blikk er nagglet til taket hvor de matte lyspærene blunker i takt

med skrallene.

De hjelpeløse menneskene farer sammen og blunker med øynene i det en nergående bombe slår ned et kvartal borte med et dundrende brak. Barna hyler opp i vanvittig reddsel. Med store vidtåpne øyne søker de etter hjelp og trøst hos de nærmeste. Mødrene synker ettervert ned i en apatisk hjelpeløshet avmakt ute av stand til å gi noen trøst. De knuger barna inntil seg og prøver og dekke dem så godt de kan. Den eneste beskyttelsen de kan gi dem er å dekke dem med sin egen kropp og ~~armene sine~~.

Minst tusen fly må være i bevegelse der oppe. Bølge etter bølge durer nådeløst frem mens byen ryster under eksplosjonene.

Skjelvende barn i krampegråt, og mødre i stille gråt vender de herjede ansiktene opp mot den Almektige i taus bønn om nåde.

Sverre knytter nevene i avmakt. Dette er ti ganger verre enn i bunkrene ute ved fronten. Hva kan han gjøre? Samme hva han gjør vil det bare bli en mager trøst.

I likhet med karene rundt seg prøver han ^{og} godsnakke med de skjelvende barna som ikke har funnet seg en plass i mødrenes opptatte armer. De ~~KVINNEBARN~~ små nevene tviholder i skjørt eller kjoleflik i et knugende grep mens de stirrer i vanvittig reddsel opp mot ^{lyden av} de kvinnende bombene. Andre forsøker ^{og} gjemme ansiktene i mødrenes fang mens de små kroppene rister og skjelver i inntengt gråt.

Det var ingen fedre de kunne søke trøst hos i denne trengselstiden. Enten var de ute ved fronten eller kanskje de aller fleste for lengst var falt? Hvor mange av disse små krypene var farløse?

Aldri hadde han følt en slik avmakt.

Han lot blikket gli videre om i rommet.

Noen satt som stivnede støtter med øynene lukket som om de forsøkte å stenge elendigheten ute. Som om det foregikk noe som ikke angikk dem. Hver gang det svalt som været, åpnet de forskrekket øyne et øyeblikk og før sæpen med nervøse trekkninger i de gusstne ansiktene.

En flokk Luftweffekarer banner og sverter og brøler noe om fordømte yankeegangstere og engelstmenn som etter og ha kastet bombelasten i hytt og vær, forter seg hjem til teo og mamma som venter dem på den fordømte øya, og hvor de kan sitte og kose seg til de skal ut igjen på noen timers tokt mot kvinner og barn.

En eldre kvinne siger langsom ned på gulvet. De nærmeste tar seg av henne mens de roper på saniteter.

En Wehrmachtsoldat undersøker henne, slår avvergende ut med hånden, og muler halvhøyt at hun alt er død. Zu spät, legger han til og rister beklagende på hodet mot de nærmeste. De legger henne varsomt ned på gulvet mens de venter på at noen skal komme og føre henne bort. De ble sittende og stirre på den døde.

Det forekom Sverre at flere så ut til og misunne henne det fredlige

og rolige ansiktstrekkene hun hadde i dødsøyeblikket. Hun ble ivertfall spart for det som videre måtte skje i dette usle livet.

13' Timen før soloppgang er den aller mørkeste, tenkte Sverre. Han kunne ikke skjønne annet enn at krigen gikk inn i sin aller siste fase. Hvor skulle de gjøre av seg tilslutt? På frontene ble de presset tilbake dag for dag. De trakk seg tilbake til et Tyskland som ble bombet sender og sammen av enorme bombearmader som ikke lovet dem den minste sjanse før å kunne ta igjen mot overmakten.

Et dundrende brak brakte ham tilbake til virkeligheten.

Et sted singlet det i glass.

Finnes det virkelig glass som ikke alt er knust? Han hadde på følelsen at hele bygningen svalet et øyeblikk.

Et flerstemmig angstskrik fra kvinner og barn skaket opp kjelleren.

Noen soldater som har hatt tilhold oppe i kjellerhalsen, larmer ned med oppspilte øyne og bidrar ikke til og gjøre situasjonen bedre.

Et par offiserer tvinger den til ro igjen men uroen blandt sivilistene øker likevel.

Schrl -schrl piper og plystrer det over dem. De farer sammen alle som en. Noen knuger armene om hodet og krøker seg sammen og gjør seg så små som mulig.

Pang! Hele kjelleretasjen rister i sine grunnvoller. Storevflak drysser ned fra taket og veggene. Lyset forsvinner i et blaff og det blir stummende mørkt. Et flerstemmig hyl stiger opp mot taket.

Larmen fra bombeeksplosjonene øker og nå dirrer hele huset.

En kvinne ~~EXXEX~~ begynner å gø høyt og flere slutter seg til jamrende til. Panikken truer med å bryte ut for fullt. Et lettelsens suk farer gjennom tilflukterommet i det nødlysene ikke settes på.

Sverre vet ikke om noen skrek eller hylte. Hans eneste tanke var: Hvor slo den fordømte bomba ner? Og hvor stor var den?

Rystelsene øker ettervert som bomberøkkene slår ned. Kalkpussen fortsetter å drysse som fallende snø og legger seg i små flak på de sammenkrøpne skikkelsene på benkene.

Sverre kjesper selv mot angsten som stadig har ligget latent i underbevisstheten hans i alle disse månedene. Han mintes med veid da han satt sammenkrøpet i bunkeren sammen med Dagfinn og de andre.

Den gangen hadde han trodd at han ~~XXXXX~~ opplevde selve helvete på jord i det trange jordhullet. Men det hadde vært den reneeste bagatell mot dette. Igjen før de sammen idet nye bomberøkker slo ned i tett rekkefølge. Karer som vanligvis holder hodet kaldt begynner så smått og miste siste rest av fornuft etterhvert som angrepet koncentrerer seg mot bydelen de selv befinner seg i.

En flokk fullstendig vanvittige og sanseløse mennesker stormer mot dem ene oppgangen. Panikken brøt ut for fullt i det en kolossal eksplosjon

De lange befriende ulene fra luftvernsirenene var slett ingen selersfanfarer. Det var snarere ynkkelige stønn fra en diger grushaug som det både brandt og røk av. En enorm grushaug som led helvetes kvaler under voldsomsildsøyler og veldige røykskyer som drev avsted med bud om at nok en by var bøyd i kne av en overmektig fiende.

En overrettig fiende som slett ikke hadde til hensikt og gi seg med dette bombardementet. Vye skulle følge etter. Atter og atter inntil byen var ^{sein-}død.

Når ikke engang deres Gud nådde ned til bombeflyene, samme hvor intenst de bad ham stoppe dem, hvordan i helvete kunne Han da nå helt nede i kjelleren her ^{og} være til noen hjelp? Selv Gøring var ikke ~~XXXXXX~~ til noen hjelp lengere. Bombearmadaene kom og gikk som det passet dem og slapp sin last der det passet dem - i den samme Gudens navn. Og de følte seg trygge. Han var jo på deres side. Vendte noen av dem ikke hjem, dro deres sjeler opp til himmelen hvor de ble ^{godt} godt motatt etter å ha fullført ^{det} helvete på jorden, som ~~XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX~~ ~~XXXXXX~~ naturlig nok trengtes som inngangsbilett der oppe.

+++++

KORT OPPHOLD PÅ SS-JUNKERSCHULE TÖLZ.

I midten av januar blir Sverre beordret fra Graz til SS-Junkerschule Tölz i sør-Bayern for videre utdanning.

Krigen hadde gjort et dypt innhugg i offisersrekkene som måtte tettes så fort som mulig. De kolossale oppgavene de var blitt pålagt under felttoget i Russland med små og utslitte avdelinger, ble for meget for dem. Enten stupte de i spissen for sine menn eller de brøt sammen under det enorme presset og det store ansvare de hadde for sine menn og overfor den høyere ledelsen som ^{var} ubønnhørlig i sine krav til førere og menn. En kamp på liv og død stiller store krav til ~~MEMMESMEMMATTMILLIEM~~ menneskets utholdenhet og lojalitet overfor de foresatte ~~xxx~~ på topp-plan som skal og må føre dem seierrik ut av kampen.

Slit og strabaser i snø og umenneskelig kulde om vinteren og i bunnløs gjørme både vår og høst. I steikende ~~xxx~~ hete ~~pm~~ sommeren på knusktørre russiske landeveier i hvirvlende støvskyer og på gloheite stepper uten ende og dekkning, hadde både herdet og svekket dem. Et sted går grensen. Selv om denne grensen ofte er tøyelig og enkelte ganger så og si overskrides må ~~XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX~~ selv den sterkeste og mest hardhudete frontsoldat før eller siden knekke sammen under presset.

Andre ble plukket ned av skarpskyttere hvis eneste oppgave var å ~~fort~~ eliminere offiserene eller de andre som så ut til å lede kampene. "Skyt alle med tynne bein" (skinnstøvler), lød ordren til de russiske bondeguttene som ellers hadde vanskelig for å forstå altfor innviklede forklaringer.

Mange offiserer som fremdeles følte seg sterke nok til å fortsette kampene, gikk nå i slutten av krigen, frivillig inn i rekkene som menige etter å ha gitt fra seg kommandoen. De kjempet tappert videre men nå med mindre ansvar. De bar fremdeles sine ~~XXXXXXXXXXXXXXXX~~ distingsjoner og utmerkelsesmerker. Grensen var nådd og overskredet. De maktet ikke ansvaret lenger. Deres tidligere innsats og tapperhet gjennom hele felttoget kom dem nå til gode. Etter en rask rådslagning blandt mannskapene valgte man ut en til å lede avdelingen etter et slikt utfall.

I andre tilfeller overtok ganske enkelt en som var selvskreven avdelingen uten protester fra de andre. Det var nok av kvalifiserte menn. Alt måtte skje fort og bestemt.

Forholdene var av en slik art at det slett ikke var noe særsyn at et enkelt kompani hadde opptil fire fem forskjellige kompanisjefer i løpet av et par dager. Til og med tre forskjellige på en dag hadde forekommet. Divisjons-regiments- og batalijonsjefer falt ut i hopetal uten at mannskapene ble forbauset av den grunn. Utfallet av troppførelse var så stort ^{for mange} trygt kunne ta farvel med dem på hvilket som helst tid på døgnet uten at noen reagerte på det.

Mangelen på offiserer var preker. Utdannelsen på Tølz var nå bare forbeholdt de med særskilt fronterfaring og lederegenskaper. Alt annet var satt tilside.

Et par dager etter bombeangrepet på Magdeburg var Sverre i-gjenn på farten.

Han hadde som vanlig hatt hold da han sikkert søg en ledig sitteplass i en overfylt kupe. Nå håpet han bare og nå ned til Tølz uten flere avbrytelser i trostesløse tilfluktsrom med nervene på høykant.

Han hadde fått rede på at skolen lå helt nede ved Garmisch -Partenkirchen hvor det etter sigende ikke hadde forekommet noen form for bombing hittil. Det var ikke fritt for at han gledet seg til og komme i fredlige omgivelser selv om han måtte gjennomgå kasernedrillen.

På veggen rett fremfor ham fikk han øye på en gammelkjent plakat fra som hans og dinglet i takt med vognens bevegelser på skinnegangen. Han kunne ikke annet enn å dra på fliret.

Jaggu var det ikke selveste Kohlenklau som fremdeles var i live der han hang og stirret urolig på ham og minnet ham om gamle dager i Berlins undergrunnsbaner og trikker den gang han tok ^{sej} par ekstra fridager i byen på veg til Mitau i 1943.

^{Snudde} Dager som riktignok ikke var eldre enn et par år men for Sverre var de alt eldre.

Han behøvde ikke leagere å lese teksten på plakaten. Den kunne han forlenget utenast:

Wehr klaut den Strom,

den Gas, den Licht?

Das macht Kohlenklau!!

Bist Du Kohlenklau??!!

Under teksten løp Kohlenklau, en skummel svartkledd skikkelse iført en reddtatt sixpenslue med en velfylt sekk på ryggen mens han ^{med} et endt øye kastet et hastig blikk, fylt av dårlig samvittighet, over den ene skulderen synlig redd for å bli iaktatt eller forfulgt på sitt skumale tyveritokt etter å ha rappet fra fellekskapets midler. Sverre måtte lo igjen for seg selv der han satt og mintes tidligere møter med Kohlenklau. Jaggu lot det til at Kohlenklau hadde bestemt

...så stort trykk kunne ta farvel med dem på hvilket som helst tid på døgnet
Stiftelsen norsk Okkupasjonshistorie, 2014

Mangelen på offiserer var preker. Utdannelsen på Tølz var nå bare forbeholdt de med særskilt fronterfaring og lederegenskaper. Alt annet var satt tilside

Et par dager etter bombeangrepet på Magdeburg var Sverre i-gjenn på farten.

Han hadde som vanlig hatt held da han sikkert søg en ledig sitteplass i en overfylt kafe. Nå håpet han bare og nå ned til Tølz uten flere avbrytelser i trostede tilfluktsrom med nervene på høykant.

Han hadde fått rede på at skolen lå helt nede ved Garmisch -Partenkirchen hvor det etter sigende ikke hadde forekommet noen for bomb- ing hittil. Det var ikke fritt for at han gledet seg til og kom i fredlige omgivelser selv om han måtte gjennomta kasernedrillen.

På veien rett fremfor ham fikk han øye på en gammelkjent plakat ~~ix~~ som hang og dinglet i takt med vognens bevegelser på skinnegangen. Han kunne ikke annet enn å dra på fliret.

Jaggu var det ikke selveste Kohlenklau som fremdeles var i live der han hang og stirret urolig på ham og minnet ham om gamle dager i Berlins undergrunnsbaner og trikker den gang han tok ²²⁷ par ekstra fridager i byen på veg til Mitau i 1943.

~~GAMLE~~ Dager som riktignok ikke var eldre enn et par år men for Sverre var de alt eldgamle.

Han behøvde ikke lengere å lese teksten på plakaten. Den kunne han forlengst uttenet:

Wehr klaut den Strom,

den Gas, den Licht?

Das macht Kohlenklau!!

Bist Du Kohlenklau??!!

Under teksten løp Kohlenklau, en skummel svartkledd skikkelse iført en rødnett sixpenslue med en velfylt sekk på ryggen mens han med et ondt øye kastet et hastig blikk, fylt av dårlig samvittighet, over den ene skulderen synlig redd for å bli iaktatt eller forfulgt på sitt skumle tyveritokt etter å ha rappet fra fellesskapets midler. Sverre måtte le igjen for seg selv der han satt og mintes tidligere møter med Kohlenklau. Jaggu lot det til at Kohlenklau hadde bestemt seg til å være med til siste mann, han også.

På skolen går dagene med til øvelser i leude, vanlig skolegang, sport og -- sandkassetaktikk. Nå var han blitt en av sandkassokrigerne som han tidligere hadde hatt slik forakt for. Øvelsene og undervisningen fortsetter som en alt er som det skal være

117

109

på sanntlige fronter. Her er det ingen som bryr seg om at Tyskland er iferd med å bli innsnevret fra dag til dag. Den tid den sorg, later det til.

Ryktene svirrer her også.

Stadig holder de nattenevner under mottoet: Berlin skal ^usettes.

Russene nærmer seg byen og oppmerksomheten er rettet mot Sjukov og hans arme som presser stadig på mot byen.

På klare dager når solen skinner fra en skyfri himmel, kan de oppfange mystiske lyder opp fra fjellene ~~ikke~~ ^{SØRØST.}

Effekt kastes tilbake mellom fjellveggene som rullende torden. Alle lytt og glaner opp mot den blå himelen for mulig å få MYNYM et glimt av gjenstandene som lager et slikt rabalder.

Noen påstår med sikkerhet at det er de nye jagerflyene mens andre påstår like sikkert at det er larmen fra utskyttingsbasene for V2 som befinner seg et eller annet sted opp i alene. Etersom de ikke får øye på gjenstandene, slår de seg til ro med at de med V-2 har rett.

På grunn av de stadige overflyvninger av fiendtlige kampferband er det konstant flyalarna her ned.

Det er to typer flyalarna. Gjentatte lange støt er ikke rettet mot noe i deres egen nærhet. Korte støt i tett rekkefølge er beregnet på angrep som truer de nærmeste omgivelser. Da er tiden inne til dekkning.

Ellers ville man bli sittende uvirksomme i kjellerne hele døgnet og bare glo på hverandre.

Stadig meldes over radio: ~~at~~ Fiendtlige "Kampfverband" på "einflug" mot "Das Reichsgebiet" fra vest eller fra syd i retning nordost osv.

Rett som det er melder radioen triumferende at det ikke befinner seg fiendtlige kampfly over "Das Reichsgebiet".

Dette må være signalet til nye angrep.

Radioen er ikke før blitt taus og alle mann drar et lettelsens sukk før den tar til å melde om innflyvninger fra alle kenter.

Det er som om de allierte holder dem for narr.

Tyskland er som en heksegryte. Det er ikke tvil lenger. Det er langt tryggere å være soldat enn sivilist slik det har utviklet seg.

De driver øvelser ute på markene ved skolen under stadige overflyvninger. Ennå er det lange støt. Det er som om de ikke deltar i selve krigen mer.

Meldingene fra kampberedene strømmer inn. Skuffelser og atter skuffelser. Høp og tvil - tvil og håp. ~~Det er ikke som før i jehanne...~~

I nordøstiger den tjukke svarte røyken opp fra de ~~bombekamerjete~~ ^{bombekamerjete} byene som har fått ~~EMBEEMEMEE~~ det endelige dødsstøtet av et veritabelt bombe-regn fra kjenge-formasjonene som farer som en svart skygge over det arme landet.

Som en mørk og uovervinnelig masse siger armadaen inn over dem.

En svart skybunke som dukker opp i sør og trekkes ~~seg~~ ^{sammen} til storm.

~~En...~~

Hole landskapet og dets innbyggere kryper sammen mens de åndeløst gjør seg rede til å ta imot bombetøppet som de vet flyene bærer med seg.

Buldrende kommer den mektige armadaen mot dem. Bølge på bølge i trygge forseglinger. De flyr ikke høyere enn at de tydelig kan se de amerikanske kjennetegnene på de svarte kjempeene.

De hvite stjernerne stirrer nådeløst ned på dem. Som torden farer armadaen over dem og med en mørk kjempestrygge på bakken som beveger seg i samme hastighet som skyen der oppe. Det er uråd ~~de~~ ^{de} telle flyene. De teller bølgene i stedet.

De skygger helt for sola i det de passerer skogholtet karene har søkt dekning i. Et dypt mørke senker seg over dem. Selv småfuglene har gått i dekning. Det høres ikke et pip fra dem lenger.

- Tusenvis av fly, hvister en åndeløst og følger dem med med et forferdet blikk.

Freudeles ikke en lyd fra bakken. De store 8,8cm flakkbatteriene forholder seg tause. Hvem faen tør løsnne skudd mot denne åsgårdsveien? De kryper sammen, drar et lettelsens sukk i det skyggen passerer dem på veg mot et annet ulykkelig mål.

Ikke et eneste jagerfly er ~~de~~ ^{de} se. De har vel ikke flere igjen, tenker Sverre ved seg selv. Gudskjelov. Det er ikke dem som skal bankes idag.

- De setter kursen mot Salzburg og Linz, brøler en gjennom larmen. Så får de øye på de første bombene som regner ned som disse svarte dråper. En kraftig skur som legger "åkeren" flat på et øyeblikk.

Så begynner kjempen og hærre igjen -- minst tredive kilometer fra de forskrokkete karenes oppholdssted.

Han banker med alle knøkene - fortene og fortene - enda fortene.

Drøpe drøn når ut til dem. Jordskorpen dirrer under beina deres - tre fire mil fra skur bombesjokkets mål.

Så kom lufttrykket, et ikke ukjent begrep for Sverre. Det før som et enormt varmt vindkast over dem. De spinkle gran- og furutrærne som omgav dem svalet og la seg et øyeblikk som en en kornåker under en rasende høststørn. Karene klamret seg til de spinkle stammene mens grener og barmåler føk om ørene på dem. Trær knakk og svevde avsted kast i kast da det stormet som verst.

De glante forferdet etter stormkastet der det for videre og virvlet opp alt løsere på sin ferd. Luften var fylt av et virvar av løse planker pappir, og kvist og halm som regnet ned etterhvert som tyngdekraften overvandt det unaturlige stormveret.

Åndeløst fulgte de flyene etterhvert som de dreide av fra målet og dro i en halv sirkel mot vest for å returnere mot syd igjen. Alt foregik med den største pressisjonen.nye bølger flammot inn over den ubeskyttede stranden. Trekker seg tilbake .Frem og tilbake. Spor vickes ut og nye

Kjempstore lyablaff lyser opp i de svarte røykassene over byene og eksploderer med dumpe brak.

Kjempen hamrer frendeles uten å minske tempoet.

Herregud blir han da aldri trett?

Hele området er innhyllt i et mektig teppe av tjukk kølsvart røyk som stiger mektig opp mot flyene.

- Dette er jo rene slasingen ved bomber, roper flere i munnen på hverandre. De fornektet seg ikke, selv i en slik stund, tenkte Sverre. Sparen--Sparen. Sjarlich som alltid.

- De hadde jo greid seg med en tredjedel, synes du ikke?

- Jo, mammalet Sverre. Kanskje amerikenerne ikke har noen "mannisparmeister"?

- Nei de der har sikkert nok og ta av.

- De tenner vel hele bombelageret sitt så de slipper og sitte igjen med et lager til ingen nytte når krigen er slutt, kom det hånlige fra en. Endelig har den siste bølgen gjort seg ferdig og det blir stille igjen. Bare det rykende infernoet i nordøst forteller dem at det ligger et nærbanket ^{LANDKAP} der borte med to forhendværende byer i gras.

Hvor mange døde? Se det vet bare Vårherre.

Tause med en knugende følelse vender de tilbake til skolen hvor de blir tatt av nye meldinger om fiendtlige fly på veg inn i riksområdet. Denne gangen er det jagerbomberne som kaster seg over jernbanetrafikken og lammer den. De beskyter alt som leer seg.

Praktisk talt alle tilførsler til fronten opphører. Alle rutetabeller har opphørt og eksistere. Togene kommer og går på lykke og fromme, avhengige av jagerbombernes reid.

Når kommunikasjonene opphører for godt, er det slutt.

Dagen etter opplever de en eiendommelig luftkamp.

Forundret glauer de opp mot nye forunderlige lyder. Små rasende bier er på vingene. Med et gleffsende brøl kaster de seg over bombe-flyene. De farer avsted med med fryktelige brøl hengende etter seg som en lang hale lange etter at de er forsvunnet for øyet.

Sverre har aldri set hurtigere fly. Forundret blir han liggende og stirre etter de merkelige flyene.

Det kan ikke være vanlige fly slik han kjenner dem. Men han kunne sverge på at det var fly. Kanskje et av de hemmelige vingene det snaktes så meget om?

Med det samme de små svarte prikkene kaster seg over bombe-flyene, begynner de å skyte heftig inn i armadaen mens røddottene spretter ut på himelen rundt dem.

En hissige luftkamp utvikler seg over hodene på dem. De første bombe-flyene er i ferd med å styrte ned delene av dem slynges ut og virvler mot jorden. De faller som mektige fakler med lange rødhaller etter seg.

Fornasjonene blir sprengt og enkelte bombere sårer akterut og begynner å

Smelsen horst Okkupasjonshistorie 2014
og beskjeftige seg med. Bombeflyene slipper bombene på målfå for og komme seg hurtigst mulig vekk fra de illtre angrip-
orne.

Stadig nye bombere faller ut av formasjonene og styrter mot jorden med voldsomme kvin med en ildhale etter seg. Flere eksploderer i luften i et regn av deler som slynges ut i alle retninger for så og flaggre ned mot jorden.

En flokk som har søkt dekning like ved Sverre fatter håp og jubler ut ettervert som bombeflyene knekker over og lønser i brann mens bombene drysser ut av buken på den.

Pett som det er blir de glade utbrudd avlost av skuffete vrøl hver gang et jagerfly styrter hodestups mot bakken med en lang svart røykhale etter seg.

Det vrimaler av illtsinte hvens rundt de klumpete bombeflyene i en avsindig runddans. Feiler på målet. Tar ny fart og kommer igjen med fornyet kraft mens de fyrer med alt de har mot de hjelpeløse bomberne. Tveervender og gyver på igjen med maskinkanoner som spyr ut at regn av ild i hostende serier mot bombeflyene som svarer med samme mynt.

Den ene fallstjernen etter den andre springer ut som ^{slør} flierfargete blomster på himelen og daler langsomt ned mellom røyksoppene og det uvisse. De teller fallstjernerne etterhvert som de folder seg ut over den.

Enkelte sprette bombefly når målet men ikke i den paradeformasjon som sist.

Nedskytingene fortsetter mens Schnellkomandoene raser ut for og samle opp de nedskutte mannskapene som flaggrer ned over området.

Plutselig er det over og himelen er fri for fly.

Hist og her stiger det opp lange røykspiraler fra landskapet der de nedskutte flyene fremdeles brenner.

Humøret stiger og optimistene får overtaket. -Der kan dere se! Vi er ikke ferdige KMMH alikevel. Der kan dere se. De nye våpnene eksisterer! Et kraftig sus ~~XXXXXXXXXXXX~~ river den ut av betraktningene om det nye vånet.

En sverm av jagerfly vender tilbake med vaggende vinger. Ekkoet fra den kolosale lyden de etterlater seg slynges frem og tilbake mellom fjellene. De forsvinner like plutselig som de dukket opp mens brølene fra dem blir hengende igjen over hodene på ~~XXXXXXXX~~ den skvaldrende flokken nede på bakken.

De nye jagerne blir diskutert uten at noen er istand til og bedømme hva slags fly det var.

Optimismen stiger og de fleste begynner og fatte håp igjen.

Men optimisven og pessimisven skifter fra dag til dag etterhvert som meldingene fra frontene i øst og vest strømmer inn.

Stadig tilbake.

Men det skal ikke neget til for den blir optimist igjen.
 Likegyldig hvor ubetydelig en nyhet er, bare den er god, gjør sitt til
 at optimisren ~~XXXXXX~~ stiger snittende mot nye uansede høyder.
 Sinnene settes i kok. Nå kommer vendepunktet!

Stadig holder det optimistiske foredrag om situasjonen på frontene
 hvordan fienden gjør grove feil som tilslutt vil bli skjebnesvangre
 for den når tiden er inne til og utnytte disse feilene.

En stormbataillfører skisser opp i korte vendinger en forestående stor-
 offensiv med utgang fra Tsjekkoslovakiet mot de russiske styrkene
 i Østtrøysen hvor de vil avskjere dem fra de øvrige Røde Arme, ~~er~~ om-
 ringe den og slå dem tilintetgjørende.

Bare ønsketenking, sukket Sverre for seg selv. De fleste slukte historien
 på. Ellers var det første gangen Sverre var blitt informert fra høyere
 hold om en nær forestående offensiv. Bare det tilsa at historien burde
 taes med et par klyper salt.

Han var forelegget klar over at sammenbruddet var nær forestående.
 Han lot seg ikke ~~XXXXXX~~ lengere bløffe av de utallige "Hoffnungssprit-
 zene" som bare resulterte i et stadig svingende humør - fra den dypeste
 fortvilelse til den høyeste lykkesalighet som disse oppkonstruerte
 hitene fremkallte en stakket stund.

Omkring den 9 februar blir "Lehrgangen" oppløst og sørett ut til sine
 respektive avdelinger som de fremdeles kan nå.

Hvis ikke blir de ~~beordret~~ ^{beordret} ut til de forskjelligete frontavsnitt hvor be-
 behovet er størst.

Sverre blir beordret til SS-Führerhauptamt, som forlengst er flyttet
 fra Berlin og til Weimar, for nærmere ordre.

Han får ordre om og ta en sidebane fra Weimar opp til Buchenwald hvor
 Führerhauptamt har flyttet kontorene til SS-kasernene der oppe.

Det ble vel for varmt til der i Berlin.

Han får følge med to søniger som er beordret til sine avdelinger i
 Stralsund. De de rekker frem i tide er det ingen av dem som vet. Det er
 bare og sette seg i marsj og følge strømmen så langt de rekker.

Skolen har ingen marsjfor-leining og gi dem. De får isteden rasjonerings-
 kort som de vet de ikke kan få noe på da det ikke finnes noe å få
 kjøpt lengere.

Ettese. jagerbomberne herjer i vest finner de de lite hensiktsmessig
 og dra den vegen. De stadige bruddene på jernbanelinjene stopper tran-
 sportene og skaper kaos som blir lette mål for fienden.

Den sikreste reiseruten er mot Wien eller Lienz hvor de for øye-
 blikket er minst utsatt for bombing og linjebudd. Derfra gjenom Tsjekko-
 slovakia til Prag og så videre mot vest.

De setter kursen mot Salzburg som første etappe etter Rosenheim.

Jernbanestasjonen i Salzburg har fått en fryktelig medfart siden sist.

- 4 -

Etter og ha ventet i det uvisse setter endelig toget seg i gang mot Linz.

Allerede nå kribbler det i blodet på Sverre. Vil han nå Weimar i tide? Eller vil de bli stoppet og dirigert til et eller annet frontavsnitt hvor de trenger folk? I så fall hjelper det ikke med all verdens fine pappirer.

Et bedrøvelig syn møter den i Linz. Hele byen ser ut som en forhistorisk ruinhaug. Bare de svarte sotflekkene etter forsøkte brannov forteller dem at alt dette er skjedd i deres egen tid. En total utradering er tilendebrakt.

Jernbaneområdet er et eneste stort krater som det fremdeles ryker av. Forvridde jernkonstruksjoner ligger slengt omkring eller stikker truende opp over alt.

Et spesialtog med kjøpestore Pantar og Kongetigerpensere på vei ut til fronten, ligger slengt hulter i bulter over over et stort område. De ligger i de forskjelligste stillinger med kanonrørene pekende opp eller press ned i jorden.

Det måtte betraktes som et under at transporten Sverre var med i greide og kom helt inn til Linz etter dette raseriannfallet som kjempen hadde hatt. Her har han faktisk løftet hele byen med sprellende mennesker, hus og pansere - rystet det hele kraftig sammen i sine hule never og så sluppet alt ned som potten når det kastes på stikka. Hva som ble mynt eller krone har ingen interesse her.

En klamme hånd gråper om hjertet. Det vrirbler fremdeles av levende vesner inn i mellom ruinene. Militæret er i overveldende flertall. At mennesker kan fortsette og leve her er helt ufattelig for ham.

Den knugende angsten for nye angrep hviler som en mare over hele området. Oppjagde maur svirer rundt i maurtua - stadig på farten.

Selv om kjen er stor, greier han virkelig og sikkre seg et pappbeger surogetkaffe på en av hjelpestasjonene. Han svelger den trøstesløse drikken med velbehag.

Han gir faen i armbandsuret sitt og bytter det bort i et halvt brød. Hvite slagord lyser mot ham fra veggene på de nærmeste bygningene. "Hold ut - Vi gir oss ikke - Psst! Der Feind hørt nit! Ein Volk ein Führei Kampmoralea skal holdes oppe for enhver pris.

Endelig får de karene seg på toget som etter sigende står klart for avgang til Prag. Ingen vet når det skal gå, de bare håper at det går før neste angrep settes inn.

Sverre sitter urolig som nå nåler mens han utålmodig venter på avgang. De allierte rykker færetuende fort frem både i øst og vest. Rene kappløpet. Stedig berettes det om transporten som er blitt "forget", omdirigert til et eller annet frontavsnitt hvor hele transporten var blitt satt inn i kampene pr. omgående.

[Hele Tyskland blitt en eneste UKK (hvedkornlinje) i de siste ukene. På jernbanestasjonen i Prag ~~XXXXXXXX~~ hersket det fullstendig forvirring. Perongene var tettepakkede av hastende flyktninger og soldater som svirret rundt mens de lette etter sine respektive togs avgangsspor.

Mennesker for hit og dit, frem og tilbake, mens de stadig ropte på sitt forsvunne reisefølge. Kvinner med barn, flokker på slår vasket rundt gråtende mens de lette etter et bortkommet barn som de et øyeblikk hadde sluppet av syne. Menneskevrirmlen hadde ført det bort og det var lite sansynlig at mor og barn noensinne møttes igjen.

De plasserte de øvrige barna på et lett synlig sted og innprentet dem om ikke og forlate stedet mens de selv hastet avsted inn i menneskeveldet på jakt etter den forsvunne. Gråtende stanset de alle på sin veg: Har dere sett en liten pike med hvit strikkrave? Har dere sett noe til en tre års gammel gutt med rød ransel? De stirrer med bønn og håp i blikkene. Si at dere har sett ham og hvor. Ver så snild og si meg hvor. De møter bare negative svar fra mennesker som haster avsted stadig opptatte av sitt eget velbefinnende.

Så er det bare og søke tilbake til den ventende flokken med det triste budskapet om at lillesøster er borte - antagelig for alltid.

Med barneflokken i helene haster de forgråtte mødre videre på sin flukt mot en tvilsom sikkerhet. Det er med bristende hjerner de må forlate byen hvor lillesøster er blitt etterlatt blandt fremmede mennesker og deres forgodtbefinnende.

Fra Prag går flyktningestrommene i alle retninger når man untar østover.

Mesteparten setter kursen nordover mot Dresden som er erklært åpen lasarettby. Som følge av denne erklæringen ~~XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX~~ håper de at denne byen skal unngå å bli masakrert av de alliertes bombearmader. Alt stridende militær er med militært utstyr og våpen er trukket tilbake og ut av byen i håp om at denne, Tysklands vakreste by skal bli spart for krigens reddelser og ødeleggelse.

Selv luftvernsskyttsene er trukket ut av byen. ~~XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX~~ ~~XXXXXXXXXXXX~~ Uten militær beskyttelse ~~XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX~~ er byen fullstendig utgitt fienden og øverlatt hans forgodtbefinnende.

Sverre bestemmer seg til å fortsette til Dresden og derfra over til Weimar. Han tror denne ruten er den sikreste for i det heletatt og nå Weimar før det bryter løs igjen. Han bærer et stille håp om at Führerhauptamt vil beordre ham videre til Norge mens det ennå er tid. Nervositeten sprer seg mere og mere. Stormen på Berlin er nær foretående, sier de som kommer derfra. Ryktene slår øt i full blomst. Noen gode - men de fleste dårlige - meget dårlige.

-191- 12/4 10/11/47

sivilbefolkningen også stort sett tar det som kommer uten KRYKKRY og
kny noe særlig. Bare deres trette og motløse blikk røper deres egentlige
tilstand.

I nord stormer engelskvinnene på mot Hamburg og nordtyskland for øvrig,
og truer med og dele landet i to og dermed avskjære ethvert håp om
at han skal groie og klatte seg ut av Tyskland mens det ennå er tid.
De fleste begynner så smått og spekulere på hvordan notet med vest-
maktene og russerne vil arte seg. De fleste håper nok i sitt stille
sinn at det skal arte seg fredlig mens andre, høylydt og med sikkerhet,
vet at Vestmaktene vil fortsette krisen mot russerne med restende av
Wehrmacht.

Det florerer rykter om forhandlinger mellom kjente tyske generaler og
representanter fra Vestmaktene i Sveits og i Portugal.

Atter stiger et svakt håp opp av mørket. ~~De~~ ^{det} klammer seg til så
lange det varer.

Øvelsesklassene ligger fulle av kampklare tropper men det hjelper lite.
Uten transportmidler kommer de ikke av flekken. Det eneste de kan
gjøre er og vente til "Det tredje Riket" skrumper inn såpass meget at
endelig kan slippe til.

125

LASARETTBYEN SOM BLE KNUST.

Endelig retter toget seg i bevegelse med rykk og napp. Straks blir det verre livlig i den overfylgte kuvognen hvor både sivile og soldater står eller sitter en hverandre.

Selv står Sverre midt inne i vognen hvor det er så trangt at han har et følelse av at beina er i ferd med å forlate fast grunn.

Det skurr og skurr og han har sin fulle byrde med å holde seg på gulvet. Spekeragrit og snuffsing fra sultne barn og fortvilte mødre med noen sammensnøete olendeler i et knippe, blander seg med soldatenes skravlende og grove øder.

Stanken er forferdelig. De fleste gjør sitt fornødne der de sitter eller står. Ingen, hverken kan eller tør, forlate plassene når toget gjør et opphold på en eller annen fellestasjon. Straks vil en annen innta plassen eller de rett og slett risikerer og ikke kommer med på den videre ferden. Det er så og si umulig og røre på seg uten og få de nærastes forargede blikk rettet mot seg.

Disciplinen er det så som så med. Det nytter ikke lengere og spille overordnet.

De svake besvinner og siger mer laagsomt sammen og blir hengende halvt og en midt inne i den kompakte massen som beveger seg i takt med vognene der de sliagrende rister seg frem på skinene.

Ingen er istand til og hjelpe dem. Alle har mer enn nok med seg selv når de kjemper for og holde seg på beina.

Hver gang massen tar overbalanse lyder det hyl og skrik fra de mest utrette.

Sverre begynner så smått og ønske seg nok tilbake til en eller annen avdeling. Et bombeangrep på dette toget ville utarte seg til et forferdelig kaos, tenker han forferdet og kaster et vurderende blikk over massen som han roker et hode over.

Stanken blir verre og verre. Urinstanken blander seg med sur soldatstank og øder og svette.

Anatisk med øynene halvt lukket følger han med i det som skjer rundt han.

Han merker at sulten tar til og gnage i han men bryr seg ikke noe om det. Da er det langt verre med tørsten som har plaget ham hele veien hittil. Det verste er at han har en liten skvett kald surrogatkaffe på felåttflasken som det er uråd å få hektet av bandebudet. Flere ganger hadde han forsøkt og få tak i den men måtte alltid oppgi det. Neboene ville ikke forstyres. Bortsett fra det halve brødet som han hadde skaffet

126

seg i Linz og som han forlengst hadde satt til livs hadde han ikke sett noe spiselig under hele reisen. Ivertfall når han så bort fra nisten til sine medreisende.

Nå skulle han gjerne ha tatt til takke med Sauerkraut.

Rasjoneringskort? For en parodi. Det må ha vært en vitts fra skolens ledelse når de sendte med dem disse verdiløse papirarkene. Men det var vel for og gi et skinn av at det fremdeles hersket vi de bakre rekken. Ivertfall var det en blaut vitts.

Ved neste stopp gir han opp. Han baner seg veg mot den halvåpne døra og jumper ut med et lettelsens sukk. Han stiller seg ~~stiller seg~~ kloss intil en vogn og tømmer seg. Endelig kan han stille tørsten igjen. Det er trengsel langs vognrekkene. Nye passasjerer leter etter plass mens andre som har fulgt med på transporten løper fra vogn til vogn i håp om og finne seg en bedre plass.

Ingen tenker eller bryr seg om hilseplikten lengere. Han passerer en oberst uten og hilse. Obersten gir blanke blaffen i ham. Dermed slipper han og fly frem og tilbake og hilse slik som straffen var praktisert tidligere.

Stappfullt over alt.

Endelig støter han på kameratene fra Tölz som han hadde mistet kontakten med i Linz.

-Hei ! Har ikke dere fått plass heller?

- Nei, de fordømte vognene er stappfulle.

Det er ikke tid til mere unødig prat.

De slår seg sammen igjen.

De trenger seg frem utenfor en 2 klasses kupevogn med døren på vidt gap.

-Hei, roper den ene av karene og vinker energisk mot de to andre.

-Her er det ledige plasser!

-Kom igjen karer. Han jumper optimistisk opp på trinnet og forsøker og komme seg inn i kupeen.

-Nur für offizieren! En hauptmann i Luftwaffe reiser seg og stirrer advarende på ~~xxx~~ de menige inntrengerne. Sverre, som underoffiser, finner det klokest og avvente begivenhetenes gang i bakgrunnen, klar til og smette inn hvis sjansen bød seg.

De to SS-mennene glaner forundret på offiseren. Deretter på de andre offiserene som sitter og breier seg selvtilfredse på benkene. En fin samling representanter fra Görings LuftWaffe som for lengst har utspilt sin rolle som fedrelandets forsvarere. *Uten klagen.*

De to karene gir seg ikke.

-Vi har ordre om og melde oss uopphørlig ved våre avdelinger ved fronten. Det er fullt overalt og vi må med.

-Spielt keine Rolle!

Då den tredje bølgen av flygende festninger gikk løs på den ennå uskadd midtbyen, og bombet den sønder og sammen, ble samtlige ~~XXXXXX~~ uniformerte utkommandert av tilfluktsrommet for og ta del i hjelpearbeidet i de bydeler som alt var hjemsoekt av den nideløse fienden.

Hele byen lå fullstendig opplyst under det voldsomme ildhavet og blottla de vanvittige flyktningestrømmene som løp forskremte hit og dit mens de lette etter dekkning. ~~XXXXXX~~ Fly etter fly med rusende maskiner før over dem oppe i mørket og fyrte av alle sine kanoner og maskingevær mot den værgeløse flyktningemassen som veltet opp fra de utbombede tilfluktsrommene på jakt etter nye dekkninger. Stadig returnerte flyene mens de bestrøk alt som beveget seg i flammehavet under dem. En ildstorm raste over byen og tvang innbyggerne ned mot kanalene i håp om å redde seg unna den intense ~~XXXXXX~~ heten som oppsto.

Fra ruinene som var omgitt av ild, røyk og digre støvskyer lød det hjerteskerende skrik fra mennesker i den ytterste nød.

Mennesker i transe vagget søkende omkring uten mål og mening. Andre sto fullstendig paralyisert og stirret på de maltrakterte likene som for et øyeblikk siden hadde vært deres ~~hjem~~este slektninger. De bare sto der og stirret uforstående på restende uten og ense farene rundt dem. Redningsmannskapene gjennomsoekte bygning etter bygning med fare for sine egne liv. Grushaug etter grushaug ble gjennomtrålet etter sårete og hjelpeløse mennesker. De gikk for det meste etter skrikene.

De fleste som alt var ~~skad~~ drept ble funnet rent tilfeldig ~~ble~~ gravd frem for videre transport til samleplassene for identifikasjon.

De mest solide tilfluktsrommene ble i all hast omgjort til førstehjelpstasjoner og provisoriske lasaretter.

Her ble de sårete, under skrik og ~~skrik~~ bønner, bokstavlig lagret til noen kunne ta seg av dem.

Temperaturen steg voldsomt og forvandlet de ulykkelige menneskene fra og være levende fakkler til forkullede lik på et øyeblikk.

Gassledningene sprang i tusen filler og antente gassen i kraftige lynblaff.

Flammene steg ende tilvers og kunne ~~sikkert~~ sees milevis unna.

Flammene Flammene slo ut fra hus til hus og åt opp alt inventar så bare et tomt svartbrentt skall av murstein sto igjen og svalet og truet med og rase ned over redningsmannskapene der de krafset seg frem mellom nedstyrkede bygninger.

En infernalsk hete oppsto og tvang de mest utsatte til ~~og~~ vrenge av seg kapper eller jakker som de slengte over hodene for ~~og~~ dekke for ansikt og hals mot den sviende heten.

-De helvetes gangsterne brukte fosforbomber, brølte en feldwebel og pekte med en skjelvende finger mot en lavastrøm av brennende asfalt som langsomtøkte farten der den sēg ned i rennesteinen hvor den blandet seg frosende i strømmen av kaldt vann.

De sårte hales fortsatt frem under stønn, skrik og ville hyl og plaseres side om side midt i gata hvor andre tar hånd om dem. Her ligger de og vrir seg i vanvittege smerter med store forbrenninger forårsaket av flytende fosfor i brand.

Side om side ligger de og venter på og bli bragt ned i nærmeste tilfluktsrom. Side om side ligger de og vrir seg i avsindig smerte.

Snor seg som sprellende ormer. Tygger leppene til blods mens de alt i et dunker hodene i i broleggingen. De skrek ikke lengre. De brølte. I et kjø. Gjennomtrengende så det skar gjennom marg og bein på hjelpemannskapene som skrekkslagne var vitne til de forferdelige senene. Flere slipper det de har i nevene og holder seg for ørene mens de ryste og skjelver som ospeløv.

- Å herregud! Å herregud og Fader, mumler en ung ~~XXXXXX~~ og kraftig løytnant og snur seg vekk fra synet mens han holder seg for ørene.

- Få slutt på dette! Kan ikke noen få slutt på dette, stønner han og ser seg hjelpeløst om.

Nervene hans står nok ikke i forhold til musklene hans, tenkte Sverre og undret seg over at ikke hans egne nerver forlengst ikke hadde slått klikk. *og som bleit for*

Å herregud for et fordømt svineri, vedble løytnanten og stønne frem der han sto lenet til restene av en murvegg og spydde som en stut.

Det var det siste Sverre så av ham.

Larm og komandobrøl blandet seg med de hese brølene fra de lamlestete. Skrikene deres ble hesere og hesere ettervert som de slet ut stemmebåndene.

Tilslutt kom det bare hese ubestemmelige lyder fra dem. De fortsatte å bite seg til blods med blodskutte øyne som i desperasjon holdt på og springe ut av skallen på dem.

Noen tyggde villt på fingrene, mens Blodskummet vokste om kjeften på dem. Andre kjørte hele neven i munnen og beit til mens atter andre beit seg fast der de kunne komme til. De hamret med knytnevene i broleggingen så det knaste i knokkene.

Bekker av rødt sleipt blod samlet seg i pøler. Enkelte kroppar var skamfert til det helt uigjenkjennelige. Kjøtt, sener og uniformfiller var malt sammen i en eneste bløt deig av blod, sener og dirrende muskler.

Der hvor det tidligere hadde vært en arm eller et ben, sprikte nå gråhvite splintrete knokkler blodig frem mellom uniformfillene.

De graver frem en skrikende kvinne som er helt fra seg av smerte. I sjokktilstand griper hun seg om hodet med begge hendene mens hun stønner i et kjø. -Mein Gott! Mein Gott! River seg i håret så hårtaffsene tyter ut mellom de hvitknyttete hendene.

Vettskremte unger virrer sjokkskadet mellom buinhaugene mens de for-

Det roper på mor og søster. De gråter ikke som normale barn lengere. Gråten er tørr, tåreløs med stakato lyder som vanskelig kan sammenlignes med det man vanligvis regner for barnegråt.

Flere av hjelpemannskapene, garvede frontsoldater, begynner så smått og ~~ikk~~ merke ~~av~~ reaksjonene fra det grufulle synet de er vitne til.

En etter en slipper de det de har, tverrvender og løper bort mens de brekker seg.

De føler en slags lettelse da de siste skrikene forstummer. Nå lyder det bare svake stønn og sår klynk fra de utmattede kroppene. De som fremdeles er noenlunde klare trygglere om og bli befridd fra de utholdelige smertene og lidelsene.

-Vi burde ha skutt dem for lenge siden, hvisker en gefreiter stille, og spart dem for dette seigpineriet. De er ferdige alikevel, la han ~~vi~~ unnskyldene til.

-Jeg har aldri, fortaatte han, i min villeste fantasi forestilt meg at noe menneske kunne være så fordømt seiglivet som disse. Han rister oppgitt på hodet.

Men brandene som oppsto fikk de ikke bukt med. De spredte seg med lynet fart. Små slikkende ildtunger sprang ut av de svartbrendte vindusåpninger og minnet dem om at leiegårdene fremdeles sto i full fyr.

Murvegger sprakk med tørre smell og seg sammen. Ballkonger gikk i gata så murpussen føk om ørene på hjelpemannskapene. Myndige ordrer og advarsler om truende farer lød over alt. Ødeleggelsene spredte seg som ringer i vannet ettervert som bygningene raste sammen og hvirvlet opp digre grå støvskyer.

Stadig oppsto det nye eksplosjoner. Ubestemmelige ting regnet ~~ned~~ brennende ~~ned~~ ~~og~~ glødende ned og forårsaket store utfall i hjelpemannskapenes rekker.

Rett som det var eksploderte et eller annet og fór til himmels som en lysende komet. Sporveiens kraftledninger gikk i gata med et brak og skapte et helvetes kaos.

Den ene eksplosjonen værre enn den andre tvang hjelpemannskapene i kne mens de heite lufttrykkene for over dem og truet med og feie dem inn i det forferdelige ildhavet.

Gloheite vinder for gjennom de sammenraste gatene. Først som ^{en} svakt ~~x~~ ~~XXXXXXXXXX~~ oppvarmet trekk som virvlet opp støv, flaggende tapetreste og andre lette gjenstander. Tiltok ettervert raskt for tilslutt og oppstå som rene hvirvelvinder som sopte med seg alt på sin veg. De fór som ulende tornadoer gjennom bydelen og rev alt rørlig med seg på den ville ferden. Rene dragsug oppsto. Hvite brølende flammeter for ende til vers.

Hjelpemannskapene gispet etter luft med sviende lunger mens de klam-

mret seg til murblokker og heite lyktestolper med sammenknepte øyne mot de kolosale støvskyene som hvirvlet gråbrune rundt ørene på dem. Flammene trakk til seg surstoffet med et voldsomt sug. Den som ikke var påpasselig nok, rissikerte og bli dratt inn i flammene for et øyeblikk etter og gå opp i røyk.

Rett som det var raste en bygging sammen og nye fortvilte sener oppsto.

Hjelparbeidet gikk i stå. Alle fikk mer enn nok med og ta vare på seg selv i det helvete som utspannt seg. Den kvelende heten trengte gjennom kappene og jakkene de dekket seg med. Det sved i ansiktet. Men verst var svien i lungene. De sved og brandt som om tusen glovarme nåler stakk i dem hver gang de snappet etter en munnfull luft. Tilslutt tumlet hjelpemannskapene sanseløse ned i de overfylte tilfluktsrommene hvor de ble sittende og gispe etter pusten. Heten i tilfluktsrommet var ikke til og holde ut. Karene vrenget av seg mesteparten av de tykke vinterklærne i håp om at det skulle lindre mot den værste heten i rommet.

Tilstandene der inne var ubeskrivelige.

En Wehrmachtssoldat som hadde vært nede ved kanalene fortalte at han med egne øyne hadde sett store flokker, både sivile og uniformerte, flykte i vill panikk fra heten og flammehavet for og søke reddning i kanalene hvor de hadde omkommet i et frådende ildhav ~~xxxxxx~~ av brennende bensin, olje og asfalt. Man påsto at vannet formelig kokte under den voldsomme heten. Skrikene fra de ulykkelige var forferdelige. Han grøsset. Intet kunne gjøres for dem. Det hadde hersket full panikk. En annen fortalte om fullstappede lasaretter som ble bombet sønder og sammen og om digre grushauger som var fullstendig innfiltret av brølende pasienter. Døde og sårete lå slengt utover i et forferdelig kaos.

Over alt i tilfluktsrommet lød det rasende kommentarer. Amerikanerne ble fradømt enhver øre og ble stemplet som forbannede yankeegangsters som uten skammvett hadde nedverdiget seg til og bombe en åpen og værgeløs by.

En by som de visste var fullstappet av sårede og tilstoppet av enorme flyktningsstrømmer fra østområdene.

Storparten av de gestikulerende soldatene var hellig overbevist om at selv russerne ville ha kviet seg for og utføre en liknende skjenselsdåd.

Sivilbefolkningen ~~xxx~~ som overlevde var lamsslått over denne forferdelige ugjerningen.

Noen sammenlignet engelskmennene med amerikanerne og ble skjont enige om at førstnevnte var gentlemen som ikke under noen omstendighet ville ha nedverdiget seg til en slik djevlesk dåd i krigens

siste time. Dette ville de aldri tilgi amerikanerne. Måtte alle ulykker ramme dem etter denne skammelige bedriften. Måtte de forferdelige skrikene - brølene fra de sårede og døende forfølge dem fra generasjon til generasjon i all evighet.

Himelen hvelvet seg blodrød over den lemlestedede byen og vitnet om at den gamle Sachsiske kulturbyen med alle sine kulturskatter var tilintetgjort i løpet av en eneste fryktelig natt.

Av representanter fra en nasjon som selv ikke har fått føle krigen på sin kropp. Av en nasjon som lå i trygg forvaring bak Atlanterhavets enorme havflate langt borte fra krigen og den djevleskap som fulgte i dens kjølvann.

Var dette nødvendig? Nå i krigens aller siste fase med seieren like bak hjørnet?

Da det grydde av dag, den tredje dag, lå byen fremdeles som et eneste stort utbrent ^{og} rykende krater.

Digre røykskyer drev vestover med en siste hilsen til omverdenen om at nok et vellykket terrorangrep var avsluttet og at Tysklands kulturby nummer en, den erklærte åpne by Dresden, ikke eksisterte lenger.

Det forekom Sverre at om han stilte seg på en murstein, ville han hatt full oversikt over ruinhaugen. Byen var fullstendig flatbombet i et hav av murstein. Leiegårdskvartaler var fullstendig jevnet med jorden. Rene ørkener der det tidligere hadde vært brede vakre avenyer og gater som hadde vært oppkaldt etter rikets aller største menn. Hverken menn eller gater eksisterte lenger. Takløse bygninger stirret ~~ank~~ anklagende opp mot den røykfylde himelen mens de på ny ventet på duren fra nye bombeeskadrer og kvinet fra fallende bomber.

Stålskjeletter og svartbrendte trær med avsvidde greiner - hele alleer står svartsprikende som truende utropstejn og vitner om elendigheten. Det glitrer i millioner av glass-skår fra de smaddrede vindusrutene. Parkene, som engang hadde vært byens lunger, med frodige løvtrær, var redusert til et villnis av forkullede greiner og svartsprikende stubber. Skammferte skulpturer og fontener ligger slengt omkring. Uerstattelige kunstverker er bombet sønder og sammen. Enhver restaurering synes og være fullstendig håpeløs.

Tallet på døde og sårete må være enormt selv om det fremdeles er liv i ruinene. Stadig kravler nye overlevende frem fra ruinene og tar skadene i øyesyn.

Tause og lamslutte står de bare der, fattslig og undrer seg over ulykken som hadde rammet den så brått og lagt deres kjære by i ruiner.

De dukker opp fra alle steder og ingen steder og tar til med dagens virke, oppryddingen, mens de stadig gløtter opp i påventen av at alarmen skal lyde i gjen.

Fra kjellere, tilflukterom under offentlig

Da det grydde av dag, den tredje dag, lå byen fremdeles som et eneste stort utbrent og rykende krater.

Digre røykskyer drev vestover med en siste hilsen til omverdenen om at nok et vellykket terrorangrep var avsluttet og at Tysklands kulturbym nummer en, den erklærte åpne by Dresden, ikke eksisterte lenger. Det forekom Sverre at om han stilte seg på en murstein, ville han hatt full oversikt over ruinhaugen. Byen var fullstendig flatbombet i et hav av murstein. Leiegårdskvartaler var fullstendig jevnet med jorden. Rene ørkenner der det tidligere hadde vært brede vakre avenyer og gater som hadde vært oppkaldt etter rikets aller største menn. Hverken menn eller gater eksisterte lenger. Takløse bygninger stirret anklagende opp mot den røykfylte himelen mens de på ny ventet på duren fra nye bombeeskadrer og kvinet fra fallende bomber.

Stålskjeletter og svartbrennte trær med avsvidde greiner - hele alleer står svartsprinkende som truende utropstegn og vitner om elendigheten. Det glitrer i millioner av glass-skår frade smaddrede vindusrutene. Parkene, som engang hadde vært byens lunger, med frodige løvtrær, var redusert til et villnis av forkullede greiner og svartsprinkende stubber. Skammferte skulpturer og fontener ligger slengt omkring. Uerstattelige kunstverker er bombet sønder og sammen. Enhver restaurering synes og være fullstendig håpeløs.

Tallet på døde og sårete må være enormt selv om det fremdeles er liv i ruinene. Stadig kravler nye overlevende frem fra ruinene og tar skadene i øyesyn.

Tause og lamslåtte står de bare der, fattig og undrer seg over ulykken som hadde rammet dem så brått og lagt deres kjære by i ruiner.

De dukker opp fra alle steds og ingen steds og tar til med dagens virke, oppryddingen, mens de stadig gløtter opp i påventen av at alarmen skal lyde i gjen.

Fra kjellere, tilfluktsrom under offentlige bygninger som fremdeles holder stand, dukker det nyeflokker opp fast bestemt på og holde ut enda en dag.

Selv renovasjonsselskaper søppelkjørere holder hjulene fremdeles igang. En hel nasjon lever fra dag til dag mens de slåss desperat hver på sin måte for og overleve mens fienden nådeløst rykker frem på alle fronter. De går sin skjebne i møte med all den tapperhet de kan mobilisere vel vitende om at de sakte men sikkert blir trengt opp mot veggen hvor nådestøtet skal settes inn mot dem.

~~XXII~~

134

KVART PÅ TOLV - NULL-TIMEN NÆRMER SEG.

Et par dager etter bombeangrepet på Dresden var jernbaneområdet i byen såpass ryddig at han kunne fortsette reisen mot Weimar.

Igjen var han alene. Han hadde mistet kontakten med de to andre under det kraftige bombeangrepet på byen.

Like før Chemnitz ble transporten holdt-igjen med ordre om og vente til linjene var ryddet, igjen. Byen lå rykende foran dem etter et kraftig bombeangrep dagen før.

Etter fire langtekkelige timer var linjene såpass ryddet at de endelig kunne fortsette.

Med sagte fart dampet de inn på hovedstasjonen og passerte et sønderbombet spesialtog med Focke Wulf-jagerfly. Flyvrakene lå strødd utover et vidt område og vitnet om effektiv bombing.

Fra vannrør som var bombet i filler, sto vannstrålene frendeles himmelhøyt i været. Kjempekratre ~~xxx~~ fylt med leirvann og lignet små ~~XXXXXX~~ spredte innsjøer som det var livsfarlig og nærme seg da man antok at det lå flere tidsinnstilte bomber klar til og eksplodere i dem ~~NVXXXXXXXXXXXX~~

Kabler hang og slang som girlander fra mast ~~XXXX~~ til mast. Pendlet frem og til-bake og minnet ~~den~~ om at klokken, sagte men sikkert, nærmet seg tolv.

Også Weimar ønsket ham velkommen med sotete utbombede bygninger hvor murveggene sto igjen som tomme skall med svartgrinende vindusåpninger. Stasjonshallen var fylt til trengsel av en broket skare husløse flyktninger og soldater, gamle så vel som unge. De lå eller satt hennslengt langs veggene og stirret tomt på de som kom og gikk.

Noen hadde trosset trengselen og slått seg ned i grupper ~~xx~~ rundt om på det kalde steigulvet mens de tviholdt på de få eiendelene sine. Unge mennesker lå og kjertegnet hverandre stirrende med tomme motløse blikk uten og bry seg om den stadige trafikken som omgav dem. Sverre snublet i et par som var i full gang med kjerlighetaktens aller siste fase. De lot seg ikke merke av den lille forstyrelsen. Nå gadd de ikke lenger ~~å~~ søke ut til ensomheten i ruinene når de skulle tilfredstille driftene sine.

De regner vel med ~~åxxxxxxx~~ bli bombet ihjel når som helst og hvorfor ikke få mest mulig ut av livet mens det ennå er tid?

Ingen av de omkringstående later til og bry seg om usedeligheten der de står og glaner likegyldig på trafikken. Alle er mer eller mindre opptatte med seg selv og sine dystre tanker om ~~KVXXXXXXKXKXKXKXVIIIXX~~ ~~KXKXKXKXKXKXKX~~ hvilke nye lidelser fremtiden vil bringe med seg. Parene lar seg ikke forstyrre av noe så bagatelmessig som en fot eller to på avveier.

Det må bomber til for og få dem til og vende tilbake til virkeligheten.

Han skrever over dem. For ham må de gjerne fortsette. Det gjelder ⁴og utnytte livet til siste trevl.

Etter og ha spurt seg for, finner han endelig sidesporet som fører opp til Buchenwald.

Det er blitt mørkt og helt overskyet. Inatt kommer iværtfall ikke bombeflyene, tenkte han og stirret opp mot det lave skydekket.

Til hans store forbauselse er vognen tom. Han blir usikker igjen og henvender seg til en underoffiser på perongen, som bekrefter at han er på rett vei alikevel.

Han er spent på hvilken mottakelse han får ~~xxxx~~ i Führungshauptamt og hvor ~~de~~ han ^{skal} kommer til og bli beordret.

De slipper ham neppe nå når de trenger ~~XXXXXXKXKX~~ hver eneste mann.

[Han håper på marsjordre til Norge men finner ut at sjangsen for en slik ordre er temmelig mikroskopisk på det nåværende tidspunktet. Bøkeskogen? Det høstes da fredlig ut. Det var rimelig at Führungshauptamt hadde søkt tilflukt hit opp, tenkte han og glante ut på de svarte bøkestammene som skildte seg tydelig ut mot den snøhvite bakken.

Det er stappmørkt og fullstendig blendet da toget siger inn til perongen i Buchenwald.

Også her kan han skimte noen svarte utbombede bygninger.

Himelen henger tung og mørk over ham. Det er snø i luften.

Det er bare en vei som fører til kasernene ~~xx~~ som han skimter så hvitt oppe på bakkekammen mellom de svartsprikende bøketrærne.

~~XXXXXXKXKX~~ Helt i ennen av sporet står det to enslige kuvogner som er forsvarlig låst med to diger hongelås.

Til høyere for ham der landskapet skråner nedover er ser det ut til at blindingen alt er ophevet. Himelen er opplyst og kan sikkert sees milevis unna. De ventet nok ikke noe flyangrep i natt, nei.

Eller kanskje de driver med et eller annet krigsviktig arbeide?

Plutselig lyder det marsjmusikk ~~opp~~ fra det opplyste området.

Hornmusikk klokken ti om kvelden? Det må vel være en eller annen øvelse de driver der nede. Det gjelder vel og utnytte tiden, tenkte han og fortsatte mot den nærmeste kasernen.

Rekruttene blir kampklare fort nå for tiden.

Det gikk i døren igjen. Han kastet et fort blick opp og sluttet og tygge.

Fem mann. Så tynne og forkommne som det overhodet går an og bli, stilte seg på linje ved døren, rettet seg opp, hilste med luene i neven og meldte av sin ankomst for de som befandt seg ~~ellers~~ i vaktrommet. De stirret på ham med store innsunkne øyne. Et anklagende blick. Han fikk brødet i vrangstrupen. Først etter hostetokket kunne han iakta dem der de sto tafatte ved døren, fremdeles med luene krammet i knokkeltynne nevene.

De var iført en tynn blå og gråstripet pyamasliggende uniform, som hang og slang på de tynne kroppene. På bena hadde de digre tresko, som ikke kunne skjulle at et par av dem gikk barbent i dem. De andre hadde surret noen filler om bena før de stakk dem ned i treskoene.

De snauklippte hodene virket ekstra dystre. Kranier som var dekket av et tynt gultent hudlag, og som var festet til en tynn knokklet hals som så ut til og svikte når som helst under ~~XXXXXX~~ dem.

Plutselig for det som et lyn gjennom ham: Konsentrasjonsleir! Han var havnet i en konsentrasjonsleir. Ikke som fange-men alikevel.

Han hadde nok hørt snakk om dem men aldri sett dem.

Han hadde ved et tilfelle dumpet opp i en konsentrasjonsleir i krigens aller siste dager som om han ikke hadde tjenestegjort andre steder.

Han følte seg kvalm og elendig mens han prøvde seg å undgå å møte de anklagende blickene de sendte ham.

Hadde blickene enda vært aggressive kunne han alltid ha møtt dem.

Han får det travelt med og komme seg avsted. Bort - bort er alt som står i hodet på ham nå.

De øynene - de ~~XXXXXXXXXXXXXXXX~~ innsunkene øynene med de svarte skyggene.

Han takker hastig for seg og flyr på dør redd for at toget skal gå i fra han.

Han vet at han har god tid til toget går. Minst en halv time.

De øynene kommer han aldri til og glemme. Levende lik. Ja, levende lik var det.

Ute på veien løper han nesten ned tre fire andre fanger. De stiller seg raskt opp på veien, gjør holdt, river av seg luene og hilser med blotede snauklippte hoder.

Slukøret forsøker han og gjengjelde hilsen men det blir bare et fortvilet forsøk. Han følte han gikk spissrot. Selv om fangene så aldri så ynkelig ut var det nok de som var de sterkeste under dette møtet.

De hadde ren savvittighet noe han selv ikke kunne ha lengere.

Han hadde blitt underoffiser i krigens siste time da det var så som så med ~~de~~ opprettholde ~~hilsen~~plikten. Av de få som hadde hilst på hans tjenestegrad var mesteparten, iværtfall hittil, en flokk konsentrasjons-

fanger fra en konsentrasjonsleir. Ikke for det. Det spillte ingen rolle for ham om man hilste på ham eller ikke. Det var jo bare en bagatell. Men merkelig var det, tenkte han der han hastet nedover mot stasjonen. Det ville være urettferdig om krigen sluttet akkurat nå da han befandt seg her.

[Hva blå straffen for dette?

[Nede på perongen blir han gående utålmodig frem og tilbake og vente på toget som er på vei opp fra Weimar.

En hel del sivile arbeider rundt omkring på stasjonsområdet. Han legger merke til at alle er bra kledd og ser ganske godt ut ivertfall når han sammenligner dem med de der oppe. Noen bærer små røde trekkanter på jakkene. Andre bærer grønne eller gule. Altså fanger de også. Noen passerer like ved ham og flirer ham rett opp i ansiktet. Vel, tenker han, de skjønner vel at ~~de~~ alt har tapt krigen og at det bare er spørsmål om dager ~~om~~ det er slutt.

De kan sagtens le. De har vel oppdaget hvordan det står til med ham. En og annen vaktpost slentrer rundt med karabinen hengende skjodesløst over skulderen.

Det lot til at de hadde sluppet billig unna krigen men han vil nødig være i deres bukser når det er slutt.

Dette kommer ikke til og gå upåaktet hen.

Han snur seg og stirrer opp mot kasernene igjen.

[En liten flokk fanger, de med stripene, er på veg nedover med en stor, tom to-hjuls drakjerre med høye grunder på sidene. En vaktpost slentrer likegyldig etter dem.

De to digre hjulene går langsom rundt. Rett som det er må fangene ta tak i hjuleikene for å få hjulene opp av de dype gropene i veien.

[De setter kursen rett på de to kuvognene i enden av sporet.

Vakten rassler med nøkkene og fjerner hegelåsene.

Et par av fangene tar fatt i dørene og drar dem møysommelig tilside.

[Det er såvidt Sverre ikke kaster opp av synet som røtte ham.

[Han snur seg bort mot en flokk sivile fanger som atter flirer ham opp i synet. Det lot ikke til at de syntes dette var noe utenom det vanlige.

Han snur seg mot vognene igjen. Han blir stående og stirrer mot sin vilje på den makabre senen som utspiller seg rett foran øynene hans. Et syn viss make han aldri i sine levedager har sett eller ville ha trodd på.

Han får brekkningsfornevelser igjen, ~~og~~ snur seg bort mens han prøver og ta seg igjen. ~~Denne~~

Han må sikkert være helt grønn i ansiktet, tenker han og tvinger seg til ~~å~~ synet igjen, ~~for~~ han tydelig ~~kan~~ høre ~~synet~~ fra de som ligger i ~~vognene~~.

De ligger inne i vognene, både levende og døde etter det han kan se, iført de samme stripete og fillete uniformene som de fangene han tidligere hadde sett. Snauklippte utsultete beinrangel, stabbet som favnved oppå hverandre til langt oppunder ~~XXXXXXX~~ vognenes tak. Fra bunden lyder det stønn, svake ynk og innestengt gråt.

Enkelte skriker høyt da de merker ~~skriket~~ det svake dagslyset som strømmer inn til dem.

Dette er ikke mennesker lenger. Men det er menneskers verk.

Skyldfølelsen siger ubarnjertig inn over ham. Angsten for straffen som venter dem, ~~hånt~~ ham selv og de andre, gjør ham både het og kald.

Under pinefulle stønn og jammer bæres dører slepes nestene av disse arme menneskene ut ~~fra~~ kuvognene av sine utsultete medfanger ^{der} og stabbet ^{opp} i kjerra. ^{lin} Både levende og døde om hverandre.

Noen ~~er~~ tilsynelatende, livløse ~~et~~ men han kan tydelig se at de leer på seg en gang i blandt.

De stabbes som vedskier oppå hverandre på kjerra. De som før hadde ligget øverst inne i kuvognene havnet nå i bunnen på kjerra.

Fangekameratene deres ser spørrende på vakta som bare vinker dem av.

-Fortsett!

Han vil ha flest mulige på lasset så han slipper og gå flere ventninger enn høyst nødvendig.

Mesteparten av arningene er lemlestet. Det sildrer og renner blodvann ~~XXXXXX~~ fra sprekke i kuvognene. ~~DDDD~~ Det tynne halmlaget på gulvene er ~~XXXXXX~~ ekskrementer som er gjennomtrukket av urin. En forferdelig stank brer seg fra vognene.

Tomme blodige bukseben dasker mot hverandre og avslører blodige bensplinter ~~XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX~~ der hvor det tidligere hadde vært et friskt ben.

Andre manglet armer der de satt eller lå med blodige provisoriske forbindinger ~~xx~~ rundt hodet. Hadde det ikke vært for uniformene ~~xx~~ ville han ha bannet på at han igjen befandt seg ^{blodig} blandt sårede etter et større slag.

Sverre greide ikke og vri seg unna synet av all elendigheten selv om han forsøkte aldri så meget.

Det var som om høyere makter tvang ham til ~~xxxx~~ ^{vitne} og vitne ~~til~~ det som nå skjedde. Det nyttet ikke og rive seg løs. Ikke en gang og vri på hodet, maktet han.

Endelig syntes vakte ~~at~~ kjerra var full. Det hadde den vært for lenge siden, syntes Sverre. Nå var den opplesset ~~høyt~~ over grindene. Det var ~~en~~ haug på lasset. En jamrende haug.

Fire sitter sammensunket med vaggende hoder helt bakerst på lasset og i en håpeløs jammer og ynk.

De gir ikke akt på omgivelsene der de prøver og holde hverandre opp-

reist i sittende stillig. De befant seg i en helt annen verden enn øvrige på stasjonsområdet. De er døde for lenge siden. Levende døde.

Hele lasset er som et stønnende berg av misshandlede mennesker. En av de som sitter bakerst på lasset mangler det ene benet. Der det skulle ha vært henger eg. slenger det fillete og blodige buksebenet frem og tilbake.

Han stirrer som hypnotisert på det.

Nå først legger han merke til at alle på lasset er mer eller mindre nakne. De uthungrede radmagre skjelettene er bare beskyttet av sin egen gustne hud mot kulden. ~~XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX~~ Det er ingen forskjell på armer og lår. Alt som heter muskler og kjøtt er forlenget tørkt bort. De er fortapt. Ingen makt på jorden kan redde dem tilbake til livet. Det er forsent.

Rett sovnet er siger de digre hjulene ned i de dype hjulsporene og det søkker i lasset. Kjerra knaker i sine sammenføyninger mens stønningen fra bunden av den tiltar i styrke.

Fra hele lasset kan han høre halvvalte rop fra de som ennå ^{er istand} kan snappe til seg en munnfull luft.

Dette er det verste han har sett i hele sitt liv. Selv de verste kampene er og regne for småratterier mot dette.

Her må vel bunnen på alle menneskelige lidelser være nådd.

Han har ikke sett så meget råkt under hele krigen som i disse få minuttene her i den "idylliske" bokeskogen.

Han har sett nok - mer enn nok.

De arme fangene haler, drar og skyver det forferdelige lasset med den aller største anstrengelse oppover den ugjevne bakken. Hver gang hjulene setter seg fast, griper de tak i eikene med sine kraftløse knokkelfinger og sliter seg videre. Bak dem går posten med frakkekragen oppbrettet og nevene dypt begravet i frakkelommene med karabinen hengende i remmen over den ene skulderen.

En rutinemessig vakt i trygge omgivelser som neppe kan sammenlignes med vakta i "grava".

Han er kvalm og syk.

Er det ~~det~~ dette de kalte kampen mot bolsjevisemen?

Han hakker tennar. Disse få minuttene har satt dypere spor i ham enn måneder - ja år har gjort.

Hva faen har han vært med på? Alt har vært forgjeves. Det var jo dette han hadde kjempet i mot i alle disse månedene. De hadde jo fortalt at det bare var russerne som behandlet menneskene slik.

Han veide for og imot. Siret? Javel! Men knokklene da mann! Hvordan kunne de sulte ihjel mennesker som de selv hadde tatt i forvaring?

Vaktposten hadde låst vognene da ^{de} forlot dem, hadde han lagt merke til

147

TROPETTRANSPORTEN SOM ~~ANSVAR~~ "ORGET"

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX .

Endelig er han tilbake i Weimar. Utenfor bygningen der Führungshauptamt endelig holder til, setter han på anntrokket, ³²hanner seg opp.

Nå får det briste eller bære. Blir det marsjordre til Norge eller blir ~~skk~~ han beordret til en av frontene som kanonføde?

Han melder seg som vanlig i vakta og avgir papirene sine.

Får ordre om og ta plass og vente et øyeblikk.

Nervene dirrer av spenning. Ennå kan han rekke gjennom til Danmark før Tyskland blir delt i to hvis han har flakks med marsjordren.

Han har følelsen av at det gjelder liv ~~xxxxxx~~ eller død for ham.

Han kommer neppe til og overleve hvis han blir beordret til ny innsats igjen.

Det kribbler i ham og nå står nervene for alvor på høykant.

En obergruppenfører kommer ut fra et av kontorene med en adjutant i helene.

Sverre spretter opp og melder av navn, tjenestegrad og avdeling med fingrene strake langs buksesømmene.

Obergruppenfører'n kaster et fort blikk på ham og gir adjutanten ordre om og skrive ut et marschbefehl til Norge.

~~XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX~~ Nedlatende vender han seg mot Sverre igjen.

-Det er mulig ~~EE~~ rekker det men da må De være rask i venningen.

Han løfter armen til en slapp gest, dreier seg om på helon og returnerer til de indre gemakker igjen.

Sverre puster lettet ut da han mottar ~~sitt~~ marschbefehl og styrter på dør.

Bare jeg når Danmark er jeg berget, i allfall foreløbig, tenker han langer ut mot jernbanestasjonen.

I farten passerer han en flokk gråkledde norske sykesøstre som er på veg sørover. Han kan ikke annet enn og riste avvergende på hodet til slik galskap. De var kommet med siste transport til Tyskland full av iver i ~~de~~ ta fatt. Forsto de ikke at det var forsent?

Han bestemte seg for og dra lengere vest mot Erfurt for derfra og legg opp ruten videre ~~skk~~ i retning Bremen. Skulle det først gå galt var det bedre at han havnet på Vestfronten hvor det var meget større

-3.4 10/4

Da de passerte gjennom Weisenfels uten og stoppe, begynte han for alvor og ane uråd. Toget var sikkert blitt omdirigert i Weimar og sendt nordøstover i en bestemt hensikt nemlig og fylle hullene i visse avdelinger på et eller annet frontavsnitt.

Uroen sprette seg for alvor i vognen. Forbannelsene haglet mot de ansvarlige som de slett ikke kunne ^{noe med alle forsvinnene} der de bønnende prøvde og trenge seg frem mot dørene. Enkelte truet med og hoppe av under fart mens det ennå var tid men de som alt sto ved utgangsdørene våget ivertfall ikke spranget dertil var farten for stor.

De passerte i utkantene av Leipzig og nå fortsatte ferden rett østover. Bråket stillnet og det senket seg en dyster stemning i vognen. Alt håp om og unngå å bli kattet inn på et eller annet frontavsnitt, lot de nå fare. De resignerte og forbannet bittert den jævlige skjebnen som ventet på dem der fremme.

Etter at Sverre hadde tenkt over saken, kom han til at det i grunnen ~~var~~ ikke var noe rart at de omdirigerte transportene til fronten hvor de sikkert trengtes. Det hadde de gjort lenge. Men at de omdirigerte ^{dem} så langt bak som i Weimar, det hadde han aldri kunnet tenke seg.

Tidligere hadde de omdirigert transportene like ved fronten som et kupp utført av en eller annen frontavdeling.

Nå kunne ingen transport føle seg trygg for "~~ORGANISERTE~~" likegyldig hvor transporten enn befandt seg i Tyskland.

Like etter Torgau sakket farten og toget stoppet med et rykk ute på et åpent lende.

De glante storeyd på SS-soldatene som sto med ti femten meters mellomrom på begge sidene av vognrekken med våpnene i anlegg og ventet på dem.

-Er vi og betrakte som fanger? En av karene kan ikke dy seg. Han glåner spørrende på en av "vokterne".

-Halt Schnous!

-Doch doch, roper en av de andre. -Kan du ikke se det da? Ser du ikke at vi alt sitter i saksa?

En veldisciplinert ro tenker seg over transporten. Men de fortvilte blikkene rundt Sverre roper at det sto temmelig dårlig til med den nyervervede frontavdelingens kampmoral i øyeblikket. Og takke faen for det.

-Alles Raus!!

En flokk underoffiserer under ledelse av en hauptmann ^{türm} går langs vognene og beordrer alle ut for oppstilling.

-Schnell! Schnell! Raus! Raus! Oppstilling på høyre side av vognrekken! En komando går igjennom vognene og påser at ingen lurer ^{beg} unna samtidig som de setter fart i sinkene så de kommer ^{ut} i en viss fart.

-14- 145 140

Hauptsturmführer'n stiller seg forran dem.

-Fra nå av er dere underlagt WaffenSS! Verstanden?!

-Jawohl, musler de nærmeste pliktskyldigst og stirrer ned på støvlene, sine.

Noen svake protester blir straks avfeid med et rungende: Verstanden?! Og dermed er saken klar.

En underoffiser overtar. ~~HELENEHEHEHEHEHE~~ -Stillg'standen - Rechte um ihm gleichschritt - Mar -r-r-rsch.

Nå manglet bare ordren "Ein Lied", tenkte Sverre men den kom ikke. Der-til var de altfor taktfull der de dro avsted med hele "toget".

De har nok vært flere om beinet, tenkte han videre der han labbet i helene på mannen forran seg.

En hel transport med karer fra alle våpenarter - til og med noen få marinesoldater "Im Blau" har plutselig skiftet avdeling og ~~XXXXXX~~ ganske enkelt havnet i en våpenart de opprinnlig ikke hørte hjemme i. De blir samlet i en kaserneleir like i nærheten. hvor det faktisk står en IKW-kolonne og venter på dem.

Etterhvert som de har besvart spørsmålene om navn og ~~XXXXXXXXXXXXXXXXXX~~ hvilke frontavsnitt de har tjenestegjort på tidligere og under hvilke våpen, ble de sendt i mindre grupper over til lastebilene.

En untersturmführer stanser foran Sverre.

-Her har vi sikkert en brukbar soldat. Han stikker pekfingeren under det røde Ostmedaille-båndet Sverre bærer i knappullet og vender seg mot Hauptsturmführer'n som går langs rekkene.

-Hva gjør De her? Og hvilke marsjordre har De?

Sverre syner et lite hip og drar opp papirene fra Führungshauptamt og Soldboka. Nå får han se om papirene hans gjelder, her.

Hauptsturmführer'n blar ^{fort} igjennom papirene og rekker dem tilbake til han.

-Nerweger?

-Jawohl,

-De papirene gjelder ikke lengere, sier han likegyldig og fortsetter langs rekkene.

En dødsdom kunne ikke ha føltes anderledes. Sverre resignerte. Det var best og omstille seg først som sist. Foreløbig var det ingen vei tilbake. Kun fremover inntil russerne stanset ham med ei kule eller en granat.

De følger i helene på en ordonans.

-I hvilken enhet befinner vi oss nå? De henvender seg til ordonansen.

-Her eksisterer ikke noen bestemt enhet lengere, svarer han mutt og fortsetter og går.

-Hvilken enhet hadde avsnittet tidligere da? *Når me vil rekke igjen av løn?*

forberedning for tre dager.
Stiftelsen Norsk Okkupasjonshistorie, 2014
Sverre var utlevert et splittet nytt Sturmgewehr med tilhørende reservemagasiner.

Laget hans består av en blanding av gamle og unge. Den eldste var nok i midten av firtiårene og den yngste neppe mere enn 18 år. Samtlige var opprinnelig fra Wehrmacht.

De tilbrakte hele døgnet natten og nesteparten av neste dag i LKW-kollonen stadig på vei nordostover.

~~XXXXXXXX~~ I en liten landsby like nord for Lubben stanset kollonen og alle ble beordret ut.

Til dænes store forbauselse ble de liggende i dorfen som reserveavdeling i ~~tre~~ uker. I mellomtiden bygde de nye forsvarslinjer sammen med civilister og gørlinger fra Volksturm og noen få grupper fra Hitlerjugend og brandvernet.

På denne måten fikk de noen rolige dager før det braket løs samtidig som de lærte hverandre og kjæne.

De slapp unna flyangrepene men ~~XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX~~ det fjerne kanonbuldret i øst kunne de rett som det var stoppe opp og lytte til under arbeidet med sperringene.

Kom det nærmere? Lød det ikke lengere unna sist?

På kvelds- og nattvaktene kunne de stå i timevis og beundre ~~den~~ østhimelen der den blaffet opp ~~XXXXXXXXXXXXXXXX~~ i ~~en~~ kjempemessige blodrøde lynblaff som spredte seg milevis i langs hele fronten. Vakkert men farlig samtidig som den knugende følelsen seg innover dem ^{til} med bud om at russerne ubønnhørlig nærmet seg i et alt for raskt tempo.

Sverre syntes trass i alt at skjebnen hittil hadde vært usedvanlig vennlig mot ham, der han slet med forskansningene sammen med laget sitt.

Forskansningene av nedhugne trær, forvridde stålbjelker, siggtråd og betongsperrer vokste fra dag til dag.

Eldre hjemmeverns-avdelinger, trette sidrunpete oldinger fra Volksturm gravde digre pansergrøfter og satte ellers sin lit til Vårherre. 14-15 års HJ-gutter ~~g~~let på tunge amunisjonskasser som ble lagret på merkede strategiske steder klare til bruk etterhvert som avdelingene trakk seg tilbake.

I begynnelsen av april ble de sent videre fremover ~~en~~ i retning elven Spree, der den gjør en bue i nærheten av Spree Wald.

Ryktet fortalte at overkomandoen forberedte et lynangrep i retning Frankfurt a. d. Oder for ~~at~~ komme 9 arme til unnsetning.

Dermed var det klart at de måtte regne med ~~at~~ komme i harde kamper viss de skulle makte og nå dette målet.

I midten av april gikk de til regulært motangrep uten å "myke" opp russerne og greide faktisk å overlumpe dem men det varte ikke lenge før de kjørte seg fast og måtte gå over til innbitt selvforsvar igjen.

Det var klart at det ikke nyttet lengere med fortvølte motangrep. Slutten var nær forestående. Derom hersket det nå ingen tvil! Selv ikke de nye hemmelige våpnene, om de eksisterte, kunne bidra til å minske tvilen at nederlaget lå like om hjørnet. Og nå var kampmoralen i Wehrmacht forlengst blitt temmelig frynset i kantene. Nei, dette lovte ikke godt.

+++++

151

Hele

HELVETESKONSERTEN.

april 1945
I slutten av ~~maiden~~ (nov) setter russerne inn med en kjempe-offensiv med tyngdepunktet rettet mot midtavsnittet.

En serie røde lysraketter farer opp mot den svarte nattehimmelen og blir hengende blodrøde og truende over stillingene i et uendelig langt øyeblikk før de langsomt faller mot jorden og slukner.

Så fór tre grønne lys opp og dermed fulgte et forferdelig brak som fikk hele landskapet til å dirre. Hele fronten flammet opp så langt øyet rakk.

En trommeild hvis make han aldri hadde opplevd i sin villeste fantasi ble fyrt av mot de tyske stillingene.

Hele landskapet ligger opplyst i et ubarmhjertig skjær som avslører alt og alle.

-Fy faen, brøler Sverre kik skjelvende av innestengt angst til sidemannen. De kryper sammen og holder seg krampeaktig for ørene.

-Det må minst vær femtitusen skytts de har stabbla på beina der over, brøler rottenführer Wegener og kryper sammen i dekkningen mens han glaner opp med øyne som røper en vannvittig skrekk.

Han får ikke noe svar. Kameratene er forlengst krøpet sammen i dekkningene. Med askegråe ansikter og store forskremte øyne stirrer dem opp mot ildhavet. Hele nattehimmelen flammer opp i øst så langt øyet rekter. Himmelen blaffer opp som blodrød kornmo i det artilleriet fyrer av en salve.

Karene farer sammen og dekker hodet hver gang de eksploderende granatene blir for nærgående.

Mesteparten av granatene farer hylende over dem og slår ned med voldsomme brak i linjene bak dem.

Hele dorfen blåses opp og forsvinner rett og slett. Jord, stein og deler av skogen slynges opp i luften og regner ned over stillingene. På et øyeblikk er hele landskapet totalt forandret.

Langt borte kan de se andre landsbyer flamme opp som kjempebål en heilnorsk sankthansnatt.

Mørket er forlengst oppslukt av ilden fra tusener av kanoner som formelig gnistrer av lynblaff i alle farger.

Ildorkanen forårsaker heite vinder som pluttselig farer hylende opp og

feier alt rørlig til side ~~XXXXXX~~ ^{i en} hvirvelvånd av støv og varm aske. Befal og soldater brøler med sine lungers fulle kraft for og gjøre seg begripelig for hverander.

Skrik og brøl fra menesker i dødsangst der de blir ~~XXXXXX~~ sprengt i filler og slengt mot forskananingene hvor de blir liggende og vri seg i smerte mens de skriker i avsindig smerte og tryggler om hjelp.

Granatene slår ned i tette brak overalt. I dorfene lengere bak fortsetter det og brenne. Flammene slikker opp og røyken velter tjukk og svart opp fra "det store bilet".

Kamuflerte kjøretøy bak stillingene smaddres og blir slengt rundt eller eksploderer ^{de} i et gnistregn for et øyeblikk etter og stå i full fyr.

Skråkende fra vrinskende, skadde og vettskremte hestene i sprengte tren, blander seg med brølene fra like vettskremte trenkarer som helt har mistet kontrollen over dyrene sine.

Gampene sliter seg løs og galopperer i flokker avsted med flaggrende man og med halene ende tilvers i planløs flukt.

Artileriet hamrer løs systematisk og ^{med} metodisk pressisjon. Fra dekkningen kunne Sverre, hver gang han våget det, iakta enorme stikkflammer som skjøt opp mot himelen og regnet ned som en brennende regnskur.

Rundt omkring ham ligger karene i full dekkning fullstendig paralysert av skrikene rund dem.

-Herregud! ^{sely.} Herregud, bøler en og holder seg for ørene der han ligger og venter på ~~sxxx~~ å bli sprengt i filler, mens han blir overdyngtet av en stein og jord-skur.

En melder løver rett på en fulltreffer og blir med et hyl revet i filler.

En understurmführer dumper ned i blandt dem.

Det ene buksebenet er spjæret og gjennomtrukket av blod. De drar av ham støvelen og mellom hver gang de må dukke ned for en nergående granat, får de endelig plastret ham med et par enkeltmannspakker.

-Dette er slutten, karer, hikkster han frem. Som i koma blir han sittende lenet til gravveggen og stirre frem for seg uten at det kommer en lyd fra ham mere.

De har forlengst mistet all følelsen av tid og sted. Timene fløt bare sammen i en eneste frykt og forvirring død og forferdelse.

Vørst er den forferdelige ulinga av Katusjhkas eller Stalinorglene som kvincer ut sine hissige og hylende serier med rakettprosjektiler ut i natten og knuger forsvarerne ned under et forferdelig psykisk press. Med de lange hvite lyssporene etter seg faref ^{de} ut og sprer død og forferdelse der de slår ned flokkvis som sultne ulver

Sverre kryper sammen fullstendig hjelpeløs og ute av stand til å samle tankene. Her har hver mann mer enn nok med seg selv. Ingen tør lengere ta seg av de sårede der de ligger og brøler seg hese.

Reddselen siger innpå ham og knuger ham ned. Han er overbevist om at han har nådd veis ende. Går dette bra, da er han pinadø usir-
bar.

Han før sammen igjen. Som et lyn før det gjennom hodet på ham: svovelpredikanten han engang hadde hørt som forkynte at himel og jord skulle brønnes. Jaggu stemte det og. Den fordømte predikanten hadde nok hatt rett, han. Men kunne han forestille seg det slik? Avdelingene på den nordøstelige flanken får nok den verste medfarten, tenkte han grøsset. Hele himelen er opplyst der borte. Det er som om en diger sol henger over de arme jævlene der ~~borte~~ og blottlegger dem mens de venter på dødsstøtet som skal settes inn. Sverre får inntrykk av at russerne skyter med alt de har.

Artileri, Stalinorgler, grove morsere håndvåpen og lyspistoler. Skytingen er morderisk fra alle kanter. En skulle tro alle skyter på alle.

Han er fullt klar over at hvis han nå skulle holde ut måtte han mobilisere all den styrke og utholdenhet ha maktet. Desperate ordrer kom på løpende bånd. Ordrer ble etterfulgt av kontraordrer og skapte ytterligere forvirring som igjen truet med og skape kaos under ~~for-~~beredelsene til forsvaret. Menesker som tidligere var vandt til å bevare hodet kaldt, løp rundt fullstendig sinnsforvirret og utsatte seg for unødige farer.

Forvirrede oldinger i Volksturm før opp fra dekkningen og løp virrende bakover. Vendte tilbake til dekkningen med oppspilte øyne da de konstaterte at bombardementet lengere bak var like jævlig. De satt i ei felle - en jævlig varm felle og.

13. | De var forlengst klare over at dette bare var innledningen til den store russiske offensiven. Konserten som før eller siden måtte komme.

Overturen til helyeteskonserten. En komposisjon av fanden og hans oldemor. Dirigert av satan sjøl med innledning av Stalinorgler og rusende panser ledsaget av artilleriets tunge drønn som dyster bakgrunnsmusikk.

Fanfarene lyder. Strykerne følger opp ~~xxx~~ for fullt med iltre MG-serier og tørre knall fra småkalibrede håndvåpen oppspedd med paukenes dumpe granatkasterbrak.

Så samler alle instrumentene seg i en mektig symfoni mens taktstokken svinges hurtigere og hurtigere for tilslutt og ende i et mektig crescendo av skrik og skrål fra hele det sammstemte koret som har gitt seg heksedansen i vold.

Instrumentene trakteres hensynsløst og med en villskap som når klimaks i det brusset fra de tunge instrumentene lyder som om et digert

godstog farer gjennom luften over de arme Djevlenes hoder. Konserten ender litt etter litt for tilslutt og flyte mykt og avtagende over det utslettete koret som ligger slengt utover den blodige senen.

Men ute fra kulissene i ~~XXXXXX~~ den svarte bakgrunnen, lyder fremdeles paukenes dumpe drønn. Det er dødsriket som kaller på sine.

Joda. De kjenner så altfor godt til helveteskonserten.

Hvor ofte har de ikke lyttet til dette dystre dødsvarslet med dirrende nerver. Hvem? og når?

De har ikke peiling på hvor lenge det varte. En faretruende stillhet oppstår. Så lyder det høye komandobrøl og ordre om klargjøring til forsvar. De brøler ordrene ut med sine lungers fulle kraft enda de praktisk talt kunne ha gjort seg like forståelig bare ved å hviske. Sverre oppfatter fort at det heldighvis ikke er snakk om motangrep. Uten støtte av panser og Luftwaffe er det fullkomment meningsløst og ~~og~~ tenke på det.

Det eneste de kan gjøre er og sinke fremmarsjen mest mulig så det kan bygges nye forevarsstillinger lengere bak. Før eller siden ville de allikevel bryte igjennom.

Med dagslyset kom de russiske jagerflyene i tette formasjoner og i lav høyde inn over hodene på dem og pepperet stillingene med skurer av ildrøde sporlys. Brølende vender de tilbake ~~kk~~ over egne stillinger mens nye bølger overtar etter dem. De har ingen vanskelighet med å trenge gjennom sperreilden fra de få småkalibrede flakbatteriene som ennå er intakte.

Etterhvert som røyken driver vekk får de øye på på de første russerne der de dukker frem og blir møtt av en morderisk motstand.

Rusende panser trenger seg inn i landsbyen til venstre for dem, for deretter og dreie av mot nord.

Isolerte avdelinger sluss desperate til de ble overrendte og drept til siste mann.

Små avdelinger, fullstendig demoraliserte, gav seg enten over eller løp som gale bakover mot neste forsvarslinjer der de til og begynne med, praktisk talt, ble mottatt med åpne armer av de ^vüberbemannede kompaniene, og innlemmet i rekkene igjen.

Senere ble de drevet tilbake eller betraktet som desertører.

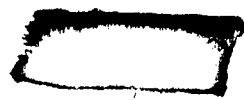
En tysk panserkolonne dundret avsted gjennom en diger støvsky og dreide av i nordlig retning. Antakelig for å møte det russiske gjennombruddet i nord, tenkte Sverre og spekulerte på hvor ~~XXXXXXXXXX~~ fra all verden de kom fra.

Et øyeblikk holdt det på å bli full panikk blandt karene rundt ham.

-Russiske panser, skrek de nærmeste og ble helt forstyrret men falt fort

155

155

til ro igjen da de fikk samlet seg såpass at de kunne registrere de ~~mer~~ hvite korsene på tårnene. Synnet av kolonnen virket oppmuntrende. Vissheten om at de fremdeles hadde panser satte nytt mot i dem, lot det til.

Men fronten brøt langsomt og sikkert sammen. Manglen på transportmidler og total mangel på drivstoff var katastrofal og satte sitt preg på kommunikasjonslinjene. Tilførselene sto ikke på langt nær i forhold til forbruket.

Som følge av ubevegelighet måtte avdelingene trekke seg langsomt tilbake mot nye forsvarslinjer uten sjanse for og sette inn et motangrep.

Mesteparten av utstyret måtte etterlates eller tilintetgjøres.

Forlatte panser ble stående igjen inntakt på grunn av mangel på drivstoff. Panserkara rakk ikke og sprengte dem da de forlot dem i siste liten mens kulene pep om ørene på dem. Etterpå måtte de fortsette kampen tilfo'. Sambandet sprakk. Innstruksene og ordre fra høyere hold rakk ikke frem i tide. Avdelinger uten ledere visste ikke hvor de befandt seg eller hvem de sloss sammen med. Ingen visste hvor komandosentrene lå.

Avdelingene sloss uten mål og mening med dødsforakt kun med et for øyet: Og holde grøfta eller eplehaga'n de lå i. De visste ikke lenger hvilken komando de var underlagt.

De greide og holde stand i et par døgn under det sterke presset da fronten brøt langsomt sammen. I de bakre forsvarslinjene fortsatte de kampen sammen med avdelinger fra Hitlerjugend, Volksturm og brannvernet.

Russerne veltet inn over alt og banket forsvarsverkene i filler.

Oppe på de lave høydene inntok de nye stillinger hvorfra de fullstendi behersket enhver troppebevegelse som motstanderen foretok.

De russiske stormtroppene krøp sammen bak sine T-34 panser der de kjempet seg frem gjennom de yttre forsvarsverkene og presset seg videre frem mot neste forsvarslinje.

Sakte men sikkert dabbet operasjonene av. De russiske tilførselene greide ikke og ~~falt~~ opp og dermed ebbet kampene ut.

Begge parter fikk den pausen de så sårt trengte.

Imens ble nye forsvarslinjer bygd mens man omorganiserte forsvaret som aldri mere kunne bli offensivt. * * *

KAMPEN OM E-VERKET.

Russerne hadde nå trengt inn i Beeskow og gatekampene raste for fullt. Det ble kjempet i heger, gjennom parker og fra hus til hus. Selv det minste kvartal ble til et strategisk punkt i forsvaret.

Russerne trengte på og besatte E-verket, en stor mursteinsbygning som tilsynelatende var ganske uskadd bortsett fra de svarte utbredte vindusåpningene. Herfra hammret de russiske MG-ene løs på forsvarerne og hindret rettetten for de mest utsatte avdelingene som sto i fortvilte nærkamper i kvartalene like ved.

- Vi må kaste dem ut, ropte en obersturmführer og begynte å dirrigere troppen i stilling. Lagførere og mannskap ble raskt satt inn i angrepsplanen og fikk tildelt sine oppgaver. Sverre og laget hans fant en noenlunde trygg stilling hvorfra de kunne rykke frem når ordren kom.

- Dette er rene vanvidd, hvisket Lotz og stirret forskrekket på den utbrente bygningen som struttet av ildsprutende MG-er. Sverre overhørte bemerkningen. Han krabbet ned i et granathull der han ble liggende å vente på at egne MG skulle komme i stilling.

Aldri hadde han vært så redd. Han rystet i hele kroppen som i høy feber. Skjorten klebet seg ubehagelig til kroppen da han lot hodet hvile på armen i et forsøk på å slappe av. Kaldsvetten randt ned i øinene hans og hindret ham i å se klart. Tørr i munnen lukket han øynene og svelget tungt. Det prikket i kroppen.

Endelig fikk han tatt seg så meget sammen at greide å gruppere laget så de ikke ble liggende alt for tett i en klynge. Karene skalv som om de frøs. Oppgaven var å storme mot hovedinngangen og rydde veien for gruppene som i første omgang skulle trenge inn og skaffe alburom til ~~de~~ resten av styrken. - Dette er det glade vanvidd, mumlet Ernst likblek mellom MG-skurene. Han var heller ikke innstilt på en snarlig død. Herlig tvertimot, nå ~~XXXXXXXXXX~~ når slutten var like om hjørnet.

7 Hold kjeft, dere vet det gjelder. Sverre holdt blikket stivt festet et den tegelsteinsrøde bygningen. Karene krøp sammen og trakk hodet ned mot skuldrene hver gang en kvinende MG-serie pisket inn i jord og steinhaugene forran dem for deretter å rekosjere med

iltert og snerrende i alle retninger.

7 Tror du vi får artilleristøtte? Dansken Jens glante misstrøstig bort på Sverre.

- Hvor faen skal vi få det fra.

- Nei, nei. Jeg tenkte bare at det ville ha vært det beste, sukket han på bløtt dansk.

- Det er vanvidd, Lotz ga seg ikke. - Vi kommer til å bli meid ned før vi har løpt ti skritt.

Han fikk ikke noe svar. De andre var opptatt hver med sitt mens de spendte ventet på at egne MG'er skulle sette igang.

- Se'. hvasket Ernst halvhøyt. - De har hengt ut et rødt flagg fra vinduet der.

- Jæ så fænden. - De frekke knektene, mumlet dansken og strakte hals. Piihu!. Det smalt i murveggen bak dem så murpussen føyk. Dansken fór forskrekket sammen.

- Pass opp! - De har skarpskyttere derover, ropte et par menn i munnen på hverandre.

- Ja, det er det vel ikke å undres over. Sverre gløttet bort på Jens. - Hvordan føltes det?

- Hu, men han traff dog ikke, han gliste matt.

- Bare pass kålhodet neste gang - den kommer før du veit ordet av det.

En melder dumper ned til dem. - Hvem har komandoen her? Han lar blikket gli over de nærmeste.

Sverre løfter armen slapt.

*~~SNÅKK~~ - Melding fra troppføreren. - Vær klare. Snart bryter det løs. Straks MG-ilden opphører stormer dere på, brølte han anpustent.

De nikker stumt. - Høres svært lettvtint ut. Ernst kunne ikke dy seg.

- Har dere sett flagget?

- Hva tror du?

- Obersturmfürer'n ønsker seg det - helst uskadd.

- Nai døven ta, kom det illtert fra Jens. Skal vi sloss for et flagg og nu. Hvæ skal han med det? Hanglante ergelig på Sverre.

- Han skal tulle oss inn i det når de begraver oss, skjønner du ikke det?

Jens ristet oppgitt på hodet. - Dette går ~~xxxxxxx~~ sgu ikke bra vi kommer ud å kjøre hele bunten klaget han misstrøstig.

Sverre vendte seg mot meldereren igjen. - Meld at vi har mottat ordren og at vi er klare når ilde opphører.

- Jawohl. Melderen krabbet opp og forsvant krumbøyd bort mot nærmeste dekkning.

Plutselig for de sammen MG'ene sette igang med en veld

Som ildgiving gjennom viniusåpninger og inngangsdører så murpus-
sen gøyv.

Til og med en 7,5 cm.pak(panserværnkanon)var skaffet tilveie for
anledningen.Nå fyrte den av pansergranat på pansergranat i rask
rekkefølge inn i murveggen som raste sammen og gjorde åpning for
sprenggranatene.Den laget vei i vellinga.

De russiske MG'ene ble tause mens byggingen langsomt ble skjult
av en gulsvart røyksky som veltet frem mot karene. De veltet
seg ^{over} på magen og ble liggende å stirre inn i den stinkende
skyen mens de hostet og harket.

Sprenggranatene slo inn i i murveggen gang på gang.Mellom eksplo-
sjonene hørte de deler av veggen rase ned med et brak .Et ~~tynn~~tørt
støvlag dalte ned og trengte seg inn i øyne og nesebor.

Om noen hadde tømt en sekk mel i hodet på dem ville det ikke ha
vært fullt så galt.

Sverre stjrrret med rennende øyer på de nærmeste karene.De var lik-
bleke med nærvøse trekkninger i ansiktene.

Ilden opphørte like brått som den tok til.

Et øyeblikk var det tyst som i graven.

Et eller annet steds lød det et singrende rop og

Lagene kom seg på bena å la på sprang mot gårdsplassen som lå
flat og røykfylt foran dem og uten en levende sjel.

Sverre løp instinktsmessig mens han dirrigerte laget frem med
armsignal og høye rop.

Karene stormet mot ~~murveggen~~ ^{byggingen} ca. 50 skritt fra dem,
kom seg i dekkning med ryggen presset til veggen.med våpnene i
anlegg.

Hjertet hamret i brystet på Sverre og svetten randt ned i ansiktet.
Han så jagende skygger til høyre og venstre for seg.I et glimt
merket han seh at laget med den korteste strekket alt stormet inn
gjennom hovedinngangen og hullet i murveggen med handgranatene
klare til kast. Et øyeblikk ble han stående med ryggen til veggen
mens han spendte fulgte laget der det rykket frem. Det så ut til
at laget kom velberget frem.

Et russisk MG spillte opp og skjøt som besatt mot an-
griperne som ennå var under veis.De fallt og snublet som om en
tråd var spendt tvert over plassen. Noen ble liggende urørlige
mens andre buktet og ålte seg fortvilte for hurtigst mulig å kom-
me seg unna den dødlige ilden.

En mann skrek i vilden sky.Så begynte en annen.Deretter en til og
så mange.De lå langflate og skrek i kor mens MG'et peppret dem
med et regn av prosjektiler.

-For guds skyld se til å få stanset det fordømte MG'et bralte en

feldwebel og stirret villt om seg. En granat eksploderte i vinduet med MG'et. Det ble tyst. Så lød "abschuset" fra Pak'en. Skrikene fra de døende og sårede lød ennå i ørene på karene da de stormet inn i bygningen.

Troppføreren dirrigerte lagene i alle retninger der inne.

-Ikke glem flagget, skrek han etter karene i det de fór opp trappen.

Gruppen som skulle renske, det som etter norske forhold var første etasje, famlet seg frem i røykskyene som ennå ikke hadde lagt seg. De nærmet seg en stengt dør og ble stående ~~xxx~~ trykket til veggene med handgranatene klare.

-Pass opp! En av karene trykket dørklinken varsomt ned og sparket opp døra. -Se opp! brølte den nærmeste og slengte inn en bundt sammensurede handgranater, samtidig som fem-seks russiske maskinpistoler sendte en skur av kuler gjennom døråpningen.

Salvene pisket gjennom korridoren og rev med seg køen som ennå ikke var klar over hva som foregikk der fremme, og forvandlet gulvet til en blodig "skøytebane". Skrikene singret gjennom den smale passasjen. Alt skjedde på et blunk. Så eksploderte handgranatene med et i øredøvende brak. MPI-ilden opphørte.

Klapprende fottrin og høye rop hørtes der russerne forsvant. De fyrte av noen MPI-salver etter dem i det de snublet frem over døde og sårede russere.

Nå befant de seg inne i den store hallen med dynamoer og turbiner. Hallen gjenlød av klapprende hæljern, MPI-serier, skrik og skrål blandet med komando brøl.

I denne, for forsvaret av de nærmeste kvartalene, strategisk viktige bygningen, ble det nå kjempet mann mot mann.

Handgranater eksploderte med innestengte brak som ga gjenlyd i den digre hallen.

Sårede, både tyskere og russere krøp jamrende i dekkning under de digre dynamoene og eller klistret seg inn til turbinene og der de ellers fant dekkning. Forskrekket og hjelpeløse bivånte de kampene som raste rundt dem.

Fra et hull i gulvet fikk de kontakt med kjelleren hvorfra de oppfanget hviskende stemmer. I mørket der nede skimtet de bleike fjes som stirret opp mot dem.

-Er det noen der?!

Tre - fire salver fra Russiske MPI'er var svaret.

En sprengladning ble skaffet til veie droppet ned .

Først hørte de de et dunk da ladningen traff kjellergulvet og så et kor av fryktelige skrik da mørket revnet i et voldsomt

opp

lynglimt av et brak som rev store deler av gulvet de selv sto på. De visste så altfor godt fra før hvorledes en mann skriker når glødende granatsplinter river kjøtt og muskler i ~~fixxxx~~ flenger av ham eller når en eksplosiv kule flerrer opp underlivet så tarmene tyter ut.

Dette var bare mye værre. De styrtet frem og tømte MPi'ene ned i mørket for raskest mulig å gjøre ende på lidelsene der nede. Det ble dødsens stille.

Fra etasjen over lød ~~xxx~~ fremdeles kraftige eksplosjoner, tørre MPi-knall og høye skrik og hissige komandorop.

Karene nede i hallen gjorde seg klare til å storme opp jerntrappen ~~XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX~~ i enden av hallen og som endte i en solid jerdør.

Før karene fikk sukk for seg fløy døra opp og to - tre russere tummlet ut med ryggen til dem. En MPi-salve smaldt i dem med den følge at to av dem ble slengt baklengs nedover trappa og landet sammen. Med MPi-ene med et singrende hyl foran bena deres. Med gjallende skrik før et legeme, den tredje, forbi dem og gikk ~~XXXX~~ direkte i det steinharde gulvet med et smell. MPi-en ~~smalte~~ bortetter det glatte gulvet og forsvandt ned i kjellerhullet.

I helene på russerne ^{skriket} en gjeng tyskere frem med rykende MPi-er og handgranater ferdige til kast.

Dermed hadde de to gruppene i åste og annen etasje kontakt med hverandre.

Det røde flagget seilte ned til dem og ble i triumf overrakt oberstuführern. Det var ikke lengere uskadd men endel frynset etter ~~XXXXXXXXXX~~ den harde medfarten fra MG-ene og sprenggranatene. I kontoravdelingene i tredje etasje hadde russerne fulstendig satt seg på bakbeina. Her beit de seg fast og foretrakk å kjempe mann mot mann. Kampene der oppe bølget frem og tilbake. Inn det ene kontoret, ut det andre med banning og skrik og klapprende hæljern for så å storme inn i det tredje mens dører smalt igjen. Og i alt dette spetaklet ~~XXXXXXXXXX~~ eksploderte handgranatene så treverket føyk om ørene både på russere og tyskere samtidig som korte MPi-serier ^{smalte} dørkammer og vegger.

Enkelte steder var det så trangt om plassen at karene formelig sto i kø for å slippe til.

I det ene øyeblikket hadde russerne overtaket - gud vet hvor mange mann de var der oppe - i neste tyskerne. Trapper opp og trapper ned. Ut ~~XXXXXX~~ og inn gjennom døråpninger med sønderskutte dører som hang og slang på hengslene.

Varmen var intens. Karene peste og stønnet hev etter pusten. Noen hang ut av vindusåpningene ~~XXXXXXXX~~ og tok sjansen på en munnfull

167

156

"frisk luft".

Stadig knallet MPI-ene inn i skrikende menn som tummlet omkull - forsvarere og angripere - i en eneste stor mølje. Med sprellende armer og bein tummlet de ned trappene og havnet på avsatsene foran beina på fremstormende skygger. Røyk og kruttstank lå i en dis i rommene.

Endelig stillnet kampene etter hvert av.

Før kveldsmørket var over dem var byggingen på tyske hender. Det tidligere E-verket var forvandlet til et forferdelig slakterhus. I trappene, ~~og~~ i gangene, i kontorene og i kjelleren lå sønderslitte kropper strødd utover i store blodpøler. Blod dryppet og sildret ned trappetrinnene. En forferdelig stank av ubeskrivelig blanning, bredde seg og forpestet atmosfæren.

Under skrik og jammerlig stønning ble de sårede, faktisk i all hast, "rasket" sammen og ført ut. Hvor hen? Nei det visste ingen. Noen transport kunne de ikke vente å få. Lasaret var ~~blakk~~ ~~for~~ lengst blitt å betrakte som et tapt paradisi i dette helvetet. Nei, nå var de svarte kjellerhullene blitt "innredet" til "lassarett" som bilslutt etterlatt der russerne fikk overtaket.

Hva annet kunne de gjøre? Kampene måtte fortsette. Hver og en hadde mer enn nok med seg selv når situasjonen ble så kritisk at man måtte ta beina på nakken for hurtigst mulig å komme unna til nye stillinger hvor man ble liggende å hive etter pusten mens ~~man~~ ~~ikke~~ ~~kan~~ ~~gjøre~~ ~~noe~~ ~~mer~~ på lang tid russerne hadde trengt frem. Var de like i hella, tro?

De døde ble i all hast stabbet opp langs veggene i gangene og i kjelleren.

Amunisjonskasser, som var viktigere enn føde, ble lempet inn i byggingen og MG-er (42) plassert på strategiske punkter klare til å møte et angrep som helt sikkert måtte komme, men når?

Karene ble ^{postert} ~~lagvis~~ postert med ordre om å holde øyne og ører oppe, særlig nå når mørket kom sigende.

Ute på plassen kunne de såvidt skimte de som fant sin død der ute. De lå som små forhøyninger i rad og rekke på det slette underlaget. "Unge sjeler på marsj inn i himelen".

Mange av dem hadde vært med under den store offensiven mot Kaukasus og rettetten som endte her.

Travet minst "seks millioner skritt" på steppene i øst i snøstorm og kav eller på endeløse landeveier store støvskyer og i en intens hete. For ikke å snakke om bundløs gjørme, i mil etter mil.

-- og overlevd.

Nå hadde de forsøkt å løpe fattige femti meter. De greide bare ti - femten ~~skritt~~ steg. Det ble kostbare steg.

Sverre satte seg ned sammen med en oberscharfører og tok seg en

røyk, mens de ventet på den lovte forpleiningen.

-Den panserværnkanonen - hvor faen fikk de den fra?

Den? Oberscharführern dro på det.-Nei den må ha stått her i flere måneder å ventet på russerne.-Jeg har ikke sett grovere skytts enn MPI-er og karabiner i de siste ukene, la han flirende til.

-Hva skal troppførern med flagget, tro?-Han kan vel ikke drasse på det. Han har vel også viktigere ~~king~~ saker og ting å dra på.

-Troppførern? Oberscharführern glaner spørrende på ham.

-Obersturmführern da.

-Bataljonssjefen, mener du.

-Er han bataljonssjefen?

-Ja, den gamle kjørte med stabsvognen i en "MÜberschweher" som delte vognen i to. De to som var i den ble oppdelt i langt flere deler.

-Deg var den tredje bataljonskommandøren jeg overlevde, la han flirende til. *De 2. og 3. bataljoner.*

-Men hvor er bataljonen? Jeg har ikke sett den minste antydning til noen bataljon her. Sverre ser tvilende på ham.

-Jo den har du da sett. Han flirte og fortsatte: Bataljonen består av to tropper pluss en sammenrasket flokk løsgjengere som har mistet kontakten med avdelingene sine.

Sverre brøy inn: Tilden siste kateorgien tilhører jeg og laget mitt, ikke sant? Han gliste mot den andre.

-Stemmer. Som du ser er vi en forsamling på ca. 70 mann. En bataljon som ikke er større enn et halvt kompani.

-Essenholen! lyder det opp til dem.

De reiser seg stive og støle og retter, på av gammel vane på antrekket.

At de har greid å få forpleiningen frem hit, må betraktes som litt av en bragd, tenkte Sverre og sente et par av karene sine ned. Endelig skal de få noe i livet igjen. Karene samler kokekarene og feltflaskene og følger køen ned til utdelingen.

Ut på natten sniker russerne seg frem på baksiden men blir nådeløs avslørt av lysrakettene ~~den~~ farer opp og blir hengende over plassen som blir liggene å bade i det grelle skjelvende lyst. Russerne stormer på gang på gang men blir slått tilbake av en voldsom MGild, handgranater og hissige MPI serier.

Ut på dagen setter de inn med grovere saker. Bombekastere og direkte beskytning med infanteriskytts.

Samtidig får ^{lytten} de melding om at kvartalene på flankene er i ferd med å rømmes.

De er iferd med å bli omgått.

O rdre om tilbaketrekking ble gitt og sendt videre fra lag til lag.

Et par lag ble beordret til sikkring mens de øvrige trakk seg ut av bygningen og løp til nye stillinger. Ettertryggden kastet sine siste handgranater og med fulle magasiner i MPI-ene samlet de seg til et siste stormløp før det var forsent.

De er her alt! gispet en og pekte med en dirrende finger mot en flokk russere som løp krumbøyde gjennom ruinhaugene med E-verket som mål.

-Klar til storm, brølte Oberscharführeren og dirigerte karene mot utgangen.

De stormet ut og løp i fullt firsprang med våpnene klare til fullildgiving.

-Fullstendig sinnssyke stormet de rett imot den forbløffete fienden og fyrte av med alt de hadde, mens de brølte som besatte.

Skrekken ga dem vinger. De fløy formelig over plassen og stupte på hode i nærmeste dekkning.

Et haggelvarc av prosjektiler smalt i murveggene rundt dem.

Russerne myldret frem over alt og troppen ble på et blunk sprett for alle vinde.

- - -

Et par kvartaler lengere bak ble Sverre og restene av laget tvunget ned i en, ~~hå~~ kjellerhals hvor de søkte dekkning for et russisk MG som ~~xxx~~ lå ved et hushjørne (A) bestrøk gaten i hele dens lengde.

Forsiktig med MPI-en i annlegg stirret han inn i mørket mens han lyttet. Han fornemmet svak mumling.- Er det noen her? Han famlet etter lommelykten. I det svake lyset skimtet han en flokk sivilister som hadde tilhold der inne.

Han lot lysstrålen gli over forsamlingen og fikk øye på en gjeng svartkledde karer.

-Hvor kommer dere fra og hvilken avdeling tilhører dere?

-Marinen, svarte en og la til:-De må være forsiktig, unterscharführer, det kryer av russere her i nærheten.

-Jasså gjør det det? Dere har vel neppe sett noe til dem *her*.

Flokken trengte seg frem og ville opp i dagslyset.

-Hvor skal dere?

-Vi? de flirte usikkert.-Vi skal bare trekke oss tilbake. Her er det for varmt.

Sverre og karene stirret foraktlig på dem.

-Dere har nok gjemt dere blandt sivilistene og stukket unna på denne skammelige måten. Russerne har ikke trengt frem hit ennå. Bløffmakere.

- Vi er ikke noe fordømt infanteri.Vi er sjøfolk og vant til å kjempe tilsjøs.
- Ja det betviles ikke men som landkrabber,betraktet,ser det ut til at tilpassningen til den nye tilværelsen har vært altfor besværlig for dere,repliserte Sverre,foraktelig.
- Kanskje det er for høye bølger her? kom det lattermildt fra Ernst.
- Verdamten desertører! Lotz trengte seg frem.Dere burde skytes, fordømte feiginger! Lure seg unna på denne simple måten.Han fnyste.
- Ta det med ro,Lotz.Sverre roet ham ned. Han henvendte seg igjen til "Krigsmarinen":Dere vet hva man gjør med desertører og foredere, ikke sant?
- Vi har ikke desertert.Hele flokken var i fyr og flamme.
- Nei vel. Da har dere bare et valg,Sverre rettet MPL-en mot dem. Dere slutter dere til oss eller vi avvepner dere her med en gang og overleverer dere til standretten.
- De glante vanntro på hverandre.
- Minste forsøk på motstand - og vi skyter dere ned.
- Det tør dere ikke,forsøkte en seg.
- Ikke det? Se deg om.Sverre pekte på de forskremte sivilistene.Selv de har bare forakt til overs for dere.
- Laget ånntok uoppforderet sin posisjon .De stilte seg i en halvsirkét rundt gastene med våpnene i annlegg.
- Nå bestem dere fort. Vi har liten tid.Dere hører ilden tiltar der ute. De gav opp.
- Hvor mange er dere?
- Fem mann.
- Javel. Fra nå av ~~tilhører~~ dere Waffen SS og er underlagt våre krigslover.Er det klart?
- Javel.De nikket synlige lettet.
- Sverre stakk ut retningen og beordret karene i springmarsj mot neste kvartal hvor de skulle samle seg i dekkning til nærmere ordre.
- Jens og Ernst ser til at ordren blir utført. Og lavt til Ernst:Hold øye med dem.Skyt på den minste misstanke.~~xxxxxx~~
- Javel.
- Sett igang!
- Karene forsvandt ut av kjellerhalsen og løp krumbøyd langs husveggene.
- Vel Lotz .Sverre flirte. Fra nå av kan du betrakte meg som "korvettenkapitän zur Land."
- Javel herr korvettenkapitän.Lotz slo sammen helene med et bredt flir og løftet armen til hilsen. - Du skulle nå likevel ha avvepnet dem.De er ikke å stole på.Jeg værer trøbbel.
- Det skal meget til å avlevere fem mann til den sikkre død.

-Nei nå blir det snart forvarmt her. - Kom igjen! De tok raskt far-
vel med sivilistene som de ikke kunne gjøre noe for alikevel.
-Stakkars menesker, mumlet Lotz i det de styrtet ut fra kjellerhalsen.
De fulgte husveggene uten å bli beskytt.
Anpusstne løp de inn i dekkningen hvor de andre ventet dem - full-
tallige.
I samlet flokk oppsøkte de avdelingen og meldte seg tilbake -"noe
forsterket".
Bataljonssjefen mottok meldingen med et flir, ^{kastet} ~~tok~~ et raskt overblikk
på "krigsmarinen" og innlemmet dem i Waffen SS på ubestemt tid med
de forpliktelser det måtte bety.

Da mørket seg på var "frontlinjen" presset så langt mot vest at
byen måtte oppgis -hvis de da ikke foretrakk å gå i fangenskap,
som ~~XXXXXX~~ som alle som en betakket seg for å gå frivillig i.

+++++++

166

N U L L - T I M E N.

Russerne ligger på den andre siden av slett ~~av~~. De har kjørt seg fast men er tydeligvis i full gang med forberedelsene til nye fremstøt. En ille-varslende pause gir forsvarerne anledning til å spekulere over hvilken skjebne de kunne vandre seg av russerne nå i sluttfasen. Tok de frendeles fanger eller ^{de} meide ^{de} ned for fote for og slippe bryderiet med de store fangekollisjonene.

Det hersker en hektisk virksomhet i forsvarsstillingene. Amunisjon bires frem og klargjøres. Stabblær av panserverver ligger i hver eneste stilling av betydning.

Det var ikke rare greiene de nå hadde og sette inn mot russerne. Divisionen var rett og slett rasket sammen av spredte opprevne avdelinger, orgede transporter, forjuskete gamlinger fra Volksturm og forskrekte flåker fra Hitler Jugend.

I stedet for de vanlige identifikasjonsnummrene ble avdelingene utstyrt med de merkeligste navn og benevnelser. Ofte ~~nummer~~ ^{likte} enhetene ~~XXXXXX~~ rett og slett bare navnet til den kommandøren som i øyeblikket førte avdelingene. Like ofte som kommandørene falt ut, skiftet avdelingenes identifikasjon.

De mest optimistiske håpet stadig på ~~at~~ ^{at} det første tognst til brist i de ~~allierte~~ ^{allierte} enhet. ~~xxxx~~ De var overbeviste om at det kom til og skje med det ~~xxxx~~ aller første. Vestmaktene kunne umulig tillate russerne å trenge forlangt inn i Tyskland og dermed risikere at russerne ~~for~~ ^{for} all fremtid skulle dominere hele kontinentet.

Pessimistene flirte kaldt og mumlet noe om ønsketenking. De trodde ikke lengere på mirakler men minnet optimistene om at erklæringen hvor de Allierte forlangte betingelsesløs kapitulasjon, frendeles gjaldt. Dermed opphørte diskusjonene og karene henfaldt ~~xxx~~ i grublerier som angikk fremtiden.

Sverre slukket sigaretten, reiste seg og grep sturroveret. Tiden var inne til og inspisere postene.

Lysrakettene fór visslende opp fra begge sider og ble hengende over stillingene og skjelve mens ~~xxxxxx~~ de drev langsomt vekk ~~med~~ ^{med}

167

den svake vinden.

-Kennwort!

-Køln! Sverre smetter ned til oppsørvasjonsposten.

-Issen går det, Lotz? Han huker seg ned og stirrer over mot russerne.

-Fremdeles stille. Ikke noe spesielt svar og melde, forelsbig, legger posten til og flirer blekt.

-Nei. Sverre drar på det. Det ser ikke ut for at de setter igang i natt, heller.

De blir stående tause og speide ut i mørket.

Lotz kretet. - Du, jeg tror, Ernst holder på og bli garen.

-Issen det. Sverre glaner fremdeles ut i mørket.

-Nå har'n begynt å be hver gang han ska på vakt, kom det kjappt fra Lotz. Sverre snudde seg flirende mot ham. - Jasså har'n begynt å be?

-Ja de andre har også lagt merke til det.

-Det er ikke noe og bry seg om. Så lenge han ber på frivakta, e'n normal.

-Javel, men han har begynt og be høyt nå og insisterer på at vi skal be sammen, ~~MEHMMMM~~ me'n. Han må være gar'n.

-Garen og garen. Er det noe'n som e normal her da? Dessuten trenger vi garninger her ute.

-Ja kanskje det. Lotz tilot seg og lo. ~~xx~~

-Bare la'n fortsett. Kanskje vinner vi alikevel tilslutt. Så lenge han nøyer seg med å be på frivakta, spiller det ingen rolle men hvis han fortsetter og samtale med Vårherre på vakta, får dere øyeblikkelig melde av.

Han fortsatte videre mot MG-postene. Han bestemte seg for ~~og~~ ta en nærmere titt på Ernst etter denne opplysningen.

-Nå karer skal dere ikke ansvare meg?

-Nei vi bide så og hørte deg. Førsteskytteren flirer pliktskyldigst på ham, og legger til at de ikke har noe og melde.

Sverre snur seg mot Ernst og stirrer inngående på ham uten og vise for stor interesse.

-Issen går det, Ernst?

-Tja - jo ikke så aller verst. For de to andre rokker og si noe, legger han ironisk til: Snart henter'n oss i ildvogn, ~~og~~ er det overstått.

Førsteskytter'n glaner rosetsigende bort på Sverre.

-Jasså tror du det, Ernst. Sverre er ikke sikker på hvor han har ham.

-Ja ser dere ikke tegnet? Han peker opp i mørket.

-Nei jeg ser ikke ^{tegn} noe. Sverre later som om han letar etter det der oppe mellom de mørke skyene. Førsteskytter'n flirer og rister på hodet og vender seg mot MG'et igjen.

-Det er best du slår de der grillene ut av hodet, ~~ikke~~ Ernst ^{heller} og konsentrerer deg mere om vakta ellers går det galt med deg.

-Synes du ikke at det er vel tidlig å spille sinsyk nå? Vent med det til russerne får tak i deg.

Sverre nikket flirende til de to og fortsatte videre.

-Unterscharführer!

Sverre snur seg mot Ernst og går tilbake mot posten. -Var det noe?

-Jeg spiller ikke sinnsyk. Jeg holder meg bare til ham der oppe. Han har lovet å holde hånden over oss - deg også.

-Halt! Maul! Sverre gikk helt opp til ham. - Nå gjelder det liv eller død for oss alle, skrek han og slo ut med armen, hier ist es kein Bethau verfluchte Stümper. Slutt med tøyset og svikt ikke kameratene dine. De trenger deg like meget som du trenger dem. Verstanden? Her nytter det ikke å stole på andre enn dine kamerater og deg selv hvis du har tenkt å overleve. Verstanden?!

-Jawohl, kom det spakt fra Ernst.

-Nå vil jeg ikke høre mere om tegn og ildvogner fra oven - er det klart? Her-etter har du å konsentrere deg om tjenesten og bare den. Sverre dreide om på helen og fortsatte til neste post.

I grålysningen åpner det russiske artilleriet ild igjen langs hele ~~XXXXXXXX~~ Oderfronten.

Det flammer og lyner opp bak stillingene deres der artilleriet har tatt oppstilling. Hylende granater farer over de fremste linjene og slår ned i de bakre linjene så trær og busker, stein og jord ~~X~~ slynges ~~XXXXXXXXXXXX~~ himmelhøyt opp i været.

Ilden er som vanlig morderisk. Karene kryper sammen i stillingene og gjør seg så små som mulig.

Særlig går det hardt ut-over stillingene lengere nord i avsnittet. Skjelvende og syke av angst ligger de sammenkrøpet i dekkningene mens granatregnet kvinner like over dem og eksploderer med jævlige brak omkring dem. Jord og stein haggler ned over dem.

Skjærende kommandobrøl avløses av angshyl og skrik fra sårede. Mange horisonten ~~h~~ øst ser ut til å være spekket med tungt artilleri og Stalinorgler. Russerne har nok bestemt seg til å myke dem orntlig opp før de angriper igjen.

En granat forsvinner med et sukk inn i stillingen kloss ved Sverre og blir liggende å ~~XXXXXX~~ ryke med ilter fresing. Som en lekk dampkjel, før det som et lyngliat gjennom hode på ham, ~~h~~ stirret som hypnotisert på blindgjengeren som hvert øyeblikk truet med å eksplodere. Lynrappt rev han seg løs fra den helvetes kofferten og

slengt seg til side. Han blir liggende i dekkning mens han vært øyeblikk venter og høre braket fra den. Men det kom ikke.

Nå begynte han for alvor og lure på om han i det heletatt var sårbar. Det begynte etter hvert og bli nok så mange slike tilfeldige eksempler nå.

I granathullet like ved ham ligger det to mann med et MG mellom seg. De ~~hår~~ er ille tilrett av fulltreffer'n. Blodige uniformsfiller ligger spredt omkring dem.

En svorm av granater slår ned i stillingen. Granatkastere, brøler en og skjuler ansiktet i nevene. Ildsoylene slår opp i rad og rekke foran dem og overdynger dem med jord og grus.

-De har skutt seg inn, kommer det åndeløst fra en.

Endelig stillner det av.

Nå kommer de, er det stadige omkvedet.

Befalet løper rundt i avdelingene. -Kom dere på bena! Fortsett, Stillingene skal holdes for enhver pris.

Ingen har tid til og ta seg av de sårede. Hver får greie seg som best de kan.

Med et blir det liv borte hos russerne. Rusing av maskiner og en ~~kk~~ voldson direkte beskytning med MG og maskinkanoner varsler at de er i anmarsj.

Det arbeides hektisk i graver og stillinger for og klargjøre dem etter bombardementet. Stadig holder de øye med russerne.

En svorm av stormskytte og panser med brølende maskiner og raslende belter støtter ut fra skogklyngene rett foran dem.

Det kryr av brunkleddede skikkelder bak de tunge stålkolossene.

Røde signallys farer opp langs hele fronten.

-Nå kommer de! Hysteriske øyne ser seg forskremt om og det pokes med skjelvende fingre mot lavinen som bølger frem.

De fyrer med alt de har mot de krumbeide russerne som sniker seg fremover i ly av stålkolossene i håp om og tvinge dem frem fra dekkningene. Panserne raser inn i de fremste stillingene hvor postene blir overrendt av de pågående russerne.

Hylende forevarere møter panserne med panserfaust i heftige nærkamper. Tjukt oljerøyk velter opp fra panserne mens mannskapene jumper ut av dem bare for og bli meid ned av hissige MG-serier.

De første som vok og det på et tidlig tidspunkt var en avdeling fra den oppskrytete Division Hermann Göring. Det lot til at de karene likte seg bedere om i lufta enn i jordhøla på bakken.

En offiser med jakka i laserforsvaret av en pinsvinstillig. mens Han tømmet MP'en mot de fremstormende russerne.

- 177

[Handwritten signature]

Det tredje Rikets hovedstad.

Soldater på Gotfronten!

Det tyske Folk setter sin lit til dere. Nederlag betyr vårt folks utslettelse!

Den som i dette skjebnesvangre øyeblikk ikke gjør sin plikt, er en forræder mot sitt folk.

Ver på vakt mot alle forræderne!

I disse kritiske timene for vårt land er Dettyske Folks blikk rettet mot dere.

Auf zum heiligen Volkskrieg

für die deutsche Heimat

und unsere Zukunft!

Niemals als bolschewistische Zwangsarbeiter nach Sibirien!

BRUK DER KAMPEKOMMANDANT

Ja dette var i sannhet en kjærlig hilsen. Han krammet lappen i neven og slengte den fra seg.

Han la merke til at han ikke var den eneste som gjorde det.

Nymalte slagord lyste mot dem fra plankegjerder og murvegger over alt i byen: Berlin bleibt deutsch! Sieg oder Tod!

~~FÅRVIKKEFÅRVIKKE~~

De dumpet inn nå en gårdsplass hvor det ble delt ut små kamprasjønener bestående av tørt brød og "tørr luft".

-Hva fan skal vi med det nå? gullet en men grei ^{alikevel} begjerlig skalken de rakte ham.

-Med disse himmelrasjonene skal vi snart stige opp til himel ^{Si hvor} Derlegarten alt står på vidt gap klar til og ta i mot oss, brølte en nær han strøk avsted med rasjonen under rølatter fra kum ^{tulle} de i køa.

På den stamferte plankegjerdet som ~~er~~ dekket gårdsplassen mot gata, sto det ^{skilte} digre ~~tyer~~: Grafaz! Was nun?

-Hva i helvete betyr det? Sverve vendte seg mot Lotz.

-He he. Veit du ikke det? Jo det ska jeg si deg. Det betyr "Grøster Feldherr aller Zeiten. Har du ikke hørt om ham før?

-Jo visst faen har jeg hørt om ham. Jeg lure på ~~hva~~ det sterte me'n nå, jeg. De gliste og fortsatte bort til de andre ~~FÅRVIKKE~~ ~~for~~ og avløste den så de fikk stikke bort og hente rasjonene sine.

Det varte ikke lenge før russerne satte igang i gjen. De lot ikke forsvarerne få meget ro, ^{for de} ~~for~~ ^{ville}

De pøste på alt de hadde og det varte ikke lenge før det utviklet

-11- 172 ~~172~~

seg til regulære gatekamper.

Gang på gang stormet russerne på men ble slått tilbake med store tap.

Sturmevær og MP'er knyttet omkapp med MG'er og eksploderende handgranater.

Et par tåkekastere vokter oppsikt der de har gått i stilling i ruinene og sender en svevm av hylende raketter mot russerne.

Russerne svarer med en skur av granater fra en rekke Stalinorgler så murpussen fyker om ørene på karene i tåkekasterjengen.

Skrutt for skritt går det. Stødig bakover. Fra dør til dør.

Reneste centimetermatajen mot vest. Der står amerikanerne rede til og gi dem en varm velkomst.

Sverre har gått i stilling med laget oppe i en bygning med flott skytefelt langs en av hovedgatene.

Tvers over gata henger det fremdeles en fillet og mørket transparent og flagger: "Roder massen rollen für den Sieg".

I hvilken retning skal de nå rulle i? Mot øst eller vest? Det beste var vel at de rullet ~~XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX~~ vestover så fort som bare faen. Men det var vel ikke råd å få den igang igjen så lenge som de nå hadde stått.

Russerne dukker opp i enden av gata og begynner og ta seg langsomt og forsiktig frem langs husveggene.

De løper fra dør til dør mens de stadig kommer nærmere. En løytnant stormer ut av bygningen på den andre siden av gata og tårner rett mot en en granat fra en panser som plutselig dukker frem.

Granaten eksploderer med et brak og slenger ham flere meter tilbake mens blodspruten står som rød sky om ham.

-Han der merka ikke nye, muslet en av MG-kara og vendte seg mot de andre om de hadde sett hva som foregikk der nede.

De fyrer av mot russerne som ligger på magen etter hverandre langs husveggene og stirrer opp mot dem.

En salve slår inn i murveggen bak dem så kulene plystrer rundt dem og murpussen gyver.

Tiden er inne til og finne en annen stilling.

De løper med klapprende heljerna gjennom bygningen ~~XXXXXXXXXXXX~~ og ut på den andre siden hvor de finner en stilling i en ruin-haug kloss inntil et hushjørne.

Sverre gruserer laget i en fart. Lotz og Ernst overtar MG'et mens de andre karene ser seg i nærheten av det. Dermed støtter de hverandre under ildgivningen.

En flokk russere titter varsomt frem bak et hjørne og tar peiling på et blivnøk midt i gata.

Den første tar fart og piler foroverbøyd mot vraket mens kulene slår

ned i broleggingen rundt ham. Den neste løper rett inn i Lotz's skytefelt og får hele MG-serien i seg og blir slengt i gata mens MPi-en ~~xxx~~ seiler skurrende langs broleggingen.

De andre våger seg ikke frem.

Bilvraket blir lagt under en voldsom ild. Tilslutt flagger det fra hvorandre over hodet på de forskrente russerne som ikke har sjanse til å greie seg lengere.

Det er alt langt på dag men det betyr ikke noe. De følger ikke lengere med tiden. De skjelner bare natt fra dag og det greier seg for dem.

Russerne kjemper seg frem fra hus til hus.

Karene ligger anspente med krampeaktige grep om våpnene mens de stirrer spente **m**ot russerne som varsomt løper krumbøyd langs veggene med våpnene i annlegg.

Fra vinduer, portrom, tak og kjellerhalser i gatås hele lengde. Fra dekkninger som for et øyeblikk siden virket øde og forlatt, åpner forsvarerne en sabla ild med alt de har til rådighet.

Russerne stuper langflate ut av skytefeltet og går i dekkning bak grus og steinhaugene. De besvarer ilden uten særlig hell. De fleste seriene treffer murveggene så murpussen fyker og kulene rekosjerer syngende i alle retninger.

-Lotz! Sverre holder fremdeles blikket rettet mot russerne.

-Unterscharführer?

-Hva fanden slåss vi om nå?

-Hva vi slåss om? Hva mener du?

-Hva hette denne byen?

-Lübben, skrek Lotz gjennom larmen og fyrer av en MG-serie.

-Forensten slåss vi ikke lengere om noen by. Han glancer raskt bort på Sverre. - Vi slåss bare om en grushaug!

-Jaggu er du oppservant og, Lotz. Du blir nok en god underoffiser når fandensskapet er over, brølte Sverre og gliste oppmuntrende til ham.

Ut på kvelden stillnet det av igjen. Lysrakettene overtok og fór frem og tilbake melleom stillingene.

Sverre sendte et par mann bakover etter den lovede forpleiningen.

Selv russerne måtte vel også ha en matpause i ny og ne.

Tomme ~~XXXXXX~~ vindusåpninger med et og annet blekt fjes varsomt tittende frem, griner svarte imot dem. Rett som det er skimter de det likbleike fjeset til en speidende russer i skjæret fra lyskulene som henger sikkelyvnde over ruinene.

Ut på natta prøver en russisk støttrupp å snike seg inn på dem men blir ubarmhjertig avslørt av en lysrakett og nådeløst moid ned. Ordren lyder Hold ut. Stillingene må og skal holdes for enhver pris. Hold ut!

Strategiske"bygninger" som må forlates, tar pionerene seg av. Tidsinnstilte sprengladninger plasseres med omhu. Det er bare å håpe på at flest mulig russere besetter bygningen, for den hever seg med et tungt drønn og siger sammen i en stein og mursky.

Natten forløper stort sett stille og rolig. Bare spredt ildgivning fra postene når de oppdager noe mistenkelig på den andre siden.

I grålysningen oppdager de en flokk russere i fullt firsprang mot en sønderskutt panser.

Karene skyter som besatt for å avverge fremstøtet som tydeligvis er rettet mot nabostillingen. Russerne sender en sverm av MPi-serier inn til dem. Karene derover blir tvunget til å trekke seg tilbake. De løper spredt mot nye dekkninger mens kameratene på andre siden støtter dem med intens sperreild.

Sverre priser seg lykkelig over å ha førsteklasses kondisjon i dette kappløpet på liv og død. Den skal bli god å ty til i sluttspurten i dette gigantiske oppgjøret.

De slenger seg ut til sidene for ikke å ligge for tett innpå hverandre.

-Det gikk til helvete med Lotz og Ernst, brøler en av kara annpustent mot Sverre.

-Hva faen sier du? Enn MG-et?

-Det og. De løp rett i en flokk russere.

-Er dem tatt til fange?

-Aner ikke. Han krøp nærmere Sverre. - Jeg hadde mere enn nok med å komme i sikkerhet sjøl.

-Da håper jeg at Ernst fikk rett. De andre så spørrende på Sverre.

-At han alikevel fikk stige til himmels med ildvogna si og at Lotz fikk være med. Det ville være sørgelig om de ble tatt til fange.

-Håper på at de hadde med seg Entlausungsschein ellers slipper de ikke inn, flirte en av de andre og tørket seg om kjeften med en møkkete neve.

-Tøv. Det er lettere å komme inn i himmelen uten schein enn i Das Reich.

-Ikke nå lengere kom det kvikkt fra en av de andre.

-Fra nå av må dere være forsiktige når vi trekker oss tilbake. Ikke for fort og husk for all del med ansiktet vendt mot russerne.

Ellers rissikerer vi å bli skutt for feighet av våre egne. Er det klart?

-Jawohl, kommer det stille i kor.

De sprer seg igjen. En vettskremt gubbe fra Volksturm iført en fotsid kappe som han formelig drukkner i, pekte med en skjelvende knokkel-

finger mot et gårdsrun like bak dem. - De er der inne. Jeg så minst ^{tre} av dem.

Karene løper ~~hå~~ langs husveggene med våpnene klare til ild, for å prøve på å avskjære dem. En russer tumler ut fra gårdsrommet med maskinpistolen løftet.

En av karene gjennomhuller ham med en kort serie fra MPi-en. De slenger ~~xxx~~ en svorm av handgranater inn til de andre før de stormer inn på den rykende gårdsplassen hvor det ligger fire døde russere. Det myldrer russere ut av kjellerhalsen rett overfor karene. Karene tvervendte og formelig fløy ut av det trange hullet av en gårdsplass.

-Verdant, skrek en. De har sprengt seg frem ~~xxx~~ gjennom kjellerveggene fra kjeller til kjeller. De satte opp farten. Det var ingen som tenkte på å trekke seg tilbake med ansiktet vendt mot russerne, nei. Her gjaldt det å komme seg unna på rekordtid før russerne var over dem.

Det brandt kraftig rundt dem og svarte røykskyer veltet opp både fra bygningene og enkelte pansere som sto i brand.

Nye flygeblad drysset ned over dem. En Fiesler Storch kom glidende lavt over dem.

"Hold ut. Unnsetningen er under veis! Det er forbudt å trekke seg tilbake mot vest. Offiserer og menn som ikke parrerer denne ordren, skal øyeblikkelig arresteres og skytes.

Heller dø enn betingelsesløs overgivelse!"

Heil Hitler. *

Mesteparten av flygebladene flaggret ned i ildhavet hvor de enten brandt opp eller flaggret brennende videre som en siste hilse til russerne med bud om at de fortsatt måtte kjempe om hver fotsbred jord om de hadde tenkt seg lengere inn i Das Reich.

De få sivilistene som fremdeles befinner seg i byen, løper som gale fra portrom til portrom. De mister eller slenger fra seg både vesker og pakker der de hesblesende løper i dekning. Dette fikk Sverre til å minnes i Estland da hele folket var på flukt. Buskap ble i all hast slaktet av utålmodige bønder som også svidde av sine gårder da de forlot dem med alle sine eiendeler opplesset på kjerrene og sluttet seg til strømmen mot sydvest. Kvinner trillende med barnevogner med ungeflokken suttrende i helene. Et trøstesløst syn. Det var strengt forbudt å ta opp sivile på de militære kjøretøyene men hvem kunne avslå en stum bønn fra en mor med en gråtende ungeflokk?

Mange av sivilistene ble nå igjen i kjellerne hvor de søkte ly før de overgav seg til russerne etterhvert som de overtok bydelene.

De gikk løs på hestekadavere med kniver og øksar og hugg løs store kjøttstykker som de dro hastig avgårde med.

gårds plass.

Stiftelsen Norsk Okkupasjonshistorie 2014 De har sprunget seg frem ~~fra~~ gjennom kjellerveggene fra kjeller til kjeller. De satte opp farten. Det var ingen som tenkte på å trekke seg tilbake med ansiktet vendt mot russerne, nei.. Her gjaldt det å komme seg unna på rekordtid før russerne var over dem.

Det brandt kraftig rundt dem og svarte røykskyer veltet opp både fra bygningene og enkelte pansere som sto i brand.

Nye flygeblad drysset ned over dem. En Fiesler Storch kom glidende lavt over dem.

"Hold ut. Unnsetningen er under veis! Det er forbudt å trekke seg tilbake mot vest. Offiserer og menn som ikke parrerer denne ordren skal øyeblikkelig arresteres og skytes.

Heller dø enn betingelsesløs overgivelse!"

Heil Hitler. ✖

Mesteparten av flygebladene flaggret ned i ildhavet hvor de enten brandt opp eller flaggret brennende videre som en siste hilser til russerne med bud om at de fortsatt måtte kjempe om hver fotsbred jord om de hadde tenkt seg lenger inn i Das Reich.

De få sivilistene som fremdeles befinner seg i byen, løper som gale fra portrom til portrom. De mister eller slenger fra seg både vesker og pakker der de hesblesende løper i dekkning. Dette fikk Sverre til å minnes i Estland da hele folket var på flukt. Buskap ble i all hast slaktet av utålmodige bønder som også svidde av sine gårder da de forlot dem med alle sine eiendeler opplesset på kjerrene og sluttet seg til strømmen mot sydvest. Kvinner trillende med barnevogner med ungeflokken suttrende i helene. Et trøstesløst syn. Det var strengt forbudt å ta opp sivile på de militære kjøretøyene men hvem kunne avslå en stum bønn fra en mor med en gråtende ungeflokk?

Mange av sivilistene ble nå igjen i kjellerne hvor de søkte ly før de overgav seg til russerne etterhvert som de overtok bydelene.

De gikk løs på hestekadavere med kniver og økser og hugg løs store kjøttstykker som de dro hastig avgårde med.

Over alt segnet utmattede menn om ute av stand til å yte mere for straks etter å bli sparket opp av sine kamerater når de igjen måtte trekke seg tilbake i all hast.

Annenskytteren fra det tapte MG-et bøyde seg ned mot en stakkars djevel som lå og ynket seg. Det er så hvitt de skifter hverandre i den tjukke røyken.

-Er du såret? Kan du hjelpe deg selv videre?

Den sårede kvokker. Tyskeren tar tak i ham og rister ham lett. -Kom!

vi må videre. Verdamt! Han farer opp og legger på sprang.

-Det var en russer - brøler han hesblesende. Vi er omringet!

Nå løper de med fanden i helene.

-Er de her alt? Sverre stønner ved tanken men får ikke svar fra den andre som formelig flyr avsted i sikk-sakk mellom ruinhaugene.

Endelig er de blandt sine egne igjen.

De smetter inn i et portrom hvor en flokk har samlet seg.

En Wehrmachtsoffiser glaner spørrende på dem.

-Hvor er de nå?

-Det skulle vel De vite som er offiser, mumlet Sverre og la til: -Like derborte. Offiseren lot som om han ikke hørte uforskammetheten.

-Vi støtte på en såret russer - for alt det vi vet kan de være kommet ende lengere derover. De pekte mot kvartalet på den andre siden.

Wehrmachtsoldatene forteller at Der Führer er falt og at Berlin står for fall om ikke byen alt er falt.

Karene blir urolige.

En Luftwaffesoldat forteller hesblesende at amerikanerne har nådd frem til en liten by like sørvest for Leipzig.

-Bare vi greier å nå det er vi berget, kommer det lavt fra en av de andre. Han stirrer fortvilt på de øvrige.

-Håp ikke fortidlig, karer. Jeg har hørt at russerne og amerikanerne, er blitt enige om at amerikanerne skal ta imot fanger som overgir seg til dem fra øst og drive dem tilbake til deres rettmessige eiere som i dette tilfelle er russerne. Så vi har i allefall noe å glede oss til.

-Bare tull, mener en. Det er galskap, skriker en annen opp. -Rene masse mord! Vi kommer til å bli meid med!

-Vel så er det bare å slåss til siste mann, daflirer Sverre og tar seg krampeaktig sammen for ikke å vise noen svakhet.

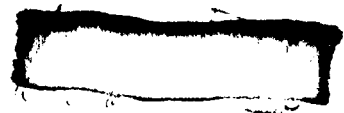
De forlater flokken og samler seg borte ved utgangen mens de sneider nedover gaten. -Vi tar nå sjansen på amerikanerne alikevel, når tiden er inne, hvisker han til restene av laget. De nikker tause til svar.

Alle er opptatte av den samme tanken. Utsiktene til å bli tatt til fange av russerne ligger som en mare over dem. Det er bare en sjanse og det er i vest.

Det klapper i hæljern. -Oppkarer hvis dere vil berge livet! Russerne er like der borte.

Denne byen må vel ha en ende. Tankene surrer i hodet på Sverre der han strekker ut i håla på laget sitt. Nå må de vel snart være ute på åpen mark igjen. Og hva da?

En flokk dødstrette karer som har sløngt seg ned bak et hushjørne, seretter opp i ren forskrekkelse i det karene runder hjørnet.

-Nå kjører de opp med panser igjen. Posten peker ut av vinduet og snur seg mot de andre.

~~XXXXXXXX~~ En T34-panser manøvrerte seg langsomt i stilling men før den rakk og sette igang, fikk den en fulltreffer fra en panserveve og begynte og brenne.

En av rysserne svang seg elegant ut av panseren og satte avgårde i fullt firsprang mot det nærmeste portrommet. ~~XXXX~~ Kulene smaldt ~~XXXX~~ og varmet ørene hans, ettertrykkelig.

Resten av mannskapet hadde ingen sjanse.

Kampene hardnet til igjen. De kjørte ~~XXXXXX~~ frem ennå en T-34 men den holdt seg på trygg avstand da den rettet inn skyttset og og satte igang med og bombardere karene med sprenggranater.

Nok en T-34 buldret langsomt inn i gata mens den dreide tårnet i stilling. Den dunndret løs på berikader og sperringene og sprengte dem i filler. Satte klappen i bunn og ruste frem mens den ustanselig fyrte løs på alt som kom i dens vei. For og slippe og sende folk inn i bygningene, beskjet de dem til de ble jevnet med jorden.

Det klapprer i raske støvler. Karene tverrvender med våpnene klare.

En flokk korer med en løytnant i spissen farer gjennom rommet og videre med et rabalder nedover trappene.

-Tilbake! De har brutt igjennom! Raus! De omsringer oss! brøler de og forsvinner ut bakveien.

-De kommer! Posten borte ved vinduet brøler vildt og styrter mot dem med skrekk i blikket.

-Fort! Fort! De farer ut ^{igjennom} en orkan av ild og glødende stål.

Hyl og vanvittige angstskrik led gjennom larmen. Men de ensat dem ikke. Bare løp og løp mot nærmeste dækning. ~~XXXX~~ De fleste av karene ble liggende igjen bak dem og brøle av sine lungers fulle kraft til ingen nytte. Ingen hørte dem lengere.

De må gjennom et berg av murstein, grus, treverk, bilvrak for og kore videre. Det er som å bestige et fjell av løs grus og stein.

De ser seg hastige tilbake før de kravler ~~XXXXXXXXXXXX~~ oppover på alle fire og hvelver seg ned på den andre siden.

~~XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX~~ En stemme fra en høytaler skriker ut i det fjerne at stillingene skal holdes. Endsetteinger er under veis.

-Nå igjen? Og hvorfra?, brøler en gjennom larmen.

Fienden skal ikke bryte igjen og osser steppen.

-Quatsch! De har jo alt brutt igjennom, for faen.

Små grupper av soldater på rettrett blir stoppet på anrop og påstår at de er sendt bakover etter bensin og amunisjon eller annet de måtte finne på i farten.

-Bensin? Streifen blir mistenksom og karene kan bare være glade ~~for~~ at de

bu slipper bare med ~~de~~ bli jagd tilbake. Bensinen var nå et dumt påskudd også. Lite opfinnsomt. Hva fack skulle de med bensin? Her var det ingen mulighet for noen kjøretur videre mot vest. De fikk bare være glade til at de fædøles fikk bruke beina.

Men nå fant de nest uttlødige tiden inne til og stikke av.

I galjer på to tre mann forsvandt de fra sine avdelinger når de så sitt snitt til det.

De fant ut at det ikke lengere var noen grunn til og offere livet sitt for fareren - som elt var ded, etter hva de visste.

Hver eneste mann ~~XXXXXXXXXX~~ i uniform ble stoppet og kontrollert.

Hver eneste en som ble mistenkt for og være deserter, ble øyeblikkelig slept bort til nærreste lyktestolpe eller tre og hengt ~~til~~ til skrek og advansel for likesinnde. De heldigste ble skutt uten pardon ved nærreste murvegg. Ribbet for alle dikttingsjoner og utorktelser.

Tilslutt blir flokker av avvepnede offiserer og soldater ført huk bort mellom ruinene og mens hissige MPi-serier avslutter krigen for deres vedkommende.

De andre ser forskrøkte på hverandre. Nå vet de hva som venter dem hvis de ikke gjør sin forbannede plikt. En fordent plikt som har forfulgt dem fra dag til dag helt siden krigen brøt ut.

Sivile er trukket sammen i dyge kjellerrom. Under skrik og skrål venter de på at russerne skal trenge inn til dem. Banner til den Allnektige ~~sk~~ strømmer opp fra kjellerhullene hvor de stakkars menneskene er stuet sammen.

Gamlingene i Volkssturm som fædøles har greid og holde seg på beina, tasser taratte rundt med pansernever i hendene.

Gud vet hva disse gamle stivbeinte menneskene skal med dem.

Avdelinger fra Hitlerjugend marsjerer rundt med trassige blick og deltar i besydding og forsvar.

Disse guttungene later ivertfall ikke til og tro at krigen elt er tapt. ~~XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX~~ For dem er krigen såvidt begynt og utfallet er ennå ikke helt avgjort, skulle man tro optimisssen i de rekkene.

Karene glaner forbausset møt en kar som tar sjansen på ~~de~~ løpe over til russerne, som har tatt stilling bak en skakk transformatorblokk.

De tar imot ham med trænde MPi'er. Den første som når ham flerrer av ham arabåndsuret før de trekker ham bort til seg.

Det hele foregikk så fort at karene ikke rakk og fyre lss på dem.

Etter en stund ble den arae djevelen skubbet frem i ildlinjen.

Han forsøker ~~de~~ protestere men blir ubønnhørlig sparket frem igjen i kuleregnen fra sine egne. Gjennomhullet som en sold, tumler han overende gata ~~xxxx~~ under rungende latterbrøl fra russerne bak blokken.

774 [REDACTED]

Karene glaner megetsigende på hverandre. Så det er dette som venter dem
~~hvis~~ de ^{der} gav seg.

Propagandaen har rett. De må ikke overgi seg. Plyndret til skinnen og
 siden skutt er alt de kan vente seg av fienden.

Russene fortsetter ~~systematisk~~ systematisk og skyte bygningene i grus
 over hodene på dem. Bygningene styrter sammen som korthus i kjempstore
 støvskyer.

~~En dorkarn uten dør står enslig på skjerve midt i en grushaug.~~
 Den minner om en triumfbue der den trassig kneiser i støvskjøtet.

En fandensopets triumfbue. ~~Sverre har ikke~~ Sverre har ikke
 tid til å beundre den mere.

En panserneve faver ut fra en vindusåpning og treffer en panser med et
 brak. Forskremte russere flakker til alle kanter ~~da~~ de plutselig mister
 dekkningen de hadde ~~der~~.

Fire fem av dem, ~~triller~~ triller bortover brotøssingen og blir liggende.
 Andre sklir langs steinbellegget, bråstopper ved første dekkning mens de
 fornølig spinner med beine i hasverket for og komme seg unna.

Nye pansere dukker opp, sakker farten et øyeblikk mens de orienterer seg
 til nytt fremstøt. De ruser opp maskinene og prøver og gjøre seg mest
 mulig fryktinngydende for på den måten og minske motstanden.

Stadig blir de presset tilbake.

En vittig har påstått at det snart er på tide og ta trikken fra Østfronten
~~over~~ over til Vestfronten. Hvilket ingen finner det minste
 morsomt lengere. Det var ~~for~~ fem seks uker siden at de hadde ledd av den
 vitsen.

Etter vart som slutten nærmer seg stiger hysteriet.

Ikke tør de holde ut for lenge på et sted og ikke tør duggi tilbake.

Samme hva de gjør, har de inntrykk av at de gjør ~~det~~ galt.

Tilslutt gad ikke spesialkommandoene engang å dra offrene tilside under
 henrettelsene. De skjøt ~~offrene~~ enkelte enkelt der de gikk og sto.

Stablet den i hauger ved svare skildt:

Foredere mot ditt folk! Skutt for feighet. Sviktet mitt fedreland i
 skjebnens stund.

De skyter ~~uten skrupler~~ uten skrupler alle som viser tegn til svikt eller
 vakvlung. Uten hensyn til rang eller person.

General eller schütze Ansch, spiller ingen rolle lengere.

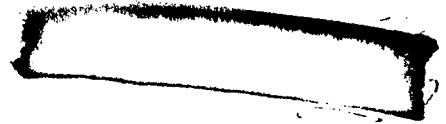
Det later til at det er bedere å skyte ti for mange enn en forlite.

Dette er takken fedrelandet gav sine sønner som hadde slitt seg frem
 mil etter mil hver Russlands endeløse støtter i et umenneskelig slit
 og savn mot en overmakt som ennå hadde ubenyttede soldater til disposi-
 sjon.

De hadde overlevd de værste vintrene i mange minne i Russland, kjempet

181

176

kolonner uten annen begravelsesseremoni enn granatekspløsjoner, banning og besvergelseser.

Bønnene når ikke lengre øge til Den Allmæktige. De blir kvælt av larmen fra rørende panser, eksploderende granater og rasende MG-ild. De som skulle ha forviddlet dem, ~~er~~ sviaktet i siste øyeblikk.

Panser, bilvrak og andre kjøretøyer ligger slengt hulter i bulter i et eneste rot.

Kadavre av mennesker, hester og andre dyr forpuster luften uten at noen bryr seg om det.

Lemlestede kroppar ligger ned armer og bein i forvridde stillinger, med groteske ansiktstrekk og hesligste grimaser som de ~~er~~ ^{er} ~~ha~~ ^{er} fått i dødseyeblikket.

Grupper kaster seg over døde eller fangne russere, ~~er~~ ^{er} vrænger brødposene deres og deler det svarte brødet mellom seg.

Smerteshylene skurrer i ørene på de arme djevlene som hittil har unngått masakren.

De holder seg for ørene for ~~å~~ ^å høre de heslige brølene fra mennesker i den ytterste nød.

Sverre er rystet helt inn til marg og bein. Til langt inn i ryggmargen, over all den uhyggen han her møter.

Komandobråkene gjæller.

Vannviddet er fullstendig. Meldere løper vettløse frem og tilbake klynkende med ordrer i øst og vest. Tryggler om hjelp til og finne frem til de forskjellige avdelingene som er smeltet sammen i et eneste rot.

Brennende panser forpuster luften og heten er på enkelte steder utholdelig.

Forskræmte civilister som har ombestemt seg, dukker opp av fjællerne og løper stivbeint og forstyrret i vegen for de andre mens de hastet mot vest.

Gerlingene fra Volksturm virner fremdeles skjælvende rundt som om de leter etter seg selv.

Ti tolvårs gamle gutter i HJ griper de såredes våpen og kaster seg inn i kampene med dødsforækt uten og tenke på sin egen sikkerhet.

Sårede ligger der de faller. De russiske panserne dundrer over dem uten og høre brølene fra de ulykkelige, så blodspruten står ut fra beltene ~~de~~ ^{de} etterlater seg en blodig grøt av sundmaste kroppar.

Stanken øker fra time til time, ^{svæver} og eljerøyken ligger som en kjøpepeky over byen, ~~skæler~~ ^{di} legger seg i mørke, og forvandler den til et kjempestort kreatorium.

~~Alle forbindelser er brutt til og vans-brett.~~

~~flere~~ grupper forbereder seg febrilsk til og møte den i nærkamp.

Et par mann arbeider med og klargjøre en T-mine mens to andre arbeider som besatte med en sammenbuntet sprengladning.

Andre løper rundt og brøler etter Pansernever.

44-tonneren nærmer seg langsomt men sikkert den utbrendte T-34-panser!

De to med T-minen ligger klare og venter på ~~at~~ den ~~NØY~~ i håp om og kunne få has på den i det den passerer det rykende vraket som de akter og utnytte til dekkning under nærkampen.

-Schnell schnell! Et par mann peker ivrig.-To til, skriker de i munnen på hvorandre.

De titter forsiktig ut av vindusåpningen og får øye på en T-34 som tar seg frem midt i gata med en 44-tonner like i helene.

På begge sider av gata blir de fulgt av forsvarernes speidende blikk.

Et skuffelsens brøl fra forsvarerne blander seg med rusingen fra maskinene da en nervøs forsvarer bommer med en Panserneve som går i gata med et knall like ved den første panser'n.

De to med T-minen venter spendte på at 44-tonneren "deres" skal komme opp på siden av det rykende vraket.

De følger den med spendte blikk der den nølende kjører opp på siden av vraket.

-Nå ! Sverre brøler til den ene som står med minen klar .

Krombøyd farer han ut av bygningen med T-minen i neven med kurs for vraket mens de andre står ferdige til og gi ham dekkningsild om det skulle trenge.

Krumbygd og i ly av dødvinkelen piler han lett mot panseren som et øyeblikk har stanset for og frigjøre seg fra vraket, jumper opp i bakkant av tårnet og plasserer minen like under tårnets overheng.

~~Sverre~~ kan ikke annet enn og beundre den rutinerte måten han gjennomfører nærkampen på.

Karene står parate ~~xxx~~ ferdige til og beskytte tårnluken om den skulle bli åpnet.

~~Hansen~~ røsker ut avtrekkersnoren og jumper lett og ledig ned på gata og løper som en vind tilbake i dekkning.

Åndeløst følger de med i det panseren tar til og røre på seg igjen. Plutselig slår ~~det~~ ut et voldsomt lynglint ut bak tårnet og et i-øredøvende brak flerrer lufta og sender ekkoot veggimellom husrekkene. Tårnet slynges av og blir delvis hengende etter panser'n som mister kursen og løper løpsk mot en husvegg hvor den blir stående og stange. Med jublende hyl stormer en flokk ut av nærmeste bygning, og entrerer den og overdynger den med handgranater.

På et blunk er de tilbake i dekkning igjen mens handgranatene gjør det av med det sanseløse pansermannskapet.

maskinene da en nærvøs forsvarer bommer med en Panserneve som går i gata med et knall like ved den første panser'n.

De to med T-minen venter spendte på at 44-tonneren deres " skal komme opp på siden av det rykende vraket.

De følger den med spendte blick der den nølende kjører opp på siden av vraket.

-Nå ! Sverre brøler til den ene som står med minen klar .

Krombøyd farer han ut av bygningen med T-minen i neven med kurs for vraket mens de andre står ferdige til og gi ham dekkningsild om det skulle trengs.

Krumbyød og i ly av dødvinkelen piler han lett mot panseren som et øyeblikk har stanset for og frigjøre seg fra vraket, jumper opp i bakkant av tårnet og plasserer minen like under tårnets overheng.

Sverre kan ikke annet enn og beundre den rutinerte måten han gjennomfører nærkampen på.

Karene står parate ~~xxx~~ ferdige til og beskytte tårnluken om den skulle bli åpnet.

Hanna røsker ut avtrekkersnoren og jumper lett og ledig ned på gata og løper som en vind tilbake i dekkning.

Åndeløst følger de med i det panseren tar til og røre på seg igjen. Plutselig slår ~~det ut~~ et voldsomt lynglimt ut bak tårnet og et i-øre-døvende brak flerrer lufta og sender ekkoet veggimellom husrekkene. Tårnet slynges av og blir delvis hengende etter panser'n som mister kursen og løper løpsk mot en husvegg hvor den blir stående og stange. Med jublende hyl stormer en flokk ut av nærmeste bygning, og entrer den og overdynger den med handgranater.

På et blunk er de tilbake i dekkning igjen mens handgranatene gjør det av med det sanseløse pansermannskapet.

De to andre panserne ~~xxx~~ stoppet opp da de hørte brakket fra kolegaen lengere fremme og begynte og skyte villt rundt seg med både MG'er og skytts i hele gatas lengde.

De våget seg ikke videre fremover og ~~fått~~ også trøbbel med og trekke seg tilbake i de trange pasasjene.

De ruser opp maskinene og forsøker og rygge mens de stadig fyrer løs i hytt og vær.

Endelig får de manøvrert seg fri fra hverandre og trukket seg bort fra kamplassen og forsvinner mellom ruinene.

Alle forbindelser med omverdenen ser nå ut til og være brutt.

De lettere sårede blir hjulpet av kamratene som raskt forbinder med restene av skjorteflak og strimler av velbrukt undertøy. Ellers må de greie seg som best de kan. De hardt sårede er det intet de kan gjøre noe med. Det eneste er å få dem anbrakt noenlunde i sikkerhet for deretter å ~~XXXXXX~~ overlate dem til fienden og hans forgodtbefinende.

Offiserer som har gitt opp, skyter seg selv og kommer på den måten spesialkommandoene i forkjøbet. De andre mangler motet og fortsetter å håpe på et under mens de klammer seg til livet lengst mulig.

Flere og flere begynner å ta seg åpenlyst frem mot vest. De bærer for sikkerhets skyld med seg våpnene. Ennå er det altfor tidlig å kaste dem. Selv spesialkommandoene begynner så smått å vakkle. De er blitt usikre i blikket der de ser seg om etter en utvei til å fordufte fra hele greia.

Det går nå mot slutten. Sverre finner ut at tiden nærmer seg det rette øyeblikket. Det gjelder å forlate ~~XXXXXX~~ "der Bühne" i rett tid. Han samler karene og gir dem ordre til å holde seg klare. Han drar frem kartet og studerer det forsiktig mens de andre dekker ham. Vi må over elva her. Den er ikke bredere enn 10-15 meter så det skal gå å karre seg over selv om vi ikke finner noe å ta oss over med. De trakk seg videre tilbake og dumpet uforvarende rett på Divisjons-sjefen ~~og~~ med staben. 32. SS-Pansergrenaderdivisjon var nå skrumpet inn til ca. 400 mann og selv Divisjonssjefen, en riktig kraftkar, innså at det var helt umulig å få karene på beina igjen. Han hadde ikke en eneste panser igjen. Han sa det ikke med rene ord men karene forsto nå at alle som var istand til det, burde ta seg ~~XXXX~~ fortrest mulig over ~~xxx~~ mot vest.

Parlamentærene hadde ikke vendt tilbake etter fristens utløp. Mot vest lyder parolen. Søk fangenskap hos amerikanerne. Nå slipper de kanskje å bruke den siste kula på seg selv som de så ofte hadde tenkt på.

Det siste ryktet de blir servert er at Kommandøren har skutt seg og at alle mann er løst av faneeden.

Endelig er tiden inne. Sverre spretter opp. - Kom igjen karer! Nå får det bære eller briste.

De legger iveri mot forstedene hvor flere av husene er i full fyr. Amerikanerne har stoppet fremrykkingen. Hvor, vet ingen. Utfartsveiene er sperret og fullstendig blokkert av sprengte kolonner. Flyktningestrømmen haster vestover - vekk fra russerne. Deres håp er nå nå så langt vestover som mulig før det er helt slutt. Trette sotete og fillete unggutter som alt var blitt gamle i løpet av noen få uker, haster avsted mot vest. Russiske jagerfly kaster seg over utfartsveiene og pepper dem med maskinkanonene. Flyktninger, soldater flakker til alle kanter og havner på hodet i veigrøftene hvor de blir liggende med armene over hodet mens

prosjektilene hvirvler opp små støvskyer i nedslagsfeltet rundt dem.
-Kom igjen karer! Sverre stenser og jager på karene. Hold dere vekk fra
veiene. Vi løper mot skogholtet der borte. Han peker ut retningen og
jager karene foran seg.

Han snur seg og kaster et hastig blick over skulderen mot den rykende
og mørbankede byen om russerne alt skulle være i halene på dem.

Elva Dahme buktet seg stille og rolig gjennom landskapet der borte.
Kartet stemte. Den var nærmest å regne for en passe stor bekk sam-
menlignet med de andre elvene de hadde passert. Selv om de måtte til
vanns var det mulig å greie seg her.

Hele skatta bølger av soldater som stormer nedover mot elva.

De første flokkene er alt nede ved elvebredden hvor de vrenger
seg det tyngste utstyret mens de løper langs bredden for om mulig å
finne et eller annet å flyte på. De vasser ut i det vårkalde vannet og
legger på svømm mot reddningen eller en smertefri drukningsdød.

Karene kaster seg ned i skogkanten for å samle
krefter til den siste og avgjørende kraftanstrengelsen som skal avgjøre
liv eller død for dem.

Sverre bedømmer avstanden ned til elva. Gudskjelov at elva er beskjedent.
Hadde det vært en av de store ville de ha vært fortapte.

Ingen bruer å se så langt øyet rakk. -Karer vi stikker til høyre og lar
strømmen føre oss nedover mot bredden der nede -han peker mot bredden på
den andre siden som ser fin ut til landingen. -Der kan vi karre oss opp
uten større vansker.

De kan tydelig se den første puljen karre seg opp bredden på den motsatte
bredden hvor de blir mottatt av sivilbefolkningen. Gjennomvåte som druk-
nede katter kravler de på alle fire opp skråningen.

-Kast ikke for meget av klørne. Husk vi må videre skal vi rekke frem
til amerikanerne. Denne bekken kommer russerne til å krysse i en fei.
Hold sammen så greier vi denne siste spurten. Lykke til. Han klasker den
nærreste på baken til tegn på at de skal la det stå til. Nå eller aldri.

De jubler over en barhodet stikkelse som ligger utstrakt med ansikt-
et ned i det spirende vårgresset.

Det er vill panikk ved elvebredden. Noen trygler om hjelp. Noen er såret
og virrer helt hjelpeløse omkring mens andre er svømmedyktig som følge av
at de ikke hadde lært seg å svømme ~~da~~ ~~det~~ ~~var~~ ~~tid~~ ~~til~~ ~~det~~. Noen tar seg tid til å gi kameratene et hastig kurs i svømming
til det. Noen tar seg tid til å gi kameratene et hastig kurs i svømming
mest primitive finesser før de selv vasser uti og legger på svømm.

De aller fleste tenker bare på seg selv og sin egen svømmedyktighet

som kanskje ikke har vært satt på prøve så lenge de kunne minnes.

Elva formelig kokte av plaskende kroppar. Noen klamret seg fast til sine kjæpende ~~kamrater~~ kamerater. Andre hadde gitt opp og fløt vekk med strømmen i den beskjedne elva. Alle sloss mot alle for å komme seg fri og vekk fra kaoset. De svømmedyktige hadde det største strev med å frigjøre seg fra trygglende kamerater som trakk dem under der de kavet etter det siste halmstrået som skulle redde dem fra den visse død.

Ingen ville dø i krigens siste sekund bare 7-8 meter fra redningen.

Sverre hadde ennå såpass meget fornuft ~~at~~ i behold at han hadde sikret seg en plankestubb før han stormet ut i det kalde vannet uten å ense hva som skjedde rundt ham.

Han frigjorde seg fra et par innpåslitende karer og la på svømm med nevene hvilende på plankebiten som han holdt foran seg. Sparket ut til høyere og venstre for å komme seg fri hysteriske som plasket noe forferdelig rundt ham. Flere ganger ble han dratt under men kom seg fri med sprell og slag. Han lot seg drive med strømmen mens han styrte med beina og sparte på kreftene. Han prøvde å holde seg mest mulig ~~unna~~ unna den største trengselen. Nå gikk det bedre. De fleste rundt ham ~~var~~ var svømmedyktige og i likhet med ham ~~lot~~ lot de seg rolig drive mot bredden.

Han tok peiling på det stedet der han mente det var lettest å gå iland. En wehrmachtsoldat fikk krampe like ved ham og gikk under med et ~~veel~~ veel mens han kavet som besatt med armene. Sverre ~~gikk~~ gikk slapp plankestubben og grep tak i ham. Det var for jævlig at fyren skulle gå nedentom og hjem bare tre- fire meter fra redningen -også.

Endelig følte han bunnen under beina. Halvkvalt og huttrende som en druknet katt kravler han opp på alle fire med tyskeren på slep og segner utmattet mens han tviholder på en av pålene i piggrådsperringen som bukter seg i hele elvas lengde.

Han ser seg tilbake. Det krydde av plaskende flyktninger i hele elvas bredde og flere ~~spang~~ spang frem og tilbake på bredden mens atter andre formelig sto i kø for å komme seg uti. Alle skrek og ropte i munnen på hverandre. Skrek og hoiet og trygglet om hjelp. De frykteligste sener utspandt seg. Hundredevis druknet rett foran øynene hans uten at ~~han~~ han noen kunne hindre det. Noen skrek i dødsangst. Andre ~~resignerte~~ resignerte og lot seg villig, uten en eneste lyd, gå under. Og det bare et par meter fra redningen. De heldige sto på fast grunn og prøvde på å gi de nærmeste en hjelpende hånd. Det var trangt om plassen og det nyttet lite.

Et par russiske pansere dukket opp og stoppet på den andre siden. Skyttsene pekte truende mot vest. Da fant de hele flokken at det var på tide å komme seg vekk. Av erfaring visste de at infanteriet var i helene på dem.

Han gjorde seg lempelig fri fra piggetråden og krabbet på hender og knær det siste stykket opp olvebredden.

Med hakkende tenner og skjelvevende kropp sank han ned på en moserodd stein med hodet i nevene.

Veien hit hadde vært lang og hard men han hadde selv valgt den - helt firvillig uten tvang eller påtrykk.

Han ble sittende og stirre ~~på de gjennomvåte~~ på de gjennomvåte og slitte støvlene som ikke hadde vært av beina hans på "år og dag".

Han frøs jammerlig, spratt opp og kastet et raskt blikk over på den andre siden hvor russerne myldret frem.

Han avslo hjelp om tørre klær fra de sivile som gjorde alt for å ta seg av de gjennomvåte og forfrosne soldatene.

Her gjaldt det å komme seg videre mens det var tid. Kjente han russerne rett så varte det ikke lenge før de var på denne siden også.

Han blandet seg med flyktningestrømmen som hastet vestover - en broket forsamling som ropte og skrek i munnen på hverandre. De kunne takke det lave skydekktet og en feiende snøbyge for å kunne ile frem uten å bli beskyttet av russiske ~~stjrtkampfly~~ ^{stjrtkampfly} som gjerne passet på å opptre under slike forhold. Her kunne de boltre seg av hjertens lyst uten noen som helst fare for å møte motstand fra noe hold. ^{06.5.44} Luften var deres.

En liten Luftwaffekolonne med LKW, er dukket opp gud vet i hvor fra. Overlesset med soldater og sivile flyktninger trengte den seg frem med en veritabel hale av løpende flyktninger etter seg og på sidene. De snublet og sprang med fremstrakte never for om mulig å få tak til å henge seg med.

En soldat på stigbrettet slapp taket og søs ned og ble liggende. Sverre grep sjøansen og med et par raske steg fikk han klatret seg fast til speilholderen på siden og trengt seg inn mellom de andre som hang fast som igler til hverandre. Han frøs forferdelig med det var han vant til fra før. Nå gjaldt det bare å henge seg fast ~~XXX~~ så langt som mulig eller så langt bensinen rakk. Han syntes å merke mistenkelige lyder fra forgasserne. Noe som tydet på at bensinen ikke var av beste kvalitet. Det varte heller ikke lenge før den ene LKW'en etter den andre hostet tørt og støtvist og oppgav ånden under banning og sverging fra de utålmodige passasjerene som nå måtte ta beina fatt. Sverre tok peiling på en gruppe små bondegårder og la iveri for om mulig å få tørket klærne. ^{5.5.44} Nå var utholdelig å fortsette ~~med~~ - så gjennomfrossen var han av "bilturen".

Det vrirlet av flyktninger både ute, hvor de hadde slått seg ned langs veggene i grupper og inne for de som var mest forkomne.

Sverre ^{ble} tatt hånd om av villige bønder og brakt i hus for kletørk. Det var trangt om plassen men felles ulykke og elendighet bidro til at det hele foregikk uten større gnissninger.

Inne var det godt og varmt og vedfyringen ~~xxx~~ sørget et par soldater som selv hadde vært i elva for. Uniforms effekter og undertøy hang tett oppunder takt og kloss inntil komfyren. Dampen lå tjukk i rommet uten at noen brød seg om det.

Noen forsøkte å få tak i sivile klær men det var det sannelig ikke lett å skaffe seg. Andre rev av seg distingsjoner og utmerkelser. Alle var opptatte med å forsvinne mest mulig i den store grå massen.

Sverre anså det som helt nytteløst om han fjernet sine kjennetegn. Den feltgrå uniformen ville røpe ham i alle tilfeller. Hvis ikke ville den tatoverte A'en på venstre arms innside sørge for det. Blodgruppemerket som før hadde vært til nytte var nå blitt et nådeløst vitnesbyrd som han ikke kunne frigjøre seg fra. Skar han det vekk satt arret tilbake -jevngått med den tatoverte A'en.

Nye flykninger strømmet til. De kunne fortelle at russerne hadde gått frem sør for Dahme og rykket nå frem mot Elben.

Sverre fikk det travelt. I all hast fikk han på seg det ennå fuktige unørtøyr og uniformen og ~~låg~~ på dør. Han slo seg sammen med en flokk Wehrmachtssoldater og la iveri med dem i retning Jüterbog for om mulig å få en eller annen skyss på veien derfra.

Og det var i grevens tid. De dumpet rett på en SS-kolonne som hadde brutt seg ut på Oderfronten og nå var på marsj mot Wittenberg hvor de ville ta over Elben for så å dra sørover mot Bitterfeld hvor amerikanerne etter sigende skulle stå. Men like etter at de hadde forlatt Wittenberg fikk de snappet opp at amerikanerne helt sikkert sto låke ved Hettstedt og dermed dro de over Mulde like sør for Dessau.

Gelendevognen i teten med restene av staben førte nå det hvite flagget som tegn på overgivelse.

Kolonnen ~~stoppet~~ like før den nådde frem til de amerikanske troppene som hadde stanset fremrykkingen og lå nærmest i bivuakk og ventet på nye ordre.

På tegn kjørte kolonnen inn og fikk ordre til å stanse mens staben forlot kolonnen for å bli ført til hovedkvarteret hvor avdelingens overgivelse skulle finne sted.

Da de forlot vognene sto amerikanerne på begge ^sider av avdelingen med våpnene i annlegg. -Opp med dem! de pekte ~~xxx~~ på armene

Med karabinene. Rolig, med en blanning av lettelse og bekymring løfte Sverre armene med nevene åpnet over hodet slik han hadde sett tusenvis gjøre før ham og gikk langsomt og nølende inn i fangenskapet.

Det var de første amerikanske soldatene han noen sinne hadde sett. De kom langsomt imot ham fremdeles med våpnene i anlegg, men det var ingen å avvepne lengere.

Bare utmerkelse som de suverneirhungrige amerikanerne rev av den med barnslig glede.

Foran dem sto det bare en våpenløs og utslitt flokk som villig lot seg ribbe til skinnen.

Restene av en seierrik arme som hadde tapt det siste slaget og som nå sto med armene hevet over hodet, tegnet på betingelsesløs overgivelse.

Han var ved veis ende.

God natt Storgermania. Requiescat in pace!